

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket och lag om ändring av 29 a och 48 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att det stiftas en ny lag om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket och att den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk ändras. I den nya lagen ska det föreskrivas om grunderna och de allmänna villkoren för beviljande av stöd för skogsbruket. De föreslagna stöden ska beviljas efter prövning. På beviljande, utbetalning, tillsyn och andra förfaranden som hänför sig till stöden ska utöver den föreslagna lagen även statsunderstödslagen tillämpas. Syftet med propositionen är att öka stödets genomslag samt förtydliga och förenkla stödvillkoren.

Utgångspunkten för beredningen av lagen om ett nytt incitamentsystem för skogsbruket har varit revideringen av Europeiska unionens regler om statligt stöd. Det föreslås att incitamentsystemet ska innehålla följande stöd: stöd för vård av plantbestånd och ungskog, stöd för vitaliseringsgödsling, stöd för en plan för vård av torvmarksskog, stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, stöd för skogsbrukets vägnät, miljöstöd, stöd för vård av skogsnaturen och stöd för hyggesbränning. Stödet för vård av torvmarksskog ska i fortsättningen huvudsakligen inriktas på övergripande planering av ett torvmarksområde eller ett delavrinningsområde till torvmarksområdet. I fortsättningen ska inget stöd beviljas för rensning av diken. Ett nytt förslag är att det ska kunna beviljas stöd för grundlig förbättring av en enskild väg på en lägenhet. Det föreslås också att stöd för vård av skogsnaturen inte bara ska beviljas i form av projektf finansiering som utlyses av skogscentralen, utan det ska också kunna beviljas för arbete som utförs av enskilda markägare. I fråga om vården av plantbestånd och ungskog föreslås det att förfarandet med ansökan om stöd innan arbetet inleds ska frångås. Stödet för vård av plantbestånd och ungskog ska enligt förslaget beviljas i form av så kallat stöd av mindre betydelse. När det gäller andra stöd än stöd av mindre betydelse förutsätter införandet av stödordningen en anmälan till kommissionen och kommissionens godkännande.

På grund av reglerna om statligt stöd kan det nya stödsystemet gälla i sju år. Bestämmelser om stödets belopp och närmare villkor för stöden ska utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk gäller till och med den 31 december 2023. Med anknytning till det föreslås det övergångstider för bland annat ansökan om stöd och inlämnande av kompletterande uppgifter.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket avses träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet. Den lag som gäller ändring av den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk avses träda i kraft så snart som möjligt efter att riksdagen har antagit den.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	6
2.1 Lagstiftningen i EU.....	6
2.2 Bedömning av nuläget.....	9
3 Målsättning.....	14
4 Förslag och konsekvenser.....	15
4.1 De viktigaste förslagen.....	15
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	17
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser.....	17
4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	19
4.2.3 Miljökonsekvenser	22
4.2.3.1 Klimatkonsekvenser.....	22
4.2.3.2 Konsekvenser för mångfalden.....	29
4.2.3.3 Vattendragskonsekvenser.....	31
4.2.4 Andra samhällseliga konsekvenser.....	34
5 Alternativa handlingsvägar.....	35
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	35
5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	38
6 Remissvar	41
7 Specialmotivering.....	43
7.1 Lag om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket.....	43
7.2 Temporär lag om finansiering av hållbart skogsbruk.....	91
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	92
9 Ikraftträdande.....	94
10 Genomförande och uppföljning.....	94
11 Samband med andra propositioner och beroende av internationella förpliktelser.....	95
11.1 Samband med andra propositioner.....	95
11.2 Förhållande till budgetpropositionen	96
11.3 Beroende av internationella förpliktelser	96
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	96
12.1 Grundläggande fri- och rättigheter.....	97
12.2 Författningsnivå	102
12.3 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter.....	104
LAGFÖRSLAG	107
1. Lag om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket.....	107
2. Lag om ändring av 29 a och 48 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk	131
BILAGOR.....	133
PARALLELLTEXT	133
2. Lag om ändring av 29 a och 48 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk	133

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Skogarna och de materiella och immateriella tjänster som de producerar är utifrån en internationell granskning exceptionellt viktiga för samhället och enskilda medborgare i Finland. De näringsgrenar som är beroende av välmående, friska och mångfaldiga skogar bildar en betydande del av Finlands nationalekonomi och det mervärde som skogarna producerar är till nytta för en exceptionellt stor del av samhället. Utöver ekonomiska nyttor genererar skogarna nyttor som ökar det immateriella välbefinnandet för invånarna, såsom rekreationstjänster, som allemansrätten i skogen möjliggör.

Mer än 75 procent av Finlands landyta är täckt av skog. Skogarna upprätthåller ett mångfaldigt artbestånd, som är en nödvändig del av ekosystemets funktion, och näringsväv mellan ekosystemen. En förutsättning för att bevara rika och livskraftiga artbestånd i skogsekosystemen är bland annat att bevara och öka de strukturella särdrag som är viktiga för mångfalden i kulturskogarna och att skydda livsmiljöerna.

Skogarna spelar en viktig roll i kolcykeln. Skogarna och jordmånerna binder koldioxid från atmosfären och lagrar den som kol i naturliga processer. För stävjandet av klimatförändringen är det centralt att värna om trädbeståndets livskraft och tillväxt och jordmånens kollager. Genom skogsförnyelse och skogsvårdsåtgärder vid rätt tidpunkt går det att inverka på skogens förmåga att fungera som kollager och kolsänka. Klimatförändringen förutspås höja temperaturen och nederbörden och förekomsten av extrema fenomen. Dessa förändringar kan ändra Finlands skogar bland annat genom att öka riskerna förknippade med skogarnas hälsa. Skogsvårdsmetoderna måste anpassas efter det föränderliga klimatet. En hållbar användning av skogarna möjliggörs också av att produkter som genererar växthusgasutsläpp ersätts med produkter som har lägre utsläpp och baserar sig på förnybara råvaror, till exempel i träbygge. Därtill kan fraktioner som uppkommer av biflödena i tillverkningen av virkesprodukter utnyttjas som energi som direkt ersätter fossila bränslen och förbättrar Finlands försörjningsberedskap på lång sikt.

Den vanligaste ägarformen för skog är direkt personligt ägande. Det finns 630 000 enskilda skogsägare och de äger cirka 44 procent av skogsmarken. De enskilda skogsägarna har olika mål, vilket skapar en variation i skötseln och nyttjandet av skogarna. Privata skogsägare behöver dock incitament för att de i vården och användningen av skogen också ska beakta samhällets skogspolitiska mål, främjandet av marknadslösa miljönyttor och minska skadliga externa effekter.

I den Nationella skogsstrategin 2025 (SRR 1/2014 rd), som styr skogspolitiken, betonas det utökade välbefinnande som skogen för med sig, betydelsen av aktiv skogsvård i rätt tid för att uppnå målet och samordning av de olika delområdena inom hållbarhet i skogsanvändningen. Statsrådet fattade den 5 juni 2014 ett principbeslut om att fortsätta handlingsprogrammet för den biologiska mångfalden i skogarna i södra Finland (nedan *METSO-programmet*). Dess mål är att för sin del stoppa tillbakagången av skogens naturtyper och skogsarter samt att stabilisera en gynnsam utveckling av naturens biologiska mångfald före år 2025. Statsrådet har den 27 maj 2021 fattat ett principbeslut om livsmiljöprogrammet Helmi 2021–2030. Helmi-programmets huvudmål är att stärka den biologiska mångfalden i Finlands natur och förbättra livsmiljöernas tillstånd bland annat genom att skydda och restaurera torvmarker, iståndsätta och vårda fågelvatten, vårdbiotoper och skogliga livsmiljöer samt iståndsätta naturen i mindre vattendrag och stränder. Ett ytterligare mål är att främja ekosystemtjänster, vattenvården och kolbindning samt

annan klimatanpassning och begränsning av klimatförändringarna. I klimatplanen för jordbrukssektorn i anknytning till genomförandet av klimatlagen (609/2015) finns det en definition av de åtgärder som gäller skogar, vilka främjar uppnåendet av Finlands mål om kolneutralitet.

I statsminister Sanna Marins regeringsprogram står det att: ”Systemet för finansiering av hållbart skogsbruk ska ses över med betoning på en aktiv skogsvård som utförs i rätt tid samt naturvårdande skötsel, och samtidigt beaktas åtgärder för ökad kolbindning och bättre biologisk mångfald. Systemet inbegriper även underhåll av skogsvägsnätet.”

De föreslagna stöden ska vara förenliga med EU:s statsstödsregler och främja att Finlands åtaganden i de internationella fördragen iakttas och att målen i lagstiftningen på unionsnivå, strategierna och i programmen uppnås.

1.2 Beredning

För beredningen av det nya incitamentsystemet har jord- och skogsbruksministeriet år 2016 beställt separata utredningar av Tapio Oy och Naturresursinstitutet rörande alternativen för att utveckla det nya incitamentsystemet för tiden efter år 2020. I utredningarna bedömdes också det gällande systemets funktion och utmaningarna i genomförandet av det. I Tapios utredning¹ tillfrågades skogsägarna och skogssektorns aktörer om det gällande stödsystemets funktion och önskemålen rörande det nya incitamentsystemet. I Naturresursinstitutets utredning² granskades som alternativa modeller det gällande stödsystemet, möjligheten att öka aktiv skogsanvändning med skattemässiga metoder, en stärkt roll för informationsstyrningen samt en förskjutning av tyngdpunkten i riktning mot att stödja utvecklingsprojekt och innovationer. Utifrån utredningarna anordnade ministeriet i april 2017 ett inbjudningsseminarium, där resultaten av utredningarna förklarades.

I maj 2017 anordnade ministeriet tillsammans med Finlands skogscentral, nedan *skogscentralen*, sex seminarier runt om i Finland till grund för beredningen av det nya incitamentsystemet. I de regionala seminarierna förde aktörerna och företrädarna för skogsägarna fram att de åtgärder som stöds för närvarande är precis de åtgärder till vilka statsstöd ska styras också i fortsättningen. Aktörerna och skogsägarna underströk i sina ställningstaganden behovet av att förenkla förvaltningen i genomförandet av det nya incitamentsystemet.

År 2018 färdigställdes Naturresursinstitutets utredning om möjligheterna att använda de minimis-stöd i skogsbruk³ och Tapios och skogscentralens gemensamma utredningar⁴ om problemen för att åstadkomma samprojekt och förslag till lösningar för att öka intresset för projekten och förslag för att beakta naturvård i det nya incitamentsystemet⁵.

¹ Ilppo Greis, Arto Koistinen, Tuukka Salo och Tommi Tenhola: Metsätalouden uusi kannustejärjestelmä –vaihtoehtoja ja arvioita. Tapios rapport nr 11.

² Hänninen, H., Leppänen, J., Ovaskainen, V., Uusivuori, J. & Viitala, E.J. 2017. Metsätalouden uusi kannustinjärjestelmä – teoriaa, käytäntöjä ja ehdotukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 5/2017.

³ Viitala, E.-J., Hänninen, H. & Leppänen, J. 2018. De minimis -tukien soveltuvuus Suomen metsätalouteen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2018. Naturresursinstitutet, Helsingfors. 93 s.

⁴ Yhteishankkeiden edistämisen käytännön toteutus 30.5.2018. Tapios rapport.

⁵ Luonnonhoito uudessa kannustinjärjestelmässä. 30.5.2018. Tapios rapport.

År 2020 färdigställdes Naturresursinstitutets och Finlands miljöcentrals utredning om stöden för vård av torvmarksskog i det gällande stödsystemet och deras klimat-, vattendrags- och biodiversitetskonsekvenser⁶. I utredningen anses det att det genom att omdirigera stöden och den rättsliga regleringen är möjligt att minska de miljökonsekvenser som vårderna av torvmarksskog orsakar. Därför rekommenderas i utredningen bland annat att det nya stödsystemet och den nya rättsliga regleringen inte borde uppmuntra till för stor dränering av jordmånen i torvmarksskogar och att de inte förnyas till jämnårig skog. Därtill anses det i utredningen att det med regional planering är möjligt att uppnå större totalfördelar med stöd som påverkar vattenhushållningen och med lämplig inriktning av åtgärderna.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte den 11 september 2019 en arbetsgrupp, nedan *METKA-arbetsgruppen*, för att göra en preliminär utredning om ett incitamentssystem för skogsbruk för Europeiska unionens nästa finansieringsperiod på 2020-talet. Målet var en så detaljerad utredning att det är möjligt att utarbeta en egentlig regeringsproposition utifrån den. Utredningen innehåller bland annat förslag till åtgärder som ska stödjas, förutsättningarna för beviljande av stöd och stödnivån.

Naturresursinstitutet och Pellervo ekonomiska forskningsinstitut gjorde i maj–september 2020 en evaluering av METKA-arbetsgruppens utkast (30.4.2020) till ett incitamentssystem för skogsbruk under 2020-talet⁷. Målet med evalueringen var en övergripande och systematisk bedömning av utkastet till promemoria. Utkastet bedömdes ur synvinklar som omspände helheten, enskilda stödåtgärder och stödåtgärdernas komparabilitet. I bedömningen av enskilda stödåtgärder användes synvinklar inom processbedömning och genomslagsbedömning. Utöver enskilda stödåtgärder och deras samverkan bedömdes region- och nationalekonomiska konsekvenser, den administrativa funktionen och de krav som ställts på företagsstöd. Resultaten av evalueringen presenterades för METKA-arbetsgruppen 9.10.2020. METKA-arbetsgruppen ändrade sin promemoria utifrån den mottagna responsen vid evalueringen innan den överlämnade den till jord- och skogsbruksministeriet i januari 2021.

METKA-arbetsgruppen framställde betydande ändringar i finansieringen av vård av torvmarksskog. Detta förutsatte också att verksamhetsmodellen för vård av torvmarksskog testas i pilotområdet. Jord- och skogsbruksministeriet gav skogscentralen till uppgift att anordna pilotprojektet. Fyra olika aktörer inom sex olika pilotområden har deltagit i pilotprojektet. I pilotprojektet har man utrett bland annat användbarheten för olika positionsdatauppgifter, den använda tiden och kostnaderna för planeringen, möjligheterna att sammanställa ändamålsenliga planeringsområden, utvecklingsbehoven i anknytning till kompetensen och synpunkterna på den avsedda förändringen hos skogssektorns aktörer och skogsägarna. Utredningen kring pilotprojektet färdigställs på hösten 2022.

⁶ Heiskanen, M., Bergström, I., Kosenius A.-K., Laakso, T., Lindholm, T., Mattsson, T., Mäkipää, R., Nieminen, M., Ojanen, P., Rankinen, K., Tolvanen, A., Viitala, E.-J. & Peltoniemi, M. 2020. Suomet-sien hoidon tuet ja niiden ilmasto-, vesistö- ja biodiversiteettivaikutukset: Kestävän metsätalouden mää-räaikaisen rahoituslain (Kemeralain) mukaisten tukien tarkastelu. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 27/2020. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 81 s.

⁷ Laturi, J., Maidell, M., Haltia, E., Horne, P., Määttä, K. & Uusivuori, J. 2021. Metsätalouden kannus-tinjärjestelmän evaluointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 15/2021. Naturresursinstitutet. Hel-singfors. 80 s.

Efter att METKA-arbetsgruppens framställan färdigställts har Naturresursinstitutet publicerat bland annat följande utredningar: Maa- ja metsätalouden kannustejärjestelmän ilmastovaikutukset (klimatkonsekvenser av incitamentsystemet för jord- och skogsbruket)⁸ och Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet (markanvändningssektorns klimatåtgärder): Arvio päästövähennysmahdollisuuksista⁹. Bägge utredningar betonar torvmarksskogarnas betydelse.

METKA-arbetsgruppen föreslog att en ersättning som betalas för döda och skadade träd inkluderas i miljöstödet, om de nya riktlinjerna för statsstöd för skogsbruk ger möjlighet till detta. I samband med beredningen har sakkunniggruppen upprättat en promemoria om definitionen av incitamentsersättning. Sakkunniggruppen har i sin framställan tagit ställning till definitionen av murket träd, murket träd som berättigar till ersättning och sättet att beräkna ersättningen.

Regeringens proposition har beretts som ett tjänstearbete på föredragning av METKA-arbetsgruppen. I den fortsatta beredningen har man beaktat promemorian av den sakkunniggrupp som reflekterat kring incitamentstöd för miljöstöd och resultaten av pilotprojektet och därtill har man också utrett klimatärenden. I samband med beredningen av lagändringarna hördes viktiga berörda grupper.

En remissbehandling av utkastet till proposition ordnades mellan den 4 juli och den 5 augusti 2021. Beredningsunderlaget till regeringens proposition finns i den offentliga webbtjänsten på adressen <https://mmm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med koden MMM046:00/2021.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Lagstiftningen i EU

EU:s regler om statsstöd grundar sig på artiklarna 107–109 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan *EUF-fördraget*). Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Enligt EUF-fördraget är statsstöd med andra ord i regel oförenligt med den inre marknaden.

Enligt exempelvis artikel 107.3 c kan som förenligt med den inre marknaden anses stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ska kommissionen underrättas i så god tid att den kan yttra sig om alla planer på att vidta eller ändra stödåtgärder. Syftet med anmälningsförfarandet är att säkerställa att stöden är förenliga med den gemensamma marknaden. En stödåtgärd kan inte tas i bruk förrän kommissionen godkännt stödsystemet.

⁸ Viitala, E.-J., Assmuth, A., Koikkalainen, K., Miettinen, A., Mutanen, A., Wall, A., Wejberg, H. & Lehtonen, H. 2022. Maa- ja metsätalouden kannustinjärjestelmien ilmastovaikutukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 21/2022. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 97 s.

⁹ Lehtonen, A., Aro, L., Haakana, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Huuskonen, S., Härkönen, K., Hökkä, H., Kekkonen, H., Koskela, T., Lehtonen, H., Luoranen, J., Mutanen, A., Nieminen, M., Ollila, P., Palosuo, T., Pohjanmies, T., Repo, A., Rikkonen, P., Rätty, M., Saarnio, S., Smolander, A., Soinnie, H., Tolvanen, A., Tuomainen, T., Uotila, K., Viitala, E.-J., Virkajärvi, P., Wall, A. & Mäkipää, R. 2021. Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: Bedömning av möjligheterna att minska utsläppen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2021. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 121 s.

Med statsstöd avses inom EU-rätten förmåner som beviljas ur statliga medel och riktas till ekonomisk verksamhet. De föreslagna skogsbruksstöden som beviljas som understöd ur statens medel är statsstöd. Markägarna är utövare av ekonomisk verksamhet, eftersom de säljer virke. De föreslagna skogsbruksåtgärderna vidtas i kulturskogar, det vill säga i skogsområden som vårdas och behandlas i första hand för att producera råvirke eller som reserverats för sådant bruk. I unionsrätten är det inte av betydelse i vilken grad verksamheten är yrkesmässig och inte heller i vilken form verksamheten utövas. Det räcker med andra ord att varor eller tjänster säljs på marknaden och att försäljningen har eller kan ha konsekvenser för handeln mellan medlemsstaterna. Utövare av ekonomisk verksamhet betraktas å sin sida som företag. I denna mening avviker företagsordet från vad som ofta förstås med ordet i Finland.

Det måste finnas en rättslig grund för statsstöd. Skogsbruksstöd kan basera sig på riktlinjerna för statsstöd för jord- och skogsbrukssektorn, gruppundantagsförordningen för jord- och skogsbrukssektorn eller regleringen kring det så kallade stödet av mindre betydelse. Stöd som baserar sig på riktlinjerna ska anmälas, det vill säga notifieras till kommissionen, och det kan inte genomföras nationellt innan kommissionen godkänt stödsystemet. Stöd som baserar sig på gruppundantagsförordningen behöver inte anmälas till kommissionen, men då ska föreskrifterna i gruppundantagsförordningen iakttas. Inte heller stöd av mindre betydelse, det vill säga de minimis-stöd, behöver anmälas till kommissionen, så länge som alla krav på stödformen i fråga uppfylls i fråga om stödet.

Det gällande stödsystemet för skogsbruk har godkänts av kommissionen och det grundar sig på Europeiska unionens riktlinjer om statsstöd för jord- och skogsbrukssektorn och landsbygdsområdena 2014–2020 (2014/C 204/01). Det gällande stödsystemet har notifierats utifrån punkterna 2.1.4 Stöd för investeringar som förbättrar skogsekosystemets återhämtningsförmåga och miljövärde, 2.1.6 Stöd för investeringar i infrastruktur som avser utveckling, modernisering eller anpassning av skogsbruk och 2.3 Stöd för tjänster för miljö- och klimatvänligt skogsbruk samt skogsskydd. Stödsystemet kunde inte grundas i enlighet med kommissionens förordning nr 702/2014 (nedan *gruppundantagsförordningen för jord- och skogsbrukssektorn*) genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, eftersom förutsättningen för sådan finansiering hade varit att stöd för skogsbruk inkluderats i utvecklingsprogrammen för landsbygden och delfinansiering ur landsbygdsfonden hade fåtts för dessa. I Finland har skogsbruksstöd dock inte inkluderats i utvecklingsprojektet för landsbygden på 2000-talet. I fortsättningen är det möjligt att finansiera skogsbruksåtgärder också enligt gruppundantagsförordningen. Denna slutsats kan dras utifrån utkastet till gruppundantagsförordning för jord- och skogsbruket.

Så kallade stöd av mindre betydelse kallas också ofta för de minimis-stöd och de regleras i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, nedan *de minimis-förordningen*. I beredningsfasen för det gällande stödsystemet bedömdes det att riktlinjerna bättre än de minimis-förordningen överensstämmer med behoven i det planerade stödsystemet. Vid den tidpunkten bedömdes det att vissa stödmottagare blir utan stöd, om en del av stöden beviljas som stöd av mindre betydelse. Därtill kan det konstateras att det inte är motiverat för en medlemsstat att använda de minimis-förordningen i omfattande grad, för att stöd av mindre betydelse ska kunna beviljas i nya och överraskande situationer utan att den övre gräns som fastställts för stödbeloppet hindrar detta. När det gäller stöd av mindre betydelse kan högst 200 000 euro beviljas som stöd av mindre betydelse per företag under tre skatteår. Maximigränsen per företag övervakas på så kallad ett enda företag-nivå. Syftet med bestämmelsen är att

undvika en situation där ett stöd av mindre betydelse som beviljats till företag med tät koppling till varandra rinner vidare till exempel till moderföretagets fördel och snedvrider konkurrensen. Övervakningen av maximigränsen på ett enda företag-nivå förutsätter att den som beviljar stöd utreder ägarförhållandena och företagsformen hos stödmottagaren. Medlemsstaten ska iaktta EU-förordningen och i fråga om detta finns det inte nationellt svängrum.

Kommissionen publicerade i januari 2022 ett utkast till riktlinjer för statsstöd för jordbrukssektorn och landsbygdsområden (nedan *utkastet till riktlinjer*) liksom också ett utkast till förordning av kommissionen genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan *gruppundantagsutkastet*). De minimis-förordningen ska tillämpas från och med den 31 december 2023. Den nämnda giltighetstiden baserar sig på kommissionens förordning (EU) 2020/972 om ändring av förordning (EU) nr 1407/2013 vad gäller dess förlängning och om ändring av förordning (EU) nr 651/2014 vad gäller dess förlängning och relevanta justeringar. Kommissionen utfärdar en ny författning om stöd av mindre betydelse i slutet av år 2023.

Nedan granskas det centrala innehållet i utkastet till riktlinjer. I avsnitt 3 i den första delen av utkastet till riktlinjer finns gemensamma bedömningsprinciper. Den första förutsättningen är att stödet främjar utveckling av en viss ekonomisk verksamhet. Medlemsstaten ska visa att man med stödet strävar efter att underlätta utvecklingen av en fastställd ekonomisk verksamhet. Stödet har också en uppmuntrande inverkan, och det får inte leda till överträdelse av de berörda bestämmelserna och allmänna principerna i unionsrätten. En annan förutsättning är att stödet inte på ogrundat sätt påverkar förutsättningarna för handel i strid med ett gemensamt intresse. I detta sammanhang granskar kommissionen behovet av åtgärder som vidtas av staten, stödets ändamålsenlighet, proportionalitet och transparens och undvikande av orimliga negativa konsekvenser för konkurrensen och handeln. Kommissionen väger med ett balanstest stödets positiva och negativa konsekvenser. Bedömningsgrunderna är i regel de samma som tidigare, men de har preciserats. Det nya är att kommissionen i fråga om investeringsstöd i fortsättningen riktar uppmärksamhet mot de miljöhållbarhetskriterier som lagts fram i EU:s taxonomiförordning och den ”ingen betydande olägenhet”-princip som ingår i dessa som en del av helhetsbedömningen av stödet. I andra kapitlet i det andra avsnittet i utkastet till riktlinjer beskrivs stöden för skogsbrukssektorn. I fråga om stöd beskrivs tillämpningsområdet för stöd, stödberättigande kostnader och stödintensiteten. De stöd (2.1.4, 2.1.6 och 2.3), utifrån vilka det gällande stödsystemet notifierats, har inte varit föremål för stora ändringar. En nyhet är att 2.3 möjliggör också utbetalning av en incitamentbetalning. I det tredje avsnittet i utkastet till riktlinjer beskrivs omständigheter som gäller förfarandena. Enligt dessa får stödsystemet tillämpas i högst sju år. Kommissionen meddelade att den tillämpar de nya riktlinjerna från och med den 1 januari 2023. Därtill föreslår kommissionen till medlemsstaterna att de ändrar sina nuvarande stödsystem på så sätt att systemen är förenliga med dessa riktlinjer senast den 30 juni 2023.

Det finns bestämmelser om anmälningsförfarandet i anknytning till riktlinjerna i rådets förordning (EU) 2015/1589 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. I artikel 2 i förordningen i fråga finns det föreskrifter om anmälningsförfarandet för nytt stöd och i artikel 3 om verkställighetsförbud. Det sist nämnda innebär att stöd som omfattas av anmälningsförfarandet inte får tas i bruk innan kommissionen beslutat om eller anses ha fattats ett beslut om godkännande av ett sådant stöd. I förordningen finns det bestämmelser om bland annat nytt stöd, enskilt stöd, stödprogram och regelstridigt stöd. Med nytt stöd avses alla stöd, det vill säga stödprogram och enskilda stöd, som inte är gällande stöd. Också ändringar i ett gällande stöd, såsom ändringar i ett stödprogram som meddelats till kommissionen, är nytt stöd. Med regelstridigt stöd avses å sin tur stöd som tagits i bruk i strid med artikel 108.2 i EUF-fördraget.

Kommissionen har i godkännandebeslutet rörande det nuvarande stödet bedömt bland annat följande omständigheter:

- överlappning av stödet med andra stöd
- nekande av stöd till företag i svårigheter
- nekande av stöd till företag som i enlighet med kommissionens beslut inte betalat tillbaka regelstridigt stöd
- tidpunkten för ansökan om stöd, det vill säga att stöd ansöks innan arbetena inleds (planering utgör undantaget)
- uppgifter som ska lämnas i ansökan
- nekande av stöd utifrån den grunden att åtgärderna strider mot miljölagstiftningen
- de godtagbara kostnaderna för varje arbetslag

Bestämmelser om det ovan nämnda finns i den gällande lagstiftningen och det avses att inkludera motsvarande bestämmelser i lagförslaget om det föreslagna incitamentssystemet för skogsbruket i den utsträckning som regleringen inte redan ingår i statsunderstödslagen (688/2001).

I ljuset av EU:s rättspraxis är det inte entydigt när ett stöd i ett notifierat stödsystem ändras till ett nytt stöd och följaktligen till ett regelstridigt stöd. En medlemsstat har i varje fall en skyldighet att på behörigt sätt implementera stödprogram som kommissionen godkänt. Detta innebär å sin tur att om ett stöd beviljats i strid med ett godkännandebeslut av kommissionen, ska den nationella statsstödsmyndigheten vidta åtgärder för att återkräva stödet. På motsvarande sätt är statsstödsmyndigheten skyldig att återkräva stöd, om det senare framgår att stödet beviljats i strid med de minimis-förordningen. I anknytning till detta bedöms det i propositionen finnas ett behov av att inkludera bestämmelser om EU-skyldigheter i lagen.

2.2 Bedömning av nuläget

Statsunderstödslagen

Statsunderstödslagen trädde i kraft den 1 september 2001. Lagen tillämpas på understöd som beviljas av anslag i statens budget eller av medel från en statlig fond utanför budgeten. Finansieringen i den lag som föreslås hör till statsunderstödslagens tillämpningsområde.

I 2 kapitlet i statsunderstödslagen föreskrivs det om grunder och allmänna villkor för beviljande av statsunderstöd. I 7 § i miljöskyddslagen föreskrivs det om förutsättningarna för beviljande av tillstånd. I bestämmelsen har man redan nu beaktat kraven i så kallade sanktionsdirektivet för arbetsgivare. Finansministeriet bereder en regeringsproposition om ändring av paragrafen i fråga (VM014:00/2021). Ändringarna anknyter till bekämpning av grå ekonomi. Avsikten är att bygga upp regleringen på så sätt att de nya skyldigheterna gäller en sökande eller mottagare som är ett företag eller ett annat samfund än en offentligt juridisk person enligt 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001). Stödmottagarna i incitamentsystemet för skogsbruk är i regel fysiska personer, som uppenbarligen i regel inte ens har något FO-nummer. Det ändringar som planerats i statsunderstödslagen har dock beaktats i beredningen av denna

proposition på så sätt att bestämmelser om anmälning av FO-numret inkluderats i bestämmelsen om ansökan om stöd.

Enligt 6 § 1 mom. i lagen får statsunderstöd inte täcka det fulla beloppet på de totalkostnader som orsakas av den verksamhet eller det projekt som utgör föremål för statsunderstödet, om inte något annat följer av skäl som är motiverade och nödvändiga för att målen med beviljandet av statsunderstödet ska nås. I momentet meddelas ett förbud, som i allmänhet ska följas, mot att alla kostnader för ett projekt eller en verksamhet fullständigt täcks med statsunderstöd. Med finansiering som kan beviljas med stöd av den gällande lagen ersätts naturvårdsåtgärder i anknytning till projekt för vård av skogsnaturen och miljöstöddavtal till fullt belopp. Stödet kan vara baserat på arbetskostnader, en ekonomisk olägenhet till följd av genomförandet av arbetet och i fråga om miljöstöd utöver det ovan nämnda också den mångfaldsfördel som uppkommer av att döda träd behålls. Maximibeloppet på den mångfaldsnytta som fås av döda träd är bunden till beloppet på den ekonomiska förlust som ska ersättas. Utöver kostnaderna för dessa åtgärder är avsikten att ersätta också kostnader för vattenvårdsåtgärder för torvmarksskog till fullt belopp.

Statsunderstödslagen innehåller bestämmelser om former och förfaringssätt för beviljandet och utbetalningen av statsunderstöd samt om hur stöden används, tillsyn över och granskningar av användningen och om myndigheternas rätt att få information. Dessutom finns det i lagen bestämmelser om återkrav och om statsbidragsmyndighetens behörighet i frågan. Det är inte ändamålsenligt att lagstiftningen om finansiering av skogsbruk innehåller reglering som överlappar statsunderstödslagens bestämmelser i fråga om beviljande, utbetalning, tillsyn, återkrav och skogscentralens rätt att få information. Å andra sidan är det på grund av särdragen i finansieringen av skogsbruk nödvändigt att åtminstone i viss utsträckning reglera dessa omständigheter också i speciallagstiftningen. Behovet av specialbestämmelser orsakas bland annat av att den som får finansiering kan låta utomstående utföra åtgärderna. Specialbestämmelser behövs också för att statsunderstödslagen inte innehåller förfarandebestämmelser om situationer där mottagandet av stöd grundar sig på avtal. Som ett exempel på detta kan nämnas miljöstöddavtalen enligt 19 § i temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Därtill finns det med anledning av EU:s statsstödsreglering ett behov av att separat utfärda bestämmelser om återkrav av stöd. Den mest centrala orsaken till behovet av specialreglering är dock att mottagarna av stöd för skogsbruk utgörs av en stor grupp fysiska personer och att det handlar om utövande av offentlig makt i fråga om beviljande av skogsbruksstöd som beviljas enligt prövning. I 7 kapitlet i statsunderstödslagen föreskrivs det om de allmänna villkoren för beviljande av statsunderstöd. Enligt 8 § i statsunderstödslagen kan närmare bestämmelser om hur statsunderstöd som hör till tillämpningsområdet för statsunderstödslagen ska beviljas, utbetalas och användas i enlighet med budgeten utfärdas genom förordning av statsrådet. Då utövande av offentlig makt ska basera sig på lagen (GL 2 § 3 mom.) och då grunderna för var och ens rättigheter och skyldigheter ska föreskrivas genom lag (GL 80 § 1 mom.), finns det ett behov av att på lagnivå föreskriva om grunderna för stöd för skogsbruk.

Också ett annat författningsprojekt (VM158:00/2020) har inletts hos finansministeriet för att ändra stadsunderstödslagen. Författningsprojektet anknyter till utvecklingen och digitaliseringen av statsunderstödsverksamheten. Regeringen har till riksdagen lämnat en regeringsproposition med förslag till ändring av statsunderstödslagen och lagen om Statskontoret (RP 88/2022 rd). Avsikten är att lägga till bestämmelser bland annat om det nya datalagret för statsstöd i statsunderstödslagen. De planerade ändringarna gäller stöd för skogsbruk. Finlands skogscentral, som fungerar som stadsbidragsmyndighet, är skyldig att överlämna uppgifter om understöden till Statskontoret. Den nya regleringen omfattar också att stöduppgifter finns tillgängliga på Statskontorets webbplats utan publiceringströskel i euro.

Ovan har två anhängiga författningsprojekt av finansministeriet för att ändra statsunderstödslagen nämnts. I propositionen anses det att de planerade lagprojekten inte har sådan koppling till varandra att propositionerna borde behandlas samtidigt i riksdagen.

Finlands skogscentral (offentliga förvaltningsuppgifter) och Livsmedelsverket

Statsunderstödslagen tillämpas i regel också på behandling av stöd. Definitionen av en statsbidragsmyndigheten i 4 § i lagen är central för tillämpningen av statsunderstödslagen. Med statsbidragsmyndighet avses den myndighet till vars uppgifter ärenden som gäller statsunderstödet i fråga hör enligt lagstiftningen. I fråga om skogsbruksstöd har dessa uppgifter från och med den 1 maj 2007 skötts av de dåvarande regionala skogscentralerna och dåvarande Landsbygdsverket. I det skedet fanns det ett behov av att ordna de offentliga förvaltningsuppgifter som skogscentralen sköter för att svara mot kraven i grundlagen. De uppgifter som föreskrivits för skogscentralerna, vilka ansågs omfattande avsevärt utövande av offentlig makt, överfördes till Landsbygdsverket, som inledde sin verksamhet den 1 maj. I stället för de regionala skogscentralerna sköts dessa uppgifter numera av Finlands skogscentral och av Livsmedelsverket i stället för Landsbygdsverket.

Skogscentralen är en del av de så kallade indirekta offentliga förvaltningen. Bestämmelser om skogscentralens organisation finns i lagen om Finlands skogscentral (418/2011). I lagen finns det bestämmelser om bland annat skogscentralens offentliga förvaltningsuppgifter, personalens behörighetskrav och befogenheter, ansvar och skyldigheter. Det finns bestämmelser om det förfarande som ska iakttas i skötseln av uppgifterna och om tjänsteansvaret i 15 § i lagen. Den nämnda organisationslagen var föremål för granskning av grundlagsutskottet (se GrUU 53/2010 rd). Livsmedelsverket är å sin sida en myndighet. Det finns bestämmelser om organisationen i lagen om Livsmedelsverket (371/2018). Arbetsfördelningen mellan organisationerna är på grund av karaktären på skogscentralorganisationen den följande. I fråga om beslut om återkrav av stöd som skogscentralen beviljat och om hävning och uppsägning av miljöstödsavtal är Livsmedelsverket statsbidragsmyndighet. Skogscentralen sköter övriga uppgifter som hör till statsbidragsmyndigheten. I den föreslagna lagen framställs inte ändringar i anordnandet av uppgifter.

Automatiserat beslutsfattande

I justitieministeriet och finansministeriet pågår ett författningsprojekt för att möjliggöra automatiserat beslutsfattande (OM021:00/2020). Till förvaltningslagen fogas bestämmelser som möjliggör automatiserad behandling vid avgörande av förvaltningsärenden. Avsikten är att i lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen inkludera bestämmelser om bland annat dokumentering av utveckling, kvalitetssäkring, kvalitetskontroll och införande av den automatiserade verksamhetsprocessen. Propositionen hänför sig till EU:s dataskyddslagstiftning och grundlagsutskottets och de högsta laglighetsövervakarnas ställningstaganden i fråga om automatiserat beslutsfattande. Avsikten är att lagen träder i kraft den 1 januari 2023.

Med stöd av den gällande lagen är det möjligt att automatiskt fatta beslut. Avsikten är att automatiserade beslut kan fattas enligt ovan nämnda allmänna förvaltningslagar efter att den föreslagna lagen trätt i kraft. I propositionen bedöms att regleringen kring automatiserat beslutsfattande är avsett att vara omfattande i den mån att det inte är nödvändigt med specialbestämmelser som kompletterar den allmänna lagstiftningen för dessa.

Naturvårdslagen

Naturvårdslagen (1096/1996) har varit i kraft sedan 1997. Naturvårdslagen tillämpas på skydd och vård av natur och landskap. I maj 2022 har regeringen överlämnat en proposition med förslag till naturvårdslag och vissa lagar som har samband med den (RP 76/2022 rd) till riksdagen.

I den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk finns det några hänvisningar till naturvårdslagen. Det finns hänvisningar till bestämmelserna i naturvårdslagen i 2 § i finansieringslagen, vilka gäller tillämpningsområdet för lagen i fråga och begränsningar av finansieringen. Det finns hänvisningar till naturvårdslagen också i 27 § i finansieringslagen, i vilken det finns föreskrifter om skogscentralens utredningsskyldighet. Motsvarande bestämmelser har inkluderats i lagpropositionen om incitamentssystemet och författningshänvisningarna har gjorts enligt förslaget till naturvårdslag, som ingår i regleringspropositionen.

I 4 a kap. i naturvårdslagen finns det föreskrifter om stöd för skydd och vård av naturens mångfald. I EU:s statsstödregering är bestämmelserna om överlappning av stöd centrala. I lagförslaget om incitamentsystemet har det fortfarande ansetts att det finns ett behov av att inkludera en paragraf om annat offentligt stöd. I bestämmelsen beaktas separat de stöd som beviljas med stöd av 4 a kap. i naturvårdslagen.

Sambandet mellan lagförslaget rörande naturvårdslagen och lagförslaget om incitamentssystemet granskas nedan i avsnitt 11.1.

Temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

Den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015, nedan *den gällande lagen*), trädde i kraft den 1 juni 2015. I den finns det bestämmelser om statlig finansiering med åtgärder för att främja en i ekonomiskt, ekologiskt och socialt hänseende hållbar vård och användning av skogarna. Lagen och de rättsakter som utfärdats med stöd av den har ändrats flera gånger. Finansiering enligt den gällande lagen har beviljats i form av stöd.

I den gällande lagen har finansiering delats in i tre grupper: ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt, upprätthållandet av vägnät samt upprätthållande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen. Ekologiska stöd och stöd som främjar skogstillväxt inkluderar tidig vård av plantbestånd, vård av ungskog, vitaliseringsgödning och vård av torvmarksskog. Stöd för vägnätet inkluderar stöd för grundlig förbättring av enskilda vägar och byggande av nya skogsvägar. Stöd som främjar upprätthållandet av skogarnas biologiska mångfald och vården av skogsnaturen inkluderar miljöstöd och projekt för vård av skogsnaturen. Projekt för vård av skogsnaturen skiljer sig från övriga arbetsslag på så sätt att skogscentralen anordnar en ansökningsomgång för dessa, utifrån vilka genomföraren väljs. Stödsystemet innehöll också stöd för bekämpning av rotticka. Under år 2016 blev åtgärderna för bekämpning av rotticka en förpliktelse enligt lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013). Stöden är i regel förknippade med en vård- och underhållsskyldighet.

Den finansiering som avses i den gällande lagen beviljas i regel till enskilda markägare. I projekten för vård av skogsnaturen har stöd beviljats till den genomförare av projektet som valts i ansökningsomgången.

I den gällande lagen finns det dessutom föreskrifter om ansökan om finansiering, beviljande, utbetalning, återkrav och påföljderna av det samt om tillsyn. Skogscentralen beslutar om ansökningarna inom ramarna för de anslag den har till sitt förfogande och övervakar hur de beviljade

medlen används. Skogscentralen beviljar årligen finansiering för totalt cirka 40 000 projekt. Skogscentralen använde år 2021 för förvaltning och granskning av projekt enligt den gällande lagen cirka 5,8 miljoner euro ur momentet 30.40.46 (Statsbidrag till Finlands skogscentral) i statsbudgeten. Detta är 11 procent av beloppet på det beviljade beloppet. För förvaltning och granskning användes ungefär 63 årsverken. Dessutom uppkommer administrativa kostnader för uppgifter enligt den gällande lagen även för jord- och skogsbruksministeriet av styrnings- och tillsynsuppgiften enligt det allmänna stödsystemet, för Livsmedelsverket av beslut som omfattar betydande offentlig makt och tillsynsuppgifter, för Lantmäteriverket av registrering av pant- och servitutsrätt och för Naturresursinstitutet av framtagning av det medelrotpris som används för beräkningen av miljöstöd.

Inom skogspolitiken tillägnade man sig på 1990-talet vid sidan av en hållbar virkesproduktion mål som är ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbara. Från och med ingången av 1997 utvidgades finansieringen av skogsbruket till att gälla upprätthållandet av en biologisk mångfald. Skogspolitiken och stödsystemet för skogsbruket har bidragit till att skogarna producerar mer virke än någonsin i Finland. Samtidigt har volymen på den årliga marknadsavverkningen stigit från under 40 miljoner kubikmeter till i genomsnitt över 65 miljoner kubikmeter.

Mål för olika arbetsmängder vilka kan mätas tydligt har inte fastställts i den nationella skogsstrategin. Målet har varit att incitamentssystemet för skogsbruket är ändamålsenligt och aktiverar skogsägarna. Mål för att trygga mångfalden i Södra Finland har fastställts i METSO-programmet. METSO-programmet genomförs i privata skogar med miljöstöd och projekt för vård av skogsnaturen. Miljöstödet och projekt kring vård av skogsnaturen har dock inte begränsats att genomföras enbart i Södra Finland (det s.k. METSO-området, den västra delen av kedjan av skogsfjäll i Kajaland och Lapplandstriangel är fortfarande Södra Finland). Genomförandet av METSO-programmet i enskilda skogar har på grund av de knappa tillgängliga resurserna inte framskridit på det sätt som krävs för att uppnå det övergripande målet på 82 000 hektar i slutet av år 2025. Med miljöstödsavtal och genomförande av naturvårdsprojekt hade målet uppnåtts till sammanlagt 68 procent i slutet av år 2021 (56 000 hektar).

Under åren 2017–2021 har stöd betalats ur momentet 30.40.44 (Stöd för trygghet av hållbarheten i virkesproduktionen) för stöd som främjar ekologin och skogstillväxt och stöd för vägnätet till ett belopp på 42,3–52,8 miljoner euro årligen. Med stödet har man genomfört tidig vård av planbestånd och vård av ungskog i totalt 129 008–155 929 hektar, vitaliseringsgödsling i 11 175–15 007 hektar, vård av torvmarksskog i 10 125–40 354 hektar och grundlig förbättring av vägar i en sträcka på 459–1 089 kilometer och nya skogsvägar i en sträcka på 66–98 kilometer. Därtill har stöd betalats åren 2017–2021 ur momentet 30.40.45 (Främjande av vård av skogsnaturen) till ett belopp på 3,6–9,8 miljoner euro för upprätthållande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen. Miljöstödsavtal har årligen ingåtts för 1 885–4 415 hektar. Det bör uppmärksammas att volymen på skogsvårds- och skogsförbättringsarbetet varit på nedgång, medan efterfrågan på miljöstöd ökat år för år. Skogsbruksarbetena har haft en avsevärd regionpolitisk betydelse. Det bedöms att arbetena inom ramen för stödsystemet har en sysselsättningsfrämjande konsekvens på cirka 1 900 årsverken per år.

Resultaten av inventeringen av rikets skogar, som gjorts av Naturresursinstitutet och som kartlägger skogarna och skogsresurserna i Finland, visar att vårdskulden rörande plantbeståndet och ungskogen är omfattande. För snabbare och mer omfattande odling av grovt kvalitetsvirke är slyröjning och gallring av plantbestånd och gallring av unga odlingsskogar nödvändigt. Med vård av plantbestånd och ungskog tryggas de framtida skogarnas tillväxtskick och tillräckligt med råvirke under de framtida decennierna. Välväxande och mångfaldiga skogar klarar också av skogsskador bättre än ovårdade slansskogar. I skogsägarnas och skogssektoraktörernas önskemål rörande stödsystemet har i synnerhet finansieringen i efterskott för vård av plantbestånd

och ungskog lyfts fram. Den nuvarande ansökan om stöd innan arbetet inleds och förfarandet med anmälan om genomförande efter arbetet har upplevts vara tungt.

Skogar med sund tillväxt är viktiga för att stävja klimatförändringen och anpassningen till den. Skogarnas hälsa och tillväxt har främjats bland annat med rätt dimensionerad vitaliseringsgödsling. Med stödsystemet har man stött askgödsling av torvmarksskogar och åtgärdande av borbrist. Ur en synvinkel som omspannar övergripande vård av torvmarksskog kan askgödsling vara ett mer ändamålsenligt alternativ än iståndsättning av diken vid vissa objekt.

De tidigare stödsystemen har ökat antalet skogar och tillväxten bland annat i och med dikningen av torvmarker. Torvmarker står för en allt större andel av skogstillväxten och avverkningspotentialen i framtiden. I Finland har nivån på vattenytan i torvmarksskog konsekvenser för trädbeståndets tillväxt, jordmånens växthusgasutsläpp, vattendragsutsläppen och ekosystemens mångfald. Därför är det synnerligen viktigt att granska de åtgärder som ska vidtas i torvmarksskogar som en helhet. Senaste tidens studier har också understrukit behovet av att förnya stödet för vård av torvmarksskog.

Ett vägnät med låg trafik är livsviktigt för skogs- och energiindustrin för transporter av råvirke, arbetsmaskiner och för resandet i arbetet. Vägnätet är viktigt också för de andra näringsgrenarna på landsbygden, för brand- och räddningsväsendet samt för ett mångsidigt rekreationsbruk. Ett vägnät som är i skick garanterar störningsfri verksamhet året runt. I nuläget utgörs hotet mot ett vägnät med liten trafik av att farbarheten försämras. Regnen ökar och tjälperioderna minskar under vintern i och med att klimatet förändras, vilket innebär utmaningar för skogsvägarnas bärighet och skick. Det är nödvändigt att upprätthålla och förbättra skogsvägnätet på så sätt att det hålls i ett skick som motsvarar dess användningssyfte, med hänsyn till kostnadseffektiviteten. Med tanke på kostnadseffektiviteten och delvis också på grund av målen om minskade utsläpp har transportmaterielen utvecklats i riktning mot ännu kraftigare materiel. Skogsvägar av ännu högre kvalitet är en förutsättning för att uppnå effektivitetsfördelar. Skogsdrivning görs på grund av kvalitetskraven på råvarorna, kostnadskonkurrenskraften, en jämn sysselsättning (social hållbarhet) och resurseffektivitet i allt högre grad året runt, vilket ställer högre krav på skogsvägnätet. Också mekaniseringen av skogsvårdsarbetena bidrar till att öka behovet av att säkerställa ett tillräckligt skick på skogsvägnätet också mellan avverkningarna.

I granskningen av den helhet som omfattar trygghet av skogarnas biologiska mångfald finns det skäl att utöver stödsystemet för skogsbruk också beakta åtgärderna och finansieringsmöjligheterna i naturvårdslagen. Med stödsystemet för skogsbruket har man främjat tryggheten av den biologiska mångfalden i ekonomiskogar. Åtgärder som förbättrar tillståndet i naturen, såsom det nuvarande miljöstödet och naturvårdsprojekten, men också väl planerade och genomförda skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten, har ökat mångfalden i skogarna och bidragit till att yt- och grundvattnens goda tillstånd bevarats i de skogsbruksdominerade områdena. Det finns ett allt större behov av att trygga skogarnas biologiska mångfald, eftersom man inte lyckats stoppa utarmningsutvecklingen i skogsnaturen.

3 Målsättning

Utgångspunkten för reformen av finansieringen av skogsbruket är Europeiska unionens framtida riktlinjer för statsstöd för jord- och skogsbrukssektorn och landsbygdsområdena. Den gällande lagen är temporär.

En revidering av stödsystemet i den gällande lagen är nödvändig för att de skogspolitiska målen ska nås och för att motsvara de förväntningar som ställs på vården av samhällets skogstillgångar

och användningen av dessa på lång sikt. I synnerhet dämpning av klimatförändringen och anpassning till den samt främjande av mångfald har varit framträdande teman i debatten under de senaste åren. Genom att främja skogarnas tillväxt och hälsa är det möjligt att öka kolsänkan och trygga tillgången till virkesråvaror på lång sikt.

Syftet med den temporära lagen om ett incitamentsystem för skogsbruk är att sporra enskilda markägare till en hållbar vård och användning av skogarna på ett sätt som gör det möjligt att utöver privatekonomiska mål uppnå även samhällets skogspolitiska mål och samhällets mål för användningen av skogarna. Genom stödsystemet sporras markägarna till att utföra åtgärder som främjar en gynnsam utveckling av skogsresurserna, tryggnad och stärkande av skogarnas biologiska mångfald samt vattenvården inom skogsbruket samt begränsar klimatförändringen och främjar anpassningen till den på lång sikt. Ett ytterligare syfte med incitamentsystemet är att upprätthålla skogsbrukets vägnät.

De statsfinansiella utgångspunkterna begränsar möjligheterna att utöka finansieringen. Målet i propositionen har varit att förenkla stöd villkoren på så sätt att detta minskar den administrativa bördan i anknytning till ansökningar om och beviljandet av stöd. I propositionen föreslås att ansökan om stöd för plantbestånd och ungskog slopas i fråga om ansökan om stöd innan arbetet inleds. Därtill föreslås en övergång till användning av kalkylmässiga kostnader i beviljandet av stöd för vissa arbetslag.

4 Förslag och konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Ny temporär lag om ett incitamentsystem för skogsbruket.

I denna proposition föreslås att en ny lag om ett incitamentsystem för skogsbruket stiftas. Den gällande temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk är från 2015. EU:s reform av reglerna för statligt stöd har utgjort utgångspunkt för lagberedningen. Det föreslås att lagen innehåller bestämmelser om de centrala villkoren för beviljande av stöd för skogsbruk. Det föreslås också att lagen innehåller bemyndiganden för statsrådet och delvis också för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda närmare bestämmelser genom förordning.

Det föreslås att incitamentsystemet innehåller följande stöd: stöd för vård av plantbestånd och ungskog, stöd för vitaliseringsgödsling, stöd för vårdplan för torvmarksskog, stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, stöd för skogsbrukets vägnät, miljöstöd, stöd för vård av skogsnaturen och stöd för hyggesbränning.

Målet med vården av plantbestånd och ungskog är att styra mot skogsvård i rätt tid oberoende av skogsvårdsmetoden. Dessutom kan stöd beviljas för uppsamling av klenvirke som fällt i samband med vård av plantbestånd och ungskog. Stödet beviljas efter att arbetet utförts som stöd av mindre betydelse. Det föreslås att det i stöd villkoren ställs krav på trädbeståndets längd och täthet efter vårdåtgärderna. Små områden ska kunna lämnas i naturtillstånd. Ett villkor för uppsamling av klenvirke är ett krav på mängden uppsamlat virke. Död ved får inte samlas in.

Syftet med vitaliseringsgödslingen är att förbättra näringsbalansen och att öka skogarnas tillväxt och koldioxidupptaget. För vitaliseringsgödsling kan stöd beviljas för gödsling av torvmarker med aska och för områden där det råder brist på bor i marken. Ett nytt inslag i stöd villkoren är att kraven på växtplatser kommer att ersättas med minimikrav på trädbeståndet.

Enligt förslaget ersätts stödet för vård av torvmarksskog med ett stöd för en plan för vård av torvmarksskog och ett stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog. Målet är att främja och öka sådan planering av vårdåtgärder i torvmarksskogar som beaktar helheten och har flera mål samt genomförandet av sådana åtgärder på myrmarksområden eller deras delavrinningsområden. Stödet kan beviljas för upprättande av en plan för vård av torvmarksskog, om planen omfattar planering av åtgärder som behövs med tanke på vattenvården och utredning av naturvärden samt planering av minst två andra behövliga skogsvårdsåtgärder. I planen ska förbättringen av förutsättningarna för virkesproduktion, vattenvården, begränsningen av klimatförändringar och skyddet av den biologiska mångfalden samordnas. Dessutom kan stöd beviljas för genomförande av vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar. Det är beaktansvärt att stöd i fortsättningen inte kan beviljas för istandsättning av diken.

Skogsbrukets vägnät föreslås omfatta grundlig förbättring av skogsvägar och byggande av nya skogsvägar. Målet är att säkerställa att skogsvägsnätet kan användas året om som en del av det lägre vägnätet. Villkoren för beviljande av stöd föreslås i stort vara de samma som i dag. Nytt är att stöd också ska kunna beviljas för ett projekt som innebär grundläggande förbättring på en enskild fastighet.

Syftet med miljöstödet och vården av skogsnaturen är att främja den biologiska mångfalden i ekonomiskogar. Vid beräkning av miljöstödet belopp iaktas samma principer som i dagens läge. Dessutom är det möjligt att för död ved betala en incitamentsersättning på högst 20 procent av miljöstödet belopp. De åtgärder som stöds när det gäller vård av skogsnaturen är i huvudsak desamma som stöds i dagens läge. En nyhet är att stöd för vård av skogsnaturen kan betalas inte bara för projektstöd som skogscentralen utlyser, utan också på ansökan av markägare.

Hyggesbränning är enligt förslaget en ny typ av arbete. Hyggesbränning främjar biologisk mångfald genom att skapa livsmiljöer som är lämpliga för organismer som är beroende av bränd ved. En förutsättning för detta är att man lämnar kvar sparträd i skogsavsnitt som ska förnyas och bränner dem.

Vård- och underhållsskyldigheten ska enligt förslaget vara mer omfattande än i dagens läge. Skyldigheten hänför sig till stöden för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Skyldigheten föreslås gälla i tio år. När det gäller vård av plantbestånd och ungskog föreslås skyldigheten dock gälla i fem år. Finansiering enligt den föreslagna lagen får inte användas för de arbeten som omfattas av skyldigheten.

Det föreslås att bestämmelser om stödbeloppet ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Stödbeloppet kan specificeras enligt område på basis av de skogsekonomiska förhållandena, de administrativa gränserna, antalet fastigheter som deltar i projektet eller projektets areal och beroende på om det är fråga om ett projekt som gäller en enskild lägenhet eller ett samprojekt. Det föreslås att stödet beviljas som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna eller på en kalkylmässig grund. I lagen finns det bestämmelser om det maximala stödbelopp som kan beviljas per stödmottagare för ett projekt. En nyhet är att stödet för vård av plantbestånd och ungskog beviljas som stöd av mindre betydelse. Ett enda företag kan få högst 200 000 euro i stöd av mindre betydelse under tre skatteår. När stöd av mindre betydelse beviljas ska man vid beräkningen av nämnda maximala stödbelopp beakta den definition av företag som gäller i fråga om reglerna för statligt stöd och där det fästs vikt vid de stöd av mindre betydelse som företag som är i stödmottagarens ägo och besittning får.

På beviljande, utbetalning, tillsyn och andra motsvarande aspekter ska utöver den föreslagna lagen i regel även statsunderstödslagen tillämpas.

Liksom den gällande lagen ska också den föreslagna lagen vara temporär. Det stöd för vård av plantbestånd och ungskog som ingår i lagförslaget genomförs som stöd av mindre betydelse. Till övriga delar ska stödsystemet anmälas till kommissionen med stöd av riktlinjerna för statligt stöd till jord- och skogsbrukssektorn och landsbygdsområden. Stödsystemet gäller i sju år.

Förslaget till lag om ändring av temporära lagen för finansiering av hållbart skogsbruk

Temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk gäller till utgången av 2023. För aktörer i skogssektorn är det viktigt att i tid få information om den utsatta tiden för att lämna in ansökningar och tilläggsutredningar, då giltigheten för lagstiftningen i fråga är på väg att upphöra. Därför föreslås att temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk ändras på så sätt att lagen innehåller föreskrifter om de utsatta tiderna för att lämna in ansökningar och tilläggsutredningar.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

Lagförslaget hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och behandlas i samband med den.

I den gällande temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk är finansiering beroende av prövning. Det utgifter som orsakas av genomförandet av stödsystemet täcks inom ramen för anslag enligt rambesluten för statsekonomi och statens budget. Ur moment 30.40.44 (Stöd för trygghet av hållbarheten i virkesproduktionen) i statsbudgeten 2022 har ett anslag på 57,13 miljoner euro beviljats. Anslaget är ett förslagsanslag. Till anslaget hänför sig ett bemyndigande som ger rätt att år 2022 fatta stödbeslut upp till högst 60,2 miljoner euro för arbetslag som är förenliga med den gällande lagen och som planen förutsätter. Av anslaget har sammanlagt 43,3 miljoner euro anvisats för användning för tidig vård av plantbestånd och ungskog, 3,0 miljoner euro för vitaliseringsgödning, 4 miljoner euro för vård av torvmarksskog och 6,8 miljoner för byggande av skogsvägar. Ur moment 30.40.45 (Främjande av vård av skogsnaturen) i statsbudgeten 2022 är ett anslag på 7,527 miljoner euro tillgängligt. Anslaget ur momentet är ett treårigt reservationsanslag. Det uppskattas att 6,5 miljoner euro av anslaget används för miljöstödavtal och 1,0 miljoner euro för projekt för vård av skogsnaturen.

I budgetpropositionen för år 2023 föreslås att det ur momentet 30.40.44 (Stöd för trygghet av hållbarheten i virkesproduktionen) beviljas 47,497 miljoner euro för att användas med stöd av den gällande lagen och den föreslagna nya lagen. Till anslaget hänför sig ett bemyndigande med stöd av vilket man får ta stödbeslut upp till högst 54,5 miljoner euro för arbetslag som är förenliga med den gällande lagen och som planen förutsätter. Bemyndigandet tillämpas endast på stödbeslut om arbetslag som planen förutsätter. Arbetslagen enligt planen är bland annat vitaliseringsgödning, vård av torvmarksskog och byggande av skogsvägar. I budgetpropositionen för år 2023 föreslås att det beviljas 17,5 miljoner euro ur momentet 30.40.45 (Främjande av vården av skogsnaturen) för utbetalning av stöd enligt temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk och den föreslagna nya lagen för att trygga skogarnas biologiska mångfald.

Det nya stödsystemet och därigenom den nya nationella lagstiftningen är planerade att träda i kraft så fort som möjligt efter att kommissionen godkänt systemet. Beviljande av stöd upphör med stöd av den gällande lagen den 31 december 2023. Finansiering enligt de beslut som fattats

med stöd av den gällande lagen (1094/1996) kan betalas ut till och med den 31 december 2026, förutsatt att budgetpropositionen innehåller anslag för det. Beloppet på det anslag som behövs för att betala stöd enligt dessa beslut har år 2023 uppskattats till 20,9 miljoner euro, år 2024 på motsvarande sätt till 9,3 miljoner euro och år 2025 på motsvarande sätt till 0,8 miljoner euro.

Markägarna har bestämmanderätt över vården och användningen av skogar. Därför beror det på skogsägarnas beslut i vilken utsträckning arbete enligt incitamentssystemet utförs och hur mycket stöd som ansöks. Det har förekommit årlig variation i behov av den finansiering som behövs för stödet. Finansiering för ekologiska och skogstillväxtfrämjande åtgärder och vägnätet har årligen varit tillgängligt till ett belopp på sammanlagt cirka 51 miljoner euro och till cirka 8 miljoner euro för bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vården av skogsnaturen. De mål som gäller för skogsvården och skogspolitiken förutsätter större finansiering. Genomförande av METSO och Helmi-programmen förutsätter en gradvis höjning av anslaget till 22 miljoner euro fram till år 2025. Den framställda ökningen av finansieringen för vården av skogsnaturen för år 2023 ligger i linjen med detta mål.

Inom ramen för den tillgängliga finansieringen har det uppskattats att det årliga prestationsantalet för vård av plantskog och ungskog är cirka 116 000 hektar och från dessa samlas klenträdd från cirka 31 000 hektar. Det stödbelopp som behövs uppgår i det fallet till cirka 32,3 miljoner euro. Vitaliseringsgödning borde med avvikelse från den gällande lagen basera sig på kalkylmässiga snittkostnader. Arbetsmängden för vitaliseringsgödning uppskattas till cirka 14 000 hektar och det stödbelopp som behövs till cirka 2 miljoner euro. Arbetslagen vårdplan för torvmarksskog och vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog avviker avsevärt från det tidigare arbetslaget vård av torvmarksskog, varför uppskattningen av arbetsmängden och kostnaderna för dessa är förknippad med avsevärd osäkerhet. Arbetsmängden uppskattas till cirka 30 000 hektar och det stödbelopp som behövs till cirka 4 miljoner euro. Stöd villkoren för grundlig förbättring av enskild väg och för byggande av skogsväg behålls i det närmaste oförändrade. Det förväntas att arbetsmängden bevaras på nuvarande nivå på cirka 750 kilometer. För grundlig förbättring av enskilda skogsvägar och för byggandet av nya skogsvägar behövs ett belopp på cirka 9 miljoner euro.

Med den finansiering på 8 miljoner euro som varit tillgänglig under tidigare år har det varit möjligt att ingå miljöstöddavtal för ett om på cirka 3 500 euro och vård av skogsnaturen i ett område på sammanlagt några hundra hektar. Den framställda ökningen av anslaget för vård av skogsnaturen möjliggör att arealen för miljöstöd och naturvårdsarbeten fördubblas.

Den viktigaste nationalekonomiska konsekvensen av incitamentssystemet för skogsbruket anknyter till främjande av god skogsvård och indirekt till tryggande av högklassiga råvaror för den virkesanvändande industrin. Inverkan av den virkesanvändande industrin på den finska samhällsekonomin är väldigt stor med tanke på skatteutfallet, sysselsättningsinverkan och ekonomiskt värdeskapande. Skogssektorns betydelse för Finland är accentuerad i industrisektorerna, eftersom de insatser som används i produktionen skaffas från hemlandet. I egenskap av viktig exportsektor är skogssektorn viktig också för Finland med tanke på handelsbalansen.

År 2020 var omsättningen inom den inhemska skogsindustrin totalt cirka 26,8 miljarder euro. Skogssektorns värdeuppgång var 7,7 miljarder euro år 2020. Skogssektorn sysselsätter i Finland indirekt i hela den inhemska värdekedjan direkt och via underentreprenadtjänster såsom skogsdrivning, logistiken och underhållet så gott som 140 000 arbetstagare. Skogsbruket sysselsätter ungefär 25 000 personer. Det har uppskattats att de åtgärder som finansieras med det gällande stödsystemet årligen har en sysselsättande inverkan på ungefär 1 900 årsverken. Skogssektorns sysselsättande inverkan är fördelad exceptionellt jämnt över hela Finland, vilket bidrar till att

trygga att olika områden förblir bebodda och vitala också till exempel med tanke på kommunekonomin.

De marknads- och nationalekonomiska konsekvenserna av vitaliseringsgödsling och vård av plantbestånd och ungskog har utretts med Lukes FinFEP-modell. Enligt Naturresursinstitutets utredning¹⁰ ökar det kapital som är bundet till trädbeståndet i vitaliseringsgödslade skogar, vilket ökar skogsägarnas vilja att avverka träd och virkesutbudet från gödslade skogar. På motsvarande sätt minskar avverkningsgraden av ogödslade områden. Beträktat som en helhet har vitaliseringsgödsling en ökande inverkan på antalet avverkningsgrad. På riks- eller landskapsnivå har vitaliseringsgödslingen knappt alls konsekvenser för marknadspriset på virke. Konsekvenserna för de kvantitativa volymerna på råvirkesmarknaden och virkesimporten förblir småskaliga. I fråga om vård av plantbestånd är konsekvenserna av försenad vård av plantbeståndet, som också kan vara omfattande, betraktade som en helhet, små i förhållande till den totala volymen på trädbeståndet i skogsmarken i den finska virkesproduktionen. Försenad vård av plantbeståndet minskar det volymmässiga uttaget vid avverkningsgrad av objektet såväl för timmer som för massaved. Nedgången i trädvolymen i skogen och följaktligen värdenedgången i denna leder i enlighet med skogsekonomin till dröjsmål i avverkningsgraderna. På grund av marknadskonsekvenserna leder dröjsmålet i avverkningsgraderna på grund av försening i vården av plantbeståndet till ökad avverkningsgrad i skogarna.

Skogsbruk är företagsverksamhet. Incitamentsystemet är riktat mot privata skogsägare. Det finns cirka 620 000 enskilda markägare, varför stöden för skogsbruk är av betydelse också för en bred grupp hushåll. Andelen för stöd för virkesproduktionen i förhållande till rotinkomsterna år 2021 varierade avsevärt regionalt, men i hela landet var den ungefär 1,8 procent. Skogsvårdsinvesteringar och investeringar i infrastrukturen för skogsbruket möjliggör en gynnsam utveckling för rotinkomsterna. Incitamenten för att trygga mångfalden betonar å sin tur den ekologiska hållbarheten i skogsbruket, vilken bildar en konkurrensfaktor på slutproduktmarknaden. År 2021 uppgick rotinkomsterna totalt till 2,7 miljarder, av vilka andelen för ägare av enskilda skogar var 2,37 miljarder euro. Det har visats att stöd för skogsbruk ökar skogsägarnas egna investeringar i skogsbruket. Det föreslagna stödsystemets sporrande effekt är störst i den inledande fasen i skogskulturredjan i arbetslag som producerar ekonomisk nytta för markägaren först efter en lång tid, samt vid åtgärder som tryggar kommande positiva miljökonsekvenser för samhället, till exempel via åtgärder inom vattenvård. Arbetslagen i början av skogskulturredjan har i en riksomfattande måttstock en stor ekonomisk nytta på lång sikt. De skapar en grund för en framgångsrik och växande skogsindustri och för dess konkurrenskraft.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Ändringarna med anledning av förslaget för myndighetsverksamheten bedöms vara ringa, med undantag för skogscentralen, som verkar som statsbidragsmyndighet för stödsystemet. Det utgifter som orsakas av genomförandet av stödsystemet kan täckas inom ramen för anslag och årsverken enligt rambeslutet för statsekonomin och statens budget.

Av det statsunderstöd som beviljats för skogscentralens verksamhet användes år 2021 ett belopp på 5,8 miljoner euro för kostnaderna för genomförandet av den gällande lagen. Mätt i årsverken användes cirka 63 årsverken för behandlingen av projekten.

¹⁰ Laturi, J., Maidell, M., Haltia, E., Horne, P., Määttä, K. & Uusivuori, J. 2021. Metsätalouden kannustinjärjestelmän evaluointi. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 15/2021. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 80 s.

Vård av plantbestånd och ungskog som genomförs som stöd av mindre betydelse ansöks och betalas ut utifrån en verkställighetsutredning efter att arbetet färdigställts. Detta minskar antalet ansökningar rörande arbetslaget i fråga och handläggningen av anmälningar till hälften av den nuvarande nivån. För arbete enligt den gällande lagen beviljas stöd utifrån en ansökan som lämnas in innan arbetet inleds och stödet betalas ut då arbetet anmäls vara utfört. Skogscentralen använde år 2019 för behandlingen av projekt för vård av ungskog 48 årsverken och 4,2 miljoner euro. Minskningen av ansökningarna och behandlingen av ansökningar har betydande ekonomiska konsekvenser, eftersom den bedöms innebära besparingar i de personalresurser som behövs för behandlingen av projekt som gäller vård av plantbestånd och ungskog i en omfattning på 13 årsverken, vilket motsvarar en minskning på över en miljon av de årliga administrationskostnaderna för stödsystemet. Ändringen ändrar också behandlingen av ansökningar som på grund av en orsak som beror på stödmottagaren inte genomförs i sin helhet eller partiellt, men för vilken stöd ansökts och beviljats. Från och med ikraftträdandet av det gällande stödsystemet 2015 har skogscentralen till och med slutet av år 2021 behandlat över 19 000 ansökningar som lett till att finansiering som inte använts beviljats och till att ärendet förfallit. Behandlingen av dessa projekt har såväl för skogscentralen som för aktörerna inom skogssektorn orsakat administrativa kostnader, som inte är motiverade med tanke på användningen av offentliga medel. Ansökan om stöd så sent som i det skede då arbetet är färdigt minskar de nämnda administrativa kostnaderna, då ansökningar som gäller vård av plantbestånd och ungskog vilka förfallit före genomförandet inte uppkommer. I och med stöd av mindre betydelse uppkommer å andra sidan nya administrativa kostnader på grund av att maximigränsen för stöd av mindre betydelse övervakas på så kallad ett enda företag-nivå. Övervakningen av maximigränsen på ett enda företag-nivå förutsätter att den som beviljar stöd utreder ägarförhållandena och företagsformen hos stödmottagaren. Den administrativa börda som detta orsakar bedöms i propositionen vara mindre än ovan nämnda nuvarande administrativa börda.

Skogscentralens arbetsmängd minskar i fråga om granskning av verifikat, då allt fler stöd beviljas utifrån kalkylmässiga snittkostnader i stället för faktiska kostnader och som ett stöd som baserar sig på arbetsmängden. I fortsättningen är förfarandet detta i beviljandet av stöd för vitaliseringsgödning, vägar på dikesrenar, hyggesbränning och vård av plantbestånd och ungskog. Det kalkylmässiga stödet förenklar också informationssystemets struktur och möjliggör en övergång till automatiserat beslutsfattande. Enligt skogscentralens uppskattning kan övergången till kalkylmässiga belopp i euro effektivisera behandlingen av enskilda projekt med i snitt upp till hela 25 procent jämfört med den nuvarande situationen.

Konsekvenserna av de nya arbetslag som ska stödas och ingår i propositionen för myndigheternas verksamhet anses betraktade som en helhet vara småskaliga. Hyggesbränning och grundlig förbättring av en enskild väg på en enskild fastighet baserar sig på kalkylmässigt stöd och det uppskattas inte att de årliga ansökningsvolymerna för dessa blir avsevärda. Ansökningsvolymerna för vård av skogsnaturen som finansieras på ansökan av markägaren kan inte uppskattas noggrant i förväg, men sannolikt genomförs en del av de naturvårdsprojekt som skogscentralen för tillfället väljer med en ansökningsomgång i fortsättningen via ansökningar av markägarna. Detta minskar arbetet i anknytning till beredningen av ansökningsomgångar hos skogscentralen. I markägarnas ansökningar ökas de administrativa kostnaderna av behandlingen och övervakningen av stödansökningar, vilka kan bli höga per enskild ansökan, eftersom stödet baserar sig på de faktiska kostnaderna och kan beviljas till en osammanhängande grupp av arbeten för att vårda skogsnaturen.

Skogscentralens kostnader för administrering av incitamentssystemet kan hanteras och smidighet i utträttandet av ärenden påverkas genom att dra nytta av elektroniska kanaler i mottagandet av ansökningar. Om den elektroniska dataöverföringen för ansökningarna inte fungerar på ett täckande sätt från första början, ökar risken för trängsel i behandlingen av ansökningar avsevärt.

Under den inledande tiden för den gällande lagen orsakade pappersansökningarna trängsel i behandlingen av ansökningar, varför mottagandet av ansökningar avbröts för nästan ett år. När det gäller arbetslag enligt den lag som gäller för tillfället överlämnas enbart ansökningshandlingar och anmälningar om verkställande för tidig vård av planbestånd och vård av ungskog i elektronisk form. De elektroniska handlingarnas andel av dessa var år 2021 sammanlagt så gott som 2/3. Av de elektroniska handlingarna överlämnades cirka hälften via Metsään.fi-tjänsten och hälften från aktörernas system. Det är möjligt att minska risken för att denna situation upprepas genom att säkerställa att ansökningar om vård av plantskog och ungskog enligt incitamentssystemet kan lämnas in i Metsään.fi-tjänsten, som administreras av skogscentralen.

Vid upprättandet av propositionen har uppmärksamhet riktats mot automatisk behandling av ansökningar och möjliggörande av beslutsfattande. Den automatiska behandlingen av och beslutsfattandet rörande ansökningar och anmälningar om verkställande innehåller alla arbetsstegen från mottagning, lagring och den administrativa granskningen av ansökningar, dokumentgranskning, förvaltningsbeslut till delgivande av beslutet. Om förutsättningarna är uppfyllda, kan ett ärende som inlets avgöras så gott som i realtid och utan direkta personalkostnader i anknytning till avgörandet. År 2021 var det möjligt att i alla behandlingsskedan automatiskt behandla under 30 procent av de ansökningsärenden som skogscentralen mottog i fråga om tidig vård av plantskog och vård av ungskog. Den största orsaken till att den automatiska behandlingen av ett ansökningsärende avbröts var brister eller fel i ansökan och anmälan och skogscentralens skogsresursdata rörande det område som är föremål för ansökan, utifrån vilka det var möjligt att dra en slutsats om att stödvillkoren sannolikt inte är uppfyllda till exempel i fråga om trädbeståndets längd eller täthet, antingen i hela ansökningsområdet eller i en del av det. Med beaktande av den osäkerhet som är förknippad med precisionen i skogsresursdata, finns det i en del av ansökningarna ett behov av att konstatera finansieringsdugligheten manuellt utifrån annat material såsom flygbilder, då den automatiska behandlingen av ansökan avbryts. I en del av fallen uppfyller arbetet i fråga inte de facto finansieringsvillkoren antingen i sin helhet eller partiellt, då stödet beviljas för enbart en del av området eller så nekades det i sin helhet. I enlighet med förvaltningslagen (434/2003) inhämtar skogscentralen en tilläggsutredning efter behov till exempel med terrängmätningar eller så hör skogscentralen den sökande skriftligt innan ansökan avgörs. Inhämtandet av tilläggsutredningar och hörandet före avgörandet av ärendet ökar avsevärt förvaltningskostnaderna för stödsystemet. Av de ansökningar rörande vård av ungskog vilka skogscentralen granskade år 2021 uppfylldes inte villkoren för beviljande av stöd i 23 % av ansökningarna för vård av ungskog vilka valts genom stickprov och i 55 % av de projekt som valdes utifrån en prövning. Skillnaden i den konstaterade kvaliteten på de projekt som valts för granskning utifrån olika kriterier visar att de projekt som sannolikt inte uppfyller finansieringsvillkoren hittas effektivt genom att jämföra ansökningarna med skogscentralens tillgängliga data.

Den i den gällande lagen föreskrivna möjligheten att meddela ett ombud ett tidsbestämt förbud att upprätta handlingar i anknytning till stöd framställs att utvidgas till att gälla också de personer som upprättar handlingar i anknytning till ansökan om stöd på uppdrag av stödmottagaren. Även om det årliga antalet beslut om återkrav under de senaste åren varit lågt i förhållande till antalet stödbeslut och enbart några förbud att upprätta handlingar meddelats, bedöms förändringarna sänka förvaltningskostnaderna och minska användningen av stöd för arbete som inte är stödberättigande. Det förväntas att ändringen förbättrar ansökningskvaliteten och minskar antalet felaktiga ansökningar, vilket möjliggör att andelen för den automatiska beslutshandläggningen ökar. Då en anmärkning och ett förbud i den gällande lagen kan ges enbart till ett ombud, kan en anmärkning med anledning av den framställda ändringen i framtiden ges också till ett biträde. Ovan nämnda positiva konsekvenser bedöms avsevärt spara förvaltningskostnaderna i jämförelse med direkta förvaltningskostnader med anledning av tilldelande av anmärkningar och framställningar om meddelande av förbud.

Som en helhet uppskattas propositionen minska skogscentralens årsverken med cirka 15 årsverken, vilket motsvarar en minskning på 1,5 miljoner euro av projektens förvaltningskostnader. Ändringen i det antal anställda som är bundet till administreringen är dock i väldigt betydande grad beroende av det årliga antalet projekt som genomförs inom ramen för det framtida incitamentssystemet, vilket är utmanande att förutspå. I uppskattningarna har det utgått från att antalet prestationer mer eller mindre hålls på nuvarande nivå. Propositionen innehåller flera förenklande förändringar som gäller beviljande och övervakning av stöd, med vilka den genomsnittliga behandlingskostnaden för ett projekt kan sänkas jämfört med den nuvarande kostnaden.

Propositionen innehåller uppgifter även för jord- och skogsbruksministeriet, Livsmedelsverket, Naturresursinstitutet, Lantmäteriverket och Trafikledsverket. Det bedöms att cirka fem årsverken används för dessa myndighetsuppgifter. En nyhet är att de som får finansiering för att bygga skogsvägar ska lämna in uppgifter till registret över enskilda vägar och det nationella datasystemet för väg- och gatunätet. Antalet skogsvägsprojekt har årligen uppgått till cirka 200. Detta ökar i viss mån Lantmäteriverkets och Trafikledsverkets uppgifter, men gör på samma gång registren mer uppdaterade.

Till övriga delar förblir uppgifterna i oförändrad form. Ministeriets uppgift är att allmänt styra och övervaka stödsystemet. I Livsmedelsverkets uppgifter ingår tillsynsuppgifter och beslut som omfattar betydande offentlig makt och anknyter till bland annat återkrav av stöd. Lantmäteriverket har enligt förslaget till uppgift att sköta pant- och servitutsrättsregistrering. Naturresursinstitutet producerar enligt förslaget ett medelrotpris per kubikmetervirke för de tre föregående kalenderåren enligt landskap. I vissa fall begär skogscentralen ett utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralen om ansökan i anknytning till vattenvårdslagen och vattenlagen.

När den gällande finansieringslagen för skogsbruket trädde i kraft övergavs beviljandet av lån, vilket minskade Statskontorets uppgifter och Lantmäteriverkets registreringsuppgifter. Eftersom lån inte framställs för det nya incitamentssystemet och den gamla lånestocken minskar, uppskattas det att Statskontorets och Lantmäteriverkets arbetsmängd minskar ytterligare. I början av år 2022 uppgick de gamla skogsförbättringslånen till under 100 000 euro.

4.2.3 Miljökonsekvenser

4.2.3.1 Klimatkonsekvenser

I Finland spelar skogarna en central roll i dämpningen av klimatförändringen. Med behandlingen av skogarna är det möjligt att i betydande grad påverka den kol som är bunden till jordmånen och växtligheten och förändringen i det kollager som dessa bildar. De finska skogarna har under en lång tid fungerat som en betydande kolsänka, som räknas som skillnaden mellan tillväxten i skogarnas biomassa och upptaget¹¹. Utifrån de preliminära resultaten rörande år 2021 är det dock möjligt att skogarnas kolsänka håller på att minska. De exakta orsakerna till att kolsänkan minskar och huruvida ändringen är bestående utreds för närvarande. Finland har satt som mål att vara ett klimatneutralt samhälle senast år 2035. Inom skogssektorn är det möjligt att påverka uppnåendet av detta mål som påverkar hela samhällets funktion genom att stärka kolsänkan, upprätthålla kollager och minska växthusgasutsläppen i skogsmarken. I värden av skogarna borde man gynna skogsbehandlingssätt som stärker trädbeståndets tillväxt och ökar kolbindningen och på samma gång undvika att kol som bundits till jordmånen frigörs.

¹¹ Finlands officiella statistik (FOS): Kasvihuonekaasut [verkkojulkaisu]. Helsingfors: Statistikcentralen [hänvisat: 6.6.2022]. Tillgänglig via: <https://www.stat.fi/julkaisu/cktlew2c03aln0a515eyjyx8>

En exakt bedömning av klimatkonsekvenserna av vård av plantbestånd och ungskog-arbetslaget, som ingår i propositionen, är utmanande, eftersom forskningsdata kring klimatkonsekvenserna av arbetslaget är knapp och resultatet av granskningen påverkas av bland annat den använda tidshorisonten och den regionala måttstocken¹². Det har dock visats att vård av plantbeståndet tydligt ökar kumuleringen av grovt timmer. Detta kan å sin tur anses ha en tydlig höjande effekt på kollagrets storlek, eftersom det möjliggör tillverkning av produkter som delvis fungerar som långvarigt kollager och stärkning av substitutionskonsekvenserna av virke. I detta sammanhang avses med substitutionskonsekvens att produkter som är tillverkade av icke-förnybara råvaror som tillverkas med fossila energikällor ersätts med virkesbaserad produkter och att den fossila energi som behövs för att tillverka produkterna ersätts med energi som är tillgänglig från förnybara naturresurser.

Vården av plantbestånd bedöms inte öka virkesproduktionen på medellång eller lång sikt, och inte heller kolbindningen på riksnivå¹². Direkt efter arbetet kan konsekvensen vara negativ för storleken på kolsänkan, men sänkan återhämtar sig efter en viss tid. I vården av plantbestånd väljs trädindivider som odlas till timmer och dessutom fälls träd som stör deras tillväxt och konkurrerar med dem om ljus och näringsämnen. Det har observerats att vård av plantbeståndet påskyndar tillväxten på diametern för de träd som valts att odlas. Med tanke på klimatkonsekvenserna ska vården av plantbestånd oftare än för närvarande göras i unga plantbestånd i stället för ovårdade unga slanodlingsskogar, så att den begränsade virkesproduktionen på skogsmarken riktar sig mot de trädindivider som inte fälls och får murkna och som med tiden möjliggör tillverkning av långt förädlade produkter som bildar ett långvarigt kollager. Följaktligen är det förnuftigt att inte vårda plantbestånden för att öka kolbindningen¹³.

Den föreslagna sammanslagningen av det separata stödet för tidig vård av plantbestånd med stödet för vård av ungskog och användningen av en stödnivå bedöms tidigarelägga den genomsnittliga tidpunkten för genomförandet av vård av plantbeståndet, vilket kan anses ha en positiv konsekvens för bekämpningen av klimatförändringen¹². Det är möjligt att ytterligare förstärka de positiva konsekvenserna av vården av plantbestånd i stävjandet av klimatförändringen genom att öka andelen för de produkter som fungerar som långvarigt kollager, vilken för tillfället står för 10 procent¹³.

Det kan också anses att vård av plantbestånd främjar anpassningen till klimatförändringen, eftersom vården av plantbestånd ökar livskraften och hälsan hos de individer som odlas och följligen deras anpassningsförmåga till extrema förhållanden i vädret och motståndsförmågan mot eventuella nya patogener. En förutsättning för detta är dock att plantbestånden odlas som blandträdbestånd. De framställda villkoren styr mot undvikande av onödigt röjande av underväxtlighet och att utföra arbetet till fördel för de trädindivider som väljs att odlas, vilka kan bestå av flera trädarter som växer framgångsrikt på tillväxtplatsen.

¹² Viitala, E.-J., Assmuth, A., Koikkalainen, K., Miettinen, A., Mutanen, A., Wall, A., Wejberg, H. & Lehtonen, H. 2022. Maa- ja metsätalouden kannustinjärjestelmien ilmastovaikutukset. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 21/2022. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 97 s.

¹³ Lehtonen, A., Aro, L., Haakana, M., Haikarainen, S., Heikkinen, J., Huuskonen, S., Härkönen, K., Hökkä, H., Kekkonen, H., Koskela, T., Lehtonen, H., Luoranen, J., Mutanen, A., Nieminen, M., Ollila, P., Palosuo, T., Pohjanmies, T., Repo, A., Rikkonen, P., Rätty, M., Saarnio, S., Smolander, A., Soinne, H., Tolvanen, A., Tuomainen, T., Uotila, K., Viitala, E.-J., Virkajärvi, P., Wall, A. & Mäkipää, R. 2021. Markanvändningssektorns klimatåtgärder: Bedömning av möjligheterna att minska utsläppen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 65/2021. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 122 s.

Som nytt stöd villkor för avlägsnande av klenträäd i samband med vård av plantbestånd och ungskog framställs en skyldighet att inte samla dött trä från objektet, dock med hänsyn till bestämmelserna i lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013). Tillägget av stöd villkoret bedöms ha positiva klimatkonsekvenser, i synnerhet då det separat förbjuds att föra bort döda grova träd som hör till föregående generation. Det är dock inte möjligt att lägga fram någon mer exakt uppskattning av omfattningen på ändringen i kollagret, eftersom det inte är känt i vilken mängd i denna proposition avsedda döda träd normalt samlas från ytor som är föremål för vård av ungskog. Det är möjligt att döda grova stamträäd uppkommer i plantbeståndet och ung odlingsskog, då skogen är föremål för skador av stormar eller andra naturskador, som dödar träd som bevarats vid tidigare avverkningar i objektet. Genom att säkerställa att den tidigare generationens träd inte avlägsnas, upprätthålls och utvecklas det kollager som bildas av döda träd i ekonomiskogarna, vilket kan vara väldigt långvarigt i finländska klimatförhållanden¹⁴.

Målet om bevarande av kollagret gäller i synnerhet torvmarksskogar, vars torv bildar ett långvarigt kollager som uppkommer långsamt. Arealen på torvmarker enligt den geologiska definitionen är cirka 10,5 miljoner hektar, av vilken över hälften varit föremål för dikning. Cirka en fjärdedel av skogstillväxten och trädbeståndet finns i torvmarksskog. Torvmarker som varit föremål för dikning fungerar i snitt i sin helhet som kolsänkor, med beaktande av den kolbindning i trädbeståndstillväxten vilken åstadkommit genom dikning och minskningen av kollagret i jordmånen på grund av nedbrytningen av torv. Trots att torvmarksskogarna i sin helhet fungerar som kolsänkor, är den samtidiga tilltagande nedbrytningen av torv problematisk ur klimatåtgärdssynvinkel. I propositionen till lag om ett incitamentsystem riktas särskild uppmärksamhet mot torvmarksskogar och mot hur man i samband med vården och användningen av dessa beaktar målet om att öka den kolmängd som är bunden till trädbeståndet och samtidigt minimerar den mängd kol som frigörs till atmosfären i samband med nedbrytning av torv. Utifrån senaste tidens studier har den genomsnittliga nivån på grundvattenytan och dess årliga variation en betydande inverkan på den mängd olika växthusgaser som frigörs från torvmarksskogarna¹⁵. Nivån på vattenytan, som reglerar tjockleken på det aeroba torvskiktet, borde med tanke på trädbeståndstillväxten vara över 30 centimeter under tillväxtperioden i torv, men å andra sidan borde det undvikas att vattenytan går över 40 centimeter under långa tider av tillväxtperioden, eftersom detta avsevärt ökar nedbrytningen av torv utan någon motsvarande ökning i trädbeståndstillväxten. Å andra sidan finns det också skäl att undvika situationer där tjockleken på det aeroba skiktet krymper till under 20 centimeter, eftersom anaeroba förhållanden ökar frigörelsen av metan och dikväveoxid från torven. Metan och dikväveoxid är avsevärt potentare växthusgaser än koldioxid.

Nivån på vattenytan i torvmarksskog kan påverkas med dräneringsdiken och genom att justera den odlade trädbeståndsmängden med avverkningar. Trädbeståndsmängden påverkar vattenytan och följaktligen tjockleken på det aeroba skiktet i torven via avdunstningen på så sätt att ju större bladytan på det trädbestånd som växer i torvmarken, desto effektivare justerar trädbeståndet vattenytan i torven genom sin avdunstning. Det är inte möjligt att fastställa en entydig trädbeståndsmängd som är tillräcklig för att med sin avdunstning upprätthålla vattenytan i torvmark. Nivån på vattenytan och dess variation under tillväxtperioden och dess årliga variation påverkas av dräneringsdikenas skick, trädbeståndsmängden och -arten och därtill av vädret, som regionalt

¹⁴ Seibold, S., Rammer, W., Hothorn, T., Seidl, R., Ulyshen, M. D., Lorz, J., Aragon, R. (2021). The contribution of insects to global forest deadwood decomposition. *Nature (London)*, 597(7874), 77–81. <https://doi.org/10.1038/s41586-021-03740-8>

¹⁵ Lauren, A., Palviainen, M., Launiainen, S., Leppä, K., Stenberg, L., Urzainki, I., Hokka, H. (2021). Drainage and Stand Growth Response in Peatland Forests-Description, Testing, and Application of Mechanistic Peatland Simulator SUSI. *Forests*, 12(3), 293–. <https://doi.org/10.3390/f12030293>

och tidsmässigt varierar i betydande grad och som direkt påverkar nederbörden och indirekt avdunstningen. Därtill påverkas dräneringstillståndet av torvens vattenkonduktivitetsegenskaper och terrängformer, som varierar också inom samma torvmarksområde.

Enligt förslaget till plan för vård av torvmarksskog i regeringens proposition är målet att identifiera de skogsbehandlingsåtgärder med vilka ett gynnsamt dräneringstillstånd för torvmarksskog kan upprätthållas genom att samtidigt möjliggöra ett ekonomiskt utnyttjande av trädbeståndet och bevarande av torvmarksskogarnas klimatfördelar. Målet med stöd som beviljas för en plan för vård av torvmarksskog är att möjliggöra att markägarna inhämtar specialkunskaper om klimatkonsekvenserna av olika behandlingsalternativ för torvmarksskogar, med vilka de negativa klimatkonsekvenserna av skogsbehandlingen kan dämpas. Den positiva klimatkonsekvensen av stöd som beviljas för att upprätta en plan uppkommer indirekt med informationsstyrning, som främjar genomförande av de alternativ för behandling av torvmarksskog med vilka de ekonomiska målen uppnås, men också de negativa klimatkonsekvenserna minimeras. Det bedöms att propositionen konkret ökar utbredningen av beståndsuppdrivning med permanent skogstäcke i torvmarksskog, eftersom förutsättningar för beståndsuppdrivning med permanent skogstäcke i hela det planerade torvmarksområdet ska utredas i planen. Ökning av arealen på beståndsuppdrivning med permanent skogstäcke kan anses ha en positiv konsekvens för bevarandet av torvens kollager, om den genomförs på så sätt att trädbeståndets avdunstning tillsammans med det existerande dikessystemet håller nivån på vattenytan på en nivå som är lämplig för trädbeståndets tillväxt och som undviker för omfattande dränering. Utbredningen av beståndsuppdrivning med permanent skogstäcke har också samtidiga positiva konsekvenser för näringsurlakningen, om det med den är möjligt att undvika den tidsperiod som anknyter till förnyelseavverkning under vilken det inte finns tillräckligt med avdunstande trädbestånd för att upprätthålla ett gynnsamt dräneringstillstånd och under vilken det är nödvändigt att slyröja diken för att upprätthålla dräneringstillståndet.

Upprättandet av planen för vård av torvmarksskog i lagförslaget rörande incitamentssystemet kan följaktligen anses avsevärt främja en klimathållbar användning av torvmarksskogarna genom att ålägga en systematisk utredning av dikenas tillstånd i hela det planerade torvmarksområdet, på så sätt att den inhämtade informationen kan utnyttjas i planeringen av de skogsbehandlingskedjor där behovet av att slyröja diken kan minimeras. I anknytning till detta ska man för att utreda förutsättningarna för beståndsuppdrivning med permanent skogstäcke i vårdplanen därtill beakta möjligheten att reglera ett ändamålsenligt dräneringstillstånd med askgödsling, vilket också möjliggör en förbättrad kolsänka genom att samtidigt öka trädbeståndet.

Planen för vård av torvmarksskog innehåller en skyldighet att kartlägga naturvärdena på det planerade torvmarksområdet och samordna de ekonomiska målen för användningen av området med klimat-, mångfalds- och vattenvårdsmålen. Det kan anses att det övergripande mål som anknyter till innehållet i planen främjar i synnerhet uppnåendet av positiva klimatkonsekvenser, då man i planeringsområdet närmare identifierar de områden som i fråga om näringshalt och övriga egenskaper lämpar sig dåligt för skogskultur. Stöd som beviljas för upprättande av en plan möjliggör planering av användningen av dessa områden för att öka klimat-, mångfalds- och vattenvårdsfördelarna. Stöd för den mer ingående tekniska planeringen av återställning av vattenhushållningen och genomförandet av själv återställningsarbetet kan beviljas enligt stöd-villkoren för vård av skogsnaturen enligt incitamentssystemet. Stöd för vård av skogsnaturen täcker alla rimliga kostnader för planeringen och genomförandet. I de objekt där det inte är ändamålsenligt att utföra aktivt återställningsarbete, återställs jordmånen i torvmarken i sakta mak på nytt till en kolsänka i och med att dikena växer igen på naturligt sätt.

Utifrån det ovan nämnda anses stöd som beviljas för upprättande av en plan för vård av torvmarksskog minska de negativa klimatkonsekvenserna av behandling av skogarna i torvmarksområden för vilka planer upprättas. Därtill framställs som ett villkor för det stöd som beviljas för upprättande av en plan en skyldighet för stödmottagaren, enligt vilken iståndsättning av diken är tillåten enbart i den utsträckning som iståndsättningen av dessa anses vara nödvändig i planen. Skyldigheten föreligger i fem år från det att stödet betalats och dess syfte är att säkerställa att de åtgärder som minskar klimat-, vattendrags- och mångfaldskonsekvenser och framställs i planen genomförs på effektivt sätt.

Arbetsgruppen för beredning av en klimatplan för markanvändningssektorn i Sanna Marins regering (MMM014:00/2021) framställer som en av åtgärderna för att uppnå klimatmålen att avstå från iståndsättningsdikning i samband med gallringsavverkning i bördiga skogskärr och karga tallmyrar. I Statsrådets redogörelse om en klimatplan för markanvändningssektorn (7/2022 rd) har det lagts fram att detta vore en positiv klimatkonsekvens, men vars omfattning det inte är möjligt att uppskatta noggrant. Den positiva konsekvensen är dock sannolikt relativt liten sett som en helhet. Ett ytterligare mål är att man i 30 procent av de bördiga skogskärr som uppnått förnyelsemognad övergår till beståndsuppdrivning med permanent skogstäcke, med vilket det är möjligt att uppnå en klimatfördel på 0,21 miljoner ton koldioxidkvivalenter år 2035. Uppnåendet av bägge mål kan främjas med de understödda planerna för vård av torvmarksskog. Det är svårt att i förväg uppskatta den förbättring av torvmarksskogarnas kolsänka vilken incitamentsystemet åstadkommer, eftersom det inte är möjligt att noggrant förutspå utfallet för de skogsbehandlingsåtgärder som ingår i planen för vård av torvmarksskog och arbetslagen i incitamentsystemet. Allmänt taget är beräkningen av olika skogsbehandlingsåtgärds klimatkonsekvenser förknippade med stor osäkerhet, som ökar ju längre tidsperioden i prognoserna är¹².

Den vitaliseringsgödsling som ingår i förslaget till lag om ett incitamentsystem kan anses ha en positiv konsekvens för kolbindningen såväl i torvmarker som i mineralmarker som lider av näringsobalans¹². Vitaliseringsgödsling ökar stamträdstillväxten och ökar trädbeståndets biomassa som en helhet. Den träaska som använts för gödsling i torvmarksskogar innehåller kalium och fosfor, som är i svårslöslig form, varvid dess tillväxtfrämjande konsekvens är långvarig, upp till flera decennier lång. I mineralmarker åtgärdar vitaliseringsgödsling borbrist, som framkommer i synnerhet som toppskottsdöd, som orsakar att flera toppskott bildas och bromsar stamträdets längdtillväxt.

Den bästa och mest långvariga klimatfördelen av vitaliseringsgödsling fås då gödslingen riktas mot äldre plantbestånd och ungskog, i den snabba tillväxtfasen och i vilka gödslingens ökande effekt på kolsänkan kan synas i upp till 50 år¹². I mogna odlingskogar beror nyttan på förnysetidpunkten. I propositionen beviljas inte stöd för vitaliseringsgödsling för förnyelsemogna skogar och förnyelse är förbjuden i tio år från utbetalningen av stödet.

Omfattningen på den klimatfördel som kan uppnås med vitaliseringsgödsling i och med den ökade trädbeståndstillväxten kan uppskattas på ett relativt tillförlitligt sätt. Däremot finns det inte entydig säkerhet om konsekvenserna av askgödsling om växthusgasutsläpp i jordmånen. I studierna har man dock inte observerat tydliga direkta tecken på uppgång i växthusgaserna efter gödsling¹².

Den största konsekvensen för koldioxidutsläppen i jordmånen i torvmarksskogar bedöms uppkomma indirekt i synnerhet i näringsrika objekt med hög kvävehalt i torven, där det omfattande

trädbeståndet redan färdigt effektivt kan dränera torven och tillgången till näringsämnen ytterligare ökar den nedbrytning som frigör koldioxid från jordmänen¹⁶.

I den gällande lagen har de tillväxtplatser som är kargare än lingontorvmoar avgränsats utanför finansieringsdugligheten. Eftersom det finns avsevärd osäkerhet om näringsutgifterna i skogsresurserna som används i planeringen och granskningen av ansökningar, föreslås i propositionen att objektens stödduglighet bedöms utifrån trädbeståndets minimivolym. Kravet på trädbeståndets minivolym har ställts på så sätt att tillväxtplatser som är kargare än lingontorvmoar i regel avgränsas från stödet. Å andra sidan eftersom de torvmarkshelheter som gödslas utgörs av mosaiker av skogsfigurer som är representativa för olika näringshaltnivåer, är det inte separat med tanke på ekonomin eller för att undvika klimat- eller vattenvårdsolägenheter motiverat att från stödområdet från ett större torvmarksområde avgränsa enskilda figurer med lägre näringshalt än i lingontorvmoar, så länge som de uppfyller minimikravet på trädbeståndet.

Nettomängden på den klimatfördel som kan uppnås med ökning av askgödslingsarealen i förslaget av arbetsgruppen för beredning av klimatplanen för markanvändningssektorn uppskattas till 0,4 miljoner CO₂-ekvivalenter år 2035, vilket står för en avsevärd andel av kolbindningsmålet för tilläggsåtgärderna i klimatplanen på 3,0 miljoner koldioxid-ekvivalenter/år. En förutsättning för att nyttan uppkommer är att den årliga vitaliseringsgödslingsarealen höjs från ungefär tiotusen hektar till så gott som fyrtiotusen hektar.

Byggandet av skogsvägar bedöms ha såväl positiva som negativa klimatkonsekvenser, vilka enligt bedömning orsakas antingen direkt eller indirekt. Byggande av skogsvägar omfattar såväl grundlig förbättring av det existerande skogsvägnätet som byggande av nya skogsvägar. En ny väg minskar skogsmarksarealen och minskar följaktligen kolsänkan. Konsekvensen är dock ringa, eftersom det uppskattats att behovet av nya vägar är en tjugonedel av det årliga behovet av grundlig förbättring och i första hand ska de planeras på existerande körstråk och följaktligen fragmenteras de inte enhetliga skogsområden. Grundlig förbättring av en väg bedöms inte ha direkta negativa klimatkonsekvenser, eftersom vägområdet inte växer väsentligt vid en grundlig förbättring och på så sätt minskar den inte den skogsareal som binder kol. Det bedöms att indirekta klimatfördelar uppnås av att bygga vägnätet i och med att närtransportsträckorna förkortas och bränslebehovet för fjärtransporter minskar. Den grundliga förbättringen av vägnätet förbättrar också effektiviteten i transporten av arbetsmaskiner och bränsleeffektiviteten och den minskar olycksrisken i transporter av bränsle till byggplatserna. Det framställda incitamentsystemet uppskattas minska koldioxidutsläppen i hela vägtrafiken med cirka 0,3 procent per år¹².

Utöver nedgången i koldioxidutsläppen i trafiken anses byggandet av skogsvägar också ha andra indirekta positiva konsekvenser, som anknyter till underlättande av skogsvårdsarbeten och därmed bevarandet av arbetsmängderna. Ett omfattande skogsvägnät i trafikerbart skick kan anses ha en betydande roll för släckning av skogsbränder och begränsning av skador, i synnerhet i framtiden då klimatförändringen bedöms öka risken för omfattande skogsbränder också i Finland.

¹⁶ Heiskanen, M., Bergström, I., Kosenius A.-K., Laakso, T., Lindholm, T., Mattsson, T., Mäkipää, R., Nieminen, M., Ojanen, P., Rankinen, K., Tolvanen, A., Viitala, E.-J. & Peltoniemi, M. 2020. Suomettien hoidon tuet ja niiden ilmasto-, vesistö- ja biodiversiteettivaikutukset: Kestävän metsätalouden määrittämisen rahoituslain (Kemera-lain) mukaisten tukien tarkastelu. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 27/2020. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 81 s.

Det miljöstödet som ingår i propositionen kan beviljas för tillfälligt skydd av skogar i första hand till värdefulla livsmiljöer enligt definitionen i 10 § i skogslagen (1993/1996). Ett miljöstödobjekt kan bildas av en helhet som är värdefull för mångfalden vilken är större än en enskild skogsfigur och i avgränsningen av objektet utnyttjas de naturvetenskapliga urvalsgrunder som fastställts i statsrådets principbeslut om ett handlingsprogram för skyddet av Södra Finlands skogar (SR 5.6.2014). Miljöstödet anses ha en positiv miljökonsekvens, eftersom de främjar bevarandet av det kollager som samlats i trädbeståndet¹². En betydande del av miljöstödet styrs till trädbestandsobjekt, i vilka det kollager som är bundet till det levande trädbeståndet är störst och i vilka långvariga kollager kan bevaras också i döda träd. Med miljöstödet ersätts enligt 11 § 2 mom. i lagförslaget de inkomstbortfall som orsakats för markägarna. Därtill är det möjligt att i miljöstödet inkludera en så kallad incitamentsättning. Incitamentsättningen bedöms ytterligare förbättra den positiva klimatkonsekvensen av miljöstödet, då objekt som innehåller rikligt med murkna träd erbjuds som objekt i större utsträckning än för närvarande. Skyddet av miljöstödobjekt i torvmarker är som helhet av betydelse för upprätthållandet av kollagret i trädbeståndet, men också i upprätthållandet av det kollager som är bundet till torven. Riktandet av det tidsbestämda skyddet i synnerhet till näringsrika objekt med omfattande trädbestånd är betraktat som en helhet motiverat med tanke på klimat-, mångfalds- och vattenvårdsmålen, eftersom nedbrytning av torv i dessa objekt ofta är snabb i jämförelse med näringsfattiga torvmarksobjekt med litet trädbestånd, vars jordmån fungerar som kolsänka utan att objekten i allmänhet är föremål för tryck på avverkning. Som en helhet är användningen av miljöstödet av relativt ringa betydelse med tanke på klimatfördelarna¹³. I första hand bedöms fördelarna utgöras av mångfaldsfördelar och i viss utsträckning också av vattenvårdsfördelar.

Det framställs att stöd beviljas ur incitamentsystemet också för vård av skogsnaturen. Inom ramen för vård av skogsnaturen är det möjligt att främja iståndsättningen av livsmiljöer och minska vattendragsolägenheterna på grund av skogsbruk. Det bedöms att klimatkonsekvenserna av iståndsättning och vård av livsmiljöer på mineralmarker är ringa¹². Detta beror utöver de småskaliga årliga arealerna på spektrumet av sätten att genomföra naturvårdsåtgärder, vilka samtidigt kan ha positiva konsekvenser såväl för upprätthållandet av kollagren som för storleken på kolsänkan. De mest betydande klimatkonsekvenserna av vården av skogsnaturen uppkommer i torvmarksskogar, där stöd kan beviljas också för återställning av vattenhushållningen i livsmiljöerna. Återställning av vattenhushållningen kan ha en betydande roll i bevarandet av kollagret i jordmånen och i genereringen av en kolsänka. Med återställning av ett näringsrikt område med svag avkastning i fråga om virkesproduktion är det möjligt att uppnå betydande klimatfördelar i proportion till arealen¹³. Å andra sidan är en aktiv fullständig återställning av vattenhushållningen i karga torvmarker inte motiverad på grund av de tilltagande klimat- och vattendragskonsekvenserna i det inledande skedet, utan de borde återställas enbart partiellt och i övrigt låta återställningen fortgå som en naturlig utveckling. I torvmarksobjekt kan återställningen av vattenhushållningen och vattenvården genomföras samtidigt genom att dirigera vatten i områdena i skogsbruksanvändning till karga, torkande torvmarker. Med denna åtgärd är det möjligt att samtidigt stärka kolsänkan i jordmånen och rena avrinningsvattnet. I det framställda incitamentsystemet har det uppskattats att arealen för den årliga skogsnaturvården och hyggesbränningen uppgår till 200 hektar och de positiva klimatkonsekvenserna av dessa är ringa. Den framställda förändringen för beviljandet av stöd för vård av skogsnaturen också utan ansökningsomgångar direkt utifrån en ansökan av markägaren bedöms öka möjligheterna att utöka den årliga genomförandearalen för naturvården och i och med det de positiva klimatkonsekvenserna.

Det bedöms att klimatkonsekvenserna av hyggesbränning, som föreslås som ett eget arbetslag i incitamentsystemet, är ringa¹². Klimatkonsekvenserna av hyggesbränning uppkommer i första hand av det trädbestånd som bränns, vilket i allmänhet brinner enbart delvis och upprätthåller det långvariga kollager som är bundet till den döda veden. Bränning av avverkningsrester frigör

omedelbart en del av det kol som är bundet till biomassan, men ökar inte kolutsläppen på lång sikt. Som positiva klimatkonsekvenser av hyggesbränning betraktas också påskyndad förnyelse av skogen och utveckling av en ny trädgenerationen samt främjande av uppkomst av en blandskogstruktur. Hyggesbränning anses ha en positiv konsekvens i denna utsträckning också på skogarnas hälsa, anpassningsförmåga och delvis på trädbeståndets tillväxt¹². Med anledning av hyggesbränningens ringa areal, bedöms den inte orsaka avsevärda positiva eller negativa klimatkonsekvenser.

4.2.3.2 Konsekvenser för mångfalden

I vården av plantbestånd och ungskog avlägsnas lövträdbestånd som uppkommit naturligt och stör den tidiga utvecklingen och tillväxten under tillväxtperioden. Røjandet av det naturliga lövträdbeståndet kan ha en sänkande konsekvens för mångfalden åtminstone kortvarigt, om alla lövträd röjs från området i samband med vård av plantbestånd och ungskog. Å andra sidan är finansieringsalternativet för arbetslaget att onödig røjning av underväxtlighet ska undvikas och det finns i allmänhet inte något behov av att på nytt röja slyskog av lövträd som uppkommer naturligt efter røjningen. I finansieringsvillkoren finns det också en möjlighet att lämna kvar oröjda områden till exempel på platsen för naturvårdsträdgruppen, skyddszonen för vattendrag eller som vildsnår i högst tio procent av området, utan att stödbeloppet minskar. Därtill säkerställs det med skyldigheten att inte avlägsna döda träd att murkna träd som är värdefulla för mångfalden inte avlägsnas från objekt för vård av ungskog, i vilka stöd ansöks för avlägsnande av klenträd.

Den vitaliseringsgödning av mineralmarker vilken ingår i regeringspropositionen bedöms inte ha avsevärda direkta konsekvenser för mångfalden. Det askgödselmedel som används i torvmarksskog påverkar mikrobaktiviteten i jordmånen, vilken främjar förnans sönderfall och frigör näringsämnen. Reaktionen av torvmarksväxtligheten på de förändrade förhållandena beror på mängden utspridd aska och torvmarkens ursprungliga näringshalt. Askgödningens näringsökande inverkan på torvmarksväxtligheten minskas av att man utanför stödet inte avgränsat objekt med litet trädbestånd, i vilka en ökning av de tillgängliga näringsämnena sannolikt syns kraftigare.

Den omfattande dikningen av torvmarker har på ett stadigvarande sätt ändrat flera ursprungliga torvmarkstyper och torvmarkskombinationstyper hydrologi. Dikningen har ändrat vattenhushållningen i torvmarkerna på så sätt att deras tillväxtförhållanden ändrats i fördelaktigare riktning för trädbeståndets tillväxt. Av de ursprungliga torvmarkerna i Finland har cirka hälften en gång i tiden varit föremål för dikning och dikningen har riktat sig framför allt till näringsrikare torvmarksnaturtyper. För närvarande uppskattas cirka 20 procent av dikningsarealen omfattas av dikningar, i vilka det ursprungliga målet om ökad trädbeståndstillväxt inte uppnåtts. I dessa områden har trädbeståndstillväxten inte begränsats för mycket av väta, utan av knapphet av de näringsämnena som behövs för att trädbeståndsmängden och -tillväxten ska öka. Vid objekt med tillräcklig näringshalt har den ökade tillväxten för trädbeståndet ytterligare påskyndat dräneringen av torvmarken, vilket främjat nedbrytningen av torv. Det ökade trädbestånd som följt av att torven torkat och brutits ned har ändrat vissa torvmarker till torvmoar, i vilka trädbeståndstillväxten och -volymen kan jämföras med mineralmarker med motsvarande näringshalter och i vilka fältskiktets artbestånd partiellt motsvarar mineralmarkernas artbestånd. En del av de torvmarker som varit föremål för dikning har redan i utgångspunkten haft ett rikligt trädbestånd och i dessa har ändringen av torvmarksnaturen på grund av dikningen varit mindre, även om den varit betydande.

Av torvmarkstyperna har över hälften klassificerats som hotade och hotade torvmarkstyper förekommer mest i synnerhet i näringsrika torvmarkstyper, rikkärr och kärr och i fattigkärr och

brunmosskärr. Rikkärr är också synnerligen viktiga livsmiljöer för det hotade artbestånd som lever i torvmarker. Planen för vård av torvmarksskog innehåller enligt förslaget en skyldighet att granska torvmarksområdet som en hydrologisk helhet och på så sätt att särskild uppmärksamhet, vid sidan om målen för virkesproduktionen, riktas mot identifiering av naturvärdena i planeringsområdet och också att beakta dessa i prövningen av olika alternativ för behandlingen av torvmarksskogar. I detta sammanhang identifieras de delar av planeringsområdet där skogskultur inte är ekonomiskt lönsam. I dessa områden är det också möjligt att utreda möjligheterna att återställa vattenhushållningen och trädbeståndet. Kartläggning av naturvärden blir en obligatorisk del av planen för vård av torvmarksskog. Målet med detta krav är att säkerställa att bevarandet av naturvärden beaktas, då avverkning och skogsvårdsarbeten som påverkar torvmarkens hydrologi planeras i området. Förvalet är att utarbetandet av planer för vård av torvmarksskog ökar användningen av stöd som beviljas för vård av skogsnaturen, med vilket det är möjligt att återställa livsmiljöer som innehåller naturvärden och bekämpa vattendragsolägenheter som uppkommit tidigare. I samband med planeringen är det möjligt att också identifiera de delar av torvmarken som är karga i fråga om näringshalt, i vilka aktiv återställning av vattenhushållningen inte är ändamålsenlig för att främja mångfalden, utan i vilka området kan lämnas för att återställas passivt. På samma gång är det möjligt att hindra att vattendrags- och klimatkonsekvenser som är en direkt följd av återställning uppkommer.

Den framställda planen för vård av torvmarksskog innehåller också utredning av förutsättningarna för täckt skogskultur. Detta bedöms öka arealen för täcktupptrivning, vilket också kan ha en konsekvens som ökar mångfalden, i synnerhet ifall man vid avverkningen riktar uppmärksamhet vid valet av och mängden på de träd som ska lämnas kvar med tanke på bevarandet av mångfalden.

Sammantaget anses stöd som riktas mot upprättande av den framställda planen för vård av torvmarksskog ha en betydande positiv konsekvens för bevarandet av mångfalden i torvmarksnaturen och ökandet av den, eftersom det uppmuntrar markägarna till att inhämta specialkunskande om planering av användning av torvmarksskog, vilket möjliggör och främjar samordning av ekonomiska och klimat-, mångfalds- och vattendragskonsekvenser i beslutsfattandet kring användningen av torvmarksskog. Stöd som beviljas för upprättande av planen bedöms också öka volymen på arbeten kring vård och återställning av livsmiljöer och användningen av miljöstöd utifrån incitamentsystemet. Därtill bedöms planerna främja erbjudandet av objekt för bestående skydd i METSO-programmet och utförandet av arbetena i samband med genomförandet av HELMI-programmet.

Ett villkor för stöd för byggande av skogsvägar, som ingår i incitamentsystemet för skogsbruk, är att vattenorganismernas förflyttning tryggas. Detta ska beaktas i synnerhet vid planering av grundlig förbättring av en skogsväg, eftersom uppmärksamhet tidigare inte nödvändigtvis riktats mot vattenorganismernas förflyttning i samband med byggande av vägar. Vägtrummor som monterats på fel sätt kan bilda ett hinder för fiskbeståndets vandring uppströms. Hinder för mobiliteten ska undanröjas i samband med grundlig förbättring. I fråga om nya vägar ska trummor och andra passager över mindre vattendrag eller vattendrag planeras på så sätt att de inte bildar nya hinder för vattenorganismernas mobilitet. Vid planering av nya skogsvägar ska uppmärksamhet därtill riktas till att i övrigt enhetliga skogsområden inte fragmenteras med nya skogsvägar.

Den incitamentsättning som ingår i miljöstödet bedöms öka utbudet av objekt med murkna träd, som är viktiga för mångfalden, och följaktligen miljöstödsobjektens mångfaldsvärde. Döda träd och murkna träd som bildas av dessa är särskilt värdefulla för skyddet av ett krävande och sällsynt artbestånd. En incitamentsättning betalas utöver miljöstödet på samma sätt som i det gällande stödsystemet för miljöstödsobjekt med mer döda träd än i snitt. Incitamentsättningen

uppmuntrar också till att förnya miljöstödavtalet vid de objekt där det finns rikligt med döda träd. Grunderna för valet av objekt ändras inte jämfört med nuläget, utan i första hand ersätter miljöstödet fortfarande objekt som uppfyller kriterierna för värdefulla livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen och de naturvetenskapliga urvalsgrunderna i METSO-programmet.

En ändring som gäller stödmottagaren framställs för vård av skogsnaturen. I stället för aktören beviljas stödet alltid till markägaren och stöd kan betalas också för vård av skogsnaturen av en enskild markägare. Ett förfarande av nuvarande form, där skogscentralen väljer genomföraren av naturvårdsprojektet bevaras, men det är inte längre det enda förfarandet i beviljandet av stöd. Ändringen bedöms ha en positiv konsekvens för användningen av stöd för vård av skogsnaturen, då stöd kan beviljas också på initiativ och ansökan av markägaren. Å andra sidan kan sloandet av det stöd som beviljas den som genomför arbetet minska antalet projekt som bereds via projektomgången, varför det inte är möjligt att ge någon noggrann uppskattning av den totala konsekvensen av ändringen i förväg. Skogscentralen ansvarar för genomslaget för stöd för vård av skogsnaturen genom att beakta de regionala målen och fokusområdena i naturvården.

Den framställda hyggesbränningen anses ha tydliga positiva mångfaldskonsekvenser. I samband med hyggesbränning åläggs markägarna att lämna kvar naturvårdsträd i det område som bränns, vilka i samband med hyggesbränningen brinner i olika grader och bildar en värdefull livsmiljö för sällsynta skogsartbestånd som är beroende av sådan. En separat ersättning som betalas för trädbestånd som lämnas kvar uppmuntrar till att lämna kvar träd som brinner partiellt och förkolas i samband med hyggesbränning. Hyggesbränningen kan också anses ha i övrigt positiva mångfaldskonsekvenser, eftersom den främjar förnyande av skog till blandskog och bevarande av organismarter som är beroende av skogsbrandskontinuum.

4.2.3.3 Vattendragskonsekvenser

Den framställda vården av plantbestånd och ungskog bedöms inte ha negativa vattendragskonsekvenser. De positiva konsekvenserna anknyter till möjligheten att lämna oröjda områden i högst tio procent av den behandlade arealen. Denna möjlighet uppmuntrar till att i förväg planera de skyddszoner för vattendrag som bevaras vid avverkning med tanke på framtida beståndsvårdande avverkningar.

De negativa vattendragskonsekvenserna av vitaliseringsgödsling bedöms vara småskaliga, då det i spridningen av gödselmedel undviks att gödselmedlet direkt når vattendragen eller skogsdikena¹⁷. I torvmarksskogar används i allmänhet granulerad aska som gödselmedel, i vilken näringsämnen befinner sig i fördröjt frigörande form, vilket ytterligare minskar risken för plötslig urlakning av näringsämnen. Studierna har inte visat att askgödsling ökar den skadliga belastningen i vattendragen¹⁷.

De positiva vattendragskonsekvenserna av vitaliseringsgödsling är förknippade med en situation, där det med gödselmedel är möjligt att undvika iståndsättning som diken, vilken annars är behövlig. Askgödsling ökar trädbeståndets och markvegetationens avdunstande bladyta, som i vissa situationer räcker för att kompensera den försvagade dräneringen som beror på att dikena växer igen i sakta mak. Stöd som beviljas för vitaliseringsgödsling tillsammans med stöd för upprättande av en plan för vård av torvmarksskog som ingår i propositionen kan anses öka möj-

¹⁷ Piirainen, S., Domisch, T., Moilanen, M. & Nieminen, M. 2013. Long-term effects of ash fertilization on runoff water quality from drained peatland forests. *Forest Ecology and Management* 287 (2013) s. 53–66.

ligheterna att minska sediment- och näringsurlakning i torvmarksskogen avsevärt. Iståndsättningen av diken anses allmänt vara den viktigaste skogsbruksåtgärden som orsakar sediment- och näringsbelastning¹⁸, varför anordnande av ändamålsenlig dränering med tanke på trädbeståndets tillväxt i torvmarksskogar i första hand med andra metoder än genom iståndsättning av diken är ett effektivt sätt att minska vattendragskonsekvenserna av skogsanvändning.

I de senaste studierna har bedömningen av långtidskonsekvenserna av iståndsättning av diken preciserats. Långtidskonsekvenser orsakas sannolikt av det utvecklingsförlopp som följt av nydikning, som varit förknippat med en avsevärd uppgång i avdunstningen på grund av det ökade trädbeståndet, vilket tillsammans med den effektiva dräneringen av dikena åstadkommit en avsevärd sänkning av grundvattenytan i torven. Nivån på grundvattenytan anses å sin tur reglera tjockleken på det aeroba skiktet i torven, vilket är av stor betydelse för nedbrytningshastigheten av torven¹⁵. Den organiska substans som frigörs i samband med nedbrytning av torv innehåller utöver organiskt kol också näringsämnen, som om de når vattendragen tillsammans åstadkommer försvagning av vattenkvaliteten. Utifrån forskningsresultaten är det sannolikt att näringsbelastningen i de dikade torvmarkerna konstant förblir på en högre nivå än i motsvarande torvmarker i naturtillstånd^{19 20}.

Vid sidan om dikning uppkommer sediment- och näringsbelastning i samband med skogsförnyelse. Det är möjligt att synnerligen stor belastning uppkommer då gamla diken iståndsätts i samband med markberedning och då nya låga små vattenfåror röjs. I så fall kan förnyelsen överskrida vattendragskonsekvenserna av iståndsättningen av diken. När det avdunstande trädbeståndet avlägsnas, stiger vattenytan i torven. När vattenytan stiger till en nivå nära markytan, ökar i synnerhet fosforurlakningen avsevärt²¹. På grund av sediment- och näringsbelastningen finns det skäl att rikta särskild uppmärksamhet mot vattenvården i förnyelseytor i torvmark och planera vattenvårdsåtgärderna lika omsorgsfullt som i samband med iståndsättning av diken.

Målet med den plan för vård av torvmarksskog som ingår i propositionen är att främja beaktandet av vattenvårdsaspekter i beslut om användning av torvmarksskog. Beaktande av vattenvårdsaspekter och effektivt anordnande av vattenvård förutsätter planering som omfattar större områden än enskilda skogsfigurer. I samband med detta granskas skicket på dikessystemet i området, avverkningsbehovet och olika avverkningsätt och vitaliseringsgödning samtidigt såväl för en enskild skogsfigur som för en större helhet av skogsfigurer som är kopplade till varandra. I så fall utnyttjas i regleringen av vattenhushållningen som primära metoder för att minimera vattendragskonsekvenserna, i stället för iståndsättning av diken, avverkningsätt i anknytning till beståndsuppdrivning med permanent skogstäckte vid objekt som lämpar sig för detta samt vitaliseringsgödning. Planen för vård av torvmarksskog ska innehålla en granskning

¹⁸ Finér, L., Mattsson, T., Joensuu, S., Koivusalo, H., Laurén, A., Makkonen, T., Nieminen, M., Tattari, S., Ahti, E., Kortelainen, P., Koskiahho, J., Leinonen, A., Nevalainen, R., Piirainen, S., Saarelainen, J., Sarkkola, S. & Vuollekoski, M. 2010. Metsäisten valuma-alueiden vesistökuormituksen laskenta. Miljön i Finland 10. Finlands miljöcentral, Helsingfors. 33 s. <http://hdl.handle.net/10138/37973>.

¹⁹ Finér, L., Lepistö, A., Karlsson, K., Räike, A., Härkönen, L., Huttunen, M., ... Ukonmaanaho, L. (2021). Drainage for forestry increases N, P and TOC export to boreal surface waters. *The Science of the Total Environment*, 762, 144098–144098. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.144098>

²⁰ Nieminen, M., Sarkkola, S., Hasselquist, E. M., & Sallantausta, T. (2021). Long-Term Nitrogen and Phosphorus Dynamics in Waters Discharging from Forestry-Drained and Undrained Boreal Peatlands. *Water, Air, and Soil Pollution*, 232(9). <https://doi.org/10.1007/s11270-021-05293-y>

²¹ Kaila, A., Sarkkola, S., Laurén, A., Ukonmaanaho, L., Koivusalo, H., Xiao, L., Nieminen, M. (2014). Phosphorus export from drained Scots pine mires after clear-felling and bioenergy harvesting. *Forest Ecology and Management*, 325, 99–107. <https://doi.org/10.1016/j.foreco.2014.03.025>

av skicket på dräneringsdikessystemet och det dikessystem som används för att leda vattnet och iståndsättning av diken ska framställas enbart i den utsträckning som det är nödvändigt för att upprätthålla ett ändamålsenligt dräneringstillstånd med tanke på trädbeståndets tillväxt. Markägaren ges en skyldighet som meddelats för en bestämd tid att inte iståndsätta diken, som inte anses vara nödvändiga att iståndsätta med tanke på skogstillväxten.

Planen innehåller en skyldighet att bedöma förutsättningen för övergång till beståndsuppdrivning med permanent skogstäckning enligt skogsfigur. Detta bedöms öka den täckta skogskulturens andel i torvmarksskogarna, i synnerhet i näringsrika och medelnäringsrika torvmarker, där den naturliga föryngringen i allmänhet är kraftigast. Detta bedöms ytterligare minska behovet av att återställa diken, då avdunstande trädbestånd inte längre avlägsnas. Dessutom minskar förekomsten av situationer där en stor mängd trädbestånd som odlas tillsammans med diken i bra skick ökar nedbrytningen av djupa torvskikt och den mängd näring som frigörs från dessa. Den ökade arealen för täckt skogskultur minskar också avsevärt vattendragsbelastningen, då det inte i allmänhet finns något behov av markberedning.

Till incitamentsystemet framställs en möjlighet att bevilja stöd för det vattenvårdsåtgärder som framställs i en plan för vård av torvmarksskog. Enligt förslaget täcker stödet kostnaderna till fullt belopp, vilket uppmuntrar till genomförande av vattenvårdsarbeten. Vattenvårdskonstruktionernas kostnadseffektivitet och genomslagskraft ökas av att behoven av dessa och deras platser fastställs som en del av planeringen av avverkningen, vitaliseringsgödslingen och iståndsättningen av diken vilka påverkar vattenhushållningen i torvmarksområdet. Förbättrande förbindelserna i ett torvmarksområde bedöms inte ha betydande vattendragskonsekvenser, då de planeras som en del av planen för vård av torvmarksskog.

Som en helhet bedöms stöd som beviljas för upprättande av en plan för vård av torvmarksskog ha en positiv konsekvens för minskningen av mängden sediment och näringsämnen som urlakas från torvmarksskogarna i det område där planer utarbetas. Den positiva konsekvensen uppkommer av att stödet uppmuntrar markägarna att utreda alternativet att tillämpa de skogsbehandlingsalternativ som inte omfattar iståndsättning av diken och som bedöms minska antalet diken som ska iståndsättas. En högklassig planering kräver särskild yrkeskunnighet av planeraren, vilket stödet uppmuntrar att skaffa. Därtill kan vattenvården av förnyelsezoner anordnas effektivt, då planeringen av vattenvården sker tillsammans med planeringen av avverkningar i torvmarksområdet och skogsvårdsarbetena. Ett stöd som i sin helhet täcker de faktiska kostnaderna och beviljas för genomförande av vattenvården bedöms uppmuntra till att uppföra vattenvårdskonstruktioner som är effektiva, men som i fråga om planerings- och genomförandekrav eventuellt är krävande.

Stöd som beviljas för byggande av skogsvägar anses inte ha betydande konsekvenser för vattentillståndet. Det allmänna villkoret för stöd som beviljas via incitamentsystemet är att god yrkespraxis följs i genomförandet av arbetena. God yrkespraxis som ska tillämpas i byggandet av skogsvägar har beskrivits i vägnormerna för byggande av skogsvägar, som om de tillämpas i allmänhet leder till småskaliga vattendragskonsekvenser av vägbygget.

Miljöstödet kan anses ha en positiv konsekvens för vattentillståndet. Den positiva konsekvensen är förknippad med möjligheten att för en viss tid skydda små miljöer nära mindre vattendrag i naturtillstånd eller i tillstånd som liknar naturtillstånd, där avverkningar i annat fall kan ha skadliga konsekvenser för tillståndet på det mindre vattendraget. Den positiva konsekvensen är i sin helhet ringa, eftersom arealen på miljöstödobjektet är liten i proportion till den totala mängden mindre vattendrag.

Med det stöd som framställs för vård av skogsnaturen är det möjligt att utöver iståndsättning av livsmiljöerna, vården och iståndsättningen utföra vattenvårdsarbeten i anknytning till förhindrande eller åtgärdande av vattendragsolägenheter som orsakats av tidigare skogsdikningar. Stöd beviljas för genomförande av projekt för naturvård, i vilka målet ofta är att i avrinningsområdet i det vattendrag som utgör objektet identifiera de belastningskällor för skogsbruksområdena vars vattendragsolägenheter kan minskas med aktiva vattenvårdsåtgärder, till exempel genom att uppföra vattenvårdskonstruktioner. Naturvårdsprojekten kan ha betydande lokala positiva vattendragskonsekvenser, men som en helhet är deras årliga genomförandareal liten i jämförelse med mängden avrinningsområden för de vattendrag som påverkas av skogsbruket. Det bedöms att den ändring som framställa rörande mottagarna av stöd för vård av skogsnaturen i incitamentssystemet kan ha såväl positiva som negativa konsekvenser för vattenvården. Omfattningen på de vattenvårdsarbeten som utförs på initiativ av enskilda markägare kan öka, å andra sidan är det möjligt att det antal projekt som genomförs via projektomgångsförfarandet samtidigt kan minska.

Vid hyggesbränning bränns förnyelseytans markvegetation och träd som lämnas kvar på förnyelseytan. Vattendragskonsekvenserna av hyggesbränning bedöms vara små med anledning av att de enskilda hyggesbränningsarealerna är småskurna. Därtill är de områden som bränns ofta av jämn terrängform och det tjocka mårskiktet som skyddar mot erosion brinner aldrig fullständigt i finländska klimatförhållanden. Det bedöms att arealen för hyggesbränning förblir småskalig, varför bränningen bedömd som en helhet inte anses ha betydande negativa vattendragskonsekvenser.

4.2.4 Andra samhällliga konsekvenser

Syftet med propositionen är i likhet med det tidigare stödsystemet att långsiktigt främja förutsättningarna för hållbart skogsbruk i det finländska fastlandet.

Genom stödsystemet för skogsbruket främjas landsbygdens livskraft och sysselsättningen där. Åtgärder som delvis finansieras med hjälp av stödsystemet erbjuder årligen arbete som motsvarar cirka 1 800 årsverken. Arbetsplatserna inom skogsbruket har regionalt sett en särskild ekonomisk betydelse i synnerhet i avlägsna landsbygdsregioner, där möjligheten till sysselsättning i den övriga näringsverksamheten är små. Därtill tryggar utövanheten av skogsbruk i hela landet tillgången till virke, i synnerhet för små lokala aktörer. Lokala aktörer förädlar virke i mindre omfattningen än riksomfattande aktörer till exempel till virkesprodukter och energi. I sin helhet bedöms ett stödsystem enligt den föreslagna modellen inte märkbart ändra den sysselsättande effekten från den nuvarande. Den arbetsinsats som stödsystemet genererar grundar sig till stor del på de anslag som finns till förfogande och som årligen beviljas av riksdagen.

Organisationerna inom skogsbranschen såsom skogsserviceföretagen, skogsbolagen och skogsvårdsföreningarna har haft stor betydelse vid skogsvårds- och skogsförbättringsprojekten samt i rådgivningen till markägarna. Organisationerna inom skogsbranschen bistår ofta markägarna vid ansökan om finansiering, men de leder och genomför också merparten av projekten. Endast ett fåtal ansökningar görs av markägarna. Maskinentreprenörer utför nästan alla vägbyggnads- och grundliga förbättringsarbeten, iståndsättning av dikningsområden samt bekämpning av rotticka. Maskinföretagare utför också största delen av drivningen av klenträdet. Det framställda stödsystemet kan ha konsekvenser för arbetsmängden för maskinföretagarna. Det faktum att återställning av diken lämnar utanför stödet kan minska arbetsmängden i anknytning till återställning av diken. På motsvarande sätt kan stödsystemet erbjuda ännu mer arbetstillfällen i planeringen av vård av torvmarksskog, vård av skogsnaturen och i hyggesbränning. Den administrativa bördan av projektadministreringen för skogsägare och organisationer i skogssektorn

minskar i och med övergången till stöd av mindre betydelse i fråga om vård av plantbestånd och ungskog.

Stödsystemet har även i fortsättningen stor inverkan, eftersom det aktiverar markägare till att vårda och använda skogarna på ett aktivt och hållbart sätt. Det privata skogsbruket har även i fortsättningen en synnerligen stor betydelse både när det gäller att trygga virkesförsörjningen till skogsindustrin och mångfalden i skogsnaturen. Det föreslagna stödsystemets sporrande effekt är störst i den inledande fasen i skogskulturkedjan i arbetslag som inte ger markägaren någon direkt ekonomisk nytta, samt vid åtgärder som tryggar framtida positiva miljökonsekvenser för samhället, till exempel via vattenvårdsåtgärder.

Enligt studien *Suomalainen metsänomistaja 2020*²² är kvinnornas andel av skogsägarna 41 procent, då skogsägande ensam, tillsammans med en make eller maka, som en medlem av en sammanlutning eller delägare i ett dödsbo räknats in. Kvinnor är oftare än män delägare i dödsbon. När makar äger skog tillsammans ansvarar oftast mannen för vården av skogslägenheten. Kvinnorna ansvarar för vården av lägenheter som är mindre än snittlägenheten. Kvinnorna betonar ekonomisk trygghet och rekreationsvärden i sitt skogsägande. Man har inte upptäckt skillnader i hur kvinnor och män ansöker om stöd för skogsbruk. Propositionen bedöms inte ha konsekvenser för jämställdheten mellan könen.

Förbättringen av rekreationsanvändningen av skogar ökar möjligheterna att främja människornas psykiska och fysiska hälsa och välbefinnande. Promenader i naturen, bärplockning, svamp-plockning och jakt är populära former av rekreationsanvändning av skogar. Rekreationsanvändningen av plantbestånd och ungskog upplevs vara ringa. Vården av plantbestånd och ungskog och avlägsnande av klenträd i anknytning till denna underlättar promenader i skogen och ökar följaktligen dessa skogars rekreationsvärde en aning. Skogarnas rekreationsanvändning kan främjas också genom att lämna kvar tätskog där viltarter trivs i samband med arbetet med att vårda plantbestånd och ungskog. Med tanke på rekreationsanvändningen har dock skogsvägsnätet den största betydelsen. Det sekundära vägnätet möjliggör att alla som rör sig i skogen kan utnyttja allemansrätten. Ett täckande vägnät främjar också brand- och räddningsverksamheten.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Notifiering av statligt stöd eller – stöd av mindre betydelse

Statliga stöd ska i regel anmälas till Europeiska kommissionen. Först efter det att kommissionen har godkänt ett stödsystem kan medlemsstaten ta det i bruk. Stöd av mindre betydelse utgör undantaget till anmälningsskyldigheten för statliga stöd. Högst 200 000 euro under tre skatteår kan betalas som stöd av mindre betydelse till ett enda företag. För närvarande utgörs stöd av mindre betydelse till exempel av beskogningsstöd för impedimentmark, skogsgåvoavdrag och stöd för skrotning av torvproduktionsmaskiner.

I fråga om stöd för vård av plantbestånd och ungskog har intressentgrupperna önskat att stöd inte behöver ansökas i förväg, utan att stöd kan beviljas i efterskott enbart utifrån en anmälan

²² Karppinen, H, Hänninen, H. & Horne, P. 2020. *Suomalainen metsänomistaja 2020*. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 30/2020. Naturresursinstitutet. Helsingfors. 73 s.

om verkställande. I EU:s statsstödsregler förutsätts att stöd ansöks innan arbetena inleds. Stöd av mindre betydelse är inte förknippat med ett sådant krav.

Jord- och skogsbruksministeriet har utrett anhopningen av stöd av mindre betydelse. Naturre-sursinstitutet bedömde i sin utredning²³ som det publicerade 2018 att överskridning av maximibeloppet på 200 000 euro under tre konsekutiva skatteår inte generellt ser ut att bilda någon väldigt stor risk, även om alla Kemera-stöd i fortsättningen delas ut som stöd av mindre betydelse. Enligt kartläggningen är överskridning av maximibeloppet i primärproduktionen aktuellt enbart för sannolikt 5–6 samfälliga skogar. Naturre-sursinstitutet ansåg att ärendet kan lösas på så sätt att skogsbruksstöd (eller en del av dessa) graderas efter lägenhetens areal eller skärs till en viss del som överstiger maximibeloppet. Sådant förfarande tillämpas på stöd för skogsbruket till exempel i Tyskland och i Estland. Också METKA-arbetsgruppen drog en motsvarande slutsats om antalet stödmottagare som överskrider maximibeloppet. Efter bägge granskningar har det kommit nya stöd av mindre betydelse, varför den andel som de facto får sådana stöd och som kommer att överskrida maximibeloppet på 200 000 euro är större än vad som nämns ovan. Anhopning som överskrider maximibeloppet kan äga rum främst då skogsägaren utöver skogslägenheten har ett annat företag (andra företag) och som får rikligt med stöd av mindre betydelse och dessa företag anses vara ett enda företag utifrån statsstödsreglerna.

Det har ansetts att övervakningen av anhopningen av stöd av mindre betydelse är ett av de största problemen för dessa. Detta grundar sig i Finland för närvarande på stödmottagarnas egna anmälningar i stödansökningsfasen. Uppföljningen av anhopningen av stöd orsakar extra arbete för skogscentralen. Stöd för skogsbruk har under en lång tid riktats i huvudsak till fysiska personer, som i statsstödsregleringen är företag. Granskning enligt definitionen av ett enda företag i de minimis-förordningen sträcker sig följaktligen också till fysiska personer. Beaktande av definitionen av ett enda företag innebär extra arbete för såväl skogscentralen som den som ansöker om stöd eller en person som denne bemyndigat. Därtill är det sannolikt att beviljande av stöd för vård av plantbestånd och ungskog inte kan automatiseras i denna utsträckning, då det i fråga om den som ansöker om stöd finns ett behov av att utreda om han eller hon har kopplingar till andra företag enligt definitionen av ett enda företag i de minimis-förordningen och om sådana företag fått stöd av mindre betydelse.

I propositionen har man beslutat sig för att framställa stöd för vård av plantbestånd och ungskog som stöd av mindre betydelse, eftersom övergången till denna stödför form gör användningen av stödet smidigare och minskar de administrativa kostnaderna i beviljandet av det. Det har uppskattats att stöd av mindre betydelse minskar arbetsmängden med omkring 10 årsverken i såväl skogscentralen som bland aktörerna.

Vård av torvmarksskog

METKA-arbetsgruppen behandlade ett stort antal alternativa handlingsmodeller för stöd av vård av torvmarksskog. Det gemensamma i alternativen var målet om en enhetlig granskning av torvmarksområdet med tanke på vattenföringen och att planeringsobjektet utgörs av alla skogsbruksåtgärder som ska vidtas i varje område. Målet var att säkerställa en högklassig planering. METKA-arbetsgruppen beslöt sig för att framställa en verksamhetsmodell där planeringen av torvmarksskog baserar sig på planer som på beställning av skogsägarna gjorts av planerare som

²³ Viitala, E.-J., Hänninen, H. & Leppänen, J. 2018. De minimis -tukien soveltuvuus Suomen metsätalouteen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2018. Naturre-sursinstitutet, Helsingfors. 93 s

uppfyller behörighetskraven och de nödvändiga positionsdataprodukter som är tillgängliga i den tjänst som skogscentralen tillhandahåller.

I samband med den fortsatta beredningen har man beslutat sig för att avstå från behörighetskraven, eftersom de kan strida mot EU-bestämmelserna om fri rörlighet för tjänster och begränsa tillhandahållandet av tjänster på den inre marknaden. Målet om att fördjupa och uppdatera kunskapen i frågor som gäller vård av torvmarksskog hos yrkespersonerna i skogssektorn, vilket är ett bakomliggande mål i propositionen, har dock främjats genom att genomföra webbplatsen Proffs på vård av torvmarksskog. Proffs på vård av torvmarksskog består av fyra webbkurser och tilläggsinformation om den materialbank som erbjuds. Studiematerialet finns både på finska och svenska. Kunskaperna kan testas och påvisas genom att avlägga det kunskapsprov för proffs på vård av torvmarksskog som administreras av skogscentralen.

Med det informationsmaterial som skogscentralen erbjuder och skyldigheterna att använda dessa är målet en övergripande planering av avrinningsområdet. På samma gång möjliggörs att flera planerare förfar i samma torvmarksområde. METLA-arbetsgruppen ansåg att det med stöd av handlingsmodellen är möjligt att beakta näringsbelastningen i hela torvmarksområdet och beakta den i dimensioneringen av vattenvårdsåtgärderna. För markägaren möjliggör handlingsmodellen planering av åtgärderna utifrån de egna behoven och tidtabellerna. Styrningen till övergripande planering sker genom att begränsa möjligheten för markägaren att få stöd enbart en gång till samma torvmarksområde under stödsystemets giltighet. Målet med graderingen av stödnivåerna är att uppmuntra till samtidig planering av större områden. METKA-arbetsgruppen såg i den tjänst som skogscentralen erbjuder och informationsmaterialet att det finns en risk att de snedvrider konkurrensen. METKA-arbetsgruppen bedömde dock att risken kan minskas genom att erbjuda informationsmaterial som öppen information och verktygen som öppna källkoder för var och ens användning, varvid de kommersiella aktörerna har möjlighet att dra nytta av det informationsmaterial och de verktyg som skogscentralen tillhandahåller också i de egna tjänsterna.

Vägnätet för skogsbruket och vård av skogsnaturen

METKA-arbetsgruppen bedömde överföringen av stöden rörande skogsvägnätet till en del av understöden för enskilda vägar. Det gällande stödsystemet ansågs vara administrativt stelt och dyrt jämfört med de understöd för enskilda vägar vilka beviljas av närings-, trafik- och miljöcentralerna. Det ansågs dock finnas en risk i sammanslagningen av stödsystemen att stöden i fortsättningen i huvudsak riktar sig till andra vägar än skogsvägar. Därtill konstaterades att propositionen strider mot anteckningarna i regeringsprogrammet. METKA-arbetsgruppen beslöt sig för att framställa harmonisering av de två olika stödsystemen i fråga om stödmottagaren, stödnivåerna och skyldigheterna rörande överlämnande av uppgifter till registret över enskilda vägar och nationella datasystemet för väg- och gatunätet.

I vägprojekt är stödet till nytta framför allt för markägare som är delägare av vägen, varför de får förmånen av stödet. Statsstödsreglerna möjliggör att stödet beviljas till en slutliga förmånstagaren indirekt som en naturaförmån och betalas till tillhandahållaren av tjänsten eller verksamheten i fråga. Enligt terminologin för statsstödsreglerna handlar det då om en subventionerad tjänst. Också då ska den slutliga förmånstagaren tillämpa de gemensamma bedömningsprinciperna och specialförutsättningarna utifrån utkastet till riktlinjer. I praktiken innebär detta att det i fråga om delägare i vägslag ska utreda bland annat om gruppen omfattar företag i svårigheter och understödet för stödet. Statsstödsreglerna möjliggör däremot ett sådant alternativ att stöd betalas till någon annan än den slutliga förmånstagaren, det vill säga till exempel till vägslaget.

Den slutliga förmånstagaren är inom ramen för statsstödsreglerna också den av vilken stöd återkrävs. Dessa statsstödsfrågor har inte bedömts i METKA-arbetsgruppens promemoria. I beredningen av regeringens proposition är det nödvändigt att beakta statsstödsreglerna. Statsstödsreglerna och riktandet av stöd till de som utövar ekonomisk verksamhet, det vill säga skogsägarna leder uttryckligen till att stöd för vägprojekt inte kan ordnas på samma sätt som understöd för enskilda vägar. Därför var det inte heller möjligt att förenkla förfarandena i anknytning till beviljande av stöd på det sätt som METKA-arbetsgruppen önskade.

Av motsvarande orsak till att stöd inte beviljas till väglag beviljas stöd i fortsättningen inte heller utifrån en ansökningsomgång till genomförare som valts i ansökningsomgången för vård av skogsnaturen, utan genomföraren borde ansöka om stöd med en fullmakt av markägaren. I fråga om vård av skogsnaturen ökar förfarandet aktörernas administrativa börda, men tydliggör å andra sidan skogscentralens, markägarens och genomförarens roller och ansvar i genomförandet.

5.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Under den gällande stödperioden har stöd för skogsbruk i flera EU-länder beviljats inom ramen för det nationella programmet för utveckling av landsbygden. De stödåtgärder som möjliggörs i europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1305/2013 om stöd för landsbygdsutveckling från Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1698/2005 (artiklarna 21–26 och 34) vidtas i så gott som alla landsbygdsprogram som godkänts av kommissionen. Dessa skogsåtgärder har lämnats bort i landsbygdsprogrammen i Finland, Luxemburg, Nederländerna och i tre delstater i Tyskland (Bayern, Niedersachsen och Rheinland-Pfalz).

Under tidsperioden 2015–2021 finns de ekonomiskt viktigaste stöden och stödprogrammen vilka meddelats (notifierats) i förväg till kommissionen i Tyskland och i Irland. I Irland har de stödda åtgärderna härletts direkt från gruppundantagsförordningen för jord- och skogsbruket och landsbygdsprogrammet, inom ramen för vilken de också vidtas.

Nedan granskas stödsystemen för skogsbruk i Tyskland, Estland och Sverige. I de jämförda länderna varierar förhållandena för skogsbruk stort, liksom också de metoder som valts för att genomföra skogspolitiken, vilka påverkar också strukturen på stödsystemen för skogsbruket. Jämförelsen baserar sig på en utredning av Naturresursinstitutet²⁴.

Tyskland

Av skogsarealen i Tyskland äger staten och delstaterna sammanlagt 33 procent, företagen och sammanslutningarna 19 procent och de enskilda markägarna 48 procent²⁵. Det finns cirka två miljoner enskilda markägare och skogsägandet är utspritt. I cirka hälften av det totala antalet skogslägenheter underskrider skogsarealen i lägenheten 20 hektar. Arealen på den mark som är i skogsbruksanvändning är cirka 11 miljoner hektar, vilket är under hälften av arealen på skogsbruksmarken i Finland. De uppskattas att trädbeståndets årliga tillväxt är 122 miljoner kubikmeter, vilket överskrider den årliga trädbeståndstillväxten i Finland. Totalt sysselsätter skogssektorn över en miljon personer i Tyskland.

²⁴ Viitala, E.-J., Hänninen, H. & Leppänen, J. 2018. De minimis -tukien soveltuvuus Suomen metsätalouteen. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 54/2018. Naturresursinstitutet, Helsingfors. 93 s

²⁵ <http://www.bmelv.de/>

I Tyskland används ett stödprogram för skogsbruk (GAK Forst). Det handlar om ett ramprogram på förbundsrepubliknivå och varje delstat bestämmer själv om införandet av de åtgärder som ingår i programmet. Därtill kan delstaterna ha egna skogsbruksstöd, som inkluderats i delstatens landsbygdsprogram eller som är av mindre betydelse.

GAK Forst-stödprogrammet är tidsbundet och det gäller endast privata skogar och fastställda sammanslutningar. Inom ramen före GAK Forst-programmet kan skogsbruket stöds med cirka 45 miljoner euro per år. Av detta belopp är 60 procent förbundsfinansiering och 40 procent delstatsfinansiering.

Största delen av stödet hänför sig till miljöåtgärder i skogsbruk, hjälpplantering av plantbestånd på grund av abiotiska skador, iståndsättning av skogsvägar och den verksamhet som bedrivs av sammanslutningar inom skogsbruk. Miljöåtgärderna för skogsbruket riktar sig till främjande till en övergång till löv- och blandträdbeståndet i skogsförnyelsen och kalkning av skogsmark. Fokusområdet i den verksamhet som bedrivs av sammanslutningarna inom skogsbruk varierar en aning enligt delstat, men målen med dessa är i princip liknande som skogsvårdsföreningarnas mål i Finland.

GAK Forst har samordnats med landsbygdsprogram på förbunds nivå. GAK Forst-stödprogrammet kan i delstaterna tillämpas antingen separat eller som en del av landsbygdsprogrammet, enligt varje delstats eget beslut. Delstaterna kan också beslut om användning av medlen i landsbygdsprogrammet för skogsbruksåtgärder. I fem delstater baserar sig stöden för skogsbruk på det notifierade GAK Forst-stödsystemet och följaktligen på nationella medel. I sju delstater stöds skogsbruksåtgärder vid sidan om GAK Forst-programmet ur EU:s landsbygdsfond (EAFRD). Oftast beviljas ena hälften av stödet för skogsbruk enbart ur nationella medel och den andra hälften ur delstatens landsbygdsprogram som EU-delfinansiering. Med avvikelse från övriga delstater tillämpar Bayern utöver stödprogrammet på förbunds nivå ett eget notifierat stödprogram för skogsbruk, vars åtgärder också finansieras ur de nationella medlen.

Betydelsen av stöd med mindre betydelse är generellt sett liten i det tyska skogsbruket. I en del delstater används stöd av mindre betydelse inte alls och i vissa enbart för särskilda ändamål. Det viktigaste objektet för vilket stöd av mindre betydelse beviljas är den verksamhet som bedrivs av lokala eller regionala sammanslutningar av skogsägare. I Tyskland baserar sig uppföljningen av anhopning av stöd på stödmottagarnas egna anmälningar.

Estland

Av de estniska skogar är 47 procent i privat ägo. Privatiseringen av skogarna som började efter år 1991 har nu i praktiken slutförts. Allt som allt finns det i Estland cirka 113 000 enskilda skogsägare och 1,1 miljoner hektar enskild skog. För juridiska personer är den genomsnittliga storleken på en skogslägenhet 66 hektar och sex hektar för enskilda personer. Av skogsägarna äger 44 procent mindre än två hektar skog.

Estland beviljar finansiering för stöd av skogsbruk såväl enbart ur nationella medel som via landsbygdsprogrammet. Rättsgrunden för nationella stöd utgörs av de minimis-förordningen och av gruppundtagsförordningen för jord- och skogsbruk för stöd via landsbygdsprogrammet. Estland har inte något stödprogram för skogsbruk med notifiering.

Största delen av den nationella finansieringen riktar sig till stöd av skogsodling, uppgörande av skogsplaner och rådgivning. Därtill beviljas stöd för iståndsättning av skogsdiken, skydd av

nyckelbiotoper och bevarande av kulturarvet. Riksomfattande stöd riktas mot utveckling av de regionala skogsägarföreningarnas verksamhet.

Av det stöd som Europeiska unionen finansierar riktas sig största delen till skydd av Natura 2000-områden. De stödda arbetslagen omfattar också iståndsättning och gallring av unga skogar, bekämpning av skogsbränder och viltskador och anskaffning av skogsmaskiner, apparater och tillbehör.

I Estland har ansökan av stöd för skogsbruk begränsats till att göras årligen före vissa utsatta datum. Det stöd som budgeterats i förväg delas utifrån ansökningar som inkommit före den utsatta dagen till de sökande som uppfyller stöd villkoren. Förutom enskilda markägare kan stöd också beviljas till bolag. Stödbeloppet per sökande har begränsats för att trygga tillräckligheten för de tillgängliga stödmedlen. Till exempel stöd för iståndsättning och gallring av ung skog under 30 år kan fås årligen för en areal på högst 60 hektar.

Skogsbruksstöden är till största delen administrativt fastställda arealbaserade stöd som grundar sig på snittkostnader och inkomstbortfall. Stöd för genomförande av åtgärder vid samma objekt kan fås en gång under samma programperiod. Vid Natura 2000-objekt ingås avtalen för tjugo år och kompensationsstöd för inkomstbortfall ansöks årligen. Det är administrativt sett tungt att övervaka stöden för skogsvårdsinvesteringar i landsbygdsprogrammet, eftersom största delen av de understödda objekten granskas i terrängen.

Sverige

I Sverige är skogens andel 70 procent av arealen, det vill säga endast någon procentenhet mindre än i Finland. Av skogsmarken ägs 50 procent av privata skogsägare. I Sverige ändrade en reform av skogspolitiken i början av 1990-talet kännbart finansieringen av skogsbruket, och samtidigt genomfördes även en reform med särredovisning av förvärvs- och kapitalinkomster i beskattningen. I reformen infördes likvärdiga produktions- och miljömässiga mål i den svenska skogspolitiken. Produktionsstöden för skogsbruk slopades och samtidigt också skogsägarnas skogsvårdsavgifter som använts för att finansiera stöden. Andelen för det offentligt stöd vars mål är att uppnå miljömålen ökade i betydande grad. När Sverige slopade produktionsstöden för skogsbruk ledde detta bland annat till att volymen på vård av plantbestånd sjönk. För närvarande ligger volymen på vård av plantbestånd på en klart högre nivå än innan stödsystemet slopades, även om de nationellt fastställda genomförandevolymerna inte uppnåts.

I Sverige har stöd i anknytning till uppnåendet av miljömålen för skogsbruket betalats ut via två olika stödinstrument, antingen med nationell finansiering i sin helhet eller med partiell finansiering av EU som en del av utvecklingsprogrammet för landsbygden. På det tredje stödinstrumentet, som gäller återställning av torvmark, tillämpas inte EU-statsstödsregleringen, eftersom det inte anses uppfylla kännetecknen för statsstöd.

Utifrån de minimis-förordningen beviljas stöd för hyggesbränning för naturvård, byggande av våtmarker, byggande och underhåll av friluftsleder, bevarande av skogstraditionen, grundande och inhägnad av lövskogar, vård av ädelträdbestånd och vård av solexponerade miljöer, nedan *Nokås-stöd*²⁶. Stödet täcker 50–70 procent av de faktiska kostnaderna och i vissa arbeten betalas stöd utifrån arbetsmängden och de genomsnittliga kostnaderna. En stödmottagare förbinder sig

²⁶ I Sverige hänvisas det till stöd med ordet Nokås. Detta är en förkortning av det svenska namnet Stöd till natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen.

till att under tio år använda området på så sätt att stödets syfte inte äventyras. Den årliga budgeten för stödinstrumentet är cirka 25 miljoner kronor. Det finns föreskrifter om stödet bland annat i förordningen om stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket (2010:1879). I Sverige finns det inte något centralregister för att följa stöd av mindre betydelse, varför de sökande, då de ansöker om stöd, ska meddela de stöd av mindre betydelse som de fått under de tre senaste skatteåren.

Med stöd för miljövård som betalas ur utvecklingsprogrammet för landsbygden är det möjligt att genomföra liknande åtgärder som med Nokås-stöd. Målarealen för stödda arbeten var 12 600 hektar år 2021. Budgeten för år 2022 var 30 miljoner kronor. Sverige har också i sina landsbygdsprogram tagit i bruk vissa åtgärder som gäller rådgivning till skogsägare, miljöskydd och regionalt samarbete. Temana utgörs av utveckling av kunnandet och rådgivning, som kan ansökas av organisationer som anordnar rådgivning, samt miljöåtgärder för skogsbruk och stöd av regionalt samarbete. Under kommande år kommer Sverige sannolikt att avskaffa stöden ur landshagsprogrammet och stöden kommer att kanaliseras till Nokås-stöd.

Sverige beviljar en engångsersättning för restaurering av vattenhushållningen i torvmarker som tidigare varit föremål för dikning. Sverige har gjort en tolkning om att åtgärden inte handlar om stöd av ekonomisk verksamhet, varför EU:s reglering om statsstöd inte tillämpas på den. Bakgrunden utgörs av att målet för återställningen är att minska mängden växthusgaser som frigörs av nedbrytningen av torv i dränerad torvmark och att återställningen permanent tar torvmarken ur skogsbruksanvändning. Nedgången i värdet på marken efter återställningen ersätts separat utifrån virkesproduktionsförmågan utifrån en graderad prislista. Markägaren och Skogsstyrelsen ingår ett privaträttsligt avtal om återställning för 50 år, utifrån vilket en ersättning betalas. I beskattningen behandlas området som om ett naturskyddsområde inrättats av det. Stöd beviljas utifrån ett beslut av regeringen (regeringsbeslut N2021/01632).

6 Remissvar

Utlåtanden om propositionen begärdes av följande instanser: Bioenergia ry, Närings-, miljö- och trafikcentralerna, Finsk energiindustri rf, Etämetsänomistajien liitto ry, Helsingfors universitetets fakultet för jordbruks- och skogsbruksvetenskap, Östra Finlands universitetets fakultet för naturvetenskap och skogsvetenskap, Kemijärven yhteismetsä, Koneyrittäjät ry, Kuusamon yhteismetsä, Kommunikationsministeriet, Naturresursinstitutet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Lantmäteriverket, METO – Skogsbranschens experter rf, Metsäteho, Metsäteollisuus ry, Justitiekanslern, Justitieministeriet, Posion yhteismetsä, Pääkaupunkiseudun metsänomistajat PKMO ry, Livsmedelsverket, Sallan yhteismetsä, Sahateollisuus ry, Finlands naturskyddsförbund rf, Finlands skogscentral, Finlands viltcentral, Suomen yhteismetsät ry, Finlands miljöcentral, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f., Tapio Oy, Arbets- och näringsministeriet, Finansministeriet, Trafikledsverket, WWF Finland och Miljöministeriet.

Utlåtanden överlämnades av finansministeriet, miljöministeriet, kommunikationsministeriet, Naturresursinstitutet, Livsmedelsverket, Finlands viltcentral, Finsk Energiindustri rf, Lantmäteriverket, närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Karelen, närings-, trafik- och miljöcentralen i Sydöstra Finland, Finlands miljöcentral SYKE, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter rf, Metsäteollisuus ry, Suomen yhteismetsät ry, Kemijärven yhteismetsä ry, WWF Finland, Österbottens svenska producentförbund r.f, Metsän Jatkuvan Kasvatuksen Yhdistys Silva ry, Kuusamon Yhteismetsä, Vägföreningen i Finland rf, METO – Metsäalan asiantuntijat ry, Bioenergia ry, Baltic Sea Action Group, Sallan yhteismetsä, Pääkaupunkiseudun Metsänomistajat PKMO ry, Koneyrittäjät

ry, Sahateollisuus ry, Finlands naturskyddsförbund, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f och Finlands Naturpanel. Arbets- och näringsministeriet och justitieministeriet meddelade att de inte har något att yttra sig om lagpropositionen.

Största delen av remissinstanserna ansåg att lagpropositionen i huvuddrag var lyckad i fråga om mål och innehåll. I många utlåtanden ansågs det att arbetslagen var motiverade och att de stödda uppnåendet av målen i lagpropositionen. Beredningsprocessen ansågs också i regel vara lyckad och grundlig.

Många remissinstanser ansåg att det var synnerligen framgångsrikt med ändringen om att stöd för vård av plantbestånd och ungskog i fortsättningen beviljas som stöd av mindre betydelse (de minimis-stöd), vilket bedömdes göra behandlingen av ansökningar mer smidig och öka understödet för stödet, då det blir enklare att ansöka om stöd. Detta ansågs också ha en positiv konsekvens för användningen av stödet och det ansågs också öka stödsystemets genomslag med anledning av detta. Också förhöjt stöd för vård av plantbestånd och ungskog, då klenträäd samlas upp på samma gång, ansågs vara motiverat i många utlåtanden. Också den nya incitamentsättningen som framställts för miljöstödet ansågs allmänt vara viktigt och ansågs främja uppnåendet av de fastställda målen för incitamentsystemet. I många utlåtanden ansågs det också vara lyckat med den framställda ändringen utifrån vilken stöd för naturvård kan beviljas också på ansökan av markägaren, utöver förfarandet i den nuvarande lagen. Framställan om att flytta hyggesbränning till ett eget arbetslag ansågs därtill allmänt vara bra.

De i utlåtandena framlagda ändrings- och kompletteringsförslagen rörande de minimis-stöd anknöt i fråga om aktörer som företräder samfälliga skogar till maximibeloppet på stöd av mindre betydelse för ett enda företag. Detta innebar i praktiken ett krav om att ett eget notifierat stöd för vård av plantbestånd och ungskog som ansöks i förväg ska skapas för samfälliga skogar.

En del av remissinstanserna framställde att det på nytt revideras till vem stöd för byggande av skogsvägar och stöd för naturvård beviljas. Remissinstanserna önskade att stödet i stället för till en enskild markägare kan beviljas till ett väglag eller genomföraren av ett naturvårdsprojekt i enlighet med METKA-arbetsgruppens framställan.

Finlands Naturpanel, Finlands miljöcentral, WWF, Finlands naturskyddsförbund och de närings-, trafik- och miljöcentraler som gav utlåtanden framförde som sin ståndpunkt att propositionen om ett nytt incitamentsystem för skogsbruket inte innehåller tillräckligt med åtgärder för att hindra försvagning av mångfalden. Också de positiva klimatkonsekvenserna av de åtgärder som ska stödas enligt propositionen ansågs i vissa utlåtanden som en helhet vara för små med tanke på uppnåendet av klimatmålen för markanvändningssektorn. I utlåtandena riktades också uppmärksamhet i synnerhet mot åtgärderna för att bedöma klimatkonsekvenserna, vilka i fråga om precision ansågs vara bristfälliga. De remissinstanser som framföra kritiska anmärkningar om lagpropositionens klimat-, vattendrags- och mångfaldskonsekvenser riktade också uppmärksamhet mot principen om att offentliga stöd inte ska beviljas för arbete som kan bidra till att negativa miljökonsekvenser uppkommer. I många utlåtanden där uppmärksamhet riktades mot denna omständighet, framställdes en förskjutning av tyngdpunkten inom stödsystemet till miljöstöd, naturvård och hyggesbränning och de övriga nya stöd som föreslogs i utlåtandena och främst genererar mångfald och vattendrags- och klimat fördelar eller åtminstone att medlen allokeras på nytt, om stöd inte används för något arbetslag.

Med anledning av den mottagna remissresponsen gjordes preciseringar i punkterna rörande konsekvensbedömningen i regeringens proposition. Likaså ändrades detaljmotiveringen för lagparagraferna i viss utsträckning genom att till exempel precisera iakttagande av god yrkespraxis,

bedömningen av vattenhushållningen och beaktandet av grundvattenområden i vitaliseringsgödsling, kraven på innehållet i en plan för vård av torvmarksskog och lokala försvagningar av virkesproduktionsförmågan, skyldigheten att utnyttja de effektivaste vattenvårdskonstruktioner som lämpar sig för området, överföringen av vård- och underhållsskyldigheterna vid ägarbyte, återkrav av stöd och extra tid som beviljas för projekt som förutsätter en plan.

De viktigaste ändringarna i lagförslaget om det nya incitamentssystemet gällde förkortningen av giltighetstiden för vård- och underhållsskyldigheten i vård av plantbestånd och ungskog till fem år, precisering av de godtagbara kostnaderna för ett naturvårdsprojekt, skyldigheten att göra en anmälan om dikning enligt vattenlagen (587/2011) också i ett projekt som gäller byggande av skogsvägar, innehållet i rekreativ användning i anknytning till byggande av skogsvägar och avgiftsfriheten för användning av vägar, statsbidragsmyndighetens rätt att förlänga redan beviljad extra tid för genomförande av ett projekt och den utsatta tiden för att ansöka om stöd som beviljas för vård av plantbestånd och ungskog. Bestämmelsen om förlängning av extra tid inkluderar också i lagförslaget om den gällande temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk.

Ett mer detaljerat sammandrag av utlåtandena finns på den offentliga tjänsten på adressen <https://mmm.fi/sv/projekt-och-lagberedning> med koden MMM046:00/2021.

7 Specialmotivering

7.1 Lag om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Syfte. Det föreslås att paragrafen anger syftet med lagen. Syftet är att främja en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar vård och användning av skogarna. Finansieringen ska enligt förslaget styra markägarna till att bevara skogarna som livskraftiga, mångfaldiga, produktiva skogar med bevarad reproduktionsförmåga. Med åtgärderna främjas i huvudsak skogsbruk, men åtgärdernas positiva konsekvenser kan utsträcka sig också till annan verksamhet, såsom vattenvården i jordbruk eller förbättring av naturvärdena i ett skyddsområde. Enligt paragrafen är avsikten med de åtgärder som finansieras att öka skogstillväxten, trygga och öka den biologiska mångfalden i skogarna och främja vattenvården i skogsbruket. I paragrafen konstateras det också uttryckligen att syftet med stöden är att stävja klimatförändringen och främja skogarnas anpassning till klimatförändringen. Enligt paragrafen är ett syfte med de stöd som avses i lagen att upprätthålla vägnätet för skogsbruket. Det finns ett behov av ett fungerande nätverk av skogsvägar för transport av virke, men även för skogsvårdsarbeten och rekreativ bruk av skogarna samt för räddningsväsendet som en del av det sekundära vägnätet på landsbygden.

2 §. Tillämpningsområde och begränsningar som gäller användning av finansieringen. Till paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde och begränsningar av allokeringen av finansiering. Finansiering får enligt paragrafen allokeras endast till skogar enligt det tillämpningsområde som fastställts i 2 § i skogslagen. Enligt 2 § 1 mom. 1 punkten i skogslagen hör naturskyddsområden som inrättats med stöd av naturvårdslagen inte till skogslagens tillämpningsområde. Här föreslås emellertid att ett undantag görs för de skogar som hör till privata naturskyddsområden som ingår i statsrådets principbeslut. Undantaget ska gälla de privata naturskyddsområden där skogsbruk enligt naturvårdslagen är tillåtet i enlighet med fredningsbestämmelserna. Med tanke på likabehandlingen av markägarna finns det ett behov av att samma finansieringsmöjligheter som i övriga enskilda skogar finns för skogsarbeten som utförs i sådana objekt.

I paragrafens 1 mom. förutsätts att finansiering beviljas inom ramen för anslagen i statsbudgeten. Finansieringen förblir följaktligen beroende av prövning, varför markägarna inte har en subjektiv rätt till finansiering enligt lagen. Finansieringen beviljas i form av stöd.

Enligt 1 mom. i paragrafen riktas finansieringen mot skogar som ägs eller besitts av stödmottagare enligt den föreslagna lagen. Det anses att en vattenvårdsåtgärd i torvmarksskog, byggande av vägar på dikesrenar, vård av skogsnaturen, byggande av skogsvägar och grundlig förbättring av enskilda vägar riktar sig till skogar som ägs eller besitts av stödmottagare enligt 4 § i lagförslaget, även om åtgärder och arbete utförs i ett annat område, om de eftersträlvade effekterna av arbetena eller åtgärderna riktar sig till de nämnda stödmottagarna.

Till 2 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse om att finansieringen enligt lagen inte får användas till ersättningar som bestäms enligt begränsningarna i 48, 113 eller 126 § i naturvårdslagen. På så sätt förhindras att överlappande finansiering för samma område eventuellt beviljas från olika förvaltningsområden. Naturvårdslagen hör till miljöministeriets sektor, och det är ministeriets uppgift att ta hand om den finansiering som verkställandet av lagen förutsätter. I lagförslaget hänvisas det inte längre till den gällande naturvårdslagen, utan hänvisningen görs till paragraferna i förslaget till naturvårdslag (RP 76/2022 rd). Eftersom den föreslagna bestämmelsen till väsentliga delar är av samma innehåll som motsvarande bestämmelse i 2 § i temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk, har det varit möjligt att dra nytta av lagförslaget till den gällande finansieringslagen i regeringens proposition till den nämnda naturvårdslagen (RP 76/2022 rd, 14:e lagförslaget).

Till 3 mom. i paragrafen föreslås föreskrifter om att finansiering enligt lagen inte får användas för planerings- och utredningsarbete som utförs av en myndighet eller av en organisation som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Anslag anvisas i statens budget för statliga ämbetsverks och inrättnings verksamhet. Finansieringen av verksamhet hos övriga organisationer som sköter offentliga uppgifter grundar sig på statsunderstöd. Om det för en föreslagna finansiering finns ett behov av utrednings- eller planeringsarbeten till exempel i skogscentralen eller i närings-, trafik- och miljöcentralen, ska det arbetet i regel finansieras antingen med statsunderstöd som jord- och skogsbruksministeriet beviljar skogscentralen eller med anslag ur statsbudgeten som anvisas för närings-, trafik- och miljöcentralens verksamhet. Syftet med bestämmelsen är följaktligen att säkerställa att finansiering enligt den föreslagna lagen inte används för finansiering av myndigheters verksamhet eller för verksamhet i de organisationer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter. Också aspekter som gäller konkurrensneutralitet ligger bakom bestämmelsen i 3 mom. i paragrafen. Enligt lagförslaget är en verkställighetsplan ett krav för beviljandet av vissa stöd och stöd kan beviljas för utarbetandet av planen. Avsikten är att stödet via markägaren styrs till den organisation inom skogsbranschen som markägaren väljer och som utövar ekonomisk verksamhet. I propositionen anses det inte motiverat att myndigheter eller organisationer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter vid sidan av företag inom skogsbranschen ens på uppdrag av markägare utarbetar planer som grundar sig på den föreslagna lagen. Detta innebär även att en myndighet eller en organisation som sköter offentliga förvaltningsuppgifter inte kan finansiera utredningsarbete med de anslag ur statsbudgeten vilka hänförs till verkställandet av den föreslagna lagen.

Skogslagen innehåller ingen egentlig definition av skog. På grund av Europeiska unionens statsstödsregler ska lagen enligt förslaget ha en definition av begreppet skog. Bestämmelsen införs i 4 mom. i paragrafen. Med skog avses skogsbruksmark som delas in i skogsmark, tvinmark, impediment och övrig skogsbruksmark. Definitionen grundar sig på begreppet skogsbruksmark, som å sin tur på basis av virkets produktionsförmåga delas in i de fyra grupperna. Finansieringen anses rikta sig till de skogar som avses i paragrafen, också om en del av åtgärderna görs på andra objekt som ändå gränsar till skogarna enligt paragrafen. Till exempel övrig skogsbruksmark

innehåller bland annat skogsbilvägar, permanenta upplags- och tomtområden som hör till ett skogsbruk samt de sandtag och viltvårdsåkrar som ingår i en skogsbrukshelhet. Kravet på hur finansiering enligt den föreslagna paragrafen ska allokeras uppfylls även till exempel när en åtgärd som utförs i ett annat objekt, exempelvis en åtgärd inom vattenvård, uttryckligen kan motiveras med tanke på vården och användningen av skog som avses i paragrafen.

3 §. Förhållande till statsunderstödslagen och bestämmelserna om offentlig upphandling. Det föreslås att 1 mom. i paragrafen innehåller bestämmelser om att statsunderstödslagen utöver den föreslagna lagen tillämpas på stöd, om inte något annat bestäms i den föreslagna lagen. Statsunderstödslagen är en allmän lag som gäller statsunderstöd som beviljas enligt prövning. Statsunderstödslagen innehåller detaljerade bestämmelser om bruk, övervakning och återkrav av statsunderstöd. Statsunderstödslagen ska i regel tillämpas som kompletterande lag. På stöd som avses i den föreslagna lagen tillämpas dock inte 13 § 3 och 4 mom. i statsunderstödslagen.

I 13 § 3 mom. i statsunderstödslagen finns det föreskrifter om mottagarens skyldighet att använda egendom för vilken stöd har betalats ut för anskaffning eller grundlig förbättring för det ändamål och den tid som anges i statsunderstödsbeslutet. Under användningstiden får egendomen inte på ett bestående sätt användas till annat ändamål och ägande- eller besittningsrätten får inte överlåtas till någon annan. Bestämmelsen tillämpas på investeringsunderstöd för anskaffning eller grundlig förbättring av en viss egendom där avsikten med stödet är att den egendom som stödet beviljas för används en bestämd tid för det ändamål som anges i statsunderstödsbeslutet. I sak är det frågan om villkor för och begränsningar av bruket av statsunderstöd när stödet beviljas i form av investeringsstöd och med syftet att stödja verksamhet som avses vara långvarig. I 13 § 4 mom. i statsunderstödslagen finns det föreskrifter om användningstiden för objektet för statsunderstödet när stödet i annat syfte än för stödjande av näringsverksamhet har beviljats för anskaffning eller grundlig förbättring av fast egendom, en byggnad eller en lägenhet i en byggnad. Bestämmelsen tillämpas på understöd som beviljas för anskaffning och grundlig förbättring av fast egendom, byggnader eller lägenheter som används för ett allmännyttigt ändamål eller ett ändamål som kan jämföras med det. Enligt 35 § i den gällande lagen är en markägare som dragit nytta av tidig vård av plantbestånd, vård av ungskog, vitaliseringsgödsling, vård av torvmarksskog och byggande av en skogsväg skyldig att dra försorg om skötseln och underhållet av området eller skogsvägen i sju eller tio år efter det att den finansiering som betalats för projektet utbetalats. I 40 § i lagförslaget inkluderas en liknande bestämmelse avseende stöd som beviljats för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Skyldigheten gäller för fler stöd än tidigare. Därför har det även funnits ett behov av att revidera bestämmelserna om skyldigheten. Bestämmelserna i 13 § 3 och 4 mom. i statsunderstödslagen lämpar sig inte väl för de stöd som avses i propositionen. Det stöd som avses i propositionen beviljas inte för anskaffning av egendom. I fråga om vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränningen ska den markägare som drar nytta av arbetena vara skyldig att sköta underhållet av området eller skogsvägen i tio år efter att hela den beviljade finansieringen betalats till slut. När det gäller vård av plantbestånd och ungskog, fortsätter vård- och underhållsskyldigheten i fem års tid från det att stödet utbetalats. Vid sidan av vård- och underhållsskyldigheten är det inte heller ändamålsenligt att tillämpa begränsningarna i 13 § 3 och 4 mom. i statsunderstödslagen på understöden i den föreslagna lagen.

Enligt 10 § i statsunderstödslagen ska sökanden i samband med ansökan om statsunderstöd till statsbidragsmyndigheten lämna riktiga och tillräckliga uppgifter om ändamålet med statsunderstödet och om de andra omständigheter som statsbidragsmyndigheten behöver känna till för att

avgöra ansökan. Beviljandet av stöd baserar sig följaktligen på de uppgifter som sökanden lämnat. I förarbetena till statsunderstödslagen har förhållandet mellan den nämnda bestämmelsen och 17 § i den dåvarande lagen om förvaltningsförfarande (598/1982) beskrivits på så sätt att utredningsskyldigheten enligt 17 § i den lagen koncentreras till att granska riktigheten i de uppgifter som sökanden gett och på bedömning av grunderna för att bevilja statsunderstöd. Vidare ska statsbidragsmyndigheten enligt 17 § i lagen om förvaltningsförfarande med stöd av sina skyldigheter att styra förfarandet uppmana den som söker statsunderstöd att uppge nödvändiga och tillräckliga uppgifter. Sökanden är följaktligen enligt statsunderstödslagen skyldig att se till att skogscentralen har tillgång till riktiga och tillräckliga uppgifter för att besluta om stödet. Skogscentralen är inte skyldig att själv inhämta de utredningar som behövs. Förvaltningslagens 8 §, som gäller myndigheters rådgivningsskyldighet, och 22 § i samma lag, vilken gäller komplettering av handlingar, är dock förpliktande för skogscentralen. Skogscentralen ska alltså instruera sökanden att lämna in nödvändiga och tillräckliga uppgifter. Här avses uttryckligen att faktiska omständigheter som gäller en ansökan ska utredas. Utredningar av juridiska omständigheter hör däremot i första hand till skogscentralen. I samband med det ska skogscentralen enligt förslaget vara utredningsskyldig i fråga om vissa förpliktelser enligt naturvårdslagen (27 § i lagförslaget). I enlighet med de allmänna bestämmelserna ovan har skogscentralen således rätt att inte bevilja stöd om sökanden inte lämnar riktiga och tillräckliga uppgifter för behandling av frågan.

I 2 mom. i paragrafen föreslås bestämmelser om statsbidragsmyndigheten. Enligt 4 § 1 punkten i statsunderstödslagen avses med statsbidragsmyndighet den myndighet till vars uppgifter ärenden som gäller statsunderstödet i fråga hör enligt lagstiftningen. De uppgifter som avses i paragrafen ska höra till skogscentralen och Livsmedelsverket. Alla myndighetsuppgifter som gäller statsbidrag hör enligt förslaget till skogscentralen. I fråga om beslut om återkrav av stöd som skogscentralen beviljat och om hävning och uppsägning av miljöstödsavtal är Livsmedelsverket statsbidragsmyndighet. När det handlar om returnering av miljöstöd och uppsägning av ett avtal i situationer med skogsförstörelse, fungerar skogscentralen och Livsmedelsverket som statsbidragsmyndigheter i enlighet med det som föreskrivits nedan. Enligt definitionen i 4 § i statsunderstödslagen är statsbidragsmyndigheten en myndighet. De tjänstemän vid skogscentralen som avgör och bereder ansökningar, det vill säga utövar offentlig makt, berörs av straffrättsligt tjänsteansvar med stöd av 15 § i lagen om Finlands skogscentral. Bestämmelsen innehåller en hänvisningsbestämmelse till de allmänna förvaltningslagar som skogscentralen ska följa. För skogscentralens tjänstemän gäller således med en myndighet jämförbart tjänsteansvar och de förhåller sig till stödsökande på samma sätt som en statsbidragsmyndighet.

Paragrafens 3 mom. gäller tillämpning av bestämmelser om offentlig upphandling. Den första meningen i 3 mom. i paragrafen, i vilken det hänvisas till tillämpningen av bestämmelserna om offentliga upphandlingar är av informativ karaktär. Om stödmottagaren köper en vara eller en tjänst och andelen offentligt stöd utgör minst hälften av upphandlingens värde, ska i regel lagstiftningen om offentlig upphandling tillämpas. Om bestämmelserna om offentlig upphandling inte tillämpas på grund av att upphandlingens värde understiger det nationella tröskelvärdet, ska stödmottagaren enligt paragrafens 3 mom. på annat sätt se till att upphandlingen blir så fördelaktig som möjligt. Huvudregeln är att stödmottagaren i så fall ser till att ett tillräckligt antal anbud begärs. En tillräcklig mängd kan i vissa fall berättiga också till direktupphandling, om en vara eller en tjänst tillhandahålls enbart av en marknadsaktör. Enligt den föreslagna bestämmelsen gäller dock inte skyldigheten att begära anbud för planering av projekt och huvudentreprenader i samprojekt som omfattar flera markägare. När en plan börjar utarbetas är projektets omfattning i allmänhet inte känd. I proportion till beloppet på det statliga stöd som beviljas är det inte ändamålsenligt att begära anbud för att utarbeta planer i projekt där tröskelvärdet för offentliga upphandlingar underskrids. I vissa fall är det å sin tur mest ändamålsenligt att den

organisation som planerat projektet verkar som huvudentreprenör med ansvar för genomförandet av projektet. Enligt paragrafen finns det inte något behov av att begära anbud om sådant huvudentreprenörsarbete som anknyter till anordnande av underentreprenader eller övervakningen och handledningen av underentreprenörernas arbete. Den huvudentreprenör som verkar som beställare ska se till att en tillräcklig mängd anbud begärs för arbeten som utförs som underentreprenad och för tillbehör.

4 §. Stödmottagare. Det föreslås att paragrafen innehåller en bestämmelse om de krav som ställs på stödmottagare. Såsom i 4 § i den gällande lagen riktas stöden huvudsakligen till enskilda markägare. Det är dock möjligt att stöd för ett projekt för vård av skogsnaturen beviljats till en annan än en enskild markägare. Det sist nämnda är dock inte längre möjligt med stöd av den föreslagna lagen. Bakgrunden till detta är den bedömning som gjorts utifrån EU:s statsstödsregler. I ljuset av EU:s statsstödsregler anses markägaren få en förmån, även om stödet beviljas och betalas ut till en annan aktör. Liksom för tillfället får den föreslagna finansieringen av skogsbruk dock inte användas för planerings- och utredningsarbeten hos en myndighet eller hos en organisation som sköter offentliga förvaltningsuppgifter (2 § 3 mom. i lagförslaget).

Till 1 mom. i paragrafen föreslås en definition av begreppet enskild markägare. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 4 § i den gällande lagen. Enligt 4 § 2 mom. 3 punkten i den gällande lagen kan stödmottagaren utgöras av samfund, sammanslutningar och dödsbon där alla bolagsmän, medlemmar eller delägare är fysiska personer och samfundets eller sammanslutningens huvudsakliga syfte är att bedriva gårds- eller skogsbruk. Enligt förarbetena till lagen avses i bestämmelsen en sammanslutning av fysiska personer. I 2 § 3 mom. i statsrådets förordning om finansiering av hållbart skogsbruk (594/2015) finns det en definition av när en beskattningssammanslutning enligt 4 § 1 mom. 2 punkten i inkomstskattelagen (1535/1992) anses utöva gårds- eller skogsbruk i huvudsak. Det föreslås att ordet yhteenliittymä används i stället för ordet yhtymä på finska i bestämmelsen. Med yhtymä (sammanslutning) avses en sammanslutning enligt 4 § i inkomstskattelagen. I denna bestämmelse definieras beskattningssammanslutning och näringsammanslutning. Sammanslutningar och dödsbon är inte juridiska personer. I anknytning till detta innehåller 3 mom. i paragrafen bestämmelser om att fysiska personer som är delägare i en sammanslutning ansvarar för de förpliktelser som är förknippade med stödet.

Med enskilda markägare avses enligt 1 mom. i paragrafen fysiska personer (1 punkten), de som innehar en arrenderätt, en nyttjanderätt som baserar sig på testamente, en efterlevande makes besittningsrätt, en pensionsrätt eller någon motsvarande rättighet förutsatt att innehavaren är en fysisk person (2 punkten), företag, sammanslutningar och dödsbon där alla bolagsmän, medlemmar eller delägare är fysiska personer och där företagets eller sammanslutningens huvudsakliga syfte är att bedriva gårds- eller skogsbruk (3 punkten), en stiftelse vars verksamhet till största delen utgörs av gårds- eller skogsbruk (4 punkten) samt sådana delägarlag för samfällda skogar och sådana delägarlag för i lagen om samfälligheter (758/1989) avsedda samfälligheter där minst 50 procent av andelarna ägs av fysiska personer och bildats för den 1 mars 2003 (5 punkten). Det sist nämnda anknyter till att lagen om samfällda skogar (1009/2003) och lagen om ändring av fastighetsbildningslagen (111/2003) trädde i kraft den 1 mars 2003. Dessa lagar innebar att det blev enklare att bilda samfällda skogar. Samfällda skogar kan efter lagändringen även bildas av andra än fysiska personer. Eftersom det då inte var ändamålsenligt att utvidga gruppen av finansieringsmottagare, reviderades bestämmelsen om dem i lagen om finansiering av hållbart skogsbruk på så sätt att minst hälften av andelarna i delägarlag för samfällda skogar och delägarlag i samfälligheter enligt lagen om samfälligheter ska ägas av fysiska personer.

Enligt 4 § 2 mom. betraktas som enskilda markägare enligt förslaget i fortsättningen sådana fysiska personer som tillsammans med ett bolag äger en fastighet, förutsatt att de fysiska personernas ägarandel av fastigheten är minst 50 procent och att bolagets huvudsakliga syfte är att

bedriva gårds- eller skogsbruk. Enligt det föreslagna momentet betraktas som privat markägare inte sådana fonder om vilka det föreskrivs i lagen om placeringsfonder (213/2019) eller i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) som enskilda markägare. Avsikten är att ovan nämnda specialplaceringsfonder och fonder i bolagsform och deras fondandelssägare och delägare inte ska vara stödberättigade.

Genom förordning av statsrådet utfärdas enligt förslaget närmare bestämmelser om vad som avses som huvudsakligt bedrivande av gårds- eller skogsbruk enligt 1 och 2 mom. och när bedrivandet av gårds- eller skogsbruk kan anses utgöra största delen av en stiftelses verksamhet.

5 §. Iakttagande av vissa regler om statligt stöd. Enligt förslaget föreskrivs i paragrafens 1 mom. att stöd inte beviljas företag i svårigheter. Enligt 23 punkten i utkastet till riktlinjer tillämpas utkastet till riktlinjer inte på företag i svårigheter. Stöd beviljas inte företag i svårigheter enligt definitionen i punkt 20 i kommissionens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01). I bakgrunden finns en tanke om att offentligt stöd inte ska riktas till företag vars fortsatta verksamhet är osäker. Därför ska stöden riktas till livsdugliga företag. Till 1 mom. i paragrafen föreslås dessutom en föreskrift om att stöd inte heller ska beviljas dem av vilka man med stöd av beslut av Europeiska kommissionen kräver tillbaka stöd som är olagliga och oförenliga med den inre marknaden. I bestämmelsen avses med stöd som är olagliga och oförenliga med den inre marknaden stöd som inte har betalats. Med kommissionens beslut avses ett beslut som meddelats en medlemsstat vilket förpliktar nationella myndigheter att kräva tillbaka stöd som är olagliga och oförenliga med den inre marknaden. Bestämmelsen grundar sig på 25 punkten i riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden. Bakgrunden till riktlinjerna finns i unionens rättspraxis (T-244/93 och T-486/93). Ärendet granskas även i kommissionens tillkännagivande om effektivare verkställande av kommissionsbeslut som ålägger medlemsstater att återkräva olagligt och oförenligt statligt stöd (2007/C272/05). Den aktuella så kallade Deggendorf-principen behandlas i avsnitt 4.2 i det nämnda tillkännagivandet. I propositionen bedöms att tillämpningen av båda bestämmelserna i paragrafens 1 mom. i praktiken blir obetydlig.

Det föreslås att 2 mom. i paragrafen innehåller föreskrifter om att stödet enligt lagen inte får användas för att ersätta kostnader för vilka stödmottagaren kunde ha tecknat en försäkring. Även denna bestämmelse grundar sig på riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden. Enligt punkt 92 i utkastet till riktlinjer kommer kommissionen när den bedömer om ett stöd är lämpligt att beakta försäkringar som stödmottagaren eventuellt tecknat eller kunde ha tecknat. Utgångspunkten i riktlinjerna är att stödmottagarna i mån av möjlighet ska uppmuntras att teckna försäkringar. I propositionen anses det inte ändamålsenligt att anvisa finansiering av skogsbruk för åtgärder mot vilka markägaren till skäligt pris kunde ha fått en försäkring. Av arealen på de enskilda skogarna har cirka tre femtedelar försäkrats.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska skogscentralen publicera uppgifter om beviljade stöd på det sätt som unionslagstiftningen förutsätter i ett allmänt datanät i den utsträckning som det beviljade stödet överstiger 100 000 euro. Enligt 107 punkten i utkastet till riktlinjer om skogsbruk ska ett enskilt stöd publiceras om det överstiger 100 000 euro. Enligt definitionen i utkastet till riktlinjer (underpunkt 33 i punkt 32) avses med enskilt stöd ett fallspecifikt stöd och stöd som beviljas utifrån stödsystemet till vissa stödmottagare. Enligt definitionen (underpunkt 13 i punkt 32) i utkastet till riktlinjer avses med stödsystem en författning utifrån vilken enskilda stöd utan att kräva andra verkställighetsåtgärder kan beviljas till företag som i författningen definieras allmänt och terminologiskt och en författning utifrån vilken stöd utan koppling till ett visst projekt kan beviljas till ett eller flera företag tillsvidare och/eller i en obegränsad mängd. Avsikten är

att notifiera de föreslagna stöden för skogsbruk till kommissionen, med undantag för stöd för vård av plantbestånd och ungskog. Notifierade stöd bildar ett stödsystem. Det ser ut som om definitionerna i utkastet till riktlinjer avser att stöd som beviljas för ett samprojekt betraktas som ett enskilt stöd, eftersom stöd beviljas till flera aktörer för ett syfte.

I anknytning till 3 mom. i paragrafen kan det konstateras att regeringen i juni 2022 överlämnat en proposition med förslag till ändring av statsunderstödslagen och lagen om Statskontoret (RP 88/2022 rd) till riksdagen. Förslaget till statsunderstödslag innehåller reglering som kompletterar EU:s statsstödsreglering. I förslaget bedöms att de stödmottagare för vilka publiceringströskeln enligt EU:s statsstödsregler överkreds årligen utgörs av enbart några enskilda fall. Däremot är skogscentralen med stöd av förslaget till ändring av statsunderstödslagen skyldig att ge Statskontoret uppgifter om stöden till datalagret för statsunderstöd. Statskontoret publicerar uppgifter om understöd som beviljats till fysiska personer, om det beviljade understödet är minst 1 000 euro. Om mottagaren av understöd är en annan än en fysisk person, finns det inte någon publiceringströskel för stöduppgifterna. Den föreslagna regleringen innebär överlappande behandling av personuppgifter. Enligt förslaget har Statskontoret till uppgift att sammanställa analyser och rapporter utifrån understödsdata. Publiceringen av understödsdata är inte i stor utsträckning överlappande i fråga om skogsbruksstöd, eftersom publiceringströskeln i statsstödsreglerna är hög. EU:s statsstödsregler förutsätter att bidragsmyndigheten publicerar stöduppgifterna på ett visst sätt. Stödmyndigheten kan inte lägga ut denna uppgift på entreprenad till en annan aktör. Publicering av stöduppgifter på ett visst sätt är en förutsättning för att godkänna stödsystemet.

Enligt 3 mom. i paragrafen finns det i statsunderstödslagen föreskrifter om överlämnande av understödsuppgifter till datalagret för statsunderstöd och den anknytta publiceringen av understödsuppgifter. Bestämmelsen är av informativ karaktär och anknyter till ovan redogjorda rege-
ringsproposition om statsunderstödslagen.

I 4 mom. i paragrafen föreskrivs att man i ärenden som gäller vård av plantbestånd och ungskog iakttar föreskrifterna i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse. Med detta avses att en förutsättning för att bevilja stöd är att den gällande EU-rättsakten om stöd av mindre betydelse kan tillämpas på stödet. I stöd för vård av plantbestånd och ungskog iaktas dock inte föreskrifterna i 1–3 mom. i paragrafen. Detta beror på att minimisförordningen inte innehåller bestämmelser som hindrar att stöd beviljas till företag i svårigheter eller till företag som inte betalat ett föreläggande om indrivning av kommissionen. I de minimisförordningen finns det inte heller krav på teckning av försäkring och inte heller bestämmelser om skyldigheten att publicera stöd.

6 §. Allmänna villkor för beviljande av stöd. I paragrafen föreskrivs det om de allmänna villkoren för beviljande av stöd. Bestämmelsen har samma innehåll som i den gällande lagen.

I paragrafens 1 mom. finns det en bestämmelse om att ändamålsenligheten ska prövas av myndigheten. Ändamålsenligheten har beaktats också i stöd villkoren för arbetslagen. Det anses inte att prövningen av ändamålsenligheten hindrar automatiserat beslutsfattande till exempel för vård av plantbestånd och ungskog och vitaliseringsgödning, eftersom prövningen av ändamålsenlighet i dessa arbetslag innebär att ansökningar som inkommer till skogscentralen jämförs med skogs- och naturdata som är tillgänglig för skogscentralen. Skogs- och naturdata som är tillgänglig för skogscentralen är täckande, och beslutsfattarna har inte tillgång till mer omfattande data, varför slutresultatet är det samma i automatiserat beslutsfattande och beslut av en beslutsfattare i de enklaste fallen.

Enligt det föreslagna momentet ska de arbeten som stöds utföras i enlighet med god yrkespraxis inom skogsbranschen. Som grund för god yrkespraxis inom skogsbranschen kan man betrakta rekommendationerna för skogsvård, byggnadsdirektiven för skogsvägar och verksamhets- och kvalitetssystemen för yrkespersoner inom skogsbranschen. Enbart med terränggranskningar är det möjligt att göra observationer om arbetsavtrycket. Av resursrelaterade orsaker är det dock inte möjligt att göra terränggranskningar för alla ansökningar.

Till 2 mom. i paragrafen föreslås en föreskrift om att stöd inte ska beviljas för ett arbete eller en åtgärd som enligt lag hör till markägarens skyldigheter. Det kan till exempel bli fråga om skyldigheter enligt temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk, skogslagen eller naturvårdslagen. Som exempel på skyldigheter enligt temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk kan nämnas vård- och underhållsskyldigheten i samband med vård av ungskog, vitaliseringsgödning, vård av torvmarksskog och byggande av skogsvägar. Stöd kan inte heller beviljas för åtgärder som enligt 40 § i lagförslaget hör till vård- och underhållsskyldigheterna för markägare. Stöd kan inte heller beviljas till exempel när det är fråga om att uppfylla en skyldighet enligt naturvårdslagen.

Enligt 2 mom. i paragrafen får stödet användas som miljöstöd när det ersätter markägaren den delen som överskrider det ekonomiska bortfall eller den skada som är större än ringa enligt 11 § i skogslagen. I bestämmelsen hänvisas det till miljöstöd, som det enligt förslaget föreskrivs om i 20 §.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska arbete eller de åtgärder som får stöd vara förenliga med den lagstiftning som gäller dem. Enligt 7 § i statsunderstödslagen är en förutsättning för beviljande av statsunderstöd att det syfte för vilket statsunderstöd söks är samhällligt godtagbart. Det står klart att det inte är samhällsmässigt godtagbart att bevilja stöd för verksamhet i vilken lagen inte följs till alla delar. I propositionen framförs att ett krav på förenlighet med lagstiftningen för tydlighetens skull borde behållas i lagen. Till exempel i fråga om vägprojekt innebär denna bestämmelse att kraven i förordningen om säkerheten vid byggarbeten (205/2009) ska iakttas i planeringen och genomförandet. Den mest centrala grunden för att det i lagen fortfarande förutsätts att en åtgärd är förenlig med den lagstiftning som gäller för den har sitt ursprung i EU:s statsstödsregler. Enligt 136 punkten i utkastet till riktlinjer får åtgärderna inte leda till överträdelser av unionslagstiftningen. När det i varje fall fortfarande finns ett behov av att förutsätta att åtgärderna inte strider mot unionslagstiftningen, är det på samma gång motiverat att kräva att åtgärderna inte heller strider mot den nationella lagstiftningen.

7§. Begränsningar för beviljande av stöd. Det föreslås att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs att stöd inte beviljas till stora företag enligt EU-lagstiftningen. Enligt utkastet till riktlinjer om statsstöd för jordbruk (22 punkten) tillämpas riktlinjerna i fråga på stöd som beviljas till små och medelstora företag och i princip också på stöd som beviljas till stora företag. Stora företag är andra än små- och medelstora företag, vars definition inkluderas i nya bilaga I till gruppundantagsförordningen för jord- och skogsbruk. I den nämnda bilagan är avsikten att väldigt detaljerat definiera tröskelvärdena för företagens personal, balansräkning och omsättning på basis av vilka ett företag anses vara ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag. Den nämnda gruppundantagsförordningen utfärdas förmodligen så sent som under slutet av år 2022. Under beredningen av propositionen har det bedömts att stödmottagarna i den föreslagna lagen om incitamentsstöd sannolikt inte innehåller sådana stora företag. Enligt utkastet till riktlinjer om statsstöd för skogsbruk riktas krav som delvis är striktare än kraven för små och medelstora företag mot stora företag. Orsaken är att de stora företag som verkar inom jord- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområdena mer sannolikt är betydande marknadsaktörer och därför kan stöd som beviljas till stora företag i vissa fall särskilt snedvrída konkurrensen och handeln på

den inre marknaden. Enligt utkastet till riktlinjer borde stora företag till exempel beskriva situationen utan stöd på ansökningsblanketten. Denna situation kallas för alternativt scenario eller för alternativt projekt eller alternativ verksamhet. Stora företag ska dessutom lägga fram dokumentation som styrker de uppgifter om ett alternativt scenario som anges på ansökningsblanketten. Ingen sådan bestämmelse har inkluderats i lagförslaget, utan det har ansetts vara tydligare att inkludera en begränsning av tillgången till stöd i lagen. Tillämpning av bestämmelsen innebär i praktiken att en förfrågan om detta ska göras av den som ansöker om stöd på ansökningsblanketten för att granska förutsättningarna för beviljande av stöd. Ett annat tecken på detta är att det i 49 punkten i utkastet till riktlinjer bland annat förutsätts att storleken på sökandeföretaget meddelas i ansökan.

Enligt 2 mom. i paragrafen beviljas inte stöd, om en enskild markägare gjort ett förmögenhets- eller annat arrangemang, vars juridiska form inte motsvarar den faktiska karaktären eller det faktiska ändamålet, för att få stöd. Därtill beviljas inte stöd om en enskild markägare gett en annan omständighet som anknyter till beviljande av stöd en sådan form, som inte motsvarar ärendets egentliga karaktär eller ändamål. I detta sammanhang kan det konstateras att enligt 22 § 1 mom. 7 punkten i statsunderstödslagen kan ett understöd återkrävas, om mottagare av statsunderstöd de facto förfara på ett sätt som kan jämföras med de omständigheter som föreskrivits i det aktuella momentet genom att för beviljande av statsunderstöd ge en omständighet som anknyter till beviljande, betalning eller användning av statsunderstöd en annan juridisk form än den form som motsvarar ärendets faktiska karaktär eller ändamål. I statsunderstödslagen finns det dock inte någon motsvarande bestämmelse som kan tillämpas i det skede då stöd beviljas. Utifrån bestämmelsen är det möjligt att ingripa i till exempel sådana situationer där man med olika arrangemang försöker kringgå kraven för stödmottagare.

Enligt 3 mom. i paragrafen utfärdas närmare bestämmelser om definitionen av ett stort företag genom förordning av statsrådet. Det finns ett behov för bemyndigandebestämmelsen eftersom gruppundantagsförordningen förmodligen utfärdas så sent som under slutet av år 2022. I statsrådets förordning är det då möjligt att inkludera en noggrann EU-författningshänvisning till definitionen i fråga.

8 §. Annat offentligt stöd. Enligt förslaget innehåller paragrafen bestämmelser om annat offentligt stöd. Enligt 6 § 3 mom. i statsunderstödslagen får statsunderstödet inte tillsammans med andra offentliga stöd överstiga det i Europeiska gemenskapens eller i finsk lagstiftning föreskrivna maximibeloppet på statsunderstöd eller annat offentligt stöd. De föreslagna stöden är statligt stöd. Utifrån utkastet till riktlinjer ska de föreslagna stöden anmälas till kommissionen, med undantag för vård av plantbestånd och ungskog. I riktlinjerna fastställs maximiintensiteterna för stöd efter det ändamål för vilket stöd beviljas. Utkastet till riktlinjerna för statligt stöd tillåter att olika stöd anhopas endast under den förutsättningen att det statliga stödet för en verksamhet eller ett projekt inte överstiger de gränser som fastställs genom de högsta tillåtna stödnivåer som anges i riktlinjerna (punkt 99 i utkastet till riktlinjerna).

Till 1 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse om situationer där skogscentralen ska besluta om beviljandet av stöd. Stöd kan inte beviljas om en annan förmån beviljats ur offentliga medel till det arbete eller den åtgärd som ska finansieras.

I paragrafen avses med förmåner bland annat förmåner som beviljas via skattesystemet. En förmån enligt paragrafen kan också beviljas som annan förmån än finansiering, såsom i form av varor och tjänster. Förmåner av offentliga medel kan beviljas ur statliga medel, men även ur en kommuns, något annat offentligt eller offentligrättsligt samfunds eller en stiftelses medel. Dessutom kan en förmån ur offentliga medel helt eller delvis beviljas ur Europeiska unionens medel.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs att en ytterligare förutsättning för miljöstöd och stöd för vård av skogsnaturen och hyggesbränning är att objektet i fråga inte omfattar åtgärder som finansieras med statliga medel utifrån naturskyddslagstiftningen under de fem senaste åren före ansökan. Med bestämmelsen säkerställs att stöd inte anhopas. Med stöd av naturvårdslagen och de föreskrifter som meddelats med stöd av den kan Närings-, trafik- och miljöcentralen bevilja stöd för åtgärder som främjar återställning, istandsättning och vård av arternas livsmiljöer och naturtyper och natur- och kulturlandskapet. Eftersom stöd som beviljas utifrån naturvårdslagen kan rikta sig till samma område eller i fråga om mål vara likadant som stöd som beviljas ur incitamentssystemet, finns det ett behov av att som ett villkor för stöd som beviljas ur incitamentsystemet utfärda föreskrifter om en utsatt tid, under vilken stöd inte kan ansökas för samma område, till vilket stöd beviljats också utifrån naturvårdslagen. Den utsatta tid som föreskrivs i incitamentsystemet motsvarar den utsatta tid som föreskrivits utifrån naturvårdslagen, under vilken det inte är möjligt att på nytt ansöka om stöd för samma åtgärd för samma område.

Paragrafens 2 mom. gäller situationer där skogscentralen först beviljat stöd och det sedan efter att stödet betalats ut framgår att det för arbetet eller åtgärden dessutom beviljats annat eller andra av de tidigare nämnda offentliga stöden. Då ska det beviljade stödet med stöd av den föreslagna lagen om ett incitamentsystem återkrävas. På återkrav tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen och i 7 kap. i lagförslaget.

9 §. *Eget arbete, arbete som utförs av utomstående och samprojekt.* Enligt 1 mom. i paragrafen kan arbeten som finansieras utföras som eget arbete eller av en utomstående aktör. Stöd kan dock inte beviljas för en åtgärd som vidtagits som eget arbete av markägaren, om stödbeloppet baserar sig på godtagbara kostnader. Stöd för en vårdplan för torvmarksskog, vattenvårdsåtgärder i torvmarksskog, vård av skogsnaturen och byggande av skogsvägar baserar sig på godtagbara kostnader och det finns ett behov av att i lagen precisera att ett villkor för att bevilja stöd är kostnader som betalats till utomstående för planering, arbete eller material, vilka vid behov kan verifieras utifrån verifikat. Att arbetet utförs av utomstående påverkar inte rättsförhållandet mellan stödmottagaren och skogscentralen. Den som enligt beslutet om stöd är stödmottagare bär sålunda alltid till fullt belopp ansvaret för att stödet används korrekt.

I paragrafens 2 mom. definieras begreppet samprojekt. I paragrafen ställs ett krav på att fastigheterna ska tillhöra olika markägare. Markägaren ska vara antingen en fysisk person eller någon av de företag, sammanslutningar, dödsbon eller delägarlag som definieras i 4 §. Momentet avser identiska markägare. Därför är det fråga om samprojekt fastän två fastigheter delvis har samma fysiska personer som ägare. I paragrafens 2 mom. finns det föreskrifter om de projekt som kan genomföras som samprojekt. Vård av plantbestånd och ungskog kan inte genomföras som samprojekt. Övriga projekt kan genomföras som samprojekt.

Enligt 3 mom. utfärdas närmare bestämmelser om eget arbete enligt 1 mom. genom förordning av statsrådet.

10 §. *Verkställighetsplan, anmälan om verkställande och plan för vård av torvmarksskog.* Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighetsplanen, anmälan om verkställande och planen för vård av torvskogsmark. I paragrafens 1 mom. föreskrivs om när förutsättningen för att stöd ska beviljas utgörs av en verkställighetsplan som skogscentralen godkänt och när förutsättningen å sin tur utgörs av en anmälan om verkställande. En verkställighetsplan är enligt förslaget en förutsättning för att bevilja stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Det föreslås också att paragrafen innehåller föreskrifter om att verkställighetsplanen för vattenvårdsåtgärder och vägar på dikesrenar i torvmarksskog ska basera sig på en plan för vård av torvmarksskog som upprättats tidigare och finansierats med stöd

av den föreslagna lagen. Med andra ord ska en anmälan om verkställande göras för alla projekt som finansieras med stöd av den föreslagna lagen. Detta gäller enligt förslaget ovan nämnda arbeten som utförs i skogen och planen för vård av torvmarksskog. I fråga om dessa ska en anmälan om verkställande göras till skogscentralen inom den utsatta tid som den fastställs. Dessutom ska en anmälan om verkställande om en åtgärd som gäller vård av plantbestånd och ungskog göras till skogscentralen i samband med ansökan om stöd.

Det föreslås att det i paragrafens 2 mom. regleras att den som utarbetar en verkställighetsplan anmälan om verkställande och en plan för vård av torvmarksskog ska ha tillräcklig sakkunskap om den åtgärd som stödet gäller. Bestämmelsen är av allmän karaktär. Tillräcklig sakkunskap kan till exempel grunda sig på yrkesexamen, fristående examen eller på yrkeserfarenhet av planering och genomförande av åtgärder. Avsikten med kravet på planering och anmälan om verkställande är att styra markägarna till att anlita sakkunnigtjänster inom skogsbranschen. Bakgrunden är att man genom god planering kan förbättra kvaliteten på och rapporteringen om arbetet. Å andra sidan har kraven på innehållet såväl i verkställighetsplanen som i anmälan om verkställandet varit och kommer även i fortsättningen att vara sådana att kunskap om skogsbranschen i praktiken är en förutsättning för att utarbeta en handling. I den föreslagna lagen har det inte varit möjligt att inkludera ett krav på att den som vidtar en åtgärd ska ha avlagt en finsk kurs eller examen i anknytning till kunnande inom skogs- och miljösektorn, eftersom ett sådant krav i praktiken kan hindra eller försvåra att till exempel ett svenskt eller estniskt företag verkar i Finland och vidtar de åtgärder som avses i den föreslagna lagen.

I paragrafens 3 mom. finns det enligt förslaget föreskrifter om att en verkställighetsplan och anmälan om verkställande kan göras som eget arbete. För tydlighetens skull föreskrivs att en plan för vård av torvmarksskog inte uppgörs som eget arbete. För att utarbeta en verkställighetsplan kan stöd beviljas endast om dokumenten inte uppgörs som eget arbete.

Det föreslås att paragrafens 4 mom. innehåller föreskrifter om att jord- och skogsbruksministeriet får behörighet att utfärda närmare bestämmelser om krav på innehållet i en verkställighetsplan anmälan om verkställande och en plan för vård av torvmarksskog.

11 §. Stödets storlek och avsättning av medel. Enligt 1 mom. i paragrafen kan stöden differentieras regionalt enligt skogsbruksförhållanden och administrativa gränser. Beloppet på stöd för grundlig förbättring av en enskild väg kan differentieras beroende på om det handlar om ett samprojekt eller ett projekt som genomförs av en samfäll skog eller ett projekt som genomförs på annat sätt. Stöd för en plan för torvmarksskog kan å sin tur differentieras utifrån antalet fastigheter i planeringsområdet eller planeringsområdets areal, eftersom det i allmänhet är ekonomiskt mer ändamålsenligt att genomföra projekt som större helheter än enskilda fastigheter. Å andra sidan bör de kostnader som markägaren har haft för verksamheten beaktas i stödets belopp. Markägarnas ställning är ojämlig beroende på naturförhållandena. Genom att stödbeloppen differentieras regionalt, minskas ojämligheten på så sätt att ett proportionellt större stöd riktas till dem som bedriver skogsbruk under sämre naturförhållanden. Såsom det framgår av ordalydelsen i paragrafens 1 mom. grundar sig differentieringen av stödbeloppen på statsrådets prövning av ändamålsenligheten. Därför ska det inte i alla fall finnas en skyldighet att differentiera stödbeloppen enligt kriterierna i momentet. Regional differentiering kan genomföras på basis av administrativa gränser, eftersom det administrativt sett är enklast. Med administrativt avgränsade regioner avses till exempel regionerna södra, mellersta och norra delarna av Finland enligt statsrådets förordning om hållbar skötsel och användning av skog (1308/2013).

Markägarnas intresse att genomföra skogsvård och grundlig förbättring som är av betydelse för skogarnas tillväxt och hållbar användning av dessa beror ofta på hur effektivt de kan uppmuntras till att vidta dessa åtgärder. Det ligger i samhällets intresse att stöda gemensam verksamhet av

markägarna, för att till exempel vattenvårdsåtgärder i torvmarksskog vidtas på ett kostnadseffektivt och slagkraftigt sätt. Målet är att åtgärder som med tanke på virkesproduktionen är av mindre betydelse, men med tanke på externaliteten är viktiga för samhället vidtas. Likaså krävs vid byggandet av skogsvägar samarbete mellan fastigheter för byggande och underhåll av vägnätet. I dessa fall är det med tanke på hänvisningen till ett ändamålsenligt anordnande av arbetet viktigt att de extra kostnader som orsakas av gemensam verksamhet av markägare inom ramen för samprojekt beaktas i stödbeloppet.

Enligt 1 mom. i paragrafen beviljas stödet som en procentuell andel av de godtagbara kostnaderna eller enligt en kalkylmässig grund. Nivån på det kalkylmässiga stödet fastställs genom förordning av statsrådet. När stödnivån fastställs utnyttjas de statistikförda kostnaderna för utförda arbeten under tidigare år eller de kostnader som lagts fram i ansökningarna enligt den gällande lagen. I den utsträckning som det handlar om sådant samägande som avses i 4 § 2 mom. i lagförslaget, där fysiska personer äger minst hälften av en fastighet, beviljas stödet i förhållande till de fysiska personernas ägarandel. Om det stödbelopp som ska beviljas för ett projekt är 1 500 euro och om fysiska personer äger hälften av den fastighet där åtgärderna utförs, kan 750 euro beviljas i stöd.

Enligt paragrafens 2 mom. kan markägaren genom miljöstödet få ersättning för inkomstbortfall vid virkesproduktionen med avdrag för markägarens självriskandel. Därtill är det möjligt att i miljöstödet inkludera en incitamentsersättning som betalas för döda träd, vilken uppgår till högst tjugo procent av det totala beloppet på det nämnda miljöstödet. Stödet beviljas som ersättning för grundvärdet och på basis av trädbeståndets marknadsvärde minskat med den ringa skada som avses i skogslagen och som markägaren är skyldig att bära. Grundersättningen är det aritmetiska medeltalet av medelrotpriset per kubikmeter virke i landskapet under föregående kalenderår multiplicerat med tio för varje påbörjad hektar på målet för miljöstödet. Ersättningen för trädbeståndets marknadsvärde är den del av trädbeståndets marknadsvärde på ett objekt för miljöstöd vilken överstiger den skada som i skogslagen avses med större än ringa. När trädbeståndets marknadsvärde fastställs används det aritmetiska medeltalet av medelrotpriset per kubikmeter virke i landskapet under föregående kalenderår. Att priset baserar sig på landskapet innebär att området kan utgöras av ett eller flera landskap. De priser som används i beräkningen baserar sig på uppföljningsdata om volymerna på inköp av virke och prisuppgifter, vilka fås av Naturresursinstitutet, och avverkningsvolymerna enligt virke i de enskilda skogarna på marknadsavverkningsuppgifterna. Beräkningsgrunden för miljöstödet belopp är såsom i nuläget ett belopp som beräknas för varje kalenderår och som är en tredjedel av grundersättningen och ersättningen för trädbeståndets marknadsvärde. Det grundar sig på virkesmängdens teoretiskt uppskattade förnyelsetakt och de i praktiken verkställda avverkningarna i södra Finland. Virkesvolymen ska nuförtiden avverkas på ett hållbart sätt på så sätt att man i genomsnitt inom trettio år har motsvarande mängd virke på området.

Incitamentsersättning betalas utifrån det ekologiska värdet på döda träd, och tillsvdare finns det inte något värde som fastställs på marknaden för detta. Följaktligen fastställs storleken på en incitamentsersättning på ett sätt som avviker från andra stöd i incitamentsystemet, i vilka stödbeloppet beror på kostnader för att utföra arbetet eller ekonomisk förlust eller skada. Det är ändamålsenligt att sätta beloppet på en incitamentsersättning i proportion till beloppet på miljöstöd, eftersom avsikten med en incitamentsersättning inte i övrigt är att ändra kraven på objekt som berättigar till miljöstöd och i utkastet till riktlinjerna har maximibeloppet på en incitamentsersättning bundits till beloppet på ersättningen.

Enligt 3 mom. i paragrafen innehåller stöd för hyggesbränning stöd för att vidta åtgärden och en separat ersättning för de inkomstbortfall i virkesproduktionen vilka orsakats för markägaren på det trädbestånd som lämnas kvar i området för hyggesbränningen. Den trädbeståndsmängd

som beaktas i en särskild ersättning är högst 50 kubikmeter virke och i beräkningen av den används samma aritmetiska medelvärde på medelrotpriset per kubikmeter virke vilket fastställts enligt landskap och används i miljöstödet. Paragrafens 3 mom. möjliggör i anknytning till stöd för vård av skogsnaturen en ersättning av inkomstbortfallet i virkesproduktionen på grund av åtgärderna. Dessa förluster uppkommer inte i alla projekt.

Statsrådet har normgivningskompetens när det gäller att tillämpa statsbudgeten och behörighet att meddela kompletterande föreskrifter om budgetanslag. Med beaktande av dessa omständigheter och de statsfinansiella aspekterna är det motiverat att statsrådet behåller prövningsrätt i fråga om stödbeloppet. I anknytning till detta föreslås i paragrafens 4 mom. närmare bestämmelser om stödets storlek, regional differentiering, godtagbara kostnader, grunder för beräkning av miljöstöd och den anknutna incitamentsättningen och övriga grunder för fastställande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om det medelrotpris per träkubikmeter som används för beräkningen av gallringsvärdet för trädbeståndet.

12 §. Stödets maximi- och minimibelopp och ett projekts minimistorlek i vissa fall. Den första meningen i paragrafens 1 mom. gäller maximibeloppet på stöd som beviljas ett projekt. För ett projekt kan högst 100 000 euro beviljas per stödmottagare. Om ett stöd som beviljas överstiger 100 000 euro, beviljas stödet alltså inte till den del det överstiger 100 000 euro. För att så många privata markägare som möjligt ska kunna uppmuntras till god skogsvård och användning av skogen med de anslag som årligen finns till förfogande är det motiverat att begränsa det stödbelopp som beviljas till enskilda stödmottagare för enskilda projekt. Under åren 2015–2021 har stöd beviljats 19 gånger till ett belopp på över 100 000 euro. Det största beviljade stödet har varit 237 500 euro. I dessa fall har de stödda åtgärderna i regel utgjorts av byggande av skogsvägar, vård av naturen eller miljöstöd. Av stödmottagarna har tio varit samfälliga skogar. För att trygga naturvärdena och för att genomföra byggande av skogsvägar som ändamålsenliga helheter framställs att 300 000 euro är det största belopp som kan godkännas på en gång för miljöstöd och byggande av en skogsväg.

Paragrafens 1 mom. har en koppling också till de nya statsstödsreglerna. Om ett stöd som beviljas på en gång är över 100 000 euro, ska bland annat stödmottagarens namn och det beviljade stödbeloppet publiceras på skogscentralens webbplats. Enligt förslaget finns det bestämmelser om publicering av stöduppgifter på det sätt som EU:s statsstödsregler förutsätter i 5 § 3 mom. i lagförslaget. Såsom konstaterats ovan i avsnitt 2.2 är avsikten att med stöd av statsunderstödslagen i fortsättningen offentliggöra stöduppgifter utan publiceringströskel i euro.

Paragrafens 2 mom. anknyter till bestämmelsen om stödmottagare i lagförslaget. Enligt 4 § 2 mom. i lagförslaget betraktas som enskilda markägare också sådana fysiska personer som tillsammans med ett bolag äger en fastighet. De fysiska personernas ägarandel ska då utgöra minst hälften av fastigheten. Paragrafens 2 mom. har samband med detta samägarförhållande. Den föreslagna bestämmelsens utgångspunkt är att den relativa andelen fysiska personer ska uppfylla de krav i lagen som ställs på minimistorleken för ett projekt. Krav på minimistorleken för projekt har ställts för vård av plantskog och ungskog, vitaliseringsgödsling, vårdplan för torvmarksskog och hyggesbränning. Om de fysiska personernas sammanlagda ägarandel av en gemensam fastighet är hälften och om den fastställda minimistorleken för ett projekt är 2 hektar ska hela projektet vara minst 4 hektar. Bestämmelsen kan komma att tillämpas till exempel på gårdsbruk, där det också förekommer att gårdsbruk bedrivs i form av företag. Antalet sådana situationer uppskattas bli obetydligt.

Till 3 mom. i paragrafen föreslås också en bestämmelse om minimibeloppet på stöd för vårdprojekt i skogsnaturen. Miljöstöd beviljas inte om det belopp som ska beviljas per avtal är under

500 euro. Bestämmelsen gör det möjligt att bevilja miljöstöd till exempel i fall där en fastighet som är objekt för miljöstöd ägs av två fysiska personer, om stödet som ska beviljas är totalt minst 500 euro, eftersom det minimibelopp som ska beviljas uppskattas per avtal. För vård av skogsnaturen beviljas inte stöd om det belopp som ska beviljas per projekt är under 500 euro. Enligt 4 § 2 mom. i lagförslaget är fysiska personer som äger minst hälften av en fastighet tillsammans med ett bolag berättigade till stöd. Avsikten är att stödbeloppet då bestäms i förhållande till de fysiska personernas sammanlagda ägarandel. Om andelen är under 500 euro beviljas inget stöd.

Enligt 4 mom. i paragrafen får det totala belopp på stöd av mindre betydelse för vård av plantbestånd och ungskog vilket beviljas till ett enda företag enligt artikel 2 i de minimis-förordningen inte överstiga 200 000 euro under någon period på tre skatteår. Denna bestämmelse i 4 mom. baserar sig på artikel 3.2 i de minimis-förordningen. Artikel 3.1 i EU-förordningen redogör å sin tur för att alla krav i de minimis-förordningen ska följas, för att ett stöd ska betraktas som ett stöd av mindre betydelse. I detta sammanhang anses det inte vara nödvändigt att upprepa bestämmelserna i de minimis-förordningen, men dock vill man rikta uppmärksamhet mot definitionen av ett företag i artikel 2.2, eftersom denna är av betydelse i beräkningen av maximibeloppet på stöd av mindre betydelse. Det är möjligt att också flera företag anses höra till ett enda företag, om det finns en koppling enligt artikel 2.2 mellan dem. Denna koppling kan gälla till exempel ägande eller bestämmanderätt.

2 kap. Ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt

I kapitlet föreslås bestämmelser om ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt. I propositionen anses det att det är ändamålsenligt att ta med de nedan nämnda skogsvårdsåtgärderna bland de åtgärder som ska stödjas, eftersom man genom att sporra skogsägare att utföra dem på ett balanserat sätt kan utveckla skogarnas hälsa och förmåga att uthärda störningar. Samtidigt har åtgärderna även långvariga konsekvenser som förbättrar skogarnas avkastning.

13 §. *Vård av plantbestånd och ungskog.* Paragrafen innehåller enligt förslaget föreskrifter om stödet för vård av plantbestånd och ungskog. Det föreslagna arbetslaget är nytt, men motsvarar delvis tidig vård av plantbestånd och vård av ungskog i 11 och 12 § i den gällande lagen. Det nya är att stöd beviljas som stöd av mindre betydelse. En bestämmelse om detta inkluderas dock i lagförslagets 5 § 4 mom. I 5 § i lagen utfärdas föreskrifter om iakttagande av vissa statsunderstödsregler. Enligt 1 mom. i paragrafen kan stöd beviljas för tidig slyröjning i plantbestånd, gallring av plantbestånd och ungskog samt avlägsnande och gallring av låg skärm. En förutsättning för beviljande av stöd är att åtgärden inte är kommersiellt lönsam. Ytterligare kan stöd beviljas för uppsamling av klenträd i samband med dessa arbeten.

Till paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för stöd för vård av plantbestånd och ungskog. De förutsättningar som nämns i momentet är delvis av samma typ som nuvarande förutsättningar för stöd av tidig vård av plantbestånd och vård av ungskog. Förutsättningen för att stöda arbetslagen är de krav som gäller minimiarealen på objektet, avlägsnandet av trädbestånd, tätheten efter behandlingen, medellängden och det trädbestånd som blir kvar och växa. Dessutom förutsätts att omedelbart behov av vård inte blir kvar vid objektet. I förutsättningarna för beviljandet av stöd för vård av plantbestånd och ungskog beaktas skyldigheten att förnya skog enligt skogslagen på så sätt att statsrådet genom förordning fastställer en nedre gräns för vård av plantbestånd så att stöd inte beviljas för plantbestånd som är lägre än gränsen. När kraven på det trädbestånd som lämnas kvar för att växa fastställs beaktas genomförandet av klimat- och mångfaldsmålen genom att iaktta god yrkespraxis, som möjliggör att en lövträdsblandning upprätthålls och att trädarter som ekonomiskt är av ringa värde men betydelsefulla för mångfalden bevaras genom att undvika onödig rengöring. Därtill möjliggörs

att småskurna områden som förblir i naturtillstånd, skyddsbuskage och naturvårdsträdgrupper behålls eller att skyddszonerna för små vattendrag och vattendrag inte röjs utan att det minskar stödbeloppet.

Enligt 3 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren iakttar vård- och underhållsskyldigheten. Det finns föreskrifter om vård- och underhållsskyldigheten i 40 § i lagförslaget. Enligt den borde den fortsatta utvecklingen av beståndet bland annat skötas på så sätt att det inte längre finns något behov av att för objektet bevilja stöd innan fem år gått från det att det beviljade stödet betalats till slut.

Enligt paragrafens 4 mom. ska närmare bestämmelser om objektets minimiareal, om avlägsnandet av trädbestånd från objekt, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och trädbestånd som blir kvar att växa om konstaterande av utfört arbete i plantbestånd eller ungskog samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §. Vitaliseringsgödsling. Det föreslås att paragrafen innehåller föreskrifter om stödet för vitaliseringsgödsling. Paragrafen motsvarar delvis 13 § i den gällande lagen.

Stöd för vitaliseringsgödsling kan beviljas för askgödsling av torvmarker och gödsling vid objekt med borbrist i jordmånen. Gödsling i anknytning till borbrist kan göras i mineralmarker och torvmarker.

I paragrafens 2 mom. föreslås att de allmänna förutsättningarna för stödet regleras. En förutsättning för att bevilja stöd är att de krav som gäller minimiarealen på gödslingsobjektet, trädbeståndet och jordmånen är uppfyllda och att de skogsvårdsarbeten som behövs har skötts vid objektet. Därtill förutsätts att avsevärda gallringsbehov inte förekommer vid objektet. Också vattenhushållningen vid gödslingsobjektet ska vara i ordning. Vid genomförande av vitaliseringsgödsling som flygspridning är det ändamålsenligt att sträva efter ett genomförande för omfattande områden. Därför kan gödslingsobjektet ha enskilda figurer med gallringsbehov. Det är möjligt att beakta gödslingens avdunstningsökande effekt då det bedöms om vattenhushållningen i området är i ordning.

I 3 mom. i paragrafen föreslås bestämmelser om ytterligare förutsättningar för beviljande av stöd för vitaliseringsgödsling i anknytning till borbrist i jordmånen. Arbetet kan utföras i sådana skogar, som har en regressiv trädbeståndsutveckling trots skogsvårdsåtgärder på grund av bristfällig näringsbalans och som kan vitaliseras med gödsling. Med skogsvårdsåtgärder hänvisas det till andra skogsvårdsåtgärder än vitaliseringsgödsling. Avsikten är att man inte med statens stöd kontinuerligt finansierar gödsling av samma objekt. I paragrafens 3 mom. krävs dessutom att gödselpreparatet lämpar sig för att rätta obalansen mellan näringsämnen.

Enligt 6 § i lagförslaget ska arbetena vara ekonomiska och ändamålsenliga med tanke på att skogarnas biologiska mångfald ska bevaras. Dessutom ska åtgärderna enligt paragrafen utföras i enlighet med god yrkespraxis i skogsbranschen. Enligt paragrafen ska det arbete eller de åtgärder som får stöd överensstamma med vad som bestäms i andra lagar. Därför ska till exempel gödsel-fabrikat som används vid vitaliseringsgödsling vara förenliga med vad som föreskrivs i lagen om gödselmedel (711/2022). Den nya lagen om gödselmedel trädde i kraft 16.7.2022.

I paragrafens 4 mom. inkluderas en begränsning av beviljandet av stöd. Stöd beviljas inte om man vid planering av åtgärden inte fäst särskild vikt vid åtgärdens konsekvenser för vattendragen och miljön och vid minskning av de eventuella negativa olägenheter som åtgärden medför. På dessa kan man inverka till exempel genom gödslingstidspunkten och gödslingstekniken och

valet av objekten. I vitaliseringsgödsling ska grundvattenområden följaktligen beaktas och det ska säkerställas att gödslingen inte orsakar förorening av grundvattnet eller riska för sådan.

Enligt 5 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren följer den skötsel- och underhållsskyldighet som föreskrivs i den föreslagna lagen. Det finns föreskrifter om vård- och underhållsskyldigheten i 40 § i lagförslaget.

Till 6 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse om att det genom förordning av statsrådet närmare föreskrivs om minimiarealen på objektet, gödslingsobjektet, grunderna för val av gödselpreparat, spridningen av gödsel, minimikraven rörande trädbeståndet och jordmånen, de skogsvårdsarbeten som behövs vid objektet och om när betydande avverkningsbehov inte förekommer och när områdets vattenhushållning är i ordning och om andra förutsättningar för beviljande av stöd, vilka föreskrivits i denna paragraf.

15 §. Plan för vård av torvmarksskog. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om stöd som beviljas för upprättande av en plan för vård av torvmarksskog. Det arbetslag som understöds är nytt. Ett torvmarksområde är med tanke på vattenhushållningen en helhet, där nivån på vattenytan påverkar bland annat trädbeståndets tillväxt, växthusgasutsläppen i jordmånen, näringsurlakningen och naturvärdena i ekosystemet. Med stödet för en plan för vård av torvmarksskog uppmuntrar man till övergripande planering, där olika mål samordnas. I planeringen är det möjligt att granska behovet av att anordna vattenhushållningen för ett område som varit föremål för dikning en gång i tiden, näringsituationen, anordnandet av förbindelser och vård- och avverkningsbehoven i skogarna som en helhet med beaktande av minimimålen för mångfalds-, klimat- och vattendragskonsekvenserna. I så fall planeras de åtgärder som behövs för en gynnsam utveckling för trädbeståndet och jordmånen och de vattenvårdsåtgärder som de förutsätter på ett mer övergripande sätt än för närvarande. Vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog som ingår i en vårdplan för torvmarksskog kan stödas, om de berörda förutsättningarna för beviljande av stöd är uppfyllda.

Enligt 1 mom. i paragrafen kan stöd beviljas för upprättande av en vårdplan av torvmarksskog. Stödet kan beviljas för en sådan vårdplan för torvmarksskog som innehåller planering av åtgärder som behövs med tanke på vattenvården och utredning av naturvärden samt planering av minst två andra behövliga skogsvårdsåtgärder. För att utreda naturvärden ska en utredning av såväl naturvårdsobjekt som potentiella naturobjekt utredas. I planen framställs åtgärder med vilka vattennivån i torv bevaras på en sådan nivå som möjliggör en gynnsam utveckling för trädbeståndet och samtidigt minimerar de negativa klimat- och vattendragskonsekvenser som uppkommer av nedbrytning av torv. Därtill undviks på samma gång genom att effektivisera dräneringen i sådana delar av torvmarksbassängen där vattenhushållningen är i naturtillstånd eller trädbeståndstillväxten inte förutsätter att dräneringen förbättras. Dräneringen kan justeras med trädbeståndsmängden, askgödsling och iståndsättning av diken. Enligt förslaget täcker planeringen valet av tidpunkten för dessa åtgärder och genomförandesättet med tanke på anordnande av ändamålsenlig dräneringen och vattenvård. I samma samband är det möjligt att planera också vägar på dikesrenar som förbättrar förbindelserna i torvmarksområdet.

I 2 mom. finns det föreskrifter om förutsättningarna för beviljande av tillstånd. En förutsättning för att bevilja stöd är att man i en vårdplan för torvmarksskog samordnar förbättring av förutsättningarna för virkesproduktion, vattenvården, begräsningen av klimatförändringen och tryggnad av mångfalden (1 punkten). Planeringsområdet borde uppfylla kravet på minimiareal (2 punkten) och det borde finnas i samma torvmarksområde eller i dess delavrinningsområde på så sätt att det med tanke på justeringen av nivån vattenytan i jordmånen och planeringen av

vattenvårdsåtgärder bildar en ändamålsenlig helhet (3 punkten). Det förutsätts inte att planeringsområdet är enhetligt, utan det kan utgöras av en eller flera lägenheter eller lägenhetsdelar. Dessutom förutsätts att en vårdplan för torvmarksskog som finansieras med stöd av den föreslagna lagen inte tidigare uppgjorts för samma planeringsområde (4 punkten).

I paragrafens 3 mom. finns det föreskrifter om villkoren för beviljande av stöd för en vårdplan för torvmarksskog. Enligt 3 mom. 1 punkten i paragrafen ska skogsbehandlingsåtgärder utanför planeringsområdet beaktas i planeringen, om uppgifter är tillgängliga ur det öppna datamaterial som skogscentralen erbjuder då planeringen inleds. Med skogsbehandlingsåtgärder utanför planeringsområdet hänvisas det till andra skogsbehandlingsåtgärder som vidtagits eller planerats av andra skogsägare i ett torvmarksområde eller i dess delavrinningsområde än de som ingår i planen för vård av torvmarksskog. Målet med kravet är att främja planering enligt avrinningsområde. Enligt 14 § i skogslagen ska en anmälan om skogsanvändning göras till skogscentralen före avverkning. På motsvarande sätt ska en finansieringsansökan göras till skogscentralen innan de finansierade åtgärderna vidtas (24 § 2 mom. i lagförslaget). Utifrån skogscentralens öppna datamaterial är det i planeringen av vattenvården möjligt att beakta också andra åtgärder än de som ingår i projektet och vidtagits eller planerats av markägarna, vilka varit föremål för en anmälan om skogsanvändning eller en finansieringsansökan. Innan uppgörandet av en vårdplan för torvmarksskog inleds fattar skogscentralen ett finansieringsbeslut, i vilket det fastställer en utsatt tid för utarbetandet av planen för vård för torvmarksskog.

Enligt 3 mom. 2 punkten i paragrafen borde de bästa tillgängliga planeringsmetoderna och skogscentralens öppna datamaterial eller annat motsvarande material utnyttjas då planen utarbetas. Skogscentralen erbjuder som öppet datamaterial olika datamaterial, till exempel om erosionskänslighet och ytvattnets förflyttningsrutter. Också i fråga om dessa material förutsätts att informationsmaterial som är tillgängligt då planen börjar utarbetas utnyttjas i planeringen.

Enligt 3 mom. 3 punkten i paragrafen borde naturobjekt och potentiella naturvårdsobjekt, inklusive restaureringsobjekt, utredas i det fastighetsområde som är föremål för planering. Det är obligatoriskt att utreda naturvärden, men frivilligt att genomföra potentiella naturvårdsobjekt som upptäckts i samband med planeringen. En skogsägare kan ansöka om stöd för vård av skogsnaturen utifrån 22 §. Med utredning av naturvärden avses särskilt viktiga livsmiljöer enligt 10 § i skogslagen, de vattennaturtyper som skuddas i 11 § i vattenlagen och naturskyddsområden enligt naturskyddslagen, områden i Natura 2000-nätverket, strikt skyddade naturtyper, föröknings- och rastplatser för arter som skyddas av Europeiska unionen, skyddade naturtyper som avgränsats med ett beslut av närings-, trafik- och miljöcentralen, i synnerhet förekomstplatser för arter som ska skyddas och förekomstplatser som Europeiska unionen finner viktiga. I utredningen av naturvärden är det möjligt att utnyttja markägarens befintliga miljöuppgifter och skogscentralens och miljöförvaltningens öppna positionsdatamaterial.

Enligt 3 mom. 4 punkten i paragrafen ska den färdiga planen innehålla en vattenvårdsplan, en beskrivning av naturobjekten och potentiella naturvårdsobjekt, restaureringsobjekt och objekt för kontinuerlig beståndsvård i det område som omfattas av planen samt en beskrivning av de skogliga åtgärder, vägar på dikesrenar och åtgärder med anknytning till avlopps-, dränerings- och kompletteringsdiken och avhjälpande av erosionsrisker som ska genomföras inom de kommande fem åren i det område som omfattas av planen. I planen ska man följaktligen nämna de avverknings- och vårdarbeten som behövs och som är förenliga med god yrkespraxis inom skogssektorn och som ska utföras inom de fem följande åren.

Enligt 3 mom. 5 punkten i paragrafen ska i planen anges de diken som inte behöver rensas för att förbättra dräneringen och i fråga om vilka rensning bör undvikas för att minimera negativa

konsekvenser för vattendragen. Enligt klimatplanen för markanvändningssektorn ska bland annat istandsättningsdikning undvikas. Det är möjligt att följa uppnåendet av målet, då planen för vård av torvmarksskog innehåller en specifikation av de diken som inte istandsätts.

Enligt 3 mom. 6 punkten i paragrafen gör de planerade åtgärderna det möjligt att bedriva hållbart skogsbruk samtidigt som negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden, klimatet och vattendragen minimeras. Villkoret hindrar inte att skogsbruk som baserar sig på markägarens mål utövas, eftersom det möjliggör att markägaren fattar ett beslut utifrån flera olika skogsbehandlingsalternativ. Villkoret avgränsar inte heller åtgärder som försvagar trädproduktionsförmågan i området utanför planeringen, om de kan motiveras med mångfald och uppnåendet av och klimat- och vattenvårdsmålen. I planeringen finns det dock skäl att beakta mångfalds-, klimat- och vattendragskonsekvenser och minimera de negativa konsekvenser som hänför sig till dessa. För att en skogsägare ska kunna fatta sitt beslut mellan olika skogsbehandlingsalternativ med hänsyn till kraven i 3 mom. 6 punkten rörande minimering av konsekvenserna för mångfalden, klimatet och vattendragen, ska ägaren erbjudas information om miljökonsekvenserna av olika skogsbehandlingsåtgärder och de åtgärder som ska vidtas för att undvika dessa. Därför föreslås att det i 3 mom. 7 punkten i paragrafen föreskrivs att man i planen identifierar de mest sannolika av de mest betydande negativa miljökonsekvenserna och beskriver vad som görs för att minimera dem.

Enligt 3 mom. 8 punkten i paragrafen ska de markägare som äger eller innehar en fastighet där vattenvårdsåtgärder avses bli genomförda söka stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog på samma gång som den färdiga planen för vård av torvmarksskog lämnas in till skogscentralen. På samma gång förbinder sig skogsägarna till att vidta vattenvårdsåtgärder inom den utsatta tid som skogscentralen fastställt. Målet med planeringen av vård av torvmarksskogar är att främja vattenvården i samband med skogsbruksåtgärder. För att uppnå målet är det viktigt att de vattenvårdsåtgärder som ingår i planen för vård av torvmarksskog genomförs. Det är möjligt att bevilja finansiering för genomförande av vattenvårdsåtgärderna utifrån 16 § i den föreslagna lagen.

I vissa fall är den effektivaste vattenvården att diken inte istandsätts. Därför beviljas stöd enligt 3 mom. 9 punkten i paragrafen utifrån det villkoret att diken som det utifrån planen inte är nödvändigt att istandsätta inte istandsätts inom de följande fem åren från det att planen färdigställts. Med detta hänvisas det till 3 mom. 5 punkten i paragrafen.

I samtliga fall behövs inte stöd enligt den föreslagna lagen för att genomföra vattenvårdsåtgärderna. I paragrafens 4 mom. föreskrivs om ett undantag från förutsättningen enligt 3 mom. 8 punkten. Det är inte nödvändigt att ansöka om stöd om vattenvårdsåtgärderna finansieras med annan offentlig finansiering eller om de skogsbehandlingsåtgärder som framställts i planen för vård av torvmarksskog kan genomföras på så sätt att deras negativa vattendragskonsekvenser kan undvikas utan att vattenvårdskonstruktioner uppförs. Alla åtgärder ger inte upphov till vattendragskonsekvenser, varvid det inte finns något automatiskt behov av vattenvårdsåtgärder. Uppförande av vattenvårdskonstruktioner kan undvikas till exempel genom att låta bli att istandsätta vissa diken eller hela dräneringsdikessystemet och genom att reglera vattennivån i torven med avverkning och gödning. För att skogscentralen ska kunna övervaka genomförandet av vattenvårdsåtgärder, föreslås att det föreskrivs att åtgärder som vidtagits med annan offentlig finansiering ska anmälas till skogscentralen inom den utsatta tid som den fastställt.

Till 5 mom. i paragrafen föreslås en föreskrift om att det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare bestämmelser om minimiarealen på planeringsområdet, avgränsningen av ett stödbe-

rättigande planeringsområde, godtagbara planerade åtgärder och minimering av deras miljökonsekvenser, vattenvårdsplanen och andra förutsättningar och villkor för att bevilja stöd vilka föreskrivits i paragrafen.

16 §. *Vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog.* I paragrafen finns det föreskrifter om finansieringen av vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog utifrån planen för vård av torvmarksskog. Enligt 1 mom. i paragrafen kan stöd beviljas för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar, om åtgärderna konstateras vara behövliga i en plan för vård av torvmarksskog som finansierats i enlighet med 15 §.

I paragrafens 2 mom. fastställs de allmänna förutsättningarna för stöd. Enligt 2 mom. 1 punkten i paragrafen kan stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog beviljas om åtgärderna baserar sig på en plan för vård av torvmarksskog och en verkställighetsplan som utarbetats på basis av den.

I 2 mom. 2 punkten i paragrafen förutsätts att det vid genomförandet används bästa tillgängliga vattenvårdsmetoder och vattenvårdsanläggningar som lämpar sig för området och som har en skälig kostnadsnivå. I 2 mom. 3 punkten i paragrafen förutsätts att det finns ett behov av vattenvårdsåtgärder för att minska sediment- och näringsbelastningen. Med bägge krav främjas en ändamålsenlig vattenvård. Kunnandet om bästa och kostnadseffektiva vattenvårdsåtgärder för torvmarksskog och deras konsekvenser ökar kontinuerligt i och med forskningsdata. Därför är det mest ändamålsenligt att i lagen stifta detaljerade bestämmelser om de vattenvårdsåtgärder som ska användas. Detta minskar dock inte behovet av att beakta nuvarande kunskap om vattenvårdskonstruktionernas effektivitet och använda de bästa och effektivaste vattenvårdsmetoderna som är tillämpliga för varje område och genomförbara.

Utifrån 2 mom. 4 punkten i paragrafen kan en väg på en dikesren göras så att man får en vägförbindelse fram till sådan bärande mark som är närmast dikessystemet. Avsikten med vägar på dikesrenar är att förbättra förbindelserna i torvmarksskog. I uppskattningen av antalet vägar på dikesrenar ska uppmärksamhet riktas mot kravet på att åtgärderna ska vara ekonomiskt ändamålsenliga enligt 6 § 1 mom. i lagförslaget. Med vägar på dikesrenar avses ett framkomligt stråk, som uppkommer då dikesjord flyttas och plattas ut bredvid diket. Vägar på dikesrenar kan omfatta trummor som monterats på de platser där diken passerar.

Enligt 3 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren iakttar vård- och underhållsskyldigheten. Det finns bestämmelser om vård- och underhållsskyldigheten i 40 § i lagförslaget. Enligt den ska anläggningar och konstruktioner hållas i ett skick som motsvarar deras ändamål. Skyldigheten gäller såväl vattenvårdsåtgärder som vägar på dikesrenar.

Det föreslås att det i 4 mom. i paragrafen föreskrivs att det genom förordning av statsrådet utfärdas närmare föreskrifter om godtagbara vattenvårdsåtgärder och vägar på dikesrenar och om andra förutsättningar för att bevilja stöd vilka föreskrivs i paragrafen.

3 kap. Vägnät för skogsbruket

Det föreslås att det i kapitlet föreskrivs om stöd för vägnätet för skogsbruket. Stödet för byggande av en skogsväg indelas i stöd för grundlig förbättring av en enskild väg och stöd för byggande av en ny skogsväg. Syftena med stödet för byggande av skogsvägar skiljer sig från de övriga stöden i lagförslaget i den mån att det är ändamålsenligt att bestämmelserna om stödet finns i ett separat kapitel. Syftet med stöd för vägnät i skogsbruk är att sköta skogsvägnätet som en del av vägnätet på lägre nivå. Ett fungerande skogsvägnät tjänar transporterna inom

skogsbruket, men det har även en mer allmän betydelse för ordnandet av transport- och trafikförhållandena på landsbygden. Skogsvägnätet är inte nödvändigt enbart för virkestransporter, utan det behövs också för skogsvårdsarbeten. Skogsvägar tjänar vid sidan av persontransport även trafik inom den övriga företagsverksamheten i jordbruket och på landsbygden. Ett fungerande skogsvägnät skapar också möjligheter för olika slags rekreationsbruk av skogarna såsom bär- och svamplockning, jakt och naturturism. Skogsvägnätet tryggar många människors förbindelser till fritidsbostaden. Dessutom effektiviserar skogsvägnätet brandskyddet och räddningsväsendet.

17 §. Byggande av skogsväg. Det föreslås att det i paragrafen finns bestämmelser om stöd för grundlig förbättring av enskilda vägar och byggande av nya skogsvägar. Arbetslagets namn ska ändå fortfarande vara byggande av skogsväg såsom i den gällande lagen. Med skogsväg avses vägar enligt 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om enskilda vägar (560/2018). Grundlig förbättring kan även gälla andra enskilda vägar. En grundlig förbättring av en enskild väg kan gälla hela vägen eller en del av den, konstruktioner och anläggningar och det kan innefatta byggande av en ny skogsväg. Byggandet av en upplagsplats kan ingå i projekt kring byggande av en nya skogsväg eller grundlig förbättring av enskilda vägar. En grundlig förbättring av en enskild väg kan gälla byggande av en separat upplagsplats vid vägen eller anläggning av en vägtrumma som motsvarar en bro trots att vägen inte i övrigt är föremål för grundlig förbättring.

I paragrafens 2 mom. anges enligt förslaget de allmänna förutsättningarna för stöd såväl för grundlig förbättring av enskilda vägar som för byggande av nya skogsvägar. Nedan i 18 § i lagförslaget anges ytterligare villkor för grundlig förbättring av en enskild väg och i 19 § ytterligare villkor för byggande av en ny skogsväg. Liksom i nuläget är en förutsättning för att stödet ska beviljas att vägen lämpar sig för transporter inom skogsbruket året om. Det är möjligt att begränsa användning av en väg vid menföre. Att bygga skogsvägar som ska hålla för menföre är inte ekonomiskt motiverat. Genom att tillåta att användningen av vägen begränsas under menföre till exempel genom viktbegränsningar förebyggs skador på vägen. De projekt som stöds ska vara ändamålsenliga med tanke på det sekundära vägnätet som helhet. Det innebär bland annat att trafiklederna ska vara farbara ända från avverknings- och transportkedjans början på skogsvägen till fabriken för att trygga virkestransporterna. Vid prövning av ett projekts ändamålsenlighet ska man i mån av möjlighet utnyttja utredningar över vägnätets skick, vilka skogscentralen utarbetat eller skaffat.

Enligt 2 mom. 3 punkten i paragrafen är en förutsättning för beviljande av stöd för byggande av en skogsväg att vägrätten motiverats i enlighet med lagen om enskilda vägar och att ett vägslag som utgörs av vägdelägarna bildats för att sköta ärenden som gäller vägen. Undantaget utgörs av projekt som genomförs av en enskild markägare och som inte i någon utsträckning finns på någon annan enskild markägares fastighet. Vägför rättning behöver inte förrättas i dessa fall, eftersom det då inte behövs vägrätt på andras mark.

En nyhet är att en förutsättning för att bevilja stöd enligt 2 mom. 4 punkten i paragrafen är att en oberoende extern övervakare med tillräcklig yrkesskicklighet ska utses hos genomföraren innan stödansökan lämnas in i den utsträckning som det handlar om ett projekt kring byggande eller reparation av en bro. Det krävs särskild yrkesskicklighet för att bygga och reparera en bro, varför det är motiverat att utse en extern övervakare. Övervakarens namn ska anmälas till skogscentralen.

En annan nyhet är att en förutsättning för att bevilja stöd enligt 2 mom. 5 punkten i paragrafen är att det i samband med åtgärder som gäller trummor och broar ska ges möjlighet till obehindrad rörelse för vattenorganismer. Med kravet främjas i synnerhet fiskarnas och musslornas rörelse genom att avlägsna vandringshinder.

I 3 mom. i paragrafen finns det föreskrifter om skyldigheten att i enlighet med 50 § 1 mom. i lagen om enskilda vägar anmäla uppgifter till registret över enskilda vägar och nationella data-systemet för väg- och gatunätet. En motsvarande skyldighet är förknippad med understöd enligt 7 kap. i lagen om enskilda vägare och det finns bestämmelser om detta i 83 § 2 mom. i den nämnda lagen. I incitamentssystemet för skogsbruket är skyldigheten ny. I fråga om grundlig förbättring av en enskild väg är en uppfylld skyldighet en förutsättning för att bevilja stöd. I fråga om en ny skogsväg ska skyldigheten vara uppfylld innan en verkställighetsanmälan lämnas in till skogscentralen efter att vägen färdigställts. Skyldigheter förekommer dock inte om en privat markägare ensam genomför en grundlig förbättring av en väg.

Enligt 4 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren följer den vård- och underhållsskyldighet som föreskrivs i den föreslagna lagen. Det finns föreskrifter om vård- och underhållsskyldigheten i 40 § i lagförslaget. Enligt den sörjer man på skogsvägar, andra enskilda vägar och särskilda upplagsplatser för nödvändig grusning och reparationer av trummor och broar samt öppnar tilltäppta diken och utför andra arbeten som vägunderhållet förutsätter.

Enligt 5 mom. i paragrafen ska det utfärdas närmare bestämmelser om byggande av en upplagsplats som avses i 1 mom. samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §. *Ytterligare förutsättningar för beviljande av stöd för grundlig förbättring av en enskild väg.* Det föreslås att det i paragrafen utfärdas bestämmelser om villkoren för grundlig förbättring av enskilda vägar. Ett ytterligare krav för att bevilja stöd ska vara att villkoren i 17 § är uppfyllda. Enligt 1 mom. i paragrafen är förutsättningar för att stöd för grundlig förbättring av en enskild väg ska beviljas att den väg som ska förbättras grundligt har byggts i enlighet med åtminstone de tekniska krav som gällde för byggande av basvägar (1 punkten), att den väg som ska förbättras grundligt är i dåligt skick eller tekniskt föråldrad (2 punkten) och att vägens planerade bärighet möjliggör virkestransport dygnet runt med undantag för menförestider (3 punkten). Det sista nämnda (3 punkten) ska visas med en jordmånsundersökning, ett mätprotokoll som gäller bärigheten eller en annan utredning som fogas till verkställighetsplanen. Enligt 1 mom. 4 punkten i paragrafen ska den väg som ska förbättras grundligt uppfylla de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, maximivägtätheten vid vägens influensområde och skogsbrukstransporternas uppskattade andel av transporter på vägen. Om ett projekt för grundlig förbättring av en enskild väg innehåller byggande av en ny väg, ska den nya vägen enligt 1 mom. 5 punkten i paragrafen uppfylla kraven på målbärigheten, minimilängden och minimi-bredden och maximivägtätheten vid vägens influensområde. En ytterligare förutsättning är att underhållet av den väg som är föremål för grundlig förbättring skötts (1 mom. 6 punkten i paragrafen).

Det föreslås att paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om begränsningar som gäller beviljande av stöd. Stöd för grundlig förbättring av en enskild väg förutsätter att grundlig förbättring av vägen inte har finansierats med medel enligt lagen om enskilda vägar under de senaste 20 åren. Avvikelse kan dock göras från detta krav om användningen av vägen har förändrats väsentligt på grund av att transporter inom skogsbruket har ökat eller kommer att förändras på grund av en uppskattad ökning eller om vägens struktur inte längre lämpar sig för den virkestransportmateriel, flistransportmateriel eller transportmateriel för skogsmaskiner som används. Undantaget är inte möjligt för vilken arbetsmaskin som helst, utan enbart i anknytning till användning till skogsbruksmaskiner. Bestämmelsen ska dock beakta den föreslagna vård- och underhållsskyldigheten. Sålunda är förutsättningen för avvikelse att det från föregående finansiering av den grundliga förbättringen av vägen med offentliga medel gått minst tio år.

Tiden räknas från utbetalningen av finansieringen i fråga. Med utbetalning avses i denna proposition betalning av den sista posten av finansieringen. Mottagandet av stöd begränsas också av övergångsbestämmelsen i lagförslagets 58 § 7 mom.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs att närmare bestämmelser om de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, maximivägtätheten i vägens influensområde, uppskattad andel skogsbrukstransporter av transportererna på vägen och en ny vägs målbärighet, minimilängd och minimibredd samt andel av maximivägtätheten i vägens influensområde och det villkor som gäller skötseln av vägens underhåll samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §. Ytterligare förutsättningar för beviljande av stöd för byggande av en ny skogsväg. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om kraven för byggande av en ny skogsväg. Ett ytterligare krav för att bevilja stöd ska vara att villkoren i 17 § är uppfyllda. En förutsättning för beviljande av stöd är att den nya skogsvägen uppfyller kraven på vägens minimilängd och minimibredd, maximivägtätheten i vägens influensområde och den uppskattade andelen transporter inom skogsbruket. Därtill förutsätts att det i dragningen av vägen i regel är möjligt att använda det tidigare körstråket och att ett skogsområde som bevarats enhetligt inte delas upp.

Enligt 2 mom. i paragrafen beviljas stöd för byggande av en ny skogsväg som genomförs antingen av enskilda markägare som ett samprojekt eller ensam av en samfällad skog. Stöd för samprojekt främjar en ändamålsenlig utveckling av skogsvägsinfrastrukturen. För samprojekt behövs också ett incitament för att åstadkomma projekt, eftersom genomförandetidpunkten för en investering inte är optimal för alla delaktiga.

I 3 mom. i paragrafen föreskrivs att närmare bestämmelser om kraven på den nya skogsvägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, maximivägtätheten i vägens influensområde och skogsbrukstransporternas andel av transportererna på vägen samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap. Bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen

Det föreslås att det i kapitlet utfärdas föreskrifter om miljöstöd, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Syftet med stöden är att främja och öka den biologiska mångfalden i skogarna och bevarande av skogsnaturen.

20 §. Miljöstöd. Enligt förslaget innehåller paragrafen bestämmelser om miljöstöd. Miljöstödet skiljer sig från de andra stöden i förslaget på så sätt att stödet förutsätter ett avtal mellan en enskild markägare och skogscentralen. Det innebär att stöd för beredning av miljöstödsavtal enligt 21 § i lagförslaget inte kan beviljas utan att den enskilda markägaren och skogscentralen ingått ett avtal. Det är inte ändamålsenligt att använda medel för miljöstöd för beredningsarbeten som inte leder till att miljöstödsavtal ingås. De avtal som avses i paragrafen är förvaltningsavtal enligt 3 § i förvaltningslagen, vilka är förknippade med utövande av offentlig makt vid skogscentralen. Lagförslagets 26 § innehåller närmare bestämmelser om förfarandet för att ingå avtal.

I paragrafens 1 mom. fastställs det allmänna tillämpningsområdet för miljöstödet. Liksom i nuläget ska miljöstödet i första hand kunna beviljas när en markägare är intresserad av att trygga sådana särskilt viktiga livsmiljöer som avses i skogslagen i större utsträckning än vad skogslagen ålägger. Genom miljöstödet är det också möjligt att främja till exempel skogsobjekt inom nätverket Natura 2000 och att trygga naturtyper enligt METSO-programmet. Stöd kan beviljas också för beredning av ett miljöstödsavtal. Bestämmelsen om beredning av miljöstödsavtal inkluderas i 21 § i lagförslaget.

Enligt 11 § i skogslagen kan undantagslov på markägarens ansökan beviljas för att användningsbegränsningarna som ska främja tryggheten av biologisk mångfald i särskilt viktiga livsmiljöer inte äventyrar egendomsskyddet enligt grundlagen. Undantagslov får dock inte beviljas, om det för åtgärden har beviljats eller kommer att beviljas miljöstödet som avses i lagstiftningen om finansiering av hållbart skogsbruk eller ett tillräckligt stöd av statsmedel på andra grunder. Med hänvisningen i skogslagen till lagstiftningen kring finansiering av skogsbruk avses i fortsättningen den föreslagna lagen. Enligt 11 § i den gällande skogslagen ska bortfallet anses vara ringa när det ekonomiska bortfallet till följd av inskränkningar i användningen av områden enligt 10 a och 10 b § är mindre än fyra procent av värdet på det marknadsdugliga trädbeståndet på den skogsfastighet för den som söker om undantagslov där behandlingsområdet ligger eller mindre än 3 000 euro. Vad gäller villkoren för miljöstödet är situationen densamma när det gäller att trygga den biologiska mångfalden och det ekonomiska bortfallet det orsakar, så det är motiverat att tillämpa gränsvärdet i skogslagen även på miljöstödet. Eftersom syftet med miljöstödet uttryckligen är att undvika avverkningar som berättigas med undantagslov enligt skogslagen i livsmiljöer som är viktiga med tanke på mångfalden är det ändamålsenligt att undantagslovet i skogslagen och villkoren för miljöstödet motsvarar varandra.

Liksom i skogslagarna, granskas en ekonomisk förlust enligt skogsfastighet i propositionen. Om det dock finns flera miljöstödsobjekt på samma skogsfastighet, ska markägaren tolerera ringa olägenhet endast en gång.

Enligt paragrafens 2 mom. är en förutsättning för stöd att den enskilda markägaren ingår ett avtal med skogscentralen där markägaren förbinder sig att inom ett visst område bevara skogarnas biologiska mångfald och att inte vidta några skogsbruksåtgärder inom området utan skogscentralens samtycke. Regleringen i paragrafens 2 mom. gäller alla miljöstödsavtal inom skogsbruket. Däremot blir skyldigheten i paragrafens 3 mom. i fråga aktuell endast då man på den enskilda markägarens initiativ också avtalar om en vård- och användningsplan för objektet. Det finns föreskrifter om vård- och underhållsplanen i 21 § i lagförslaget.

Paragrafens 4 mom. innehåller föreskrifter om avtalens giltighetstid. Avtalen gäller i tio år liksom i nuläget. I paragrafen föreskrivs också att ett avtal fortsätter att gälla även om området överförs till en enskild markägare. Den nya ägaren ska ha rätt att säga upp avtalet. Det föreslås att uppsägningen av avtal regleras i 7 kap. Avsikten är att avtalen även framöver förs in i fastighetsregistret. Närmare bestämmelser om detta finns i 38 § i lagförslaget.

I 5 mom. i paragrafen föreskrivs att närmare bestämmelser om hur miljöstödet ska allokeras och när åtgärderna enligt 1 mom. är mer omfattande än vad som föreskrivs i skogslagen samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §. Vård- och användningsplan och övrig beredning av miljöstödsavtal. Paragrafen innehåller enligt förslaget bestämmelser om innehållet i en vård- och användningsplan och om övrig beredning av miljöstödsavtal. I de vård- och användningsplaner som hör till miljöstödsavtalen ingår de naturvårdsåtgärder som ska utföras på miljöstödsobjektet och de tidpunkter när de ska genomföras. Sådana åtgärder är till exempel att ta bort granar från lundar och överflödigt växtlighet på solexponerade sluttningar. Ett sådant krav på innehållet inkluderas i 1 mom. i paragrafen. Såsom ovan konstaterats är en vård- och användningsplan nödvändig om skogsbruksåtgärder ska utföras på ett objekt. Om en sådan plan upprättas, kan stöd beviljas för att upprätta planen och genomföra de åtgärder som inkluderats i planen.

I 2 mom. i paragrafen föreslås att samma bestämmelser som bestämmelserna för de planer som avses i 10 § i lagförslaget tillämpas på en vård- och användningsplan.

Det föreslås att det i 3 mom. i paragrafen föreskrivs om beredning av ett miljöstödsavtal som förutom uppgörande av en vård- och användningsplan avser kartläggning av miljöstödsobjekt, uppskattning av naturvärden och avgränsning av naturobjekt samt utredning av värdet av avtalsobjektet och det marknadsdugliga trädbeståndet på den skogsfastighet där avtalsobjektet ligger. Det är möjligt att i beredningen av ett miljöstödsavtal inkludera också insamling av uppgifter som behövs för att räkna incitamentsättningen. För beredningen av ett miljöstödsavtal kan beviljas stöd endast när beredningen inte görs som eget arbete av markägaren och den som gör beredningen har tillräcklig sakkunnighet för att utföra uppdraget. Stöd kan beviljas enbart för genomförda miljöstödsavtal. Det är dock alltid den enskilda markägaren som är stödmottagare. I denna utsträckning är den föreslagna bestämmelsen densamma som för verkställighetsplanen. Stöd enligt den föreslagna lagen ska inte med stöd av lagförslagens 2 § 3 mom. kunna beviljas skogscentralen.

22 §. Vård av skogsnaturen. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om stöd för vårdprojekt av skogsnaturen. I paragrafens 1 mom. listas de projekt som ska stödas. Förteckningen är i stort sett densamma som i 21 § i den gällande lagen. Stöd kan dock inte beviljas för bekämpning av främmande arter, eftersom det i de nationella lagarna föreskrivits som en skyldighet för fastighetens ägare.

Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen kan stöd beviljas för vård- och istandsättningsarbeten av livsmiljöer som är viktiga för mångfalden och för återställande av skogs- och torvmarksmiljöer. Arbetena begränsas enligt förslaget inte till projekt som sträcker sig till flera lägenheters område, vilket möjliggör också naturvårdsarbeten som utförs på en lägenhet.

Enligt 1 mom. 2 punkten i paragrafen kan stöd beviljas för förebyggande eller avhjälpande av skador på vattendrag och sjöar som tidigare genomförda skogsdikningar har medfört, om åtgärden är av större betydelse än vanligt för vård av vatten och vattennaturen och om kostnaderna inte kan hänföras till någon som orsakat dem. Med åtgärden är det möjligt att hindra eller åtgärda enbart olägenheter som orsakats av tidigare skogsdikning. Med detta krav görs skillnad till vattenvårdsåtgärder i torvmarksskog vilka vidtas utifrån en plan för vård av torvmarksskog, vars mål är att hindra olägenheter av framtida åtgärder. Med åtgärden är det inte möjligt att förebygga eller åtgärda vattendragsolägenheter, om olägenheterna har sitt ursprung i en fastighet. Däremot är det möjligt att också på en lägenhet hindra och åtgärda vattendragsolägenheter på ett större område.

Utifrån 1 mom. 3 punkten i paragrafen är det möjligt att vid sidan om de åtgärder som nämns ovan i 1 och 2 punkten bevilja finansiering för att förbättra livsmiljöerna för vilt eller utveckling av skogarnas landskaps-, kultur- och rekreationsvärden eller för främjande av annat mångbruk.

Enligt 2 mom. i paragrafen beviljas stöd utifrån ett villkor om att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som föreskrivs i den föreslagna lagen. Det finns bestämmelser om vård- och underhållsskyldigheten i 40 § i lagförslaget. Enligt den ska anläggningar och konstruktioner hållas i ett skick som motsvarar deras ändamål.

Enligt paragrafens 3 mom. kan stöd beviljas utifrån en ansökningsomgång. Det nya är att stöd kan beviljas också utan en ansökningsomgång för ett samprojekt för markägare eller för vårdarbete som utförs av en enskild markägare. I beviljandet av stöd ska skogscentralen ge företrädare för de fokusområde som fastställts för naturvård i de regionala skogsprogrammen. Fokusområdena i de regionala skogsprogrammen kan användas som grund i prövningen av stödets ändamålsenlighet och valet av projekt som ska finansieras, om anslagen är knappa.

Enligt paragrafens 4 mom. kan vid behov närmare bestämmelser om hur stödet för vård av skogsnaturen ska allokeras samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §. Hyggesbränning. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om stöd för hyggesbränning. Enligt paragrafens 1 mom. kan stöd beviljas för hyggesbränning på en förnygringsyta. Enligt den gällande lagen har det varit möjligt att stöda hyggesbränning som främjar skogarnas mångfald som ett projekt för vård av skogsnaturen. I framtiden kan hyggesbränning av en förnygringsyta stödjas som ett separat arbetslag. Förslaget grundar sig på den ekologiska nyttan av hyggesbränning. I och med att skogsbränderna har minskat har även många arter vilkas livsmiljö och existens är beroende av brunnet trä blivit hotade. Vid hyggesbränning på en förnyelseyta bränns utöver jordmånens humus och avverkningrester också naturvårdsträd, varvid träd som brunnit på olika nivåer bildas på förnyelseytan.

Enligt 2 mom. 1 punkten i paragrafen är en förutsättning för beviljande av stöd att objektet för hyggesbränning uppfyller kravet på minimiareal och näringshalt. Arbetet omfattar att bränna de naturvårdsträd som står kvar i området (2 mom. 2 punkten i paragrafen). Med bränning av det naturvårdsträdbestånd som bevaras i hyggesbränningsarealer avses produktion av brandpåverkat, förkolat och dött trädbestånd, inte att trädbeståndet bränns till aska. Vid bränning uppkommer träd som brunnit på olika nivåer. Det krävs inte att de naturvårdsträd som står kvar brinner fullständigt. Därtill förutsätts att en ansvarsförsäkring tecknats för hyggesbränning och att en yrkeskunnig arbetsledning finns i hyggesbränningen (2 mom. 3 och 4 punkten i paragrafen).

Enligt 3 mom. i paragrafen beviljas stöd på det villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som föreskrivs i den föreslagna lagen. I 40 § om vård- och underhållsskyldigheten i lagförslaget förutsätts att de brända naturvårdsträden som står kvar sparas. De brända träden ersätts till markägaren med stöd av 11 § 3 mom.

Enligt 4 mom. i paragrafen är det möjligt att genom förordning av statsrådet vid behov utfärda bestämmelser om minimiareal, näringshalt och minimikrav på naturvårdsträd på det objekt där hyggesbränning ska utföras samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar.

5 kap. Beviljande och utbetalning av stöd

Kapitlet innehåller enligt förslaget bestämmelser om förfarandet för beviljande och utbetalning av stöd för skogsbruk. Enligt propositionen tillämpas statsunderstödslagen på stöden i lagförslaget. De understöd som avses i statsunderstödslagen skiljer sig till karaktären i någon mån från de föreslagna stöden inom skogsbruket. Det karakteristiska för ett stöd enligt den föreslagna lagen är att stödmottagaren ofta anlitar utomstående för att upprätta handlingarna och för att utföra själva arbetet. Det leder till ett behov att precisera handlings sättet för att bevilja och betala ut stöd.

24 §. Ansökan om stöd. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om hur man ansöker om stöd. Enligt 1 mom. i paragrafen ska ansökan riktas till skogscentralen. I 1 mom. i paragrafen tas inte ställning till i vilken form ansökan ska göras. I 19 § i förvaltningslagen finns det föreskrifter om skriftligt inledande av ärenden. Enligt 9 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) uppfyller vid anhängiggörande och behandling av ärenden också elektroniska dokument som sänts till en myndighet kravet på skriftlig form. Stöd kan dock inte beviljas utifrån en muntlig anmälan.

En ansökan enligt lagförslaget gäller beviljandet av en ekonomisk förmån för vilket den sökande ska uppfylla de villkor som ställs i lag eller som föreskrivits med stöd av lag. Sökanden ska ha

rätt att påbörja åtgärder på den fastighet som nämns i ansökan och att ta emot offentligt stöd för dem. Paragrafen ska enligt förslaget inte innehålla något krav på underskrift. I fråga om elektroniska ansökningar ska skogscentralen alltid sträva efter att säkerställa avsändarens identitet och att handlingen är fullständig. Enligt 22 § 2 mom. i förvaltningslagen behöver en handling som har kommit in till en myndighet inte kompletteras med en underskrift, om handlingen innehåller uppgifter om avsändaren och det inte finns anledning att betvivla handlingens autenticitet. Miss-tankar om autenticitet eller integritet ska alltid berättiga skogscentralen till att kräva att en handling antingen lämnas in i original och försedd med behövlig underskrift eller att den undertecknas på nytt.

I 1 mom. i paragrafen finns det bestämmelser om meddelande av personbeteckning och FO-numret i ansökan. I propositionen anses att det finns ett behov av att kräva personbeteckning för att specificera en fysisk person. Beviljande av stöd handlar om utövande av offentlig makt, varför det finns ett behov av att specificera den aktör till vilken stöd beviljas och som har stödrelaterade förpliktelser. För att identifiera juridiska personer finns det å sin tur ett behov av att få information om FO-numret. Också en fysisk person kan ha ett FO-nummer i anknytning till ekonomisk verksamhet som han eller hon utövar. En central grund för kravet på FO-nummer är det förslag till ändring av statsunderstödslagen som är under beredning (VM014:00/2021). Avsikten är att propositionen ska lämnas till riksdagen under höstsessionen 2022. I statsunderstödslagen finns det föreskrifter om olika begränsningar för beviljande av stöd. Regleringen hänförs till företag och andra samfund enligt 3 § i företags- och organisationsdatalagen (244/2001), men dock inte till offentligrättsliga juridiska personer. I genomförandet av de bestämmelser som införs i statsunderstödslagen är FO-numret centralt. Med FO-numret kan Skogscentralen till exempel ur datalagret för livsmedelsförvaltningen granska om den sökande i sin ansökan gett korrekta uppgifter om mottagna stöd av mindre betydelse. Det är inte möjligt att avstå från anmälningsskyldigheten för den sökande, eftersom Finland inte har något register som täcker stöd av mindre betydelse.

Enligt paragrafens 2 mom. ska stöd sökas innan åtgärderna inleds. Då kan åtgärderna inledas först efter att skogscentralen godkänt verkställighetsplanen och ansökan. Det föreslås att det i paragrafens 2 mom. föreskrivs att planeringen av arbetena kan inledas innan stöd ansöks. Det föreslås också att det i paragrafens 2 mom. föreskrivs att ansökan om stöd för plantskog och ungskog ska lämnas in efter att arbetet utförts. Stöd ska ansökas inom den utsatta tiden, som anknyter till inledandet och slutförandet av åtgärden. Närmare bestämmelser om den utsatta tiden utfärdas genom förordning av statsrådet.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om undantag från begränsningen i 2 mom. Enligt 2 mom. i paragrafen är huvudregeln att stöd ansöks samtidigt för genomförandeplanen och genomförandet. För närvarande är det möjligt att ansöka om stöd separat för upprättande av en plan. I anknytning till detta föreskrivs att stöd kan ansökas enbart för att upprätta en verkställandeplan. Bestämmelsen gäller enbart samprojekt, för vilka planeringen och inhämtandet av samtycken av markägarna ofta är tidskrävande. Ett separat stöd för verkställighetsplanen är motiverat eftersom planeringen och verkställandet av ett projekt som gäller flera markägare ofta är mödosamt och tidskrävande och därför behövs ett särskilt incitament.

I 4 mom. i paragrafen föreslås att jord- och skogsbruksministeriet genom förordning utfärdar närmare bestämmelser om ansökan om stöd om de uppgifter som ska uppges i ansökan och om tidsfristen för ansökan om stöd för vård av plantbestånd och ungskog. Genom förordning av ministeriet är det möjligt att utfärda mer ingående bestämmelser om de bilagor som behövs för ansökan.

25 §. Ansökningsomgångar för projekt. Det är möjligt att finansiera vård av skogsnaturen utifrån den ansökningsomgång som genomförs av Skogscentralen och utifrån finansieringsansökningar som lämnats in av en enskild markägare. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om ansökan om stöd för vårdprojekt av skogsnaturen. Enligt 1 mom. i paragrafen kan skogscentralen välja vem som genomför ett projekt för vård av skogsnaturen utifrån ansökningsomgången. Den genomförare som valts i ansökningsomgången ska samla in ansökningarna av markägarna och överlämna dem på en gång till skogscentralen inom den utsatta tid som den fastställts. Bakgrunden till bestämmelsen är den föreslagna bestämmelsen för stödmottagare och EU:s statsstödsregler. Enligt statsstödsreglerna betraktas en enskild markägaren som förmånstaggare, varför stöd beviljas till den enskilda markägaren. Det kan finnas högst tre ansökningsomgångar om året.

I 2 mom. i paragrafen förskrivs att skogscentralen i en ändamålsenlig omfattning ska informera om möjligheten att söka stöd som avses i 1 mom., om grunderna för val av projekt och övriga processer som ska följas vid ansökan samt om de huvudsakliga förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd. Information om ansökningsomgångarna ska vara tillgängliga på skogscentralens webbplats. Dessutom ska det informeras nationellt eller lokalt om en ansökningsomgång, beroende på hur den avgränsats. Vid valet av projekt ska prioritet ges till projekt genom vilka man betydligt kan främja att den biologiska mångfalden i ekonomiskogar bevaras, återställs eller stärks. Sådana objekt är till exempel områden i närheten av naturskyddsområden med en koncentration av flera områden som är viktiga med tanke på naturens biologiska mångfald, samt naturtyper som håller på att bli mer sällsynta, såsom solexponerade sluttningar, vars särdrag kräver aktiv vård. I ansökningsskedet ska det dock finnas en kostnadskalkyl för varje projekt. Skogscentralen ska då välja det bästa alternativet sett till pris och kvalitet.

Enligt 3 mom. i paragrafen får närmare bestämmelser om urvalskriterier och urvalsprocesser vid ansökningsomgångar för projekt utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §. Avtalsprocess. Det föreslås att paragrafen innehåller föreskrifter om förfarandet kring miljöstödet. Miljöstödsavtalen är förvaltningsavtal enligt 3 § i förvaltningslagen. Enligt den paragrafen ska när ett förvaltningsavtal ingås grunderna för god förvaltning iakttas. Samtidigt ska rättigheterna för dem som berörs av det ärende som avtalet gäller samt deras möjligheter att påverka avtalets innehåll tryggas tillräckligt vid beredningen.

Miljöstödsavtalen är lagstadgade förvaltningsavtal. Bestämmelser om innehållet i och grunderna för dem finns relativt detaljerat i 4 kap. i den föreslagna lagen. Skogscentralen har sålunda inte avtalsfrihet när det gäller innehållet när avtal ingås. Avtalet ingås på basis av ansökan till myndigheten och de förhandlingar som förts. Avgörandet är i sak jämförbart med ett förvaltningsbeslut och görs alltså upp i form av ett avtal.

Innehållet i och grunderna för dem förskrivs relativt detaljerat i 4 kap. i den föreslagna lagen. Skogscentralen har sålunda inte avtalsfrihet när det gäller innehållet när avtal ingås. Avtalet ingås på basis av ansökan till myndigheten och de förda förhandlingarna. Avgörandet är i sak jämförbart med ett förvaltningsbeslut och görs med andra ord i form av ett avtal. Till paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om skogscentralens skyldigheter när en miljöstödsansökan lämnats in.

Paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om skogscentralens skyldigheter när en miljöstödsansökan har lämnats in. I momentet förskrivs om de frågor som skogscentralen ska förhandla om med markägaren. Såsom redan tidigare konstaterats begränsas skogscentralens avtalsfrihet av de relativt detaljerade bestämmelserna om miljöstöd i den föreslagna lagen. Dessutom ska

skogscentralen även vid förhandlingarna iakttar grunderna för god förvaltning. Särskild vikt ska fästas vid att markägarna behandlas jämlikt vid förhandlingarna.

Till paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om hur protokoll ska föras över förhandlingarna. Utöver de ärenden som är föremål för förhandling upptas i protokollet också uppgifter om trädbeståndets värde och antalet döda träd samt villkoren för uppsägning, hävning och överföring av ett avtal. Villkoren fastställs direkt enligt lagen och det är inte möjligt att förhandla om dem. Syftet med den föreslagna bestämmelsen är att sträva efter att markägaren innan avtalet ingås får kännedom om sina rättigheter och skyldigheter i fråga om avslutande och överföring av avtalet. Enligt paragrafens 2 mom. ska protokollet undertecknas. Kravet på underskrift är motiverat för att protokollet och stödbeslutet tillsammans bildar miljöstödsavtalet. Undertecknandet av protokollet kan alltså jämföras med undertecknandet av ett avtal. Genom att protokollet undertecknas säkerställs att avtalet görs upp på basis av uppgifter som bägge avtalsparter är överens om.

Förfarandet i paragrafens 3 mom. skiljer sig från nuvarande praxis genom att avtalet anses ha ingåtts först när skogscentralen fattat beslut om miljöstödet i 3 mom. anses avtalet ha uppstått först när skogscentralen har fattat beslut om miljöstöd. Efter stödbeslutet ingås inga separat avtal, utan det protokollet som förts vid förhandlingarna och skogscentralens förvaltningsbeslut utgör avtalet. Skogscentralen kan besluta om miljöstödet endast utgående från uppgifterna i protokollet.

I 4 mom. i paragrafen föreslås det att jord- och skogsbruksministeriet genom förordning utfärdar bestämmelser om de uppgifter som ska uppges i protokollet.

27 §. Skogscentralens utredningsskyldighet. Enligt förslaget innehåller paragrafen bestämmelser om att skogscentralen innan den fattar beslut i ärendet ska utreda huruvida vissa begränsningar i naturvårdslagen gäller för den avsedda åtgärden. Avsikten är att i paragrafen hänvisa till den framtida naturvårdslagen (RP 76/2022 rd). I 25 § i den gällande lagen finns en motsvarande bestämmelse. Vid behov ska skogscentralen begära ett utlåtande av närings-, trafik- och miljöcentralen i ärendet.

28 §. Vissa utredningar som behövs av sökanden för avgörande av ansökan och inledande av ansökningsomgång för projekt. Det föreslås att paragrafen innehåller föreskrifter om vissa utredningar som skogscentralen ska ha tillgång till innan den fattar beslut om stöd. Sökanden ansvarar för att utredningarna lämnas in till skogscentralen. I 10 § i statsunderstödslagen finns en allmän bestämmelse om att den som får statsunderstöd är skyldig att lämna uppgifter. Enligt den allmänna bestämmelsen är sökanden skyldig att på begäran av skogscentralen vid behov även lämna uppgifter om andra omständigheter som behövs för att ansökan ska kunna avgöras.

I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om en utredning om stödet för genomförande av ett samprojekt. Till 1 mom. i paragrafen föreslås en bestämmelse om att beslut om stöd för genomförande av ett samprojekt eller vård av skogsnaturen inte får fattas förrän skogscentralen fått en utredning av vilken det framgår att de markägare som deltar i projektet åtagit sig att genomföra projektet. Det föreslagna förfarandet möjliggör att ett projekt kan konkurrensutsättas först efter att skogscentralen fattat ett beslut om att bevilja stöd. Att en enskild markägare förbinder sig att delta i projektet kan framgå till exempel av ett skriftligt samtycke eller av en specificerad fullmakt till ett ombud. När det handlar om en ansökningsomgång i anknytning till ett projekt för vård av skogsnaturen ska skogscentralen inhämta en förbindelse av de enskilda markägarna innan ansökningsomgången startas. Förbindelsen behövs för att skogscentralen inte i onödan anordnar en ansökningsomgång. I förbindelsen förbinder sig markägaren till att vård av skogsnaturen kan genomföras på hans eller hennes fastighet av den aktör som valts genom

en ansökningsomgång. I samband med förbindelsen blir den enskilda markägaren också medveten om den vård- och underhållsskyldighet som är förknippad med åtgärden.

Enligt paragrafens 2 mom. ska kraven enligt 1 mom. inte tillämpas på skogsvägsprojekt. Det föreslås att paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om att ett beslut om stöd för att genomföra ett skogsvägsprojekt inte får fattas förrän skogscentralen fått ett skriftligt meddelande om väglagets beslut om grundlig förbättring av en enskild väg eller byggande av en ny skogsväg. Dessutom ska skogscentralen få en uppdaterad förteckning över vägdelägarna och de vägenheter som fastställts för dem. Om det byggs en ny skogsväg, ska skogscentralen också få ett protokollsutdrag från den konstituerande förrättningen för väglaget. Väglagets beslut ersätter då markägarnas åtaganden. De krav som gäller väglag gäller inte projekt som genomförs ensamma av en samfällad skog.

Till paragrafens 3 mom. föreslås bestämmelser om att utredningarna enligt 1 och 2 mom. ska vara undertecknade. En kopia räcker för att ansöka om stöd. Till exempel ett skannat dokument vid elektronisk ansökning. Paragrafens 3 mom. innehåller enligt förslaget föreskrifter om att det undertecknade originaldokumentet vid behov dock kan kontrolleras efter utbetalning av stödet.

Till 4 mom. i paragrafen föreslås föreskrifter om att om genomförandet av beskogningen omfattas av en sådan miljökonsekvensbedömning som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017), får stödbeslutet inte fattas förrän skogscentralen fått tillgång till miljökonsekvensbeskrivningen enligt 19 § i den lagen och till kontaktmyndighetens motiverade slutsats i anslutning till den. Av stödbeslutet ska det framgå hur bedömningen har beaktats i beslutsprövningen.

I 5 mom. i paragrafen föreskrivs att ett beslut om vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog inte får göras förrän skogscentralen fått den anmälan om dikning som har lämnats till närings-, trafik- och miljöcentralen och ett eventuellt utlåtande om den, om en anmälan om dikning enligt vattenlagen (587/2011) ska göras om en åtgärd som ingår i planen för vård av torvmarksskog. Inte heller ett beslut om byggande av en skogsväg får göras utan denna utredning, om en anmälan om dikning enligt vattenlagen ska göras för den åtgärd som ingår i verkställighetsplanen i fråga. Enligt 5 kap. i vattenlagen ska annan än ringa dikning anmälas till statens tillsynsmyndighet. I vissa fall kan dikning också förutsätta tillstånd. Vattenvårdsåtgärder i torvmarksskog förutsätter i allmänhet inte att en anmälan om dikning enligt vattenlagen görs, men dikning i anknytning till dessa eller byggande av vägar på dikesrenar kan förutsätta det. En plan för vård av torvmarksskog kan omfatta röjning av diken och utarbetande av tilläggsdiken. En anmälan om dikning enligt vattenlagen kan gälla också byggande av en skogsväg, eftersom byggandet har avsevärda vattendrags- eller miljökonsekvenser och följaktligen en konsekvens som är större än ringa i enlighet med vattenlagen.

29 §. Anmärkning och temporärt förbud. Paragrafen ska enligt förslaget innehålla föreskrifter om anmärkning och förbud som kan ges ett ombud och ett biträde. I den föreslagna paragrafen avses med ombud och biträde fysiska personer. Bestämmelsen om förbud skiljer sig från förbudet att uppträda i 12 § 2 mom. i förvaltningslagen på så sätt att det beslut som föreslås ska vara allmännare, men tidsbestämt. Förbudet att uppträda i förvaltningslagen gäller ett enskilt förvaltningsärende. Förbudet att uppträda i förvaltningslagen gäller att uppträda hos den berörda myndigheten. Verksamhetsområdet för Finlands skogscentral täcker hela det finska fastlandet. Tillämpandet av bestämmelsen om förbudet att uppträda enligt förvaltningslagen innebär att det utfärdade förbudet är i kraft på hela det finländska fastlandet. I anknytning till detta förutsätts i den föreslagna bestämmelsen att förbudets giltighetsområde begränsas geografiskt. Förbudet att uppträda enligt förvaltningslagen lämpar sig inte för sådan verksamhet där ett ombud eller biträde har flera ansökningsärenden som ska behandlas under en kort tid. Det är karakteristiskt

för verksamheten enligt den föreslagna paragrafen att ombudet eller biträdet inte behöver uträta ärenden flera gånger i enskilda anhängiga ärenden vid skogscentralen.

I propositionen anses att en separat bestämmelse om ett förbud för ombud och biträde är motiverad i synnerhet med avseende på markägarnas rättsskydd. En ytterligare grund är att myndighetens administrativa arbete minskar och iakttagande av EU:s statsstödsregler. Beviljande av statsstöd kan inte grunda sig på felaktiga eller vilseledande uppgifter som getts till bidragsmyndigheten, eftersom det i så fall är lätt hänt att det handlar om en situation där den enskilda markägaren utan grunder, det vill säga i strid med statsstödsreglerna, fått stöd.

Enligt 10 § i statsunderstödslagen ska sökanden i samband med ansökan om statsunderstöd till statsbidragsmyndigheten lämna riktiga och tillräckliga uppgifter om ändamålet med statsunderstödet och om de andra omständigheter som statsbidragsmyndigheten behöver känna till för att avgöra ansökan. Största delen av stöden i lagförslaget är små räknat i euro och beviljandet av stöd bygger på uppgifterna i ansökningshandlingarna. Det blir då problematiskt om skogscentralen vet att ett enskilt ombud eller biträde upprepade gånger tillställer skogscentralen ansökningar av olika markägare med vilseledande eller felaktiga uppgifter om hur ett arbete eller ett projekt har genomförts eller ska genomföras. Ett förbud kan meddelas endast i det fallet att det är frågan om vilseledande och felaktiga uppgifter. Ett förbud kan således inte ges bara på grund av upprepade bristfälliga uppgifter. Det är också av betydelse om de uppgifter som ombudet eller biträdet gett är väsentliga då förutsättningarna för att bevilja stöd bedöms. Skogscentralen har inte i egenskap av statsbidragsmyndighet resurser att i terrängen kontrollera alla de uppgifter som uppges i ansökningshandlingarna. I synnerhet i fråga om stöd som vad gäller belopp i euro är små stiger förvaltningskostnaderna då till ett orimligt högt belopp. Det är även viktigt med tanke på markägarnas rättsskydd att Livsmedelsverket kan utfärda förbud till ett ombud eller biträde att verka som ombud eller biträde för att markägarna ska undgå att inleda uppdrag med sådana aktörer vars handlingar upprepade gånger har visat sig vara vilseledande och felaktiga. Ett allmänt förbud är den enklaste lösningen även administrativt sett. Målet med propositionen är att minska det administrativa arbetet. Därför är det motiverat att ett ombud eller ett biträde ges ett allmänt förbud och inte ett separat förbud i samband med varje ansökan, eftersom ett biträde eller ombud kan ha fått uppdrag från flera tiotals markägare under ett halvt år. Eftersom huvudregeln för finansieringen av skogsbruket är att ombud och biträden upprättar ansökningshandlingar, anses det i propositionen med beaktande av ovan nämnda grunderna att det finns särskilda skäl att utfärda separata bestämmelser om förbud för ombud och biträden.

De anmärkningar och förbud som föreslås i paragrafen är administrativa påföljder. Det är möjligt att också rekvisitet för subventionsförseelse eller för subventionsbedrägeri uppfylls i de fall som avses i paragrafens 1 mom. Följaktligen är det möjligt att ärenden som gäller en administrativ påföljd och en straffrättslig påföljd samtidigt är under behandling.

Enligt 1 mom. kan skogscentralen ge en anmärkning till ett ombud eller biträde. En anmärkning kan ges till exempel när ansökningshandlingar som utarbetats av ett ombud innehåller felaktiga uppgifter som har en väsentlig inverkan på mottagandet av stöd samt på dess belopp och villkor. Om vilseledande eller felaktiga uppgifter lämnas på upprepat sätt och om det nämnda ombudets eller bitrådets förfarande, utan att detta framkommit, hade lett till att skogscentralen med anledning av de vilseledande eller felaktiga uppgifter beviljat eller betalat felaktigt stöd, kan Livsmedelsverket på framställan av skogscentralen med stöd av föreslagna 2 mom. förbjuda personen att upprätta handlingar i anknytning till de stöd som avses i lagen. Den anmärkning och det förbud som avses i paragrafen riktar sig till ombudets eller bitrådets verksamhet endast till den del det är fråga om upprättande av handlingar. Förbudet ska inte gälla ombudets övriga verksamhet såsom till exempel att genomföra projekt. Tillämpningsområdet för anmärkning och förbud är således begränsat.

Det förbud som avses i 2 mom. är ombuds- eller biträdesspecifikt. Eftersom förbudet inte riktas till den aktuella organisationen, kan markägaren be om en annan person i ombudets eller biträdets ställe från samma organisation som erbjuder experttjänster. Naturligtvis ska markägaren i den situationen ha möjlighet att skaffa experttjänster även av en annan organisation inom skogsbranschen som tillhandahåller sakkunnigtjänster. Avsikten med bestämmelsen är inte att begränsa avtalsfriheten. Därför bedöms det i förslaget att bestämmelsen om förbudet för ombudet eller biträdet inte försvårar den enskilda markägarens möjlighet att använda ett ombud eller biträde som hjälp i förvaltningsärenden.

Till paragrafens 3 mom. föreslås bestämmelser om förbudets giltighetstid och giltighetsområde. Förbudet ska få ges för högst ett år. Ett förbud på ett år kan endast meddelas om verksamheten varit omfattande. Livsmedelsverket ska fastställa området där förbudet ska gälla. När området fastställs kan regionala gränser utnyttjas, såsom till exempel kommun- och landskapsgränser. Ett förbud ska därför i regel inte kunna omfatta hela det finska fastlandet. Ändring kan sökas i ett beslut om förbud. Bestämmelser om ändringssökande finns i 55 §.

Det finns inte något behov av att till paragrafen inkludera en bestämmelse rörande lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). Enligt 24 § 1 mom. 20 punkten i den lagen är, om inte något annat föreskrivs särskilt, följande myndighetshandlingar sekretessbelagda "handlingar som innehåller uppgifter om en privat affärs- eller yrkeshemlighet samt sådana handlingar som innehåller uppgifter om någon annan motsvarande omständighet som har samband med privat näringsverksamhet, om utlämnandet av uppgifter ur en sådan handling skulle medföra ekonomisk skada för näringsidkaren, och det inte är fråga om uppgifter som är betydelsefulla för skyddande av konsumenters hälsa eller en hälsosam miljö eller för bevakande av de rättigheter som innehas av dem som orsakas skada av verksamheten eller uppgifter om näringsidkarens skyldigheter och fullgörande av dessa." I förarbetena till offentlighetslagen (RP 30/1998 rd s. 96) nämns uppgifter som gäller miljökonsekvenser av näringsidkares verksamhet och uppgifter om näringsidkares betalningsförsamlingar som exempel på handlingar som enligt punkten inte är sekretessbelagda. Det anses i propositionen att förbudet i paragrafen är information som är av betydelse för bevakandet av de markägares rättigheter som lider men till följd av ombudets verksamhet.

30 §. Förfarande som gäller samägda fastigheter. I paragrafen finns det bestämmelser om förfarandet för samägda fastigheter. Det finns bestämmelser om samägande i 28 § i den gällande lagen och i 12 § i lagen om temporärt stöd för beskogning (1114/2020). Den minsta ägarandelen för samägare ska i den först nämnda vara minst en fjärdedel och 60 procent i den sist nämnda.

Ekonomisk ändamålsenlighet kräver ofta att åtgärder kan planeras och genomföras så att de gäller så enhetliga områden som möjligt. Åtgärder kan dock inte alltid koncentreras på bästa möjliga sätt, om det finns samägda fastigheter på området. Svårigheter kan uppkomma bland annat på grund av att alla samägare i en samägd fastighet inte nås eller för att alla inte samtycker till att en åtgärd utförs. I allmänhet krävs samtycke av alla samägare i en fastighet för att ett arbete ska kunna genomföras. Därför ska de samägare som sköter en samägd fastighet och som äger en bestämd del av den enligt lagförslaget vid behov kunna utföra en åtgärd som avses i lagen också utan samtycke av de andra delägarna. De andra samägarnas rättigheter ska dock tryggas. Därför föreslås ett undantag i paragrafen, enligt vilket en åtgärd får genomföras utan alla samägares samtycke. Vad gäller de stöd som avses i den föreslagna lagen ska markägaren själv stå för en del av kostnaderna för åtgärden. Detta är ägnat åt att hindra att delägare som vill ha en åtgärd från att vidta genomtänkta åtgärder.

I 1 mom. i paragrafen föreskrivs att de samägare till en samägd fastighet som äger minst 60 procent av fastigheten och till vilka hör samägare som sköter fastigheten har rätt att gemensamt

för hela fastighetens räkning vidta åtgärder som kan stödjas i enlighet med denna lag och ta emot stöd, om de avstår från att kräva andra på kostnaderna för genomförandet än de samägare som deltagit i genomförandet av åtgärden. Dessutom föreslås det att en enskild samägare ges samma rätt i paragrafen. De samägare till vilka stöd beviljas ansvarar då för förpliktelserna i anknytning till stödet.

I paragrafens 2 mom. definieras samägare som sköter en fastighet. Bestämmelsen motsvarar 28 § 2 mom. i den gällande lagen.

Enligt förslaget ska bestämmelserna i paragrafens 3 mom. tillämpas på ett oskiftat dödsbo. Detta motsvarar de gällande bestämmelserna. Bestämmelserna i den föreslagna paragrafen gäller fastigheter. Det föreslås att paragrafens 3 mom. innehåller föreskrifter om att bestämmelserna tillämpas också på en kvotdel av en fastighet som förvaltas genom samsjösifte. Också till denna del motsvarar förslaget gällande bestämmelser.

Enligt 4 mom. i paragrafen ska det i ansökan anges hur de samägare som inte ansöker om stöd har informerats om den planerade åtgärden och hur de har instruerats om att underrätta sökandena om sin eventuella negativa ståndpunkt i ärendet. De behöver dock inte informeras, om det inte är möjligt att nå dem utan stora svårigheter. I ett dödsbo kan det till exempel finnas delägare som bor utomlands och som inte varit i kontakt med de andra ägarna på flera år. I sådana fall är det orimligt att förutsätta att delägaren nås. Den föreslagna bestämmelsen är ny och en motsvarande bestämmelse finns i 12 § 4 mom. i lagen om temporärt stöd för beslagning.

Enligt 5 mom. i paragrafen ska ett beslut som avses i denna paragraf anses ha kommit till samägarnas kännedom, när det delgivits en av de samägare som sköter fastigheten. På delgivning till ett dödsbo tillämpas dock bestämmelserna i 57 § 2 mom. i förvaltningslagen. Förfarandet motsvarar de gällande bestämmelserna.

31 §. Otillräckliga bevilningsfullmakter. Enligt 2 § 1 mom. i lagförslaget riktas stöd till de olika ändamål som föreskrivits i lagen inom ramen för anslaget i statsbudgeten. Under vissa år har inte den bevilningsfullmakt och de anslag som anvisats för tryggnad av hållbarheten i virkesproduktion inte räckt för behandling av ansökningarna och följaktligen har föregående års ansökningar överförts för godkännande och betalning i en avsevärd mängd inom ramen för statens budget för följande år. De stöd som beviljas med stöd av den föreslagna lagen beviljas enligt prövning. Att stöd beviljas enligt prövning anknyter å ena sidan till att stöd kan beviljas enbart inom de ramar som Europeiska unionens statsstödsregler tillåter och å andra sidan till att stöd enligt den föreslagna lagen om ett incitamentsystem kan beviljas och betalas ut inom gränserna för den årliga statsbudgeten.

Ansökningar om något visst stöd eller flera stöd kan förkastas, om bevilningsfullmakten inte längre är tillräcklig. Ett avslag baserar sig på ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet, vilket publiceras i ministeriets författningssamling. Ministeriets beslut redogör för den utsatta dag, efter vilken inkomna stödansökningar stödansökningar förkastas. I så fall har skogscentralen en skyldighet att i en ändamålsenlig omfattning ge information om att bevilningsfullmakten upphört och om det anknytta avslaget av ansökningarna.

Enligt 3 mom. i paragrafen avgörs ansökningar som inletts före ministeriets beslut i den ordning som de inkommit inom ramen för den bevilningsfullmakt som anvisats för åtgärden. Enligt 3 mom. i paragrafen ska återstående ansökningar för vilka det inte finns någon tillgänglig bevilningsfullmakt för godkännande under det år då ansökningarna anhängiggjorts överföras för att behandlas inom ramen för den bevilningsfullmakt som anvisats för åtgärden under följande år.

Godkännande av ansökningar under följande år beror också på bevilningsfullmakten. De ansökningar som överförs förkastas i den utsträckning som någon bevilningsfullmakt inte längre är tillgänglig.

32 §. Beslut om stöd som grundar sig på en verkställighetsplan. Stödbesluten fattas i enlighet med 11 § i statsunderstödslagen. Det föreslås att paragrafen föreskriver vissa preciseringar avseende beslut som grundar sig på en verkställighetsplan. Paragrafen motsvarar i stor utsträckning 29 § i den gällande lagen, trots att bestämmelserna delvis skrivits på ett nytt sätt.

I 1 mom. i paragrafen föreslås att det föreskrivs att stöd kan beviljas separat för upprättande av en verkställighetsplan, om åtgärderna avses finansieras som ett samprojekt. I annat fall ska ett beslut om verkställighetsplanen och stöd för genomförande av den beslutas samtidigt. I samprojekt kan beslut om beviljade fattas under två olika tidpunkter. Med andra ord beslutas det först om stöd för planering och därefter om stöd för genomförandet. I 1 mom. i paragrafen konstateras det också att i övriga fall ska beslut om stöd för planen och genomförandet fattas samtidigt.

Paragrafens 2 mom. anknyter till situationer enligt den första meningen i paragrafens 1 mom., det vill säga samprojekt där beslut om stödet för verkställighetsplanen och stödet för verkställighetsplanen beslutas under olika tidpunkter. Då ska beslutet om verkställighetsplanen redogöra för att stödet beviljas förutsatt att projektet genomförs inom den tidsfrist som skogscentralen angett. Ett ytterligare villkor är att en verkställighetsplan som uppfyller kraven i den föreslagna lagen, en ansökan om stöd för en verkställighetsplan och en utredning över slutförandet av arbetena överlämnas till Skogscentralen inom de utsatta tider som den fastställt. Om avsikten är att finansiera arbetena med annan finansiering är villkoret att en utredning över slutförande av projektet enligt verkställighetsplanen överlämnas till skogscentralen inom den utsatta tid som den fastställt. Genomförandet av vattenvårdsåtgärder är dock inte möjligt med privat finansiering. Genomförandet av vattenvårdsåtgärder är dock inte möjligt med privat finansiering. Specialbestämmelser om detta finns i 15 § 3 mom. 8 punkten och 15 § 4 mom. i lagförslaget.

Bestämmelser om avbrott i utbetalningen eller återkrav av stöd inkluderas inte i paragrafen. Med stöd av 19 § i statsunderstödslagen kan ett beslut av avbrott av utbetalning fattas till exempel då villkor som införts i understödsbeslutet inte iakttagits. I 19 § i statsunderstödslagen finns det en hänvisning bland annat till 13 §, enligt vars 2 mom. mottagaren av statsunderstöd ska iaktta villkor och begränsningar som införts i ett statsunderslut. Bestämmelser om återkrav av understöd finns i 21 § och 22 § i statsunderstödslagen. I 21 § 1 mom. 4 punkten i lagen nämns överträdelse av villkoren i statsunderstödsbeslutet som en grund för återkrav. I 22 § 1 mom. 1 punkten i lagen nämns å sin tur som grund för återkrav bland annat ett förfarande i strid med 13 § i lagen (till exempel förfarande i strid med villkoren för ett understödsbeslut).

33 §. Förpliktelser som beror på Europeiska unionens lagstiftning i stödbesluten. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om EU-förpliktelser när det gäller stödbeslut. EU-förpliktelserna hänvisar här till statsstödsreglerna. Paragrafens 1 mom. gäller stöd av mindre betydelse och 2 mom. notifierade stöd.

Paragrafens 1 mom. gäller stöd för vård av plantskog och ungskog vilket beviljas som stöd av mindre betydelse. I 1 mom. i paragrafen hänvisas det i första hand till överlämnande av uppgifter om stöd av mindre betydelse enligt föreskrifterna i de minimis-förordningen i ett stödbeslut. Det finns bestämmelser om de uppgifter som ska ges i ett stödbeslut i artikel 6.1 i de minimis-förordningen. Enligt 1 mom. i paragrafen ska information om att skogscentralen ska återkräva ett stöd i strid med de minimis-förordningen ges i stödbeslutet. En sådan situation föreligger till exempel då det inte utretts på ett enda företag-nivå vilka andra stöd av mindre betydelse som

beviljats till sökanden. Det finns närmare bestämmelser om återkrav i fråga om EU-förpliktelserna i 51 § i lagförslaget. På grund av rättskyddet för den sökande är det viktigt att denna information ges till den sökande i stödbeslutet.

Målet med 2 mom. i paragrafen är att säkerställa att kommissionens godkännandebeslut om ett notifierat stödprogram iakttas. De krav på stöd som baserar sig på kommissionens godkännandebeslut och som ska upptas i stödbeslutet ska följaktligen antecknas i stödbeslutet. Närmare bestämmelser om uppgifterna i fråga ska utfärdas genom förordning av statsrådet. Det är inte möjligt att utfärda föreskrifter om uppgifterna på lagnivå av den praktiska orsaken att det så sent som i kommissionens godkännandebeslut framgår vilka omständigheter kommissionen bedömt i sitt godkännandebeslut. De omständigheter som kommissionen bedömt i ett godkännandebeslut kan dock förutses utifrån utkastet till riktlinjer, men så sent som i det slutliga godkännandebeslutet framgår det vilka omständigheter kommissionen bedömt i fråga om enskilda stöd i stödprogrammet. Med tanke på sökandens rättsskydd är det viktigt att sökanden i stödbeslutet får information om de krav på stödet som kan leda till att stöd återkrävs om de inte iakttas då stöd beviljas.

34 §. Extra tid för genomförande av åtgärder. I paragrafen finns det föreskrifter om extra tid som beviljas för att vidta åtgärder. Skogscentralen kan besluta att bevilja extra tid på högst två år för att slutföra arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. En förutsättning för att bevilja extra tid är att vidtagandet av åtgärden har drabbats av dröjsmål på grund av ett oförutsägbart hinder i genomförandearbetet. Extra tid beviljas inte, om slutförandet av åtgärderna dragit ut på tiden på grund av förfarandet av stödmottagaren, den som upprättar verkställighetsplanen eller ett annat ombud som stödmottagaren använder eller den som genomför projektet. Till exempel en strejk, naturförstörelse eller konkurs hos genomföraren kan ses som ett oförutsägbart hinder. Skogscentralen kan utifrån en särskild orsak förlänga den extra tid som den beviljat med högst två år.

35 §. Vissa beslut om stödbelopp. I paragrafen utfärdas bestämmelser om beslut om genomförandeplanen, då beloppet på stöd för genomförandet baserar sig på faktiska kostnader. Enligt 11 § 1 mom. i statsunderstödslagen ska av alla statsunderstödsbeslut framgå mottagaren, ändamålet samt beloppet eller beräkningsgrunden. Enligt 11 § 2 mom. 1 punkten i den lagen ska de godtagbara kostnaderna för den verksamhet eller det projekt som är föremål för statsunderstödet framgå av beslutet, och enligt 2 punkten ska statsunderstödet maximibelopp av totalkostnaderna för den verksamhet eller det projekt som är föremål för statsunderstödet framgå av beslutet.

En del av stöden i lagförslaget grundar sig på verkställighetsplanen. Även då ska 11 § i statsunderstödslagen tillämpas på beviljandet. Beloppet för stöd som beviljas för verkställande ska framgå av beslutet på så sätt att beräkningsgrunden och stödets maximibelopp nämns i det. I anknytning till detta föreslås det att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs att ett separat beslut ska fattas om den slutliga storleken på det stöd som baserar sig på en verkställighetsplan efter att projektet är klart och en godtagbar verkställighetsanmälan uppvisats för skogscentralen. Motvarande förfarande med två beslut ska tillämpas också på en plan för vård av torvmarksskog och miljöstöd när det är frågan om stöd för miljövårdsarbeten. Paragrafens 1 mom. handlar om fastställande av det slutliga stödbeloppet.

I statsunderstödslagen finns ingen uttrycklig bestämmelse om huruvida ett separat förvaltningsbeslut ska fattas när ett stöd för verkställande fastställs på basis av de faktiska kostnaderna. För tydlighetens skull ska det i paragrafens 1 mom. finnas en uttrycklig bestämmelse att det då ska fattas ett separat förvaltningsbeslut. Enligt 44 § i förvaltningslagen ska av ett skriftligt beslut framgå bland annat motiveringen för beslutet och en specificerad uppgift om vad en part är

berättigad eller förpliktad till. Enligt 45 § i förvaltningslagen ska beslutet motiveras. Sålunda ska förutom stödets belopp även grunderna för hur det slutgiltiga stödets belopp beräknats framgå av beslutet. Ur stödmottagarens synvinkel innebär det att det i beslutet ska framgå om alla redovisade kostnader eller mängder arbete och förnödenheter har godkänts. En stödmottagare ska alltså ha möjlighet att söka ändring om mottagaren till exempel anser att någon del av kostnaderna för projektet på ett felaktigt sätt inte har godkänts i beslutet.

Till paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om de situationer där stödet baseras på en verkställighetsplan och mängden arbete och förnödenheter eller kostnader enligt verkställighetsplanen överskrids medan projektet pågår. Skogscentralen ska besluta huruvida överträdelsen kan godkännas efter att ha fått information om saken. Om det är fråga om småskaliga ändringar, ska skogscentralen kunna besluta om de ska godkännas först i samband med att den beslutar om stödets slutgiltiga belopp. En förutsättning för godkännande är att överträdelsen är oförutsägbar. Som oförutsägbar överträdelse är det möjligt att betrakta till exempel extra kostnader på grund av naturskada eller höjd prisnivå på grund av byte av genomföraren på grund av konkurs hos genomföraren eller plötslig uppgång i prisnivån på grund av sämre tillgång på råvaror, tillbehör eller reservdelar på grund av krig.

36 §. Beslutsfattare och undertecknande av beslut samt automatiserat beslutsfattande. Det föreslås att det i 1 mom. i paragrafen utfärdas bestämmelser om att skogscentralen med stöd av den föreslagna lagen ska anteckna beslutsfattarens och föredragandens namn i sitt förvaltningsbeslut. Den nya bestämmelsen baserar sig på grundlagsutskottets ställningstagande (GrUU 38/2021 rd). Enligt utskottet ska ett förvaltningsbeslut redogöra för beslutsfattarens namn. I propositionen anses att det är motiverat att också nämna namnet på föredraganden. Föredragande är trots allt ofta den aktör som ger ytterligare information om beslutet i fråga. Tjänstansvaret gäller för såväl beslutsfattaren som föredraganden. Paragrafens 1 mom. gäller förvaltningsbeslut som fattas på föredragning. Det finns ett behov för denna precisering, eftersom bestämmelsen i fråga inte kan gälla automatiska beslut.

I 2 mom. i paragrafen föreslås bestämmelser om att ett beslut av skogscentralen om beviljande, utbetalning eller förvägrande av stöd kan undertecknas maskinellt. En maskinell underskrift betyder att en person i stället för att fysiskt underteckna dokumentet skriver sitt namn med ett ordbehandlingsprogram (FvUB 14/2002 rd). I 16 § i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003) föreskrivs det om elektronisk signering av beslutshandlingar. Enligt 6 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) blir ett beslut av en myndighet offentligt när det ”har undertecknats eller bekräftats på motsvarande sätt”. Ett annat slag av bekräftelse än underskrift är alltså möjlig. Förvaltningslagen innehåller ingen bestämmelse som uttryckligen kräver att ett förvaltningsbeslut ska undertecknas. Det kan emellertid anses att underskrift av ett beslut hör till god förvaltning. En bestämmelse enligt vilken ett beslut kan undertecknas maskinellt kan motiveras med att det gäller dokument med karaktär av massutskick som framställs med hjälp av automatisk databehandling.

Den föreslagna paragrafen gäller inte beslut som hänför sig till Livsmedelsverkets befogenhet. Livsmedelsverket beslutar bland annat om återkrav av finansiering (45 §) och förbud som gäller ombud (29 §). De besluten har inte karaktär av massutskick och därför är det inte motiverat att reglera undertecknandet av dem.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om automatiserat beslutsfattande. Avsikten är att göra automatiserat beslutsfattande möjligt vid beviljande av stöd för vård av plantbestånd och ungskog och vitaliseringsgödsling samt i fråga om beslut om det slutliga stödbeloppet. I 3 mom. i paragrafen hänvisas det till att det på andra ställen i lagen finns bestämmelser om möjliggörande av automatiska beslut av en myndighet. Justitieministeriet och finansministeriet har berett ändringar i

förvaltningslagen och lagen om informationshantering inom den offentliga förvaltningen (906/2019). Avsikten är att regeringens proposition ska överlämnas till riksdagen hösten 2022 (OM021:00/2020). Skogscentralen har enligt förslaget inte rätt att införa automatiserat beslutsfattande innan ovan nämnda ändringar i de allmänna förvaltningslagarna träder i kraft. I beredningen av dessa bestämmelser har det beaktats att automatiserat beslutsfattande kan vara nödvändigt i organisationer som sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

37 §. Utbetalning av stöd. Det föreslås att det i paragrafen utfärdas bestämmelser om utbetalning av stöd. På utbetalning av stöd tillämpas 12 § i statsunderstödslagen där det föreskrivs om saken. Enligt 1 mom. i nämnda 12 § betalas statsunderstödet till mottagaren av statsunderstöd i en eller flera poster enligt den tidpunkt då kostnaderna uppkommer. Enligt 3 mom. i nämnda 12 § kan statsunderstöd av ringa belopp även betalas i en post om det är motiverat med tanke på användningen av statsunderstödet. I samband med det föreslås det att paragrafens 1 mom. innehåller en bestämmelse om att ett stöd på högst 300 euro betalas i en post. Stöd på över 300 euro kan på motsvarande sätt betalas ut i flera poster.

Paragrafens 2 mom. gäller de stöd vars storlek bestäms på basis av de verkliga kostnaderna. Administrativt sett är det enklast om det för utbetalningen av stöd inte behöver lämnas in vare sig verifikat i original eller kopior av dem. Utkastet till riktlinjerna för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden (83 punkten) kräver dock att de kostnader som uppkommer kan påvisas med dokument. För att underlätta elektroniskt utträttande av ärenden räcker det att skogscentralen får kopior av de ursprungliga verifikaten. I 43 § 1 mom. i lagförslaget finns det föreskrifter om förvaringstiden för verifikat.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. innehåller bestämmelser om utbetalning av miljöstöd. Stödet betalas i en post när avtalsperioden börjar. Stöd på mer än 10 000 euro kan betalas i fler än en post. Ett stöd som baserar sig på miljövårdsarbeten betalas dock tillbaka efter beslutet om det slutliga beloppet.

Enligt 4 mom. i paragrafen betalas stöd för vård av skogsnaturen till genomföraren, om stödet beviljats utifrån en ansökningsomgång. Enligt utkastet till riktlinjer (definition 60) avses med subventionerad tjänst en stödform där stöd beviljas till den slutliga förmånstagaren indirekt som en naturaförmån och betalas till den aktuella tillhandahållaren av tjänsten eller verksamheten. I propositionen bedöms det att stöd för projekt för vård av skogsnaturen kan betraktas som en subventionerad tjänst, då stöd beviljas till markägaren och betalas ut till genomföraren.

I 12 § 4 mom. i statsunderstödslagen föreskrivs att statsunderstöds-mottagaren ska lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalningen av statsunderstödet. Vid sådana projekt som avses i lagförslaget är det vanligt att stödmottagaren anlitar utomstående för att utarbeta en ansökan, en plan, en anmälan om verkställande och för genomförande av projektet. Därför är det motiverat att dessa aktörer också ska vara skyldiga att ge skogscentralen riktiga och tillräckliga uppgifter för utbetalningen av stöd. Bestämmelser om skyldigheten att lämna uppgifter finns i 5 mom. i paragrafen.

38 §. Uppgifter som ska föras in i fastighetsdatasystemet. I paragrafen föreslås bestämmelser om att uppgifterna om ett miljöstödsavtal förs in i fastighetsdatasystemet på anmälan av skogscentralen. Skogscentralens anmälnings-skyldighet gäller enligt förslaget också fall där avtalet ändrats eller markägaren sagt upp avtalet på grund av att området ändras till ett naturskyddsområde. I paragrafen föreslås därtill att det utfärdas bestämmelser om att Livsmedelsverket är skyldigt att anmäla uppgifter om uppsägning av avtal enligt 49 § och upphävning av avtal enligt 48 § till registret.

6 kap. Skyldigheter som hänför sig till stödet samt tillsyn

39 §. Skyldighet att tillåta att en väg används för rekreation. Den föreslagna skyldigheten hänför sig till utkastet till Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn (529 punkten). Utkastet till riktlinjerna tillåter stöd som grundar sig på skogsbrukets infrastruktur. Enligt utkastet till riktlinjerna kan den högsta tillåtna stödnivån utgöra 100 procent av kostnaderna för ett projekt, om det handlar om skogsvägar som har avgiftsfri trafik och som tjänar ändamål som har samband med mångbruk av skogarna. Med mångbruk avses i detta sammanhang att vägen även används för andra ändamål än för skogsbruk. Motsvarande förpliktelse är förknippad med understöd enligt lagen om enskilda vägar (560/2018). Om vägen får understöd, får användningen av vägen för annat än trafik som gagnar vägdelägarna inte förbjudas under den period som bidraget gäller

Till 1 mom. i paragrafen föreslås föreskrifter om att en markägare som beviljats stöd för att bygga en skogsväg är skyldig att tillåta att skogsvägen eller den enskilda vägen avgiftsfritt används för rekreation. Till rekreationsanvändning inräknas alla annan väganvändning förutom användning av vägen för andra ekonomiska aktiviteter än skogsbruk. Enligt 1 mom. i paragrafen kan väganvändningen dock begränsas om det är nödvändigt för att förhindra att vägen skadas, skydda känsliga områden, säkerställa att vägen används på ett säkert sätt eller att säkerställa att vägen kan användas för transporter inom skogsbruket på ett ändamålsenligt sätt. Således kan användningen av vägen begränsas till exempel under menförestiden. Utanför rekreationsanvändning avgränsas användningen av vägen för andra ekonomiska aktiviteter än skogsbruk. Följaktligen kan delägare i väglag ta ut avgifter av utomstående väganvändare som utövar andra ekonomiska aktiviteter. En sådan användning ökar sannolikt underhållskostnaderna och därför är det motiverat att en utomstående väganvändare som utövar andra ekonomiska aktiviteter inte har en lagbaserad rätt att använda vägen avgiftsfritt och på så sätt få en ogrundad förmån, som är av ekonomisk betydelse. Det vanligaste fallet torde utgöras av uttag av jord- och stensubstanser och transport av dessa för att användas annanstans.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om giltighetstiden för skyldigheten att tillåta att vägen används för rekreation. Skyldigheten ska gälla tio år efter att det som beviljats för åtgärden betalats ut.

40 §. Vård- och underhållsskyldighet. I paragrafen finns det bestämmelser om vård- och underhållsskyldigheten när det gäller vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Den föreslagna paragrafen är delvis av samma innehåll som 35 § i den gällande lagen. En vård- och underhållsskyldighet enligt den gällande lagen har varit förknippad med stöd för tidig vård av plantbestånd, vård av ungskog, vitaliseringsgödsling, vård av torvmarksskog och byggande av skogsvägar.

Paragrafens 1 mom. innehåller enligt förslaget en allmän bestämmelse om att vård- och underhållsskyldigheten omfattar att ett område som underhållet gäller inte får börja användas så att användningen av området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras. Paragrafen innehåller inga bestämmelser om återkrav. På återkrav tillämpas bestämmelserna i 5 kap. i statsunderstödslagen. Enligt bestämmelserna i statsunderstödslagen kan stöd krävas tillbaka till exempel om stödmottagaren på ett väsentligt sätt bryter mot villkoren i stödbeslutet. Vad gäller vård- och underhållsskyldigheten är det inte heller nödvändigt att särskilt besluta om stödmottagarens skyldighet att lämna uppgifter, eftersom den skyldigheten ingår i 14 § i statsunderstödslagen. Dessutom innehåller 45 och 46 § i lagförslaget bestämmelser om behörigheten i fråga om återkrav och av vem stödet ska krävas tillbaka i vissa situationer.

Till paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om vård- och underhållsskyldighetens giltighetstid. Skyldigheten ska i regel gälla tio år efter att stödet har betalats ut. Ett undantag utgörs av den vård- och underhållsskyldighet som gäller vård av plantbestånd och ungskog. I det fallet är vård- och underhållsskyldigheten fem år.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om innehållet i vård- och underhållsskyldigheten enligt arbetsslag. Till stödet för vård av plantbestånd och ungskog hör att se till att plantbeståndets och ungskogens fortsatta utveckling sker så att det inte finns behov att bevilja objektet stöd för vård av plantbestånd och ungskog förrän fem år förflutit från utbetalningen av stödet. Den vård- och underhållsskyldighet som anknyter till stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av skogsvägar i torvmarksskog och vård av skogsnaturen innehåller en skyldighet att hålla de uppförda anordningarna och konstruktionerna i ett skick som motsvarar deras ändamål. När det gäller stöd för byggande av en skogsväg förutsätter skyldigheten att man på skogsvägar, andra enskilda vägar och särskilda upplagsplatser sörjer för nödvändig grusning och reparationer av trummor och broar samt öppnar tilltäppta diken och utför andra arbeten som vägunderhållet förutsätter. I fråga om hyggesbränning omfattar stödskyldigheten att brända avverkningsrester inte avlägsnas.

Till paragrafens 3 mom. föreslås bestämmelser om begränsningar av avverkning i samband med vård- och underhållsskyldigheten. Begränsningarna av avverkning gäller stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. De begränsningar som gäller avverkningar anknyter till en finansierad åtgärd, inte i allmänhet till skogarna för de markägare som får stöd. Till exempel hindrande och åtgärdande av vattendragsolägenheter vilken genomförts som ett projekt för vård av skogsnaturen begränsar inte avverkningen inom det avrinningsområde där vattendragsolägenheter bekämpas, utan enbart i det område som är föremål för vattenvårdsåtgärder till exempel ett översilningsområde. Begränsningen av avverkning gäller i fem eller tio år enligt 1 mom. efter att stödet utbetalats. Ett undantag till begränsningen av avverkning utgör situationer där objektet drabbats av en naturkatastrof som kräver förnyelseavverkning.

Till paragrafens 4 mom. föreslås bestämmelser om att finansieringen enligt den föreslagna lagen inte får användas för arbeten enligt vård- och underhållsskyldigheten. Bestämmelsen är av informativ karaktär och hör ihop med 6 § 2 mom. i lagförslaget, enligt vilket stöd inte får användas för ett arbete eller en åtgärd som i lag förskrivs som en skyldighet för markägare. Vård- och underhållsskyldigheten är en sådan skyldighet.

41 §. Överföring av vård- och underhållsskyldigheten och andra skyldigheter som hänför sig till stödet. Det föreslås att det i paragrafen utfärdas bestämmelser om överföring av vård- och underhållsskyldigheten. Om ägaren av en fastighet eller ett annat område eller innehavaren av en särskild rättighet byts övergår vård- och underhållsskyldigheten enligt 1 mom. i paragrafen till den nya enskilda markägaren. Övergången av skyldigheten baserar sig följaktligen på lagen. Detta innebär att den som under tidpunkten i fråga kan beviljas stöd med stöd av 4 § ansvarar för skyldigheterna i anknytning till stöd. I 36 § i den gällande lagen finns det föreskrifter om övergången av skyldigheten i samband med ägarbyte. Det har funnits ett behov av att precisera bestämmelsen på så sätt att man beaktar också situationer där en fastighet eller annan besittningsrätt som gäller området eller en annan särskild rättighet kränks. I så fall är det inte motiverat att skyldigheten hör till markägaren, eftersom besittningsrätt eller en annan särskild rättighet i allmänhet omfattar rätt att besluta om åtgärder som omfattas av vård- och underhållsskyldigheten.

Det föreslås att det i 2 mom. i paragrafen utfärdas bestämmelser om att skogscentralen på ansökan kan upphäva vård- och underhållsskyldigheten, om fastigheten eller området löses in. När

ett område löses in ändras i allmänhet användningsändamålet för området på så sätt att det inte är motiverat att vård- och underhållsskyldigheten är i kraft. Inlösen är i sig ännu inte grund för att upphäva vård- och underhållsskyldigheten. Om användningen av området för skogsbruksändamål dock väsentligt förhindras på grund av inlösen, ska skogscentralen då den fått information om ärendet upphäva vård- och underhållsskyldigheten. I den situationen är det inte heller motiverat att kräva att markägaren betalar tillbaka stödet.

Enligt 3 mom. i paragrafen ska en enskild markägare sörja för att en ny enskild markägare då ägaren eller en innehavare av en särskild rättigheter byts får information om den lagstadgade vård- och underhållsskyldigheten och den skyldighet att tillåta att vägen används för rekreation. En enskild markägare som fått stöd för en plan för vård av torvmarksskog ska på motsvarande sätt i enlighet med 15 § 3 mom. 8 punkten ge den nya markägaren information om skyldigheten, det vill säga skyldigheten att ansöka om stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog och vidta ovan nämnda åtgärder. Med ny enskild markägare avses den till vilken det är möjligt att beviljas stöd enligt 4 § under tidpunkten i fråga. Trots eventuella försummelse av informationsskyldigheten övergår de lagstadgade skyldigheterna till den nya enskilda markägare direkt med stöd av lagen (1 mom. i paragrafen). Försummelse av informationsskyldigheten kan däremot leda till skadeståndsskyldighet för den tidigare enskilda markägaren i fråga. Paragrafens 3 mom. är nytt.

Paragrafens 4 mom. är nytt och gäller de situationer där ägande- eller besittningsrätten till en fastighet eller ett område övergår till en annan än en i 4 § avsedd enskild markägare. Bestämmelsen kan bli tillämplig till exempel i slutskedet av långvariga projekt. Finansiering av skogsbruk är förknippad med jämförelsevis långvariga skyldigheter. Följaktligen är det möjligt att bestämmelsen tillämpas till exempel då ett kortvarigt projekt som finansieras redan slutförts, men omfattas av en flera år lång vård- och underhållsskyldighet. Tillämpningen av bestämmelsen är förknippad med en prövningen av ändamålsenligheten då det handlar om överföring av skyldigheterna innan ett projekt slutförts. Däremot finns det i allmänhet inte hinder som anknyter till användning av statens medel eller målen med finansieringen för överföring av till exempel vård- och underhållsskyldigheten och skyldigheten rörande rekreativ användning. I 13 § 3 mom. i statsunderstödslagen begränsas rätten för mottagare av statsunderstöd att överlåta ägande- eller besittningsrätten till egendom till någon annan under brukstiden av den egendom som är föremål för statsunderstöd och fastställts i statsunderstödsbeslutet. I propositionen anses att det inte finns grunder för sådan långvarig finansiering i fråga om finansiering av skogsbruk inte finns grunder (se också 3 § 1 mom. i den föreslagna lagen), varför det beslutats för en möjlighet att med ett förvaltningsbeslut av skogscentralen överföra skyldigheterna förknippade med stödet till den nya ägaren eller innehavaren. Bakgrunden till den föreslagna bestämmelsen är att det antal affärer som gäller skogslägenheter, där en lägenhet övergår från markägare av privat karaktär till en annan ägare uppgår till cirka 1 000–2 000 per år. Skogslägenheterna kan också utifrån någon annan rättshandling (arv, gåva) övergå till annan ägo. Om skyldigheterna inte överförs till den nya ägaren eller innehavaren, blir den tidigare privata markägaren skyldig att återbetala stödet.

42 §. Upphävning av vård- och underhållsskyldigheten. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om upphävning av vård- och underhållsskyldigheten i vissa situationer. Det föreslås att paragrafens 1 mom. innehåller föreskrifter om de situationer där en enskild markägare har förlorat fördelen av vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödning, vattenvårdsåtgärd och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Villkoret för att vård- och underhållsskyldigheten ska upphävas i de fallen är att fördelen gått förlorad av en orsak som inte beror på den enskilda markägaren och att det inte är ändamålsenligt att utföra arbetet på nytt. I de situationer som avses i

paragrafens 1 mom. kan skogscentralen upphäva vård- och underhållsskyldigheten. En motsvarande bestämmelse finns i 35 § i den gällande lagen.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. innehåller bestämmelser om vissa andra situationer där skogscentralen kan upphäva vård- och underhållsskyldigheten. I de situationer som avses i momentet är en fortsatt vård- och underhållsskyldighet inte nödvändigtvis motiverad. Om ett miljöstödsavtal ingås för ett område är det motiverat att skyldigheterna i det avtalet ersätter vård- och underhållsskyldigheten. Momentets 1 och 3 punkter gäller fall där ett område planerats för annan användning eller där området omfattas av användningsbegränsningar eller åtgärdsförbud som införts med stöd av lag. Situationerna skiljer sig från en situation i 2 punkten genom det att de uppstår oberoende av markägaren. Det är inte heller motiverat att vård- och underhållsskyldigheten fortsätter att gälla om åtgärderna leder till att markägaren förlorar fördelarna av de finansierade åtgärderna.

Till paragrafens 3 mom. föreslås bestämmelser om de situationer där en markägare slutar använda ett område eller en betydande del av det för skogsbruk. Som ett exempel på en sådan situation kan nämnas att ett område röjs till åker och att ett område tas i bruk för torvproduktion. I de fallen är det motiverat att vård- och underhållsskyldigheten upphävs.

Till paragrafens 4 mom. föreslås bestämmelser om att den enskilda markägaren inte är skyldig att betala tillbaka stöd i de situationer som avses i paragrafens 1 och 2 mom. När däremot markägaren ändrar användningen av ett område eller en betydande del av det så att det inte längre används som skogsbruksmark, är de enskilda markägaren skyldig att betala tillbaka stödet. Vård- och underhållsskyldigheten ska upphöra först efter att markägaren betalat tillbaka stödet.

43 §. Skyldighet att lämna uppgifter som hänför sig till stödet. Avsikten är att i så hög grad som möjligt övergå till elektronisk behandling av de stöd som avses i propositionen. En del av stöden bestäms på basis av de faktiska kostnaderna. En ansökan kan behandlas trots att verifikat av de verkliga kostnaderna inte bifogas i original. I samband med det föreslås att 1 mom. i paragrafen innehåller bestämmelser om att en förutsättning för att få stöd är att originalverifikat över de faktiska kostnader som meddelats i ansökningshandlingarna vid behov kan kontrolleras också efter utbetalning av stödet. Det är följaktligen fråga om ett villkor för att stöd ska beviljas. Om verifikat i original inte senare kan kontrolleras och de faktiska omständigheter som ligger till grund för utbetalningen på så sätt kan granskas, kan stödet återkrävas. Skogscentralen ska naturligtvis ha rätt att kräva att verifikat i original visas upp redan innan stödet betalas, om det behövs för att fastställa villkoren för utbetalning av stödet. Originalverifikat ska förvaras i tio år efter att stödet betalats ut. Den föreslagna tiden på tio år sammanhänger med Europeiska unionens regler för statligt stöd. Enligt artikel 15 i rådets förordning om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i Europeiska gemenskapens grundfördrag (EG) nr 659/1999 ska en preskriptionstid på tio år gälla för kommissionens befogenheter att återkräva stöd. Även i 28 § i statsunderstödslagen finns en bestämmelse om att tio år gäller i fråga om återkrav.

I 14 § i statsunderstödslagen finns det föreskrifter om statsunderstödstagarens skyldighet att lämna uppgifter. Enligt bestämmelsen ska statsunderstödmottagaren lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för övervakningen av att villkoren i statsunderstödsbeslutet iakttas. Vid projekt som avses i lagförslaget är det vanligt att stödmottagaren anlitar utomstående för att utarbeta en ansökan, en plan, en verkställighetsutredning och för genomförandet av projektet. Därför föreslås att det i paragrafens 2 mom. utfärdas bestämmelser om att de också är skyldiga att lämna skogscentralen riktiga och tillräckliga uppgifter för övervakningen av att villkoren i stödbeslutet iakttas.

Paragrafens 3 mom. innehåller en specialbestämmelse för situationer med ägande- och besittningsrättsbyten och ändrade förhållanden när det gäller miljöstödsavtal. I de situationerna är den enskilda markägaren skyldig att informera skogscentralen om ärendet.

44 §. Skogscentralens tillsynsuppgift och handlingar som gäller statligt stöd. Enligt 16 § 1 mom. i statsunderstödslagen kan statsbidragsmyndigheten granska statsunderstödmottagaren och den som statsunderstödet enligt 7 § 2 mom. i lagen har överförts på. Till paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om att skogscentralen har till uppgift att övervaka förutsättningarna för beviljande, utbetalning och användning av stöd och iakttagandet av de skyldigheter som hänför sig till stöden. Det är karaktäristiskt för de stöd som avses i lagförslaget att det ofta är utomstående som får till uppdrag att utföra arbetet. Fallen kan jämföras med sådan överföring av statsunderstöd som avses i 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen. Därför föreslås att 1 mom. i paragrafen dessutom innehåller föreskrifter om att skogscentralen dessutom har rätt att kontrollera om projektgenomföraren har fullgjort de skyldigheter som hänför sig till stödet. På så sätt säkerställs att skogscentralen kan utföra granskningar enligt statsunderstödslagen även hos projektgenomföraren. I 16 § 1 mom. i statsunderstödslagen föreskrivs att granskningen bör vara nödvändig för övervakningen. Granskningar hos projektgenomföraren får sålunda utföras endast i en omfattning som är nödvändig för att utreda om projektet genomförts i enlighet med bestämmelserna om stödet i lagförslaget och med de villkor och begränsningar som tagits upp i stödbeslutet. Befogenheterna enligt statsunderstödslagen som gäller granskningar har tilldelats myndigheten. De tjänstemän vid skogscentralen som avgör och bereder förvaltningsbeslut, det vill säga utövar offentlig makt, berörs av straffrättsligt tjänsteansvar med stöd av 15 § i lagen om Finlands skogscentral. Bestämmelsen innehåller en hänvisningsbestämmelse till de allmänna förvaltningslagar som skogscentralen ska följa. Skogscentralens personal omfattas således av tjänsteansvar som jämföras med tjänsteansvaret för myndigheter och de verkar i förhållande till den sökande på samma sätt som en statsbidragsmyndighet.

De granskningar som avses i 1 mom. får inte utföras i utrymmen som används för stadigvarande boende. Skogscentralens granskningar är antingen besiktningar på plats, det vill säga i terrängen, eller granskningar av dokument. Det finns inte något behov av att utföra dokumentgranskningar i lokaler som används för stadigvarande boende, utan skogscentralen begär antingen stödmottagaren, stödmottagarens ombud eller projektgenomföraren att leverera de handlingar som ska granskas.

Till paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om förfarings sättet vid granskningar. Det föreslagna momentet ska tillämpas enbart när man vid terrängbesiktningar upptäckt brister i arbetet vilka är små, men ändå ska avhjälpas. Då ska skogscentralen först ge stödmottagaren möjlighet att avhjälpa bristerna. Vidare gäller bestämmelsen små försummelser i anslutning till skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation där skogscentralen först ska informera markägaren om skyldighetens innehåll och ge markägaren möjlighet att avhjälpa bristen. En tidsfrist ska meddelas för avhjälpande av brister eller försummelser enligt paragrafens 2 mom.

Paragrafens 2 mom. gäller inte uppgifter som ska uppges i handlingar. Om handlingar är bristfälliga, tillämpas förvaltningslagens bestämmelser om komplettering av handlingar (22 §) och den berörda partens skyldighet att lämna utredningar (31 § 2 mom.). Därtill tillämpas statsunderstödslagens bestämmelser. Enligt 10 § i statsunderstödslagen ska den som ansöker om statsunderstöd i samband med ansökan lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter om ändamålet med statsunderstödet samt om de andra omständigheter som statsbidragsmyndigheten behöver känna till för att avgöra ansökan. Enligt 14 § i den lagen ska statsunderstödmottagaren lämna statsbidragsmyndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter för övervakningen av att villkoren i statsunderstödsbeslutet iakttas. Beviljandet av stöd enligt lagförslaget bygger till en väsentlig del på uppgifter som uppges i handlingarna. Skogscentralen har inte

heller resurser att i terrängen kontrollera alla de uppgifter som anges i handlingarna. När det gäller bristfälliga uppgifter ska skogscentralen följaktligen med stöd av de allmänna bestämmelserna uppmana sökanden eller mottagaren av stödet att lämna in en ytterligare utredning. Om handlingarna ger skogscentralen sådana felaktiga och vilseledande uppgifter som är väsentliga när man bedömer uppfyllandet av stödvillkoren och beräknar stödets storlek, handlar det däremot inte längre om att uppfylla skyldigheten att lämna uppgifter enligt 10 och 14 § i statsunderstödslagen. Att lämna felaktiga och vilseledande uppgifter är en grund för återkrav också enligt förvaltningslagen. I sådana fall finns det inte några grunder för att ge sökanden eller stödmottagaren möjlighet att rätta de felaktiga och vilseledande uppgifterna. Då handlar det oftast om ett bedrägligt och avsiktligt förfarande, som också kan uppfylla brottskännetecknen för subventionsförseelse eller subventionsbedrägeri. Skogscentralen ska naturligtvis i egenskap av statsbidragsmyndighet iaktta proportionalitetsprincipen när den bedömer väsentligheten av den felaktiga eller vilseledande informationen. I sista hand avgör statsbidragsmyndigheten hur bestämmelserna i förvaltningslagen och statsunderstödslagen tillämpas i varje situation.

Paragrafens 3 mom. gäller förvaring av uppgifter i anknytning till stöd som beviljats med stöd av den föreslagna lagen och överlämnande av dessa uppgifter till kommissionen. Huvudregeln är att uppgifter i anknytning till stöd som beviljats med stöd av den föreslagna lagen förvaras i 10 års tid från den dag då stödet beviljats. Detta baserar sig på 648 punkten i utkastet till riktlinjer och artikel 6.4 i de minimis-förordningen. En del av de föreslagna stöden är dock förknippade med en skyldighet på 10 år, vilken räknas från och med den tidpunkt då stödet utbetalats. Sådana förpliktelser är skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation enligt 39 § i lagförslaget i anknytning till stöd för byggande av en skogsväg och vård- och underhållsskyldigheten enligt 40 § i lagförslaget i anknytning till stöd för vitaliseringsgödning, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning. Följaktligen ska eventuellt återkrav och utsatta tider för sådant beaktas när det gäller förvaring av uppgifter. Därför finns det ett behov av att göra detta undantag till huvudregeln. Enligt andra meningarna i 3 mom. i paragrafen raderas dock inte information som är nödvändig för att sköta en lagstadgad uppgift eller på grund av ett anhängigt ärende. Informationen ska dock avlägsnas, då det inte längre finns någon lagstadgad grundbehandlingen av den.

I 3 mom. i paragrafen beaktas kommissionens rätt att få uppgifter av medlemsstaten om de statsunderstöd som den beviljat. Enligt 648 punkten i utkastet till riktlinjer ska uppgifter om statsstöd på begäran överlämnas till kommissionen. I fråga om stöd av mindre betydelse baserar sig regleringen på artikel 6.4 i de minimis-förordningen. Om EU-lagstiftningen så förutsätter, ska också eventuella sekretessbelagda handlingar överlämnas till kommissionen.

Paragrafens 4 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordningar. Enligt 15 § i statsunderstödslagen har skogscentralen till uppgift att övervaka stöd som den beviljat. Genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas bestämmelser om i vilken omfattning kontroller ingår i skogscentralens uppgifter och om inriktningen på kontrollerna samt om andra tekniska detaljer som hänför sig till anordnandet av tillsynen.

7 kap. Återbetalning och återkrav av stöd samt hävning och uppsägning av avtal

45 §. Återbetalning och återkrav av stöd. I paragrafens 1 mom. konstateras att föreskrifter om grunderna för återbetalning och återkrav av stöd finns i statsunderstödslagen. Bestämmelsen är informativ till sin karaktär. Det föreslås därtill att paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om att stöd som enligt 20 § i statsunderstödslagen ska återbetalas ska betalas till skogscentralen. Denna bestämmelse gäller understöd som fås på felaktigt sätt, till ett för högt belopp eller på uppenbart felaktiga grunder. Bestämmelsen gäller såväl situationer där stödmottagaren på eget

initiativ betalar tillbaka stödet som situationer där statsbidragsmyndigheten kräver tillbaka ett understöd. Enligt 20 § i statsunderstödslagen gäller skyldigheten att betala tillbaka stöd inte belopp som är högst 100 euro.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. också innehåller bestämmelser om betalning av ränta när stöd betalas tillbaka och vid återkrav. Enligt 24 § i statsunderstödslagen ska statsunderstödstagaren på det belopp som återbetalas eller återkrävs räknat från den dag då statsunderstödet betalades ut betala en årlig ränta enligt 3 § 2 mom. i räntelagen (633/1982) ökad med tre procentenheter. Det föreslås att det i paragrafens 1 mom. föreskrivs att det i fråga om stöd som betalats ut i flera poster betalas ränta enligt 24 § i statsunderstödslagen från och med utbetalningen av stödet. Den föreslagna bestämmelsen är administrativt sett en enklare lösning än att ränta betalas från och med utbetalningen av varje post. Det föreslås därtill att paragrafen innehåller bestämmelser om hur länge ränta ska betalas i situationer med återkrav. Ränta ska betalas fram till den dag då skogscentralen lämnar en framställan om återkrav till Livsmedelsverket. Bestämmelsen kan motiveras med att behandlingen av återkrav är längre än vanligt för att både skogscentralen och Livsmedelsverket ska höra klienter inom förvaltningen innan ärendet avgörs. Om det handlar om återbetalning på markägarens initiativ, tillämpas 24 § i statsunderstödslagen. I förarbetena till den bestämmelsen konstateras att ränta ska betalas fram till den dag då statsunderstödet betalas tillbaka.

Det föreslås att det i 2 mom. i paragrafen utfärdas bestämmelser om att skogscentralen till Livsmedelsverket ska överlämna en framställan om återkrav av stödet utan dröjsmål eller utifrån en särskild orsak, inom 12 månader från det att verket mottagit information om grunden för återkravet. Därefter borde Livsmedelsverket göra ett beslut om återkrav i ärendet utan dröjsmål eller utifrån en särskild orsak, inom 18 månader från det att skogscentralens framställan gjorts. På återkrav tillämpas bestämmelserna i 5 kap. i statsunderstödslagen.

Dessutom föreslås att det i paragrafens 2 mom. föreskrivs om situationer där grunden för återkravet gäller försummelse av vård- och underhållsskyldigheten eller skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation. Då ska den tidsfrist som avses i 28 § 2 mom. i statsunderstödslagen räknas från det när skyldighetens giltighetstid upphör.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. reglerar situationer där man tillämpat bestämmelsen om förfarings sätt i fråga om samägda fastigheter. Stödet kan krävas tillbaka endast hos de samägare som mottagit stöd och som själva varit delaktiga i den verksamhet som utgör grunden för att stödet återkrävs. Såsom fallet är för närvarande kan återkrav riktas även mot delägare som trots att de inte har sökt eller tagit emot stöd deltagit i den verksamhet som utgör grunden för återkravet till exempel genom att försumma vård- och underhållsskyldigheten för området. I paragrafens 3 mom. har man också tagit hänsyn till byte av samägare. Stöd kan krävas tillbaka av en ny samägare, om den tidigare samägaren mottagit stöd eller den nya samägaren varit delaktig i den verksamhet som utgör grunden för att stödet återkrävs.

46 §. Återkrav av vissa stöd. I paragrafens 1 mom. finns det föreskrifter om av vem stöd återkrävs. Huvudregeln är att stöd drivs in av stödmottagaren, det vill säga av den till vilken stöd beviljas. De föreslagna stöden är förknippade med långvariga skyldigheter och i anknytning till detta är det nödvändigt att utfärda bestämmelser om av vem stöd drivs in. Stöd som beviljats för vård av plantbestånd och ungskog, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvskogsmark, byggande av skogsvägar, vård av skogsnaturen och hyggesbränning återkrävs av den som under tiden som ägare försummat vård- och underhållsskyldigheten. I fråga om skyldighet att tillåta att en väg används för rekreation kan stödet återkrävas av markägaren även när ett väglag beslutat hindra att en väg används i strid mot villkoren i stödbeslutet. Miljöstöd

återkrävs av den som under tiden som ägare inte iakttagit de skyldigheter som hänför sig till miljöstödsavtalet.

Enligt förslaget innehåller 2 mom. i paragrafen bestämmelser om avskaffande av de skyldigheter som anknyter till stöd i anknytning till återkrav av stödet. När stöd återkrävs på grund av försummelse av vård- och underhållsskyldigheten, upphör vård- och underhållsskyldigheten för området eller vägen efter återbetalningen av stödet och i fråga om stöd för byggande av skogsväg också skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation. Om stöd för byggande av en skogsväg återkrävs på grund av försummelse av skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation, upphör skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation och vård- och underhållsskyldigheten efter återbetalningen av stödet. Om miljöstöd drivs in på grund av försummelse av avtalskyldigheterna, upphör skyldigheterna då miljöstödet betalats tillbaka. Skyldigheterna ska dock gälla tills dess att Livsmedelsverket fått tillbaka det återkrävda stödet.

Återkrav av stöd för en plan för vård av torvmarksskog inkluderas i 3 mom. i paragrafen och bestämmelser om återkrav rörande genomförande av vattenvårdsåtgärder. Stöd för en plan för vård av torvmarksskog återkrävs av enskilda markägare som inte iakttagit en förbindelse enligt 15 § 3 mom. 8 punkten i lagförslaget. Enligt paragrafen uppgår återkravsbeloppet till högst andelen av fastigheten för de aktuella enskilda markägarnas fastighet av stödet för vårdplanen. Om en förbindelse iakttagits enbart partiellt, drivs stödet in i den utsträckning som vattenvårdsåtgärder inte genomförts.

47 §. Återbetalning av miljöstöd och uppsägning av avtal vid skogsskador. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs om återbetalning av stöd och uppsägning av avtal vid skogsskador vid miljöstödsobjekt. I paragrafens 1 mom. finns det föreskrifter om lindriga skogsskador och i paragrafens 2 mom. om allvarigare skogsskador.

Enligt 1 mom. i paragrafen ska tillstånd av skogscentralen finnas för avlägsnande av trädbestånd från miljöstödsobjekt, även om lagen om bekämpning av skogsskador förutsätter att skadade träd avlägsnas från området. Skogscentralen borde bevilja tillstånd för att avlägsna förstörda träd. Skogscentralen kan till tillståndsbeslutet foga villkor som behövs för att naturvärdena ska bevaras och för att förebygga skogsskador. Tillståndsvillkoren kan möjliggöra till exempel att skadade träd partiellt avlägsnas, då en del av de skadade träden blir kvar vid objekt för att bilda murket trä. I tillståndsvillkoren är det också möjligt att utfärda villkor till exempel för tidpunkten för avlägsnandet. En enskild markägare ska returnera en andel av miljöstödet som motsvarar det trädbestånd som ska avlägsnas till skogscentralen.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska skogscentralen säga upp ett avtal, om miljöstödsobjektet är så förstört att det inte längre är motiverat att förlägna giltigheten för avtalet. Den enskilda markägaren ska då returnera en andel av de utbetalda stödet vilken motsvarar det återstående antalet kalendermånader av avtalsperioden till skogscentralen. Den enskilda markägaren är dock inte skyldig att betala ränta enligt statsunderstödslagens 24 § på det belopp som ska återbetalas. Om den enskilda markägaren motsätter sig fortsättningen av miljöstödsavtalet, ska Skogscentralen göra en framställan om uppsägning av avtalet till Livsmedelsverket.

48 §. Hävning av avtal. I paragrafens 1 mom. föreslås bestämmelser om hävning av avtal. Enligt den föreslagna paragrafen är ett villkor för att kunna häva ett avtal att det handlar om ett väsentligt brott mot avtalsvillkoren. Detta motsvarar de allmänna avtalsrättsliga principerna. Livsmedelsverket fattar beslut om hävning av ett avtal på föredragning om detta av skogscentralen. När avtal hävs är den enskilda markägaren skyldig att betala tillbaka mottaget stöd till Livsmedelsverket. På betalning av ränta tillämpas bestämmelserna i 45 § 1 mom. i lagförslaget och 24 § i statsunderstödslagen.

Paragrafens 2 mom. gäller situationer där markägaren brutit mot avtalet under dess giltighetstid, men beslutet om återkrav inte hinner fattas under giltighetstiden.

49 §. *Livsmedelsverkets rätt att säga upp avtal.* I paragrafen föreslås bestämmelser om Livsmedelsverkets rätt att säga upp avtal. Paragrafens 2 mom. gäller de situationer där Livsmedelsverket har prövningsrätt kring uppsägning av avtal.

Livsmedelsverket kan med ett beslut bestämma att ett miljöstödsavtal ska sägas upp om förhållanden som hänför sig till objektets biologiska mångfald eller andra förhållanden som inverkar på uppfyllandet av avtalsförpliktelserna förändrats i sådan grad att det inte längre finns grunder för att avtalet ska vara i kraft eller att det är oskäligt att avtalet fortsätter att gälla. Då är den som ägde eller förvaltade fastigheten när ändringen skedde skyldig att betala tillbaka en andel som motsvarar det utbetalda stödet av de återstående kalendermånaderna av avtalsperioden. Stödet betalas tillbaka till Livsmedelsverket. Ett beslut om uppsägning kan fattas antingen på föredragning av skogscentralen eller på ansökan av den enskilda markägaren. En ändring av förhållandena som inverkar på uppfyllandet av de avtalsförpliktelser som avses i paragrafens 1 mom. kan till exempel gälla att användningen av ett område har förändrats så att stöd inte längre kan ges enligt den föreslagna 20 §.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. reglerar beloppet på ett stöd som ska betalas tillbaka när ett avtal sägs upp. Beloppet ska motsvara de återstående månaderna av avtalsperioden. Stödet betalas tillbaka till Livsmedelsverket. Enligt statsunderstödslagen ska ränta betalas på ett understöd som betalas tillbaka. Enligt paragrafens 2 mom. tillämpas inte detta när ett miljöstödsavtal sägs upp.

50 §. *Den enskilda markägarens rätt att säga upp avtal.* Till paragrafen föreslås bestämmelser om en enskild markägares rätt att säga upp ett miljöstödsavtal. Det föreslås att paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om en ny enskild markägares rätt att säga upp ett miljöstödsavtal.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska en enskild markägaren ha rätt att utan orsak säga upp ett avtal. När ett avtal sägs upp av en enskild markägare som själv har ingått miljöstödsavtalet är det motiverat att den del av beloppet som ska betalas tillbaka är större än den del som motsvarar den återstående avtalsperioden.

Enligt 3 mom. i paragrafen borde den enskilda markägaren säga upp ett miljöstödsavtal, om ett område som är föremål för ett avtal görs till ett naturskyddsområde. I så fall borde den enskilda markägaren betala tillbaka det belopp som avses i 1 mom. till Skogscentralen. Den enskilda markägaren är dock inte skyldig att betala ränta enligt statsunderstödslagens 24 § på det belopp som ska återbetalas. Enligt förslaget upphör skyldigheterna i miljöstödsavtalet från och med den dag då miljöstödet betalats tillbaka till Skogscentralen.

51 §. *Förpliktelser i anknytning till återkrav vilka beror på Europeiska unionens lagstiftning.* Bestämmelsen gäller iakttagandet av de EU-förpliktelser som anknyter till stöd av mindre betydelse och stöd i ett stödprogram som notifierats till kommissionen. På dessa stöd tillämpas vid sidan om den föreslagna lagen statsunderstödslagen, som är en allmän lag för understöd som beviljas enligt prövning. I 5 kap. i statsunderstödslagen finns det föreskrifter om återbetalning och återkrav av statsunderstöd. I 21 § statsunderstödslagen finns det bestämmelser om skyldigheten att återkräva statsunderstöd, i 22 § om återkrav av understöd enligt prövning. I 26 § i lagen om studiestöd föreskrivs det om återkrav.

EU-lagstiftningen har företräde i förhållande till den nationella lagstiftningen. I beviljande av stöd av mindre betydelse ska de minimis-förordningen följas. Om EU-förordningen i fråga inte följs till alla delar, är det beviljade stödet inte ett stöd av mindre betydelsen. Stöd utan rättsgrund som har sitt ursprung i unionsrätten strider mot EU-lagstiftningen. Ett stöd i ett notifierat stödprogram för vilket kraven i kommissionens godkännandebeslut inte iakttagits då det beviljats strider på motsvarande sätt mot EU-lagstiftningen. Med kommissionens godkännandebeslut hänvisas här till de bedömningsgrunder som kommissionen granskar i sitt godkännandebeslut. Denna tolkning baserar sig å sin tur på ett domstolsavgörande som gällde en situation där Italien anmält stödet och fått godkännande för det, men därefter ändrat detaljerna för stödet. Utifrån avgörandet ser det ut som om det centrala är de ärenden som kommissionen bedömt sitt godkännandebeslut (C-915/19–C-917/19, 49–51 punkterna). Kommissionen har i sitt godkännandebeslut om det gällande stödprogrammet konstaterat det följande: ”I enlighet med det ovan framlagda anser kommissionen att de berörda föreskrifterna i riktlinjerna iakttas. I beslutet konstateras det att kommissionen beslutat att inte invända mot den aktuella stödordningen eftersom den är förenlig med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget.” Eftersom stödet lämpar sig för den inre marknaden, ska stödprogrammet följaktligen verkställas enligt kommissionens godkännandebeslut. Följaktligen ålägger 1 mom. i lagförslaget att återkräva krav, om de minimis-förordningen eller kraven i kommissionens godkännandebeslut inte iakttagits.

Enligt 1 mom. i paragrafen är det möjligt att göra undantag från återkraven på grund av exceptionella förhållanden, om stödmottagaren eller en person som denne bemyndigat inte kunnat påverka förhållandena i fråga. Då återkrav av statsstöd som ska göras på kommissionens initiativ kan jämkas på grund av exceptionella förhållanden, anses det i propositionen att sådan jämkning ska vara möjlig också i återkrav av statsstöd på grund av överträdelse av EU-lagstiftningen på initiativ av en medlemsstat. Kommissionen har i sitt tillkännagivande om återkrav av olagligt och oförenligt statligt stöd konstaterat att unionsdomstolarna tolkat rättssäkerhetsprincipen snävt och godkänt att återkrav avgränsas enbart till exceptionella förhållanden som kan bedömas från fall till fall (C/2019/5396, 35 punkten). Därför föreslås att jämkning av det återkrävda beloppet och den ränta som ska betalas på den är möjlig enbart i exceptionella förhållanden. Såsom redan konstaterats ovan gäller paragrafen en situation där de minimis-förordningen eller ett godkännandebeslut av kommissionen inte iakttagits. Om återkrav baserar sig på en annan omständighet, tillämpas inte den föreslagna paragrafen.

I 1 mom. i paragrafen inkluderas en liknande bestämmelse som i 22 § 4 mom. i statsunderstödslagen. Statsbidragsmyndigheten kan genom ett beslut också bestämma att utbetalningen av statsunderstöd ska upphöra och att ett redan utbetalt statsunderstöd återkrävs, om detta förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning. I denna proposition anses det dock att statsbidragsmyndigheten borde ha en skyldighet att återkräva stöd, om EU-lagstiftningen så förutsätter. I detta fall är skogscentralen och Livsmedelsverket statsbidragsmyndigheter. Skyldigheten att återkräva stöd innebär för skogscentralen en skyldighet att göra en framställan om återkrav till Livsmedelsverket. Det kan anses att formuleringen av paragrafen är rymlig, men detta beror på EU-lagstiftningens karaktär. En medlemsstat är skyldig att iakttas statsstödsregler och anknuten EU-rättspraxis. När det beaktas att statsstöd enligt artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget omfattas av unionens exklusiva behörighet och då artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen, nedan *EU-fördraget*, står att medlemsstaterna i enlighet med principen om uppriktigt samarbete är skyldiga att hjälpa unionen att fullgöra sina uppgifter, och de ska avstå från varje åtgärd som kan äventyra fullgörandet av unionens mål, föreligger en godtagbar orsak för den föreslagna rymliga regleringen.

Enligt 1 mom. i paragrafen fastställs den ränta som räknas på det återkrävda beloppet enligt statsunderstödslagen. Denna bestämmelse baserar sig på ett avgörande av unionsdomstolen (Mål C-349/17, 135 punkten).

Paragrafens 2 mom. innehåller en hänvisning till 1 § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001). Då paragrafens 1 mom. gäller återkrav av statsstöd i strid med reglerna på en medlemsstats initiativ, gäller den nämnda lagen återkrav av statsstöd på initiativ av kommissionen.

52 §. Allokering av medel. Enligt paragrafen beslutar jord- och skogsbruksministeriet, med beaktande av den nationella skogsstrategins mål, inom ramen för de bevilningsfullmakter och det anslag som i statsbudgeten anvisats för genomförandet av den föreslagna lagen om ett incitamentsystem om allokeringen av medlen till åtgärder enligt den föreslagna lagen om ett incitamentsystem. Skogscentralen ska för jord- och skogsbruksministeriet årligen utarbeta ett förslag till bevilningsfullmakter och allokeringen av anslaget med beaktande av de mål som ställs upp i de regionala skogsprogram som avses i 26 § i skogslagen.

8 kap. Särskilda bestämmelser

53 §. Jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift. Det föreslås att paragrafens 1 mom. innehåller bestämmelser om jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift. Ministeriets tillsynsuppgift gäller skogscentralens och Livsmedelsverkets verksamhet. Syftet med tillsynen är att se till att den föreslagna lagen följs. I samband med detta ska ministeriet med stöd av paragrafens 1 mom. ha rätt att av skogscentralen och Livsmedelsverket få allmänna uppgifter om användning och uppföljning, vilka anknyter till dess tillsynsuppgift. Dessa granskningar gäller i huvudsak granskning av handlingar. Granskningarna kan också göras på plats, det vill säga att de kan vara granskningar i terrängen. Syftet med granskningarna är att se till att bestämmelserna i den föreslagna lagen följs. I fråga om ministeriets granskningsrätt och utförandet av granskningar iakttas 16 och 17 § i statsunderstödslagen.

Till 2 mom. i paragrafen föreslås bestämmelser om jord- och skogsbruksministeriets rätt att få uppgifter. Jord- och skogsbruksministeriet har utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att av skogscentralerna och Livsmedelsverket få uppgifter om sådana omständigheter gällande sökanden eller mottagaren av stöd vilka är av väsentlig betydelse för säkerställandet av att denna lag iakttas vid beviljandet och utbetalningen av stödet och i övervakningen av användningen.

54 §. Livsmedelsverkets tillsynsuppgift. Det föreslås att paragrafens 1 mom. innehåller föreskrifter om Livsmedelsverkets tillsynsuppgift. Avsikten är att Livsmedelsverket i fortsättningen utför nödvändiga granskningar av skogscentralens verksamhet för tillsynen av att den föreslagna lagen följs. Livsmedelsverket kan följaktligen granska till exempel terrängbesiktningar som skogscentralen gjort och de handlingar som anknyter till dessa och som gäller behandlingen av förvaltningsärenden. Eftersom jord- och skogsbruksministeriet enligt föreslagna 53 § ska utöva tillsyn över skogscentralen är det motiverat att jord- och skogsbruksministeriet bestämmer mer ingående om hur granskningar ska genomföras, såsom till exempel hur många granskningar som ska utföras och hur de ska riktas.

Till paragrafens 2 mom. föreslås bestämmelser om Livsmedelsverkets rätt att få information. Bestämmelsens innehåll är likadant som jord- och skogsbruksministeriets rätt att få information enligt 53 § 2 mom.

Paragrafens 3 mom. innehåller ett bemyndigande att utfärda förordningar. Bestämmelsen är likadan som bestämmelsen i lagförslagets 44 § 4 mom.

55 §. Sökande av ändring. Paragrafen gäller ändringssökande. På sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna om ändringssökande i statsunderstödslagen. Den första fasen av ändringssökande är ett obligatoriskt förfarande med begäran om

omprövning enligt 34 § i statsunderstödslagen. Enligt 2 mom. får ett beslut med anledning av en begäran om omprövning överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996). Hänvisningsbestämmelsen är inte uppdaterad. Ett beslut som fattats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas enligt vad som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Enligt 127 § i den sist nämnda lagen avses med hänvisning till förvaltningsprocesslagen i andra delar av lagen en hänvisning till lagen om rättegång i förvaltningsärenden efter att lagen om rättegång i förvaltningsärenden trätt i kraft.

Däremot för beslut om återkrav, upphävande och uppsägning av avtal och temporära förbud för ombud eller biträden emellertid överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen utan omprövningsförfarande. I de sist nämnda ärendena leder förfarandet med begäran om omprövning sannolikt inte till att det ursprungliga beslutet ändras.

56 §. Mätningar i terrängen. Det föreslås att paragrafen innehåller bestämmelser om att de metoder för mätning och utvärdering som allmänt används inom skogsbruket ska tillämpas vid sådana mätningar i terrängen som hänför sig till den föreslagna lagen. I terrängen mäts till exempel antalet stammar, längder och trädbeståndsrymligheten. Avsikten är följaktligen inte att för den föreslagna lagen skapa särskild praxis för mätning i terrängen eller utvärdering av trädbeståndet. I genomförandet av den föreslagna lagen utnyttjas i mån av möjlighet redan befintlig data i skogsdatasystemet.

Metoderna för mätning i terrängen specificeras inte i de lägre författningar som utfärdas med stöd av lagen. I de mätningar i terrängen som hänför sig till den föreslagna lagen tas nya mätningmetoder i bruk i takt med att de börjar användas allmänt i skogssektorn.

Varje metod för mätning i terrängen är tillförlitlig på eget sätt. Exempelvis vid bedömning av ett skogsbestånds volym med hjälp av relaskopprovtyor är medelfelet i allmänhet omkring tio procent. I genomförandet av den föreslagna lagen anses sådana fall överensstämma med författningarna där det numeriska värdet av ett kännetecken som mäts eller bedöms i terrängen i förhållande till det föreskrivna värdet inte överskrider den felmarginal som angivits med hjälp av en mätningmetod som allmänt tillämpas inom skogsbranschen. Fall där det föreskrivna värdet överskrids med mer än medelfelet anses felaktiga. Om det föreskrivna numeriska värdet är högst 3 000 stammar per hektar och bedömningen av stamantalet med den metod som är i allmänt bruk ger ett medelfel på tio procent, anses ännu 3 300 stammar per hektar som ett godtagbart stamantal.

57 §. Naturresursinstitutets uppgift. Enligt 1 mom. i paragrafen ska Naturresursinstitutet årligen lämna uppgifter till jord- och skogsbruksministeriet om det aritmetiska medelvärdet av medelrotpriset per kubikmeter virke under de tre närmast föregående kalenderåren separat för varje landskap. Den föreslagna bestämmelsen anknyter till 11 § 4 mom., enligt vilket det genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet utfärdas föreskrifter om det medelpris på kubikmeter virke som används för beräkning av trädbeståndets avverkningsvärde.

Enligt 2 mom. i paragrafen ska Naturresursinstitutet ge jord- och skogsbruksministeriet också andra uppgifter som behövs för genomförandet av stöden enligt lagen om incitamentssystemet.

9 kap. Ikraftträdande

58 §. Ikraftträdande. På grund av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd kan lagen träda i kraft först när Europeiska kommissionen har godkänt de stöd som föreslås. Lagen föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som föreskrivs genom förordning av statsrådet. Stöd av mindre

betydelse kan tas i bruk utan godkännande av kommissionen. I propositionen anses det att det är tydligast att enbart en tidpunkt för ikraftträdande införs i lagen. Kommissionen kan endast godkänna stödsystem som gäller för en viss tid. Riktlinjerna för statsstöd träder utifrån utkastet i kraft den 1 januari 2023. Enlig utkastet till riktlinjer (punkt 633) får stödsystemet tillämpas enbart i sju år. Av den anledningen föreslås att det i momentet föreskrivs att lagen gäller till och med den 31 december 2029 och följaktligen får beslut om att beviljas stöd göras fram till tidpunkten i fråga.

Med stöd av 2 mom. i paragrafen får andra beslut än beslut om beviljande av stöd göras efter lagens giltighet upphört. Ett beslut om stödets slutliga belopp vilket bygger på en till exempelvis skogscentralen inlämnad anmälan om verkställande betraktas dock inte som beviljande av stöd då man tidigare fattat ett preliminärt finansieringsbeslut utgående från en ansökan och då över-skridningarna i mängden arbete eller material inte är större än ringa. Utbetalning av ett stöd kan ske också efter denna tidpunkt. I 2 mom. i paragrafen inkluderas en specialbestämmelse som gäller extra tid för att slutföra arbete som baserar sig på verkställighetsplanen. Efter att lagens giltighet upphört är det inte möjligt att bevilja extra tid, men av en särskild orsak är det möjligt att förlänga extra tid som beviljats under lagens giltighetstid. Stöd enligt paragrafens 2 mom. i den föreslagna lagen ska betalas ut senast den 31 december 2032.

I 3 mom. i paragrafen inkluderas bestämmelser om den utsatta tiden för att ansöka om stöd enligt den föreslagna lagen, för skogscentralen att begära en tilläggsutredning och för sökanden att överlämna den begärda tilläggsutredningen. Det finns ett behov av denna bestämmelse för att skogsägare och aktörer som erbjuder tjänster inom skogssektorn ska kunna bereda sig på att lagens giltighet upphör och för att skogscentralen ska ha tillräckligt med tid för att fatta förvaltningsbeslut.

Det föreslås att paragrafens 4–7 mom. innehåller övergångsbestämmelser för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödsling, en plan för vård av torvmarksskog, vattenvårdsåtgärder och byggande vägar på dikesrenar i torvmarksskog och byggande av skogsvägar. Övergångsbestämmelserna innehåller en tidsbegränsning för beviljandet av stöd enligt den föreslagna lagen om en åtgärd på området eller vägen tidigare finansierats enligt lagen om finansiering av hållbart skogsbruk eller enligt temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk.

Därtill föreslås det att 6 mom. i paragrafen innehåller bestämmelser om att det är möjligt att med stöd av 16 § bevilja stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, om genomförandet av åtgärderna baserar sig på en verkställighetsplan enligt 9 § i temporära finansieringslagen för hållbart skogsbruk. En förutsättning för att bevilja stöd är att upprättandet av verkställighetsplanen inletts innan de föreslagna lagen träder i kraft och att den färdiga planen överlämnas på godkännande av skogscentralen inom nio månader från den föreslagna lagens ikraftträdande.

Till 8 mom. i paragrafen föreslås föreskrifter om när en plan som finansierats med stöd av temporär lagen om finansiering av hållbart skogsbruk anses uppfylla kraven i den föreslagna lagen.

7.2 Temporär lag om finansiering av hållbart skogsbruk

29 a §. *Utsatt tid för att genomföra åtgärder.* Paragrafens 2 mom. är med undantag för den sista meningen det samma som i den gällande lagen. I paragrafen möjliggörs att extra tid som skogscentralen beviljat förlängs med högst två år utifrån en särskild orsak. Vid prövningen av om extra tid ska beviljas ska skogscentralen rikta uppmärksamhet mot att fordringarna inte får preskriberas på grund av förlängningen av den extra tiden.

48 §. *Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.* Den första och andra meningen i 2 mom. i paragrafen är enligt förslaget de samma som i den gällande lagen. Det föreslås att 2 mom. i paragrafen dessutom innehåller bestämmelser om fram till vilken när det är möjligt att bevilja extra tid eller förlänga den extra tiden för slutförande av ett arbete som baserar sig på en verkställighetsplan och den utsatta tiden för att ansöka om stöd enligt den temporära lagen om finansiering för skogsbruk, för skogscentralen att begära en tilläggsutredning och sökanden att överlämna den begärda tilläggsutredningen. Det finns ett behov av bestämmelsen för att skogsägarna och aktörer som tillhandahåller tjänster inom skogssektorn kan förbereda sig på att giltighet för den gällande lagen uppför och för att Skogscentralen ska ha tillräcklig med tid för att fatta förvaltningsbeslut.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Ikraftträdandet för lagen om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket föreskrivs genom förordning av statsrådet. Det föreslås också att lagen ska innehålla bemyndiganden för statsrådet och delvis också för jord- och skogsbruksministeriet att utfärda närmare bestämmelser genom förordning.

Enligt 4 § 4 mom. i lagförslaget ges genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om vad som avses som huvudsakligt bedrivande av gårds- eller skogsbruk enligt 1 och 2 mom. i lagförslaget och när bedrivandet av gårds- eller skogsbruk kan anses utgöra största delen av en stiftelses verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

Enligt 9 § 3 mom. i lagförslaget ges genom statsrådets förordning närmare bestämmelser om eget arbete enligt 9 § 1 mom. i lagförslaget.

Enligt 10 § 4 mom. i lagförslaget meddelas föreskrifter om kravet på innehållet i en verkställighetsplan, en verkställighetsanmälan och en plan för vård av torvmarksskog genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 11 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om stödets storlek, regional differentiering, godtagbara kostnader, grunder för beräkning av miljöstöd och den anknutna incitamentsättningen samt övriga grunder för fastställande av stöd genom förordning av statsrådet.

Enligt 11 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas föreskrifter om att det medelrotpris per kubikmeter virke som används i beräkningen av avverkningsvärdet på trädbeståndet genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Enligt 13 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas bestämmelser om minimiarealen för objekt där vård av plantbestånd och ungskog utförs, om avlägsnandet av trädbestånd från objektet, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och trädbestånd som blir kvar att växa, om konstaterande av utförd vård av plantbestånd eller ungskog samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

I 14 § 6 mom. i lagförslaget föreslås att det genom förordning av statsrådet närmare föreskrivs om minimiarealen på ett objekt för vitaliseringsgödsling, gödslingsobjektet, grunderna för val av gödselpreparat, spridningen av gödsel, minimikraven rörande trädbeståndet och jordmånen, de skogsvårdsarbeten som behövs vid objektet och om när betydande avverkningsbehov inte förekommer och när områdets vattenhushållningen är i ordning och om andra förutsättningar för beviljande av stöd, vilka föreskrivits i denna paragraf.

Enligt 15 § 5 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om minimiarealen för det planerade området, avgränsning av ett stödberättigande planerat område, godtagbara åtgärder som planeras och minimering av deras miljökonsekvenser, vattenvårdsplan samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

Enligt 16 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om godtagbara vattenvårdsåtgärder och vägar på dikesrenar och om andra förutsättningar för beviljande av stöd vilka föreskrivs i paragrafen i fråga.

Enligt 17 § 5 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om byggande av en upplagsplats enligt 17 § 1 mom. samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

Enligt 18 § 3 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, den maximala vägtätheten i vägens verkningsområde, uppskattad andel skogsbrukstransporter av transporterna på vägen och en ny vägs målbärighet, minimilängd och minimibredd samt andel av vägtätheten i vägens verkningsområde och det villkor som gäller skötseln av vägens underhåll samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

Enligt 19 § 3 mom. i den föreslagna lagen utfärdas närmare bestämmelser om kraven på den nya skogsvägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, maximala täthet och uppskattade andel transporter inom skogsbruket samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

Enligt 20 § 5 mom. i lagförslaget utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om hur miljöstödet ska riktas och när åtgärderna enligt 20 § 1 mom. i lagförslaget är mer omfattande än vad som föreskrivs i skogslagen samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd.

Enligt 22 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om hur stödet för vård av skogsnaturen ska allokeras samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd får genom förordning av statsrådet.

Enligt 23 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om minimiareal, näringshalt och minimikrav och kvalitet i fråga om naturvårdsträd på det objekt där hyggesbränning ska utföras samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd genom förordning av statsrådet.

Enligt 24 § 4 mom. i lagförslaget utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om ansökan om stöd, de uppgifter som ska lämnas i ansökan och den utsatta tiden för att ansökan om stöd för vård av plantbestånd och ungskog.

Enligt 25 § 3 mom. i lagförslaget utfärdas närmare bestämmelser om urvalskriterier och urvalsprocesser vid ansökningsomgångar för projekt genom förordning av statsrådet.

Enligt 26 § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet de uppgifter som ska antecknas i ett protokoll enligt 26 § 2 mom. i lagförslaget.

Enligt 33 § 2 mom. i lagförslaget utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om de stödkrav som i stödbeslutet ska antecknas som krav som baserar sig på kommissionen godkännandebeslut.

Enligt 44 § 4 mom. i lagförslaget föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om antalet av och föremålet för de granskningar som ska utföras av skogscentralen och om andra tekniska detaljer som hänför sig till ordnandet av tillsynen.

Enligt 54 § 3 mom. i lagförslaget föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om antalet av och föremålet för de granskningar som ska utföras av Livsmedelsverket och om andra tekniska detaljer som hänför sig till ordnandet av tillsynen.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att föreskrifter om ikraftträdandet av lagen om ett incitamentsystem för skogsbruket utfärdas genom förordning av statsrådet. Innan lagen träder i kraft gör jord- och skogsbruksministeriet en anmälan till kommissionen om stöd i incitamentssystemet, med undantag för stöd för vård av trädbestånd och ungskog. Ett godkännandebeslut av kommissionen förutsätts för att lagen ska träda i kraft.

Det föreslås att lagen om ändring av 29 a och 48 § i temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk träder i kraft så fort som möjligt efter att riksdagen godkänt lagen.

10 Genomförande och uppföljning

Skogscentralen fungerar som sådan statsbidragsmyndighet som avses i statsunderstödslagen enligt 3 § i lagförslaget. Befogenheten för verkställandet av stödsystemet hör följaktligen till skogscentralen, med undantag för återkrav som hör till Livsmedelsverkets befogenhet. Livsmedelsverket gör också kvalitetsgranskningar av skogscentralens granskningar och meddelar förbud till ombud och biträden.

Skogscentralens uppgift är enligt skogscentrallagen att främja skogsbranschen, verkställa lagstiftningen som hänför sig till skogarna och sköta uppgifterna med avseende på skogsinformationen. Dessa uppgifter är offentliga förvaltningsuppgifter. Uppgifter relaterade till förvaltningsuppgifter för genomförandet av lagstiftningen sparas i skogscentralens system för skoglig information.

Den viktigaste författningen för behandling av personuppgifter med avseende på skogsbruk är lagen om Finlands skogscentrals system för skoglig information (419/2011, nedan *skogsinformationslagen*). Enligt 3 § 2 mom. i lagen om skoglig information används informationssystemet för skötseln av skogscentralens offentliga förvaltningsuppgifter. Skogsinformationslagen innehåller bestämmelser om behandlingen av personuppgifter relaterad till skötseln av dessa uppgifter. På behandlingen av personuppgifter tillämpas dessutom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/67 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 65/46/EG (allmän dataskyddsförordning) och dataskyddslagen (1050/2018) samt offentlighetslagen om uppgifters och handlingars offentlighet och utlämnande av uppgifter och handlingar. Det finns bestämmelser om skogscentralens offentliga förvaltningsuppgifter i 8 § i lagen om Finlands skogscentral.

Med avseende på verkställandet av incitamentsystemet finns det inget behov av att separat beskriva om rätten att få adressuppgifter ur befolkningsdatasystemet eller rätten att få uppgifter

om fastigheter från Lantmäteriverket, eftersom offentliga uppgifter kan utlämnas utan specialbestämmelser för skötsel av lagstadgade uppgifter. I 13 e § i skogsinformationslagen finns det bestämmelser om utlämnande av uppgifter från Skatteförvaltningen trots sekretessbestämmelserna. Enligt den nämnda bestämmelsen har skogscentralen rätt att få exempelvis namn, personbeteckning, företags- och organisationsnummer samt kontaktuppgifter i fråga om ombudet för ett dödsbo för att sköta offentliga förvaltningsuppgifter (13 e § 1 mom. 1 punkten). För verkställandet av incitamentssystemet behövs följaktligen inte specialbestämmelser för ovan nämnda uppgifter.

Jord- och skogsbruksministeriet övervakar det föreslagna incitamentssystemets funktion. Skogscentralen övervakar genomförandet av incitamentsystemet med avseende på de beviljade stödets antal och arealer samt stödets nationella fördelning.

Såsom redogjorts ovan sparas uppgifter om stöd ur incitamentsystemet i systemet för skoglig information. Enligt den allmänna de minimis-förordningen ska stöd av mindre betydelse rapporteras till kommissionen om den så kräver. I artikel 6 (Övervakning) i den nämnda förordningen finns det bestämmelser om rapporteringsförfarandet. Enligt artikel 6.5 i förordningen ska kommissionen förses med bland annat information, i synnerhet i fråga om ett enskilt företag, om det totala beloppet på stöd av mindre betydelse i den mening som avses i de minimis-förordningen och andra förordningar om stöd av mindre betydelse.

I fråga om andra stöd än stöd för vård av plantbestånd och ungskog ska beloppet på det beviljade stödet årligen meddelas via incitamentsystemet till kommissionen.

Förslaget innehåller ändringar i jämförelse med den gällande lagen. Detta förutsätter förnyande av informationssystemet. Skogscentralen har påbörjat förnyandet av informationssystemet. Det bedöms att de förnyade informationssystemen är fullt användbara i början av år 2024. När de förnyade systemen är i användning, borde det automatiserade beslutsfattandet rörande ansökningar som inkommit elektroniskt vara snabbt.

Den föreslagna lagen är temporär. Innan lagens giltighet upphör, finns det ett behov av att utreda lagens funktion och ändringsbehoven.

11 Samband med andra propositioner och beroende av internationella förpliktelser

11.1 Samband med andra propositioner

I propositionen anses det att de lagförslag som gäller ett incitamentsystem för skogsbruk och naturvårdslagen i princip inte har sådan koppling med varandra att det finns ett behov av att behandla förslaget samtidigt i riksdagen. Om innehållet och numreringen i vissa paragrafen i förslaget till naturvårdslag ändras, ska ändringarna i så fall beaktas i lagen om incitamentsystemet. I förslaget till lag om incitamentsystemet finns det följande hänvisar till förslaget till naturvårdslag:

- i 2 §:n 2 mom. i förslaget till lag om ett incitamentsystem hänvisas det till 48 och 113 § och 126 § 2 mom. i förslaget till naturvårdslag och
- i 27 § i förslaget till lag om ett incitamentsystem hänvisas det till 16 §, 5 kap., 47, 53, 66, 67, 79–81, 83, 87, 93–96, 106, 126 och 127 § i förslaget till naturvårdslag.

En associerad lag till regeringens proposition om naturvårdslagen (RP 76/2022 rd), vilken avses ändras, är temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (14:e lagförslaget). Ett samband uppkommer, om förslaget till naturvårdslag ändras på så sätt att lagförslaget om den nämnda associerade lagen måste ändras.

11.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2023 och avses bli behandlad i samband med den.

11.3 Beroende av internationella förpliktelser

I anslutning till Europeiska unionens regler för statligt stöd följer Europeiska kommissionen kontinuerligt tillsammans med medlemsstaterna upp deras gällande stödsystem. Kommissionens allmänna övervakning av statligt stöd grundar sig på anmälan av stödprogram, det vill säga notifiering till kommissionen, godkännande av stödprogram inom kommissionen samt medlemsstaternas rapportering om tillämpningen av stödprogrammen. Det föreslagna nya stödsystemet kan med undantag för stöd för plantskog och ungskog inte sättas i kraft förrän kommissionen godkänt stödsystemet. I avsnitt 2.1 i denna proposition har EU:s statsstödsregler beskrivits närmare. EU:s statsstödsregler granskas också i avsnitt 12 nedan.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen har kontaktpunkter med författningsnivån, grundläggande fri- och rättigheter och tilldelande av en offentlig förvaltningsuppgift till någon annan än en myndighet. Regleringen har också starka kontaktpunkter med EU:s statsstödsreglering. I detta avsnitt avses med lagförslaget förslaget till lag om ett incitamentsystem för skogsbruk.

Enligt artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget hör EU:s regler för statligt stöd till kommissionens exklusiva behörighet. Målet med regleringen är att garantera företagen jämbördiga konkurrensförhållanden på unionens inre marknad och minimera stödkonkurrensen mellan medlemsstaterna. Grundlagsutskottet har konstaterat bland annat det följande om statsstöd. Artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF) förbjuder statsstöd som inte lämpar sig för den inre marknaden och ges till företag. Kännetecknen för statsstöd är oberoende av nationell rätt. I artikel 107.2 och artikel 107.3 i EUF-fördraget finns det bestämmelser om stöd som är lämpligt för den inre marknaden. Statsstöd kan vara tillåtet antingen på grund av ett allmänt undantag som gäller ärendet eller ett godkännandebeslut av kommissionen (GrUU 15/2018 rd).

Enligt grundlagsutskottet är det viktigt att det i den mån som EU-lagstiftningen kräver reglering på det nationella planet eller möjliggör sådan tas hänsyn till de krav som de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna ställer när det nationella handlingsutrymmet utnyttjas (se GrUU 15/2018 rd). Grundlagsutskottet har ansett att unionslagstiftningen enligt EU-domstolens etablerade rättspraxis har företräde framför nationell rätt i överensstämmelse med de villkor som lagts fast i denna rättspraxis (se t.ex. GrUU 14/2018 rd och GrUU 20/2017 rd) och att det inte finns skäl att i vår nationella lagstiftning gå in för lösningar som strider mot unionsrätten (GrUU 15/2018 rd, GrUU 14/2018 rd, GrUU 26/2017 rd). Den sist nämnda observationen gäller den så kallade principen om samarbete i god tro i artikel 4.3 i EUF-fördraget.

I författningsberedningen utgörs utgångspunkten av iakttagande av de allmänna lagarna. På stöd som ingår i incitamentsystemet för skogsbruk tillämpas också i fortsättningen statsunderstöds-lagen. Lagen tillämpas på understöd som beviljas enligt prövning. Lagen kan tillämpas på understöd som är statsstöd, liksom också på andra understöd som beviljas enligt prövning. Det ska

konstateras att riksdagens ekonomiutskott riktat statsrådets uppmärksamhet mot nödvändigheten av att bedöma behoven av att uppdatera statsunderstödslagstiftningen som en helhet i samband med ett lagförslag om statsstöd (EkUB 20/2021 rd). Ärendet är av betydelse för stödsystemet för skogsbruk. I beredningen av propositionen har man strävat efter att bedöma i vilken utsträckning det är nödvändigt att avvika från regleringen i statsunderstödslagen för att iakttä statsstödsreglerna. I propositionen vill man understryka att det i samband med beredningen av lagen om ett incitamentsystem för skogsbruk inte är möjligt att i större utsträckning svara på de behov av att revidera lagstiftningen vilka beror på statsstödslagstiftningen. I denna proposition anses det att det finns grunder för att på statsrådsnivå på koordinerat sätt utreda författningsbehov i anknytning till statsstöd.

Det kan anses att ett tydligt särdrag för EU:s statsstödsreglering är att den inte till alla delar är exakt. Många tolkningar baserar sig på EU-domstolarnas rättspraxis. Kommissionen bedömer statsstödsreglerna med regelbundna mellanrum. Bedömningen baserar sig på en granskning av EU-rättspraxis. Detta framgår väl till exempel av kommissions tillkännagivande om begreppet statligt stöd av kommissionen (C/2016/2946) liksom av kommissionens tillkännandegivande om återkrav av olagligt och förenligt statligt stöd (C/2019/5396).

Grundlagsutskottet har riktat uppmärksamhet mot notifieringen och det anknutna verkställighetsförbudet. Utskottet har anmärkt att enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ska kommissionen underrättas redan om planer för beviljande eller ändring av stöd i så god tid att den kan framföra anmärkningar. Utskottet har konstaterat att notifieringsskyldigheten är föregripande på så sätt att en medlemsstat i tillräcklig god tid ska underrätta kommissionen om alla sina planer att bevilja nytt stöd och att en medlemsstat med avsikt att bevilja stöd enligt den sista meningen i artikel 108.3 i EUF-fördraget inte får genomföra åtgärder som den föreslagit innan ett slutligt beslut av kommissionen fattats i förfarandet (s.k. stand still-skyldigheten) (GrUU 15/2018 rd). De föreslagna stöden i incitamentsystemet för skogsbruk ska med undantag för vård av plantbestånd och ungskog notifieras till kommissionen efter att jord- och skogsbruksministeriets betänkande färdigställts i fråga om denna proposition. I anknytning till stand still-skyldigheten föreskrivs det om lagens ikraftträdande genom förordning av statsrådet.

12.1 Grundläggande fri- och rättigheter

Enligt grundlagens 6 § är alla lika inför lagen. De grundläggande fri- och rättigheterna utsträcker sig indirekt till juridiska personer, eftersom ett ingrepp i en juridisk persons ställning kan innebära ingrepp i de rättigheter för individerna bakom den juridiska personen. Bestämmelsen om stödets belopp i förslaget till lag om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruk, nedan *lagförslaget*, kan granskas med tanke på likabehandling enligt 6 § i grundlagen.

Enligt 10 § i lagförslaget kan stöden differentieras regionalt enligt skogsbruksförhållanden och administrativa gränser. Markägarnas ställning är ojämlig beroende på naturförhållandena. Genom att stödbeloppen differentieras regionalt minskas ojämligheten på så sätt att ett proportionellt större stöd riktas till dem som bedriver skogsbruk i sämre naturförhållanden.

Enligt 10 § i lagförslaget kan beloppet på stöd för grundlig förbättring av en enskild väg differentieras beroende på om det handlar om ett samprojekt eller ett projekt som genomförs av en samfällad skog eller om ett projekt som genomförs på annat sätt. Planering och genomförande av samprojekt är mer mödosamt än motsvarande arbete för en enskild markägare. Samprojekt och samfällda skogars projekt är av större storlek och det är mer ändamålsenligt att planera och genomföra dessa, varför det i propositionen bedöms att det finns en ändamålsenlig grund att uppmuntra markägare till sådana projekt. I stöd för grundlig förbättring av en enskild väg avviker inte stödnivån i samprojekt och samfällda skogars projekt mycket för närvarande från

stödnivån för projekt kring grundlig förbättring. Stöd för en plan för vård av torvmarksskog kan å sin tur differentieras beroende på i hur många fastigheter planering utförs, det vill säga att ju större plan granskat enligt antalet fastigheter, desto högre stöd för planeringen.

Enligt 6 § 2 mom. i grundlagen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av någon orsak som gäller hans eller hennes person. Grundlagsutskottet har inte ansett ett enbart geografiskt kriterium som ett godtagbart skäl i enlighet med 6 § 2 mom. i grundlagen (GrUU 59/2001 rd). Det som är centralt är huruvida skillnaderna kan motiveras på ett sätt som är acceptabelt med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter (GrUU 46/2006 rd och GrUU 31/2014 rd).

Den regionala differentieringen av stödnivåerna i lagförslaget är inte kopplad till personens boende eller rörelse eller personens egenskaper. Stödnivåernas regionala differentiering är kopplad till markägarens fastigheter och i denna utsträckning till olika naturförhållanden och administrativa gränser. Stödets belopp kan också differentieras beroende på om det är fråga om ett samprojekt eller ett projekt av en samfällad skog eller ett arbete som utförs av en enskild markägare. Ekonomiskt sett är det mer ändamålsenligt att genomföra projekt som större helheter. Det sist nämnda genomförs i fråga om samprojekt och samfällda skogars projekt.

Grundlagsutskottet har i fråga om bestämmelsen konstaterat att lagstiftningen avser att göra markägarna sinsemellan mer jämlika genom att de markägare som bedriver skogsbruk i de svåraste förhållandena ska få proportionellt mer stöd. Utskottet ansåg att regional differentiering efter skogscentralernas gränser och kommungränserna administrativt sett är mycket enkel. Likaså ansåg utskottet att det är ekonomiskt mer ändamålsenligt att genomföra projekt i större helheter. Grundlagsutskottet ansåg att lagstiftningen spelar en ganska liten roll för jämlikheten mellan skogsägarna och är därmed inget problem med tanke på jämlikhetsbestämmelsen i grundlagens 6 § (GrUU 46/2006 rd). Eftersom 10 § i lagförslaget i princip är jämförbar med den bestämmelse som grundlagsutskottet granskade i sitt utlåtande, anses det i propositionen att förslaget vad gäller differentiering av stöden uppfyller grundlagens krav likabehandling.

Enligt 10 § i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Genom lag kan bestämmas om åtgärder som ingriper i hemfriden och som är nödvändiga för att de grundläggande fri- och rättigheterna ska kunna tryggas eller för att brott ska kunna utredas. I anknytning till ovan nämnda bestämmelse förskrivs i lagförslagets 44 § att skogscentralens granskningar inte kan utsträcka sig till lokaler som används för permanent boende. I praktiken har grundlagsutskottet emellertid fäst vikt vid att det i regleringen av granskningar av tillsynskaraktär hos företag för klarhetens skull bör hänvisas till den allmänna bestämmelsen om inspektioner i 39 § i förvaltningslagen (GrUU 3/2014 rd, GrUU 15/2014 rd och GrUU 35/2014 rd). Därför har man i lagförslagets 44 § inkluderat en hänvisning till förvaltningslagen.

Enligt 18 § i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. I 29 § i lagförslaget finns det bestämmelser om anmärkning och förbud till ett ombud och ett biträde. Den skiljer sig från förbudet att uppträda enligt 12 § 2 mom. i förvaltningslagen på så sätt att det föreslagna förbudet är allmänt och tidsbundet. Förbudet att uppträda enligt förvaltningslagen gäller ett enskilt förvaltningsärende. Den föreslagna regleringen anknyter å sin tur till situationer där en person utträttar ärenden rörande flera stödärenden som oftast är jämförelsevis kortvariga med skogscentralen. Den föreslagna bestämmelsen riktar sig vid sidan om ombud till en person som hjälper till att upprätta handlingar. Förbudet ska vara begränsat till tid och innehåll. Förbudet kan fastställas för högst ett år och ska gälla utarbetandet av dokument för stöd enligt propositionen. Förbudet är i kraft på ett område som definieras av Livsmedelsverket.

Ett förbud som meddelas ett ombud och ett biträde kan bedömas ha konsekvenser för ombudets näringsidkande. En person som agerar som ombud eller biträde kan inte utarbeta dokument som avses i förslaget på ett område som Livsmedelsverket fastställer. Det kan vara motiverat för markägarnas rättsskydd att förbudet gäller hela skogscentralens område, det vill säga det finländska fastlandet, och att ofördelaktig verksamhet för markägarna hindras i hela det finländska fastlandet. Ur näringsfrihetens synvinkel kan ett så stort geografiskt område vara oskäligt för en näringsidkare. I förslaget bedöms att dessa motstridiga intressen bäst kan sammanlänkas så att Livsmedelsverket geografiskt begränsar förbudets giltighet. Ombudet och biträdet har rätt att söka ändring i beslutet. Förbudet anses ingripa i vederbörande persons näringsfrihet på ett sådant sätt som kan betraktas som betydande utövning av offentlig makt. Enligt 124 § i grundlagen får uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt ges endast myndigheter. Eftersom skogscentralen inte är en myndighet föreslås att Livsmedelsverket också i fortsättningen har befogenhet att meddela förbud till ombud och biträden.

Skogsbruksstöd är statsstöd. Skogsbruksstöd notifieras utifrån riktlinjerna för statsstöd till kommissionen, med undantag för stöd för vård av plantbestånd och ungskog. Det sista nämnda stödet beviljas som stöd av mindre betydelse. Kommissionen bedömer i sitt godkännandebeslut utifrån riktlinjerna och den övriga EU-lagstiftningen vilka krav för stödprogrammet som notifierats till den ska uppfylla. Det är inte möjligt att nationellt genomföra ett stödprogram på det sätt som unionslagstiftningen förutsätter, om skogscentralen inte kan ingripa i felaktiga och vilseledande uppgifter som enskilda ombud och biträden ger på upprepat sätt. Det handlar också om likabehandling av markägare i den meningen att stöd som beviljats utifrån felaktiga eller vilseledande uppgifter kan anses bilda en ogrundad fördel för markägaren i förhållande till övriga markägare. I statsstödshänseende handlar det om att stöd som beviljats utifrån felaktiga och vilseledande uppgifter kan anses vara regelstridigt stöd åtminstone då de felaktiga och vilseledande uppgifterna har en koppling till sådana bedömningsgrunder i kommissionens godkännandebeslut vilka ska iaktas då stöd beviljas. Också i fråga om stöd av mindre betydelse är det viktigt att genomförandet av stödet kan göras på det sätt som de minimis-förordningen förutsätter. Också i så fall leder felaktiga och vilseledande uppgifter om de omständigheter som föreskrivs i EU-förordningen i fråga till att stödet är regelstridigt. I propositionen anses det att de EU-skyldigheter som binder Finland, det vill säga i detta fall iakttagande av statsstödsreglerna, är en sådan orsak som är speciell och godtagbar med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter att ett ombud eller ett biträde kan ges en anmärkning eller ett förbud.

Enligt 20 § 1 mom. i grundlagen bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Enligt 2 mom. i den paragrafen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Tillgodoseendet av den nämnda grundläggande fri- och rättigheten främjas av kravet på att de arbeten som får stöd ska vara ändamålsenliga både med tanke på ekonomin och på bevarandet av skogarnas biologiska mångfald (7 § i lagförslaget). Kravet gäller alla stöd som avses i propositionen. Tillgodoseendet av den grundläggande fri- och rättigheten främjas i synnerhet av bestämmelserna om miljöstöd och stöd för projekt för vård av skogsnaturen vilka ingår i 4 kap. i lagförslaget. Också stödet för en plan för vård av torvmarksskog och vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog främjar den grundläggande fri- och rättighet som gäller miljön.

God förvaltning tryggas som en grundläggande fri- och rättighet i 21 § i grundlagen. Enligt 2 mom. i paragrafen ska det allmänna se till att genom lag trygga garantin för god förvaltning. Rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring är garantier för god förvaltning.

Vid behandlingen av stöden i propositionen ska skogscentralen iaktta vad som föreskrivs i förvaltningslagen och språklagen (423/2003). En bestämmelse om detta finns i lagen om Finlands skogscentral. Utifrån bestämmelsen om tillämpningsområdet i förvaltningslagen står det också klart att förvaltningslagen ska följas. Enligt propositionen tillämpas i regel statsunderstödslagen på behandlingen. Propositionen innehåller en bestämmelse enligt vilken ett separat förvaltningsbeslut ska fattas om utbetalning enligt de faktiska kostnaderna (35 § 1 mom. i lagförslaget). Detta innebär att stödmottagaren får ett beslut som redogör för huruvida alla redogjorda kostnader eller arbetsmängder och tillbehör godkänts. En stödmottagare har möjlighet att söka ändring om mottagaren till exempel anser att någon del av kostnaderna för projektet på ett felaktigt sätt inte godkänts i beslutet.

Beviljandet av stöd enligt propositionen bygger i första hand på de uppgifter som uppges i handlingarna. Såväl förvaltningslagen som statsunderstödslagen utgår från att sökanden och mottagaren av stöd ska styras att ge myndigheten riktiga och tillräckliga uppgifter. I den utsträckning som det handlar om brister i handlingarna är avsikten att tillämpa de berörda bestämmelserna i såväl förvaltningslagen som statsunderstödslagen. Undantaget till detta utgörs av ovan refererade reglering rörande ombud och biträden. När det gäller brister som uppdragats i samband med terränggranskningar innehåller lagförslaget däremot en särskild bestämmelse som föreskriver att skogscentralen måste ge stödmottagaren möjlighet att rätta till brister och försummelser som är små och som går att rätta relativt enkelt. När det gäller försummelser av skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation, föreslås det likaså bestämmelser om att skogscentralen först måste informera markägaren om skyldighetens innehåll och ge markägaren möjlighet att rätta bristerna. Dessa bestämmelser i lagförslagets 44 § kan anses främja god förvaltning och förbättra stödmottagarnas rättsskydd.

Grundlagsutskottet har i sin utlåtandepaxis konstaterat att det i samband med återkrav av olika stöd och återkallande av olika tillstånd ansett att åtgärden absolut måste ha samband med allvarliga och väsentliga förseelser eller försummelser och med att anmärkningar och varningar till den behöriga personen inte lett till att brister i verksamheten korrigerats och att åtgärden inte bör genomföras förrän den berörda personen fått tillfälle att åtgärda sitt fel (GrUU 46/2006 rd). I förslaget anses att det finns behov av bestämmelsen om anmärkning endast för ett ombuds och ett biträdes verksamhet. Till skillnad från ett ombud och ett biträde utträttar en markägare inte i regel sina ärenden kontinuerligt hos skogscentralen. Inkludering av en bestämmelse om en anmärkning och/eller varning i finansieringslagen kan ur markägarnas synvinkel se mycket negativt ut och strida med den omständigheten att rådgivning spelar en central roll i skogscentralens verksamhet. Skogsbruksfrämjande utbildning, rådgivning och information hör till skogscentralens föreskrivna uppgifter. Därtill innehåller förvaltningslagen bestämmelser om myndighetens rådgivningsskyldighet. Därför anses det i propositionen att de situationer som nämns i grundlagsutskottets utlåtande och som uppstår till följd av obetydliga fel, missförstånd eller uppgifter, kan undvikas uttryckligen med rådgivning i stället för med anmärkningar och varningar. I stället för att meddela markägare anmärkningar eller varningar ska de ges råd. En annan viktig omständighet i anknytning till detta är att man i ett stödbeslut måste beskriva markägarens skyldigheter så tydligt som möjligt för att undvika situationer av denna typ. I samband med detta kan konstateras att 11 § i statsunderstödslagen i fråga om grunderna för beviljande och utbetalning av statsunderstöd och för övervakningen av dess användning förutsätter att "statsunderstödsdagarens rättigheter och skyldigheter på det sätt som klarheten kräver" ska framgå av statsunderstödsbeslutet om beviljande.

Grunderna för återkrav bestäms huvudsakligen enligt statsunderstödslagen. Det har ändå varit nödvändigt att komplettera statsunderstödslagen med vissa bestämmelser om återkrav. Den vård- och underhållsskyldighet som avses i lagförslaget gäller fem eller tio år efter att stödet

betalats ut. I lagförslaget beaktas de situationer där ägande- eller besittningsrätten byts under tiden i fråga.

I författningsberedningen är den allmänna utgångspunkten att de allmänna lagarna iakttas. Utgångspunkten är därför också i fråga om återkrav att bestämmelserna i statsunderstödslagen följs. Statsunderstödslagen avviker från de så kallade allmänna förvaltningslagarna på så sätt dess bestämmelser inte varit föremål för bedömning av grundlagsutskottet. I 21 § i statsunderstödslagen finns det bestämmelser om skyldigheten att återkräva statsunderstöd, i 22 § om återkravet enligt prövning av statsunderstöd. I detaljmotiveringen i regeringspropositionen (RP 63/2001 rd) om 22 § i statsunderstödslagen konstateras att i de situationer som anges i 21 § i statsunderstödslagen är det fråga om att statsunderstödstagaren på ett väsentligt sätt förfarit felaktigt eller bedrägligt. I 22 § i statsunderstödslagen är det däremot fråga om vissa förändringar i förhållandena och vissa förfaranden av statsunderstödstagarens vilka nödvändigtvis inte alltid är så väsentliga att påföljden av dem systematiskt borde vara att utbetalningen av statsunderstödet upphör eller återkrävs.

Statsunderstödslagen kan tillämpas på understöd som beviljas som statsstöd och på andra understöd. EU:s statsstödsregler får dock företräde i förhållande till regleringen i statsunderstödslagen. I EU:s statsstödsregler är utgångspunkten att de iakttas. I propositionen anses det att det är viktigt att säkerställa bedömningsgrunderna för riktlinjerna för statsstöd följs. Här hänvisar bedömningsgrund till de grunder utifrån vilka kommissionen bedömer ett stödprogramms lämplighet för den inre marknaden. När kommissionen godkänner ett stödprogram som en medlemsstat notifierat, motiverar det sitt beslut på de författningar och utkast till författningar om det aktuella stödprogrammet vilka medlemsstaten överlämnat och bakgrundsuppgifter i anknytning till dessa. Godkännandebeslutet innehåller en genomgång av dessa författningar och utkast till författning, vilken återspeglar deras kompatibilitet med bedömningsgrunderna i riktlinjerna för statsstöd. Ett godkännandebeslut ålägger en medlemsstat att iaktta dessa bedömningsgrunder i beviljandet av stöd. I anknytning till detta har man i lagförslaget inkluderat en bestämmelse enligt vilken skogscentralen i sitt stödbeslut ska informera stödmottagaren om de krav som anknyter till riktlinjerna om statsstöd och kommissionens godkännandebeslut. Sådan information är motiverad på grund av att det i propositionen anses att en medlemsstat inte har nationellt manöverutrymme i förhållande till huruvida den iakttar kraven i kommissionens godkännandebeslut eller inte. På så sätt får stödmottagaren också information om att skogscentralen är skyldig att återkräva ett stöd, om de krav som nämnts i kommissionens godkännandebeslut inte följts. Därför införs en specialbestämmelse om återkrav i anknytning till EU-förpliktelserna i lagen. Enligt 22 § 4 mom. i statsunderstödslagen kan statsbidragsmyndigheten genom ett beslut också bestämma att utbetalningen av statsunderstödet ska upphöra och att ett redan utbetalt statsunderstöd ska återkrävas, om detta förutsätts i Europeiska gemenskapens lagstiftning. I propositionen anses att statsbidragsmyndigheten borde ha en skyldighet att återkräva stöd, om EU-lagstiftningen så förutsätter. Också av denna orsak finns det ett behov av att avvika från allmänlagarna.

I fråga om offentliggörande av uppgifter som gäller statliga stöd tillämpas 2 a § i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001). Kommissionen eller en myndighet hos medlemsstaten kan upptäcka att ett statsstöd är regelstridigt. Hänvisningsbestämmelsen i 51 § 2 mom. i lagförslaget gäller de situationer där indrivningen startas på initiativ av kommissionen. När en myndighet i medlemsstaten sköter återkravet, är det möjligt att iaktta den nationella lagstiftningen (C-349/17 Eesti Pagar, ECLI:EU:C:2019:172, 141 och 142 punkten).

I 26 § statsunderstödslagen finns bestämmelser om jämkning. Jämkningsövervägs om återbetalning eller återkrav till fullt belopp är oskäligt med hänsyn till statsunderstödsstagarens ekonomiska ställning och omständigheter eller beskaffenheten hos den egendom som förvärvats med statsunderstödet eller med hänsyn till det förfarande eller den förändring i omständigheterna som ligger till grund för återbetalningen eller återkravet. Enligt den nämnda bestämmelsen kan statsbidragsmyndigheten av särskilt vägande skäl besluta att ett belopp som ska återkrävas eller räntan eller dröjsmålsräntan på det inte ska drivas in i någon utsträckning. Under beredningen av denna proposition har man beslutat sig för att paragrafen om jämkning av återkrav i statsunderstödslagen kan möjliggöra jämkning av återkrav också i sådana situationer där det enligt kommissionens godkännandebeslut om ett notifierat stödprogram inte borde vara möjligt. Därför avgränsas jämkning av återkrav i 51 § 1 mom. i lagförslaget då det handlar om krav som anknyter till bedömningsgrunderna i kommissionens godkännandebeslut. Jämkningsövervägs avgränsas till exceptionella förhållanden och enligt förslaget är det också av betydelse om stödmottagaren eller någon som denna bemyndigat kunnat påverka ärendet. Stöd återkrävs dock i sin helhet, om EU-lagstiftningen så förutsätter i övrigt. Bestämmelsen är av informativ karaktär. Såsom redan konstaterats ovan, hör statsstödsregleringen till unionens exklusiva behörighet och det är karakteristiskt för statsstödsregleringen att tolkningarna ofta fastställs via EU-rättspraxis. I propositionen anses att den exakt nationell reglering kring jämkning av återkrav och stöd inte är möjlig, eftersom det då regleras om något som inte omfattas av nationellt svängrum för medlemsstaten. I den nationella lagstiftningen måste det finnas svängrum för framtida tolkningspraxis kring de statsstödsregler som binder Finland. I denna utsträckning hänvisas det i propositionen också till ekonomiutskottets ställningstagande (EkUB 20/2021 rd).

På återkrav av statsunderstöd tillämpas bestämmelserna om återkrav i statsunderstödslagen. Däremot får ärenden som gäller återkrav, upphävande och uppsägning av avtal och temporära förbud för ombud eller biträden emellertid överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen utan omprövningsförfarande. I dessa beslut av Livsmedelsverket är det på grund av ärendets natur inte motiverat att kräva ett obligatoriskt förfarande med begäran om omprövning.

Ett förbud som meddelas ett ombud ett biträde kan bedömas med avseende på de sökandes rättigheter. Ett förbud som meddelas ett ombud eller biträde gäller personen i fråga. Eftersom förbudet inte gäller den berörda organisationen, kan markägaren i stället för ombudet eller biträdet be om en annan person från samma eller av en annan organisation som tillhandahåller sakkunnigtjänster. Därför bedöms det i propositionen att bestämmelsen om ett förbud som ges till ett ombud inte försvårar markägarnas möjligheter att anlita externa sakkunniga som hjälp i förvaltningsärenden, om de anser att det är nödvändigt. Därtill kan ett förbud som ges ett ombud eller ett biträde anses främja markägarnas rättskydd på ett allmänt plan. Eftersom förbudet är ett allmänt förbud som inte meddelas separat i samband med varje ansökan och eftersom förbudet är offentligt, kan markägarna undvika att ge uppdrag till personer som på upprepat sätt utarbetat vilseledande och felaktiga ansökningshandlingar. Med tanke på markägarnas rättskydd är det enligt propositionen inte tillräckligt att ingripa i ett ombuds verksamhet så sent som då ombudet lämnat in en ansökan till skogscentralen.

Med beaktande av dessa omständigheter kan lagförslaget anses uppfylla kraven på god förvaltning och rättskydd.

12.2 Författningsnivå

Enligt 80 § i grundlagen ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen i övrigt hör till området för lag. Enligt paragrafen i fråga är utgångspunkten att statsrådet utfärdar förordningarna och att ministeriet kan bemyndigas att utfärda förordningar främst om frågor som är av teknisk natur

och om frågor som har ringa samhällelig eller politisk betydelse. Bemyndigandet ska vara exakt och noggrant avgränsat.

Lagförslaget 1 kap. innehåller allmänna bestämmelser om beviljande av stöd. Lagförslaget 2–4 kap. behandlar de stödformer som finansieras och de centrala villkoren för beviljande av stöden. Enligt propositionen kan stöd beviljas inom gränserna för de anslag som årligen anvisas i statens budget. Förslaget ska inte reglera en persons eller någon annan aktörs rätt till stöd på grund av att de omfattas av tillämpningsområdet. De föreslagna stöden avviker i detta avseende i fråga om karaktär från lagstadgade stöd, ersättningar och förmåner där rätten att få stöd, ersättning eller förmån direkt grundar sig på lagstiftningen och där lagstiftningen även innehåller detaljerade föreskrifter om hur stöden ska fastställas. Det karakteristiska för stödsystemet enligt propositionen är att det är budgetbundet och att den som beviljar stöd också har behörighet att pröva om ett stöd är ändamålsenligt.

Statsrådet har en normgivningsbehörighet som hänför sig till förfarandet för budgettillämpning och behörighet att meddela kompletterande föreskrifter för budgetanslag. Grundlagens bestämmelser om delegering av lagstiftningsbehörighet och utfärdande av förordningar hade inte som syfte att begränsa statsrådets normgivningsbehörighet (se RP 1/1998 rd, s 132/II och GrUU 47/2001 rd och GrUU 39/2005 rd). En allmän bestämmelse om statsrådets behörighet fogades efter grundlagsreformen till lagen om statsbudgeten (423/1988, ändrad genom 689/2001). Enligt 7 c § i lagen om statsbudgeten kan närmare bestämmelser om användningen av ett anslag i enlighet med budgeten utfärdas av statsrådet genom förordning.

Förslaget är uppbyggt på så sätt att grunderna för beviljandet av stöd anges i lag. I lagförslaget 2–4 kap. fastställs det vilka åtgärder och projekt stöd kan beviljas för och de centrala villkoren för att stöd ska beviljas. Övriga krav för att stöd ska beviljas och stödets belopp fastställs genom förordning av statsrådet. De omständigheter som preciserar villkoren i paragrafen i fråga räknas upp i bestämmelsen om bemyndigandet. Därtill framgår det av bestämmelsen att statsrådet genom förordning mer ingående kan föreskriva om övriga förutsättningar för beviljande av stöd vilka föreskrivs i paragrafen i fråga. De omständigheter som föreskrivs genom förordning har med andra en kompletterande karaktär i förhållande till de förutsättningar som anges i lagen. Bestämmelserna om bemyndigande i 2–4 kap. i lagförslaget är i denna utsträckning något noggrannare formulerade än i 3 kap. i lagen om nationella stöd till jordbruket och trädgårdsodlingen (1559/2001). Denna lag var föremål för granskning av grundlagsutskottet (se GrUU 47/2001 rd). Stöden i propositionen är i ifråga om karaktär i den mån jämförbara med de nationella stöden för jordbruk och trädgårdsodling att de båda är budgetbundna och deras tillåtlighet fastställs i enlighet med Europeiska unionens bestämmelser om statsstöd. Stöden enligt propositionen är dock inte viktiga och regelbundna årliga inkomstkällor för markägarna på samma sätt som för jordbrukare och trädgårdsodlare.

Statsrådets normgivningsbehörighet begränsas av att de föreslagna stöden hör till den lagstiftning som gäller statsstöd i grundfördraget. Kommissionen beslutar på basis av denna reglering om godkännande av statsstöd. Bemyndigandet begränsas även av riksdagens beslut om anslag som tas in i statens budget, om anslagens användningsändamål och om andra motiveringar i budgeten. Med beaktande av de ovan nämnda omständigheterna och även statsrådets behörighet att meddela föreskrifter som kompletterar anslagen i statsbudgeten och 7 c § i lagen om statsbudgeten, kan de krav som ställs i bestämmelsen om bemyndigande i grundlagen anses vara uppfyllda.

Förslaget innehåller också några bemyndiganden att utfärda förordning för jord- och skogsbruksministeriet. De ingår i 10, 11, 24, 26, 44 § och 54 § i lagförslaget. De omständigheter som ska anges genom förordning är av teknisk natur och har liten samhällelig och politisk betydelse.

Lagförslagens 5–7 kap. reglerar beviljande och utbetalning av stöd, skyldigheter som hör till stöden, tillsyn samt återkrav av stöd. Dessutom tillämpas i regel motsvarande bestämmelser i statsunderstödslagen på stöden. Förslaget innehåller särskilda bestämmelser om förfarandet när miljöstödsavtal ingås samt om uppsägning och hävande av avtal. Omständigheterna i 5–7 kap. i lagförslaget ska regleras på lagnivå. Enligt 24 § i lagförslaget ska emellertid de uppgifter som gäller ansökande, de uppgifter som ska meddelas i ansökan samt de uppgifter som enligt 26 § ska antecknas i protokollet vid avtalsförhandlingar regleras genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. De omständigheterna ska anses vara av teknisk natur.

Bestämmelserna om tillsyn i statsunderstödslagen tillämpas på stöden i propositionen. Lagförslagens 44 § innehåller en specialbestämmelse om tillsyn som gäller projektgenomförare. Då ska 16 och 17 § i statsunderstödslagen tillämpas på tillsynen. Bestämmelserna om granskningsrätt och utförande av granskning är därmed på lagnivå. Enligt 44 § i lagförslaget utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om i vilken omfattning granskningar ingår i skogscentralens uppgifter och inriktningen på granskningarna samt om andra tekniska detaljer som hänför sig till anordnandet av tillsynen. Den nämnda behörigheten anknyter till jord- och skogsbruksministeriets uppgift att övervaka skogscentralens verksamhet i fråga om beviljande och utbetalning av samt tillsyn över stöden enligt lagförslaget. Enligt 54 § 3 mom. i lagförslaget föreskrivs genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om antalet av och föremålet för de granskningar som ska utföras av Livsmedelsverket och om andra tekniska detaljer som hänför sig till anordnandet av tillsynen.

12.3 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Skogscentralen är inte en myndighet. Skogscentralen har enligt olika lagar uppgifter som innebär utövande av offentlig makt. Vad gäller de stöd som avses i förslaget kan man konstatera att skogscentralen i nuläget sköter uppgifter som grundar sig på genomförande av den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Likaså sköter skogscentralen uppgifter enligt lagen om temporärt stöd för beskogning (1114/2020). Enligt propositionen har skogscentralen till uppgift att bevilja stöd för skogsbruk, betala ut stöd, utöva tillsyn, göra framställningar om återkrav till Livsmedelsverket och ingå miljöstödsavtal. Också i fortsättningen har skogscentralen till uppgift att meddela anmärkning till ombud och att göra framställningar till Livsmedelsverket om meddelande av förbud för ombud. En nyhet är att ett förbud kan gälla också ett biträde. Till skogscentralens uppgifter hör även att göra framställningar om hävande och uppsägning av miljöstödsavtal till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket ska sköta återkrav av stöd och ärenden som gäller hävande och uppsägning av miljöstödsavtal. De uppgifterna som Livsmedelsverket enligt förslaget ska sköta kan anses vara uppgifter om omfattar betydande utövande av offentlig makt. Livsmedelsverket är en myndighet och därför behöver förslaget inte bedömas med tanke på grundlagens 124 §. Dåvarande Landsbygdsverket har från och med början av maj 2007 skött ärenden som gäller återkrav av stöd för skogsbruk vilka skogscentralen beviljat. Dessa uppgifter har från och med början av år 2019 skötts av Livsmedelsverket.

Det måste dock separat bedömas om de uppgifter som ges till skogscentralen innebär betydande utövande av offentlig makt. Som betydande utövande av offentlig makt betraktas till exempel rätt att använda maktmedel som grundar sig på självständig prövning eller att på annat sätt ingripa i individens grundläggande rättigheter (RP 1/1998 rd, s 179/II). Propositionen innehåller inte

bestämmelser som gäller användning av maktmedel. Grundlagsutskottet har ansett att avbrytande av utbetalning och återkrav av återflyttningsbidrag är uppgifter som endast kan ges myndigheter (GrUU 18/2001 rd). Å andra sidan har grundlagsutskottet inte ansett det vara ett problem att verkställighetsuppgifter enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa sköts av arbetslöshetskassorna som inte är myndigheter (GrUU 46/2002 rd). Verkställighetsuppgifterna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) omfattar även bestämmelser om återkrav av arbetslöshetsförmåner. Grundlagsutskottet har inte heller ansett det vara problematiskt att uppgifter som gäller beviljande och återkrav av studiestöd ges till studiestödsnämnden i en högskola där huvudmannen är en privaträttslig sammanslutning eller en stiftelse (GrUU 14/2003 rd). Arbetslöshetsförmåner och studiestöd omfattas dock av utmättningsförbud.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att granskningsbefogenheter som gäller intrång i hemfriden innebär en rätt att befatta sig i betydande grad med skyddet för hemfriden som tryggas för var och en i grundlagen och att en enskild person därmed inte kan få en sådan befogenhet genom en vanlig lag (GrUU 40/2002 rd, GrUU 46/2001 rd och GrUU 43/2010 rd). I anknytning till grundlagsutskottets nämnda praxis har lagförslaget kompletterats med en uttrycklig bestämmelse om att skogscentralens granskningar inte kan gälla lokaler som används för stadigvarande boende.

Ett förbud som meddelas ett ombud eller biträde kan betraktas som ett ingrepp i personens grundläggande fri- och rättigheter. Trots att ett förbud är tidsmässigt, innehållsligt och geografiskt begränsat och trots att ombudet eller biträdet har rätt att söka ändring, kan det föreslagna förbudet anses utgöra ett ingrepp i individens grundläggande fri- och rättigheter på ett betydande sätt. Därför föreslås att skogscentralens uppgifter endast omfattar framställning om utfärdande av beslut till Livsmedelsverket. Det kan vara fråga om betydande utövande av offentlig makt även när det gäller återkrav av stöd eller uppsägning och hävande av miljöstödsavtal. Också i denna utsträckning ska skogscentralen enbart göra en framställning till Livsmedelsverket och då är det inte fråga om betydande utövande av offentlig makt. Såsom det konstaterats ovan sköter Livsmedelsverket redan nu ärenden som gäller återkrav av stöd som skogscentralen beviljat. I propositionen anses det att enbart beviljande, utbetalning och tillsyn inte innebär betydande utövande av offentlig makt.

I fråga om stöden enligt propositionen är det ändamålsenligt att de stöd som återkrävs även i fortsättningen kan mätas ut utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Genom den lagen upphävdes lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/1961). Det har inte funnits något behov av att i lagförslaget inkludera en bestämmelse om att stöd som ska återkrävas kan mätas ut utan dom eller beslut, eftersom en sådan bestämmelse finns i 35 § i statsunderstödslagen. I den nämnda bestämmelsen i statsunderstödslagen hänvisas det till den upphävda lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg. I lagen om verkställighet av skatter och avgifter finns det emellertid en övergångsbestämmelse där det nämns att om det i någon annan lag eller förordning hänvisas till lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg, tillämpas motsvarande bestämmelse i den lagen. Eftersom Livsmedelsverket beslutar om återkrav av stöd i stället för skogscentralen, är bestämmelsen inte heller i denna utsträckning problematisk med avseende på grundlagen.

I lagen om Finlands skogscentral föreskrivs det om skogscentralorganisationen. Lagen i fråga bedömdes av grundlagsutskottet. Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande (GrUU 53/2010 rd) att de dåvarande skogscentralerna ända sedan 1928 under olika namn skött uppgifter som hör samman med att främja och utöva tillsyn över enskilt skogsbruk, varför det handlar en väldigt etablerad administrativ lösning. Lagen om Finlands skogscentral innehåller hänvisningar till förvaltningslagen, till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och till

språklagen. Rättsskyddet och god förvaltning främjas dessutom av de olika förfarandebestämmelser som inkluderats i propositionen rörande beviljande av stöd, utbetalning, återkrav, tillsyn och ingående av förvaltningsavtal (det vill säga miljöstödsavtal), hävande och uppsägning (6–8 kap. i lagförslaget). Dessutom tillämpas i regel motsvarande bestämmelser i statsunderstödslagen på stöden. Uppgifter som innebär betydande utövande av offentlig makt hör till Livsmedelsverket.

Det föreligger rätt att söka ändring i förvaltningsbeslut av skogscentralen. Enligt propositionen tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen på ändringssökande. När det gäller skogscentralens beslut ska den första obligatoriska etappen i sökandet av ändring utgöras av det förfarande med att begära omprövning som avses i 34 § i statsunderstödslagen. Efter det har stöd-mottagaren rätt att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen. Det obligatoriska förfarandet med begäran om omprövning ska dock inte tillämpas på Livsmedelsverkets beslut om förbud för ombud, på återkrav samt på uppsägning och hävande av miljöstödsavtal. De besluten kan enligt 55 § i lagförslaget överklagas genom att anföra besvär direkt hos förvaltningsdomstolen.

Lagförslaget innehåller vissa bestämmelser om förvaltningsbeslut, som kompletterar 11 § i statsunderstödslagen, vilken gäller krav på statsunderstödsbeslut, och 44 och 45 § i förvaltningslagen, vilka gäller innehållet i och motiveringen av förvaltningsbeslut. Grundlagsutskottet har riktat statsrådets uppmärksamhet mot bedömningen av behovet av reglering kring redogörelse för beslutsfattaren med tanke på 21 och 118 § i grundlagen. Ovan nämnda beslut anknyter till god förvaltning och rättsskydd och den sist nämnda bestämmelsen till tjänsteansvaret. Enligt grundlagsutskottet ska beslutsfattaren redogöras i ett beslut som gäller understödsbeslut (GrUU 387/2021 rd). Detta krav har beaktats i 36 § i lagförslaget. I propositionen har det funnits motiverat att också namnet på den föredragande framgår av beslutet.

På basis av det som anförs ovan anses det i propositionen att tilldelandet av de verkställighetsuppgifter som avses i lagen till skogscentralen uppfyller kravet i grundlagens 124 § på att detta behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och att detta inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning.

De föreslagna lagarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ett temporärt incitamentsystem för skogsbruket

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att främja och sammanpassa en ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar skötsel och användning av skogarna. Med stöd av denna lag finansieras åtgärder vars syfte är att

- 1) öka skogarnas tillväxt,
- 2) skydda och öka skogarnas biologiska mångfald,
- 3) främja vattenvården inom skogsbruket,
- 4) stävja klimatförändringar och främja skogarnas anpassning till dem,
- 5) upprätthålla ett vägnät för skogsbruket.

2 §

Tillämpningsområde och begränsningar som gäller användningen av finansieringen

Finansiering som avses i denna lag får inom ramen för det anslag som årligen anvisas i statsbudgeten endast användas till de skogar som omfattas av skogslagens (1093/1996) tillämpningsområde och till de på statsrådets principbeslut baserade enskilda naturskyddsområden vars fridlysningsbestämmelser tillåter den finansierade verksamheten. Finansieringen får då emellertid inte gälla miljöstödsavtal i dessa naturskyddsområden. Finansieringen ska användas för skog som ägs eller förvaltas av sådana stödmottagare som avses i denna lag. Vattenvårdsåtgärder i torvmarksskog, byggande av vägar på dikesrenar, vård av skogsnaturen, byggande av skogsvägar och grundlig förbättring av enskilda vägar anses gälla skog som ägs eller förvaltas av stödmottagare som avses i denna lag, även om åtgärderna och arbetet delvis utförs på något annat område, om de eftersträvade effekterna av arbetet eller åtgärderna kommer stödmottagarna till del. Finansieringen beviljas i form av stöd.

Finansiering enligt denna lag får inte användas till ersättningar som betalas utifrån ett avtal om tidsbegränsad fridlysning av ett område enligt 48 § i naturvårdslagen (/) eller till ersättningar om vilka det föreskrivs i 113 § eller 126 § 2 mom. i den lagen eller om vilka det i övrigt föreskrivs särskilt och inte heller till ersättningar som baserar sig på motsvarande bestämmelser som gällde innan de bestämmelserna trädde i kraft.

Finansiering enligt denna lag får inte användas för planerings- och utredningsarbete som utförs av en myndighet eller av en aktör som sköter offentliga förvaltningsuppgifter.

Med skog avses i denna lag skogsbruksmark som indelas i skogsmark, tvinmark, impediment och övrig skogsbruksmark.

3 §

Förhållande till statsunderstödslagen och bestämmelserna om offentlig upphandling

På stöd som avses i denna lag tillämpas dessutom statsunderstödslagen (688/2001), med undantag för dess 13 § 3 och 4 mom.

Finlands skogscentral, nedan skogscentralen, är statsbidragsmyndighet när det gäller stöd enligt denna lag. I fråga om beslut om återkrav av stöd som skogscentralen har beviljat samt om hävning och uppsägning av miljöstödsavtal är dock Livsmedelsverket statsbidragsmyndighet. När det är fråga om återbetalning av miljöstöd och uppsägning av avtal i samband med skogsskador, är skogscentralen och Livsmedelsverket statsbidragsmyndigheter i enlighet med vad som föreskrivs nedan.

På upphandling som finansieras med stöd enligt denna lag tillämpas bestämmelserna om offentlig upphandling till den del upphandlingen hör till tillämpningsområdet för offentlig upphandling. Om upphandlingens värde understiger det nationella tröskelvärdet och om stödbeloppet grundar sig på godtagbara kostnader, ska stödmottagaren se till att ett tillräckligt antal anbud begärs vid upphandlingar som hör samman med genomförandet av det arbete eller den åtgärd som ska stödjas. Anbud behöver dock inte begäras för ordnande av underentreprenad eller för övervakning och handledning av underleverantörens arbete, om den ansvariga beställaren för genomförandet av det arbete eller den åtgärd som ska stödjas är den som utarbetat verkställighetsplanen.

4 §

Stödmottagare

Endast enskilda markägare kan beviljas stöd enligt denna lag. Med enskilda markägare avses i denna lag

- 1) fysiska personer,
- 2) de som innehar en arrenderätt, en nyttjanderätt som baserar sig på testamente, en efterlevande makes besittningsrätt, en pensionsrätt eller någon motsvarande rättighet, förutsatt att innehavaren av rätten är en fysisk person,
- 3) företag, sammanslutningar och dödsbon där alla bolagsmän, medlemmar eller delägare är fysiska personer och där företagets eller sammanslutningens huvudsakliga syfte är att bedriva gårds- eller skogsbruk,
- 4) en stiftelse vars verksamhet till största delen utgörs av gårds- eller skogsbruk,
- 5) sådana delägarlag för samfällda skogar och sådana delägarlag för i lagen om samfälligheter (758/1989) avsedda samfälligheter där minst 50 procent av andelarna ägs av fysiska personer samt sådana delägarlag för en samfällad skog eller ett samfällt område som har bildats före den 1 mars 2003.

Med enskilda markägare avses dessutom sådana fysiska personer som tillsammans med ett bolag äger en fastighet, förutsatt att de fysiska personernas ägarandel av fastigheten är minst 50 procent och att bolagets huvudsakliga syfte är att bedriva gårds- eller skogsbruk. Som enskilda markägare betraktas dock inte de fonder om vilka det föreskrivs i lagen om placeringsfonder (213/2019) eller i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014).

De fysiska personer som är delägare i en sammanslutning ansvarar för de skyldigheter som hänför sig till stödet.

Närmare bestämmelser om vad som anses vara huvudsakligt bedrivande av gårds- eller skogsbruk enligt 1 och 2 mom. och när bedrivandet av gårds- eller skogsbruk kan anses utgöra största delen av en stiftelses verksamhet utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 §

Iakttagande av vissa regler om statligt stöd

Stöd beviljas inte sådana som uppfyller kraven i riktlinjerna för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av icke-finansiella företag i svårigheter (2014/C 249/01). Stöd beviljas inte heller dem av vilka man med stöd av beslut av Europeiska kommissionen kräver tillbaka stöd som är regelstridiga och oförenliga med den inre marknaden.

Stöd enligt denna lag får inte användas för att ersätta kostnader för vilka stödmottagaren kunde ha tecknat en försäkring.

Skogscentralen ska publicera uppgifter om beviljat stöd i ett allmänt datanät på det sätt som krävs enligt Europeiska unionens lagstiftning till den del som det beviljade stödet överskrider 100 000 euro. Bestämmelser om lämnande av uppgifter om understöd till informationsresursen för statsunderstödsverksamheten och om publicering av understödsuppgifter i samband med det finns i statsunderstödslagen.

Utöver bestämmelserna i denna lag ska i ärenden som gäller stöd för vård av plantbestånd och ungskog iakttas det som föreskrivs i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, nedan *de minimis-förordningen*. Det som föreskrivs i 1–3 mom. gäller dock inte stöd för vård av plantbestånd och ungskog.

6 §

Allmänna villkor för beviljande av stöd

De arbeten som det beviljas stöd för ska vara ändamålsenliga både ekonomiskt och med tanke på bevarandet av skogarnas biologiska mångfald. Arbetena ska i den mån det är möjligt koncentreras så att de kan genomföras på det sätt som är totalekonomiskt mest fördelaktigt. Arbetena ska utföras i enlighet med god yrkespraxis inom skogsbranschen.

Stödet får inte användas för ett arbete eller en åtgärd som enligt lag hör till markägarens skyldigheter. Miljöstöd kan dock beviljas, om det ersätter markägaren den delen som överskrider det ekonomiska bortfall eller den skada som är större än ringa enligt skogslagens 11 §.

Det arbete eller de åtgärder som det beviljas stöd för ska överensstämma med den lagstiftning som gäller dem. Stödet får inte användas för ett arbete eller en åtgärd som har föranletts av verksamhet som konstaterats vara lagstridig. Arbetet får inte medföra sådana negativa konsekvenser för den övriga miljön som rimligen kan undvikas.

7 §

Begränsningar för beviljande av stöd

Stöd beviljas inte stora företag som avses i Europeiska unionens lagstiftning.

Stöd beviljas inte, om en enskild markägare för att få stödet har genomfört ett förmögenhetsarrangemang eller något annat arrangemang vars juridiska form inte motsvarar sakens faktiska natur eller syfte. Stöd beviljas inte heller, om en enskild markägare har gett någon annan omständighet som hänför sig till beviljandet av stöd en sådan form som inte motsvarar sakens egentliga natur eller syfte.

Närmare bestämmelser om definitionen av ett stort företag utfärdas genom förordning av statsrådet.

8 §

Annat offentligt stöd

Ett villkor för att stöd enligt denna lag ska beviljas är att det för det arbete eller den åtgärd som ska finansieras inte har beviljats andra förmåner av offentliga medel. Ett villkor för beviljande av miljöstöd samt stöd för vård av skogsnaturen och hyggesbränning är dessutom att det för objektet i fråga inte med stöd av naturvårdslagstiftningen har finansierats åtgärder med statliga medel under de senaste fem åren före ansökan.

Stöd som har beviljats med stöd av denna lag återkrävs, om det efter att stödet har betalats ut framgår att det för arbetet eller åtgärden har beviljats andra förmåner av offentliga medel.

9 §

Eget arbete, arbete som utförs av utomstående och samprojekt

De arbeten som avses i denna lag kan utföras som eget arbete eller av en utomstående aktör. Stöd beviljas inte för åtgärder som markägaren utfört som eget arbete, om stödbeloppet grundar sig på godtagbara kostnader.

Som samprojekt anses projekt som genomförs på åtminstone två olika fastigheters område, förutsatt att fastigheterna inte tillhör samma markägare och att båda markägarna har rätt till stöd enligt denna lag. Vård av plantbestånd och ungskog kan inte genomföras som samprojekt.

Närmare bestämmelser om det egna arbete som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 §

Verkställighetsplan, anmälan om verkställande och plan för vård av torvmarksskog

För beviljande av stöd för vitaliseringsgödning, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsväg, vård av skogsnaturen och hyggesbränning enligt denna lag förutsätts en verkställighetsplan som godkänts av skogscentralen. En verkställighetsplan för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog ska basera sig på en tidigare upprättad plan för vård av torvmarksskog som har finansierats med stöd av denna lag. Efter att ovannämnda arbeten i skogen och planen för vård av torvmarksskog har slutförts ska en anmälan om verkställande lämnas till skogscentralen inom den tid som skogscentralen bestämmer. Dessutom ska det om utförande av åtgärder som gäller vård av plantbestånd och ungskog ges in en anmälan om verkställande till skogscentralen i samband med ansökan om stöd.

Den som utarbetar verkställighetsplanen, anmälan om verkställande och planen för vård av torvmarksskog ska ha tillräcklig sakkunskap i förhållande till typen och omfattningen av den understödda åtgärden.

Verkställighetsplanen och anmälan om verkställande kan uppgöras som eget arbete enligt 9 §. En plan för vård av torvmarksskog kan inte upprättas som eget arbete. För utarbetande av en verkställighetsplan kan beviljas stöd, om dokumentet upprättas som annat än eget arbete.

Bestämmelser om krav på innehållet i en verkställighetsplan, en anmälan om verkställande och en plan för vård av torvmarksskog utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

11 §

Stödets storlek och avsättning av medel

Stöden kan differentieras regionalt enligt skogsbruksförhållanden och administrativa gränser. Beloppet av stöd för grundlig förbättring av en enskild väg kan differentieras enligt huruvida det är fråga om ett samprojekt eller ett projekt som genomförs av en samfällad skog eller om det är fråga om ett projekt som genomförs på något annat sätt. Stödet för en plan för vård av torvmarksskog kan differentieras enligt antalet fastigheter i det område som planen gäller eller enligt den areal som planen gäller. Stödet beviljas som en procentandel av de godtagbara kostnaderna eller enligt kalkylerade grunder. Om det gäller samägande enligt 4 § 2 mom., beviljas stöd till ett belopp som motsvarar de fysiska personernas relativa ägarandel.

Genom miljöstödet kan markägaren få ersättning för inkomstbortfall vid virkesproduktionen med avdrag för andelen ekonomiskt bortfall eller annan ekonomisk skada som är större än ringa enligt 11 § i skogslagen. I miljöstödet kan dessutom ingå en incitamentsersättning för död ved, som utgör högst 20 procent av miljöstödet totala belopp.

I stödet för hyggesbränning ingår stöd för genomförande av åtgärden och en separat ersättning för det inkomstbortfall vid virkesproduktionen som markägaren orsakas i fråga om det trädbestånd som lämnas kvar på det område där hyggesbränningen genomförs. Volymen av det trädbestånd som ska beaktas i den separata ersättningen är högst 50 kubikmeter virke. I stödet för vård av skogsnaturen ingår dessutom en ersättning för inkomstbortfall vid virkesproduktionen när sådana bortfall har uppkommit.

Närmare bestämmelser om stödets storlek, regional differentiering, godtagbara kostnader, grunder för beräkning av miljöstöd och den incitamentsersättning som hör samman med det samt övriga grunder för bestämmande av stöden utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om det medelrotpris per kubikmeter virke som ska användas vid beräkning av trädbeståndets avverkningsvärde utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Stödets maximi- och minimibelopp och ett projekts minimistorlek i vissa fall

För ett projekt kan beviljas högst 100 000 euro per stödmottagare. Miljöstöd och stöd för byggande av skogsväg kan dock beviljas till ett belopp av högst 300 000 euro per stödmottagare.

Vid samägande enligt 4 § 2 mom. beviljas stöd inte, om de fysiska personernas relativa andel av storleken av det projekt som ska finansieras inte uppfyller kravet på projektets minimistorlek.

Miljöstöd beviljas inte, om det belopp som ska beviljas per avtal är under 500 euro. För vård av skogsnaturen beviljas inte stöd, om det belopp som ska beviljas per projekt är under 500 euro. Vid samägande enligt 4 § 2 mom. har de fysiska personerna inte rätt till stöd, om deras relativa sammanlagda andel av det beviljade miljöstödet eller stödet för vård av skogsnaturen skulle bli mindre än 500 euro.

När det gäller stöd för vård av plantbestånd och ungskog får det totala beloppet av stöd av mindre betydelse som beviljas ett enda företag som avses i artikel 2 i de minimis-förordningen inte överskrida 200 000 euro under en period av tre på varandra följande skatteår.

2 kap.

Ekologiska stöd och stöd som främjar skogarnas tillväxt

13 §

Vård av plantbestånd och ungskog

Stöd kan beviljas för tidig slyröjning i plantbestånd, gallring av plantbestånd och ungskog samt avlägsnande och gallring av låg skärm. Ett villkor för att stöd ska beviljas är att åtgärden inte är kommersiellt lönsam. Dessutom kan stöd beviljas för hopsamling av klenträäd i samband med dessa arbeten.

För att stöd ska kunna beviljas krävs det att objektet, som kan vara fördelat på flera områden, uppfyller kravet på minimiareal och de krav som gäller för avlägsnande av trädbestånd samt de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och bestånd som blir kvar att växa och att objektet inte behöver omedelbar vård efter behandlingen.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för objekt där vård av plantbestånd och ungskog utförs, om avlägsnandet av trädbestånd från objektet, om de krav som gäller efter behandlingen i fråga om trädbeståndets täthet, medellängd och trädbestånd som blir kvar att växa, om konstaterande av utförd vård av plantbestånd eller ungskog samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 §

Vitaliseringsgödsling

Stöd kan beviljas för gödsling med aska av torvmark. Dessutom kan stöd beviljas för gödsling av objekt där marken har borbrist.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

- 1) gödslingsobjektet, som kan vara fördelat på flera områden, uppfyller kravet på minimiareal och minimikraven i fråga om trädbeståndet och marken,
- 2) behövliga skogsvårdsåtgärder har genomförts på objektet,
- 3) det inte finns några betydande behov av avverkning på objektet,
- 4) områdets vattenhushållning är i sin ordning.

Om stöd beviljas på grund av att marken lider av borbrist, är en förutsättning för att stöd ska beviljas dessutom att arbetet utförs i sådana skogar där utvecklingen av trädbeståndet trots skogsvårdsåtgärder avtar på grund av obalans mellan näringsämnen i marken och som genom gödsling kan fås att återhämta sig. Dessutom ska gödselprodukten lämpa sig för att rätta till obalansen mellan näringsämnen.

Stöd beviljas inte, om det vid planering av åtgärden inte har fästs särskild vikt vid de konsekvenser för vattnen och miljön som åtgärden har samt vid minskning av de eventuella negativa effekter som åtgärden medför.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiarealen för objekt där vitaliseringsgödsling utförs, gödslingsobjektet, grunderna för val av gödselprodukt, spridningen av gödselmedlet, minimikraven i fråga om trädbeståndet och marken samt behövliga skogsvårdsåtgärder på objekt där vitaliseringsgödsling ska utföras och om när det inte finns några betydande behov av avverkning och när områdets vattenhushållning är i sin ordning samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

15 §

Plan för vård av torvmarksskog

Stöd kan beviljas för utarbetande av en plan för vård av torvmarksskog, om planen innehåller planering av åtgärder som behövs med tanke på vattenvården och utredning av naturvärden samt planering av minst två andra behövliga skogliga åtgärder.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) förbättrandet av förutsättningarna för virkesproduktion, vattenvården, begränsningen av klimatförändringar och skyddet av den biologiska mångfalden samordnas i planen för vård av torvmarksskog,

2) det område som omfattas av planen uppfyller kravet på minimiareal,

3) det område som omfattas av planen finns inom samma torvmarksområde eller dess delavrinningsområde så att det bildar en ändamålsenlig helhet med tanke på regleringen av markens vattennivå och planeringen av vattenvårdsåtgärder,

4) det för det område som ska omfattas av planen inte tidigare har upprättats en med stöd av denna lag finansierad plan för vård av torvmarksskog.

För utarbetandet av en plan för vård av torvmarksskog beviljas stöd på villkor att

1) det tas hänsyn till skogliga åtgärder utanför det område som ska omfattas av planen, om uppgifterna finns att tillgå i skogscentralens öppna datamaterial när planeringen inleds,

2) de bästa tillgängliga planeringsmetoderna används och skogscentralens öppna datamaterial eller annat motsvarande material som finns tillgängligt när planeringen inleds utnyttjas vid utarbetandet av planen,

3) det utreds vilka naturobjekt och potentiella naturvårdsobjekt, inklusive restaureringsobjekt, det finns på det område som planeras,

4) den färdiga planen innehåller en vattenvårdsplan, en beskrivning av naturobjekten och potentiella naturvårdsobjekt, restaureringsobjekt och objekt för hyggesfritt skogsbruk i det område som omfattas av planen samt en beskrivning av de skogliga åtgärder, vägar på dikesrenar och åtgärder med anknytning till avlopps-, dränerings- och kompletteringsdiken och avhjälpande av erosionsskador som ska genomföras inom de kommande fem åren i det område som omfattas av planen,

5) i planen anges de diken som inte behöver rensas för att förbättra dräneringen och i fråga om vilka rensning bör undvikas för att minimera negativa konsekvenser för vattendragen,

6) de planerade åtgärderna gör det möjligt att bedriva hållbart skogsbruk och minimerar negativa konsekvenser för den biologiska mångfalden, klimatet och vattendragen,

7) i planen identifieras de mest sannolika av de mest betydande negativa miljökonsekvenserna och beskrivs vad som görs för att minimera dem,

8) de markägare som äger eller innehar en fastighet där vattenvårdsåtgärder avses bli genomförda söker stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog efter att planen för vård av torvmarksskog har färdigställts och åtar sig att genomföra åtgärderna i fråga inom en tid som skogscentralen bestämmer, och

9) diken som enligt planen inte ska rensas förblir orensade under de fem år som följer på färdigställandet av planen.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 3 mom. 8 punkten, behöver stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar inte sökas, om vattenvårdsåtgärderna finansieras med annan offentlig finansiering eller om de skogliga åtgärder som anges i planen för vård av torvmarksskog kan genomföras på ett sådant sätt att åtgärdernas negativa konsekvenser för vattendragen minimeras. Åtgärder som genomförs med annan offentlig finansiering ska anmälas till skogscentralen inom en tid som skogscentralen bestämmer.

Närmare bestämmelser om minimiareal för det planerade området, avgränsning av stödberättigande planerat område, godtagbara åtgärder som planeras och minimering av deras miljökonsekvenser, vattenvårdsplan samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar och villkor för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

Stöd kan beviljas för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar, om åtgärderna nämns i en plan för vård av torvmarksskog som finansierats i enlighet med 15 §.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) åtgärderna baserar sig på en plan för vård av torvmarksskog och en verkställighetsplan som har utarbetats på basis av den,

2) det vid genomförandet används bästa tillgängliga vattenvårdsmetoder och vattenvårdsanläggningar som lämpar sig för området och som har en skälig kostnadsnivå,

3) vattenvårdsåtgärderna behövs för att minska suspenderade ämnen och näringsbelastning,

4) en väg på en dikesren är möjlig att göras så att man får en vägförbindelse fram till sådan bärande mark som är närmast dikessystemet.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om godtagbara vattenvårdsåtgärder och vägar på dikesrenar samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

3 kap.

Vägnät för skogsbruket

17 §

Byggande av skogsväg

Stöd kan beviljas för grundlig förbättring av en enskild väg som behövs för transporter inom skogsbruket och för byggande av en ny skogsväg. En grundlig förbättring av en enskild väg kan gälla hela vägen eller en del av den eller dess konstruktioner och anläggningar, och den kan innefatta byggande av en ny skogsväg. En grundlig förbättring av en enskild väg eller byggande av en ny skogsväg kan också gälla byggande av en separat upplagsplats vid vägen. En grundlig förbättring av en enskild väg kan gälla byggande av en separat upplagsplats vid vägen eller byggande av en bro eller anläggning av en vägtrumma som motsvarar en bro, trots att vägen inte byggs om i övrigt. Med skogsväg avses i denna lag en skogsväg enligt 3 § 1 mom. 4 punkten i lagen om enskilda vägar (560/2018).

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) den enskilda väg som ska förbättras grundligt eller den nya skogsvägen till sin struktur lämpar sig för transporter inom skogsbruket under hela året, med undantag för menförestider,

2) det med tanke på helheten av vägnätet av lägre grad kan anses ändamålsenligt att grundligt förbättra vägen eller bygga en ny väg,

3) det i enlighet med lagen om enskilda vägar har bildats en vägrätt och ett av vägdelägarna bestående väglag som sköter vägen; i fråga om ett projekt som en enskild markägare genomför på egen hand krävs dock inte att sådana har bildats,

4) en utomstående övervakare som har tillräcklig yrkesskicklighet och som är oberoende av den som genomför projektet utses för projektet innan stödansökan lämnas in, när det är fråga om byggande eller reparation av en bro,

5) vattenlevande organismer har möjlighet att förflytta sig obehindrat, när det är fråga om åtgärder i anslutning till vägtrummor och broar.

En förutsättning för att stöd ska beviljas för grundlig förbättring av en enskild väg är dessutom att väglaget har fullgjort sin skyldighet enligt 50 § 1 mom. i lagen om enskilda vägar. För byggande av en ny skogsväg beviljas stöd på villkoret att skyldigheten i fråga har fullgjorts innan en godtagbar anmälan om verkställande lämnas till skogscentralen efter att vägen har blivit färdig.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om byggande av en upplagsplats enligt 1 mom. samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Ytterligare förutsättningar för beviljande av stöd för grundlig förbättring av en enskild väg

Förutsättningar för att stöd för grundlig förbättring av en enskild väg ska beviljas är

1) att den väg som ska förbättras grundligt har byggts i enlighet med åtminstone de tekniska krav som gällde för byggande av basvägar vid den tidpunkt när vägen byggdes,

2) att den väg som ska förbättras grundligt är i dåligt skick eller tekniskt föråldrad,

3) att det till verkställighetsplanen har fogats en jordmånsundersökning, ett mätprotokoll över bärigheten eller någon annan utredning av vilken det framgår att den planerade bärigheten hos den väg som ska förbättras grundligt möjliggör virkestransport året runt, med undantag för men-förestider,

4) att den väg som ska förbättras grundligt uppfyller de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, den maximala vägtätheten i vägens verkningsområde och skogsbrukstransporternas uppskattade andel av transporter på vägen,

5) till den del anläggande av en ny skogsväg ingår i den grundliga förbättringen av en enskild väg att den nya vägen uppfyller de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd samt den maximala vägtätheten i vägens verkningsområde,

6) att underhållet av den väg som ska förbättras grundligt har skötts.

För att stöd ska beviljas förutsätts dessutom att grundlig förbättring av vägen inte har finansierats med medel enligt lagen om enskilda vägar eller den upphävda lagen om enskilda vägar (358/1962) under de senaste 20 åren. Från detta krav kan dock göras undantag, om användningen av vägen har förändrats väsentligt på grund av att skogsbrukstransporterna har ökat eller om användningen kommer att förändras på grund av en uppskattad ökning av skogsbrukstransporterna eller om vägens struktur inte längre lämpar sig för den materiel för virkestransport, flistransport eller maskintransport som används. För avvikelser krävs också att det har gått minst tio år från den föregående finansieringen av grundlig förbättring av vägen med offentliga medel. Tidsfristen räknas från slutbetalningen av finansieringen.

Närmare bestämmelser om de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, den maximala vägtätheten i vägens verkningsområde, uppskattad andel skogsbrukstransporter av transporter på vägen och en ny vägs målbärighet, minimilängd och minimibredd samt andel av vägtätheten i vägens verkningsområde och det villkor som gäller skötsel av vägens underhåll samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Ytterligare förutsättningar för beviljande av stöd för byggande av en ny skogsväg

En förutsättning för att stöd för byggande av en ny skogsväg ska beviljas är att den nya skogsvägen uppfyller de krav som gäller vägens målbärighet, minimilängd och minimibredd, den maximala vägtätheten i vägens verkningsområde och den uppskattade andelen skogsbrukstransporter av transporter på vägen. En ytterligare förutsättning är att ett tidigare körstråk i regel kan användas vid dragningen av vägen och att ett skogsområde som bevarats enhetligt inte delas upp.

Stöd beviljas för byggande av en ny skogsväg som genomförs antingen av enskilda markägare som ett samprojekt eller av en samfälld skog.

Närmare bestämmelser om kraven på den nya skogsvägens målbärlighet, minimilängd och minimibredd, den maximala vägtätheten i vägens verkningsområde och skogsbrukstransporternas andel av transportererna på vägen samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

4 kap.

Bevarande av skogarnas biologiska mångfald och vård av skogsnaturen

20 §

Miljöstöd

Miljöstöd kan beviljas om bevarande av skogens biologiska mångfald, naturvård eller annan användning av skogen än för virkesproduktion beaktas i åtgärder som hänför sig till skötseln eller användningen av skogar på ett mera omfattande sätt än vad som enligt skogslagen är den enskilda markägarens skyldighet. Stöd kan också beviljas för beredning av miljöstödsavtal.

En förutsättning för att stöd ska beviljas är att en enskild markägare med skogscentralen ingår ett avtal där markägaren förbinder sig att inom ett visst område bevara skogarnas biologiska mångfald samt att inte vidta några skogsbruksåtgärder inom området utan skogscentralens samtycke.

Avtalet mellan skogscentralen och den enskilda markägaren kan innehålla ett villkor enligt vilket markägaren åtar sig att följa en vård- och användningsplan som främjar bevarandet av särdragen i den livsmiljö som ligger inom det område som avtalet gäller.

Avtalet är i kraft i tio år. Det gäller även om området helt eller delvis överläts till en ny enskild markägare.

Närmare bestämmelser om hur miljöstödet ska allokeras och när åtgärderna enligt 1 mom. är mer omfattande än vad som föreskrivs i skogslagen samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Vård- och användningsplan och övrig beredning av miljöstödsavtal

I en vård- och användningsplan ska ingå uppgifter om de naturvårdsåtgärder som ska genomföras i avtalsområdet samt en tidsplan för åtgärderna.

På vård- och användningsplaner tillämpas vad som i 10 § föreskrivs om verkställighetsplaner.

Med beredning av ett miljöstödsavtal avses uppgörande av en vård- och användningsplan, kartläggning av miljöstödsobjekt, uppskattning av naturvärden och avgränsning av naturobjekt samt utredning av värdet av avtalsobjektet och det marknadsdugliga trädbeståndet på den skogsfastighet där avtalsobjektet ligger. I beredningen av ett miljöstödsavtal kan inkluderas även insamling av uppgifter som behövs för beräkning av incitamentsättning. För beredningen av ett miljöstödsavtal kan beviljas stöd endast om beredningen inte görs som eget arbete av en enskild markägare och den som bereder avtalet har tillräcklig sakkunskap för uppgiften.

22 §

Vård av skogsnaturen

Stöd kan beviljas för

1) sådana arbeten för vård och iståndsättning av livsmiljöer som är viktiga med tanke på mångfalden samt för återställande av skogs- och torvmarksmiljöer,

2) förebyggande eller avhjälpande av skador på vattendrag och sjöar som tidigare genomförda skogsdikningar har medfört, om åtgärden är av större betydelse än vanligt för vård av vatten och vattennaturen och om kostnaderna inte kan hänföras till någon som orsakat dem,

3) sådan förbättring av livsmiljöerna för vilt eller utveckling av skogens landskaps-, kultur- och rekreationsvärden eller annat främjande av skogligt mångbruk som görs utöver de åtgärder som avses i 1 och 2 punkten.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Stöd kan beviljas utifrån en ansökningsomgång för projekt. Stöd kan också beviljas utan ansökningsomgång för flera enskilda markägares samprojekt eller för vårdarbete som genomförs av en enda enskild markägare. Vid beviljandet av stöd ska skogscentralen prioritera de fokusområden inom naturvärden som anges i de regionala skogsprogrammen.

Närmare bestämmelser om hur stödet för vård av skogsnaturen ska allokeras samt om övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

23 §

Hyggesbränning

Stöd kan beviljas för hyggesbränning på föryngringsytor.

Förutsättningar för beviljande av stöd är att

1) objektet där hyggesbränning utförs uppfyller kravet på minimiareal och näringshalt,

2) naturvårdsträd som står kvar på området bränns i samband med arbetet,

3) en ansvarsförsäkring har tecknats för hyggesbränningen,

4) hyggesbränningen genomförs under en yrkeskunnig arbetsledning.

Stöd beviljas på villkoret att stödmottagaren iakttar den vård- och underhållsskyldighet som det föreskrivs om i denna lag.

Närmare bestämmelser om minimiareal, näringshalt och minimikrav och kvalitet i fråga om naturvårdsträd på det objekt där hyggesbränning ska utföras samt övriga i denna paragraf föreskrivna förutsättningar för beviljande av stöd utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Beviljande och utbetalning av stöd

24 §

Ansökan om stöd

Stöd söks skriftligt hos skogscentralen. I ansökan ska uppges personbeteckningen för sökande som är fysiska personer och FO-nummer för övriga sökande. En fysisk person ska utöver personbeteckningen också uppges FO-nummer, om personen har skaffat ett sådant i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet. Om den sökande är en sammanslutning eller ett dödsbo, ska i ansökan uppges namnen på delägarna i sammanslutningen eller dödsboet och till ansökan fogas ett intyg över att delägarna godkänner ansökan om stöd. Vad som ovan i detta moment föreskrivs om personbeteckning och FO-nummer gäller också delägarna i sammanslutningar och dödsbon.

Stöd ska sökas innan åtgärderna inleds. Åtgärderna får inledas först efter det att skogscentralen har godkänt ansökan och verkställighetsplanen. Vad som ovan i detta moment föreskrivs

om tidpunkten för inledande av åtgärder gäller inte planeringen av arbetet. Ansökan om stöd för vård av plantbestånd och ungskog ska dock lämnas in efter att arbetet har utförts inom en tidsfrist som är bunden till inledandet och slutförandet av åtgärden.

Trots bestämmelserna i 2 mom. om samtidig ansökan om stöd för uppgörande av en verkställighetsplan och för verkställande av ett projekt, får stöd sökas separat för uppgörande av en verkställighetsplan, om avsikten är att åtgärden finansieras i form av ett samprojekt.

Närmare bestämmelser om ansökan om stöd, de uppgifter som ska uppges i ansökan och tidsfristen för ansökan om stöd för vård av plantbestånd och ungskog utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

25 §

Ansökningsomgångar för projekt

Skogscentralen kan välja ut sådana som ska genomföra projekt för vård av skogsnaturen utifrån en ansökningsomgång för projekt. Den som i samband med en ansökningsomgång har valts ut att genomföra ett sådant projekt ska samla in markägarnas ansökningar och lämna in dem samtidigt till skogscentralen inom en tidsfrist som skogscentralen bestämmer. Det kan genomföras högst tre ansökningsomgångar om året.

Skogscentralen ska i en ändamålsenlig omfattning informera om möjligheten att söka stöd som avses i 1 mom., om grunderna för val av projekt och övriga processer som ska följas vid ansökan samt om de huvudsakliga förutsättningarna och villkoren för beviljande av stöd.

Närmare bestämmelser om urvalskriterier och urvalsprocesser vid ansökningsomgångar för projekt får utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 §

Avtalsprocess

När en ansökan om miljöstöd har blivit anhängig ska skogscentralen förhandla med den enskilda markägaren om miljöstödsavtalets innehåll. Vid förhandlingarna ska det avtalas om avgränsning av avtalsobjektet, objektets användningsbegränsningar och eventuella miljövårdsarbeten.

Skogscentralen ska upprätta ett protokoll över förhandlingarna. I protokollet ska ingå uppgifter om avgränsningen av avtalsobjektet, objektets trädbestånd samt de användningsbegränsningar och eventuella miljövårdsarbeten som hänför sig till objektet. I protokollet ska också anges villkoren för uppsägning, hävning och överföring av avtalet. Skogscentralen och den som ansöker om stödet ska underteckna protokollet.

Skogscentralen fattar beslut om miljöstödet på grundval av protokollsuppgifterna. Ett miljöstödsavtal uppkommer först när skogscentralen har fattat stödbeslutet. Avtalet bildas av skogscentralens stödbeslut och protokollet.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska antecknas i det protokoll som avses i 2 mom. utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

27 §

Skogscentralens utredningsskyldighet

Innan skogscentralen fattar beslut i ärendet ska den utreda om de begränsningar som följer av 16 §, 5 kap., 47, 53, 66, 67, 79–81, 83, 87, 93–96, 106, 126 och 127 § i naturvårdslagen gäller den planerade åtgärden. Skogscentralen ska vid behov begära ett utlåtande om ansökan av den

närings-, trafik- och miljöcentral inom vars verksamhetsområde åtgärden är planerad att genomföras. Skogscentralen får dock avgöra ärendet utan utlåtande från närings-, trafik- och miljöcentralen, när två månader har förflutit från det att begäran om utlåtande sändes till centralen.

28 §

Vissa utredningar som behövs av sökanden för avgörande av ansökan och inledande av ansökningsomgång för projekt

Beslut om stöd för genomförande av ett samprojekt får inte fattas förrän skogscentralen har fått en utredning där det framgår att de enskilda markägare som deltar i projektet har förbundit sig att genomföra projektet. När det är fråga om en ansökningsomgång som gäller projekt för vård av skogsnaturen, ska skogscentralen inhämta de enskilda markägarnas förbindelse innan ansökningsomgången inleds.

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas inte på skogsvägsprojekt. Om det gäller ett skogsvägsprojekt som genomförs som ett samprojekt, får beslut om stöd för genomförandet inte fattas förrän skogscentralen har fått ett skriftligt meddelande om väglagets beslut om grundlig förbättring av en enskild väg eller byggande av en ny skogsväg samt en uppdaterad förteckning över vägdelägarna och de vägenheter som fastställts för dem. Om det är fråga om byggande av en ny skogsväg, ska till skogscentralen också lämnas ett protokollsutdrag från den förrättning vid vilken väglaget har bildats.

De utredningar som avses i 1 och 2 mom. ska vara undertecknade. Det räcker då att en kopia av det undertecknade originaldokumentet är tillgängligt för att användas vid beslutsfattandet. De undertecknade originaldokumenten kan vid behov kontrolleras också efter utbetalning av stödet.

Om genomförandet av den åtgärd som det söks stöd för omfattas av en sådan miljökonsekvensbedömning som avses i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (252/2017), får stödbeslutet inte fattas förrän skogscentralen fått tillgång till miljökonsekvensbeskrivningen enligt 19 § i den lagen och till kontaktmyndighetens motiverade slutsats i fråga om den. Av stödbeslutet ska det framgå hur bedömningen har beaktats vid beslutsprövningen.

Om en åtgärd som ingår i en plan för vård av torvmarksskog omfattas av skyldigheten att göra en anmälan om dikning i enlighet med vattenlagen (587/2011), får beslut om vattenvårdsåtgärder och byggande av väg på dikesren i torvmarksskog inte fattas förrän skogscentralen har fått den anmälan om dikning som har lämnats till närings-, trafik- och miljöcentralen och ett eventuellt utlåtande om den. Inte heller ett beslut om stöd för byggande av skogsväg får fattas förrän skogscentralen har fått anmälan i fråga och ett eventuellt utlåtande om den, om det ska göras en anmälan om dikning i enlighet med vattenlagen om en åtgärd som ingår i verkställighetsplanen i fråga.

29 §

Anmärkning och temporärt förbud

Skogscentralen kan ge en anmärkning till ett ombud eller biträde som uppgör ansökningar om stöd enligt denna lag, verkställighetsplaner, anmälningar om verkställande, vård- och användningsplaner eller andra handlingar som hänför sig till ansökningsärenden som avses i denna lag, om ombudet eller biträdet i handlingarna har gett skogscentralen vilseledande eller felaktiga uppgifter och om de nämnda uppgifterna är väsentliga vid bedömningen av förutsättningarna för beviljande av stöd.

Livsmedelsverket kan på framställning av skogscentralen förbjuda ett ombud eller biträde att upprätta handlingar som avses i 1 mom., om ombudet eller biträdet trots en anmärkning från

skogscentralen har lämnat vilseledande eller felaktiga uppgifter upprepade gånger och om ombudets eller biträdets förfarande utan att det uppdragats skulle ha lett till att skogscentralen på grund av de vilseledande eller felaktiga uppgifterna hade fattat ett felaktigt beslut om beviljande av stöd eller felaktigt hade betalat ut stöd.

Av förbudsbeslutet ska framgå förbudets giltighetstid. Förbudet kan meddelas för högst ett år och det ska avgränsas geografiskt. Ett förbud på ett år kan endast meddelas om verksamheten har varit omfattande.

30 §

Förfarande som gäller samägda fastigheter

De samägare till en samägd fastighet som äger minst 60 procent av fastigheten och till vilka hör samägare som sköter fastigheten har rätt att gemensamt för hela fastighetens räkning vidta åtgärder som kan stödjas i enlighet med denna lag och ta emot stöd, om de avstår från att kräva andra på kostnaderna för genomförandet än de samägare som deltagit i genomförandet av åtgärden. Också en enskild samägare som äger 60 procent av fastigheten och är en samägare som sköter fastigheten har samma rättighet. De samägare som har beviljats stöd ansvarar då för de skyldigheter som hänför sig till stödet.

Som samägare som sköter fastigheten anses en samägare som

- 1) i ett avtal som avses i 24 kap. 1 § i ärvdabalken (40/1965) har utsetts att sköta fastigheten,
- 2) genom avtal som ingåtts av samägarna har utsetts att fungera som en i denna lag avsedd samägare som sköter fastigheten,
- 3) bor på fastigheten, om ett avtal som avses i 1 eller 2 punkten inte har ingåtts.

Bestämmelserna i 1 och 2 mom. tillämpas på sådana delägare i ett oskiftat dödsbo vars beräknade andel vid tidpunkten för beviljandet av stödet är 60 procent av fastigheten. Vad som ovan i denna paragraf föreskrivs om fastigheter tillämpas också på en sådan kvotdel av en fastighet som förvaltas genom samskifte.

I ansökan ska det anges hur de samägare som inte ansöker om stöd har informerats om den planerade åtgärden och hur de har instruerats om att underrätta sökandena om sin eventuella negativa ståndpunkt i ärendet. De behöver dock inte informeras, om det inte är möjligt att nå dem utan stora svårigheter.

Ett beslut som avses i denna paragraf anses ha kommit till samägarnas kännedom, när det har delgivits en av de samägare som sköter fastigheten. Bestämmelser om delgivning till ett dödsbo finns i 57 § 2 mom. i förvaltningslagen (434/2003).

31 §

Otillräckliga bevillningsfullmakter

Jord- och skogsbruksministeriet har rätt att bestämma att skogscentralen för viss tid eller tills vidare ska avslå stödansökningar som blir anhängiga efter att beslutet offentliggjorts, om det under det år då ansökningarna anhängiggjorts inte längre finns tillräckliga bevillningsfullmakter för finansiering av stödet.

Det beslut om avslag på stödansökningar som avses i 1 mom. ska publiceras i jord- och skogsbruksministeriets föreskriftssamling. Skogscentralen ska dessutom informera om jord- och skogsbruksministeriets beslut i lämplig omfattning.

De ansökningar som anhängiggjorts innan det beslut som avses i 1 mom. offentliggjorts ska avgöras i den ordning som de inkommit och inom ramen för de bevillningsfullmakter som anvisats för åtgärderna. Om det inte finns bevillningsfullmakter under det år då ansökningarna anhängiggjorts, ska de återstående ansökningarna överföras för behandling följande år inom

ramen för de bevilningsfullmakter som anvisats för åtgärderna. Till den del det inte heller följande år finns några bevilningsfullmakter ska ansökningarna avslås.

32 §

Beslut om stöd som grundar sig på en verkställighetsplan

Stöd för utarbetande av en verkställighetsplan kan beviljas separat, om åtgärderna är avsedda att finansieras i form av ett samprojekt. I annat fall ska beslut om stöd för verkställighetsplanen och stöd för genomförandet fattas samtidigt.

Av ett beslut genom vilket stöd för utarbetande av en verkställighetsplan beviljas separat ska framgå att stödet beviljas förutsatt att projektet genomförs enligt den tidsfrist som skogscentralen har angett. Ytterligare ett villkor för beviljande av stöd för utarbetande av en verkställighetsplan är att skogscentralen inom de tidsfrister som den har angett får en verkställighetsplan som uppfyller kraven enligt denna lag, en ansökan som gäller stöd för genomförande av projektet samt en redogörelse för slutförandet av arbetet. Om avsikten är att arbetet ska finansieras med annan finansiering, är ett villkor för beviljande av stöd att en redogörelse för slutförande av projektet i enlighet med verkställighetsplanen lämnas till skogscentralen inom den tidsfrist som skogscentralen har angett.

33 §

Förpliktelser som följer av Europeiska unionens lagstiftning vid stödbeslut

Utöver vad som fastställs i de minimis-förordningen om de uppgifter som ska anges i stödbeslut om stöd av mindre betydelse, ska av beslut om stöd för vård av plantbestånd och ungskog framgå att skogscentralen är skyldig att återkräva stöd som strider mot förordningen.

I andra stödbeslut än de som avses i 1 mom. ska särskilt anges de krav som Finland är skyldigt att uppfylla vid genomförandet av den stödordning för skogsbruket som har godkänts av Europeiska kommissionen. Stödmottagaren ska informeras om att skogscentralen är skyldig att återkräva stödet med ränta, om kraven i kommissionens beslut om godkännande inte har iakttagits när stödet beviljades. Stödmottagaren ska samtidigt också informeras om att skogscentralen är skyldig att återkräva stödet även i det fall att det i övrigt förutsätts enligt Europeiska unionens lagstiftning. Närmare bestämmelser om vilka stödkrav som i stödbeslutet ska anges som baserade på kommissionens beslut om godkännande utfärdas genom förordning av statsrådet.

34 §

Extra tid för genomförande av åtgärder

Skogscentralen kan besluta att bevilja extra tid på högst två år för slutförande av arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. En förutsättning för att extra tid ska beviljas är att genomförandet av åtgärden har försenats på grund av ett oförutsägbart hinder. Extra tid beviljas inte, om slutförandet av åtgärderna har försenats på grund av hur stödmottagaren, den som gjort upp verkställighetsplanen, ett annat ombud som stödmottagaren anlitat eller den som genomför det projekt som beviljats stöd har förfarit. Skogscentralen kan av särskilda skäl förlänga beviljad extra tid med högst två år.

35 §

Vissa beslut om stödbelopp

Till den del storleken på sådant stöd för genomförande som grundar sig på en verkställighetsplan bestäms enligt faktiska kostnader ska skogscentralen, utöver det beslut som avses i 11 § i statsunderstödslagen, separat besluta om det slutliga stödbeloppet efter att projektet är klart och en godtagbar anmälan om verkställande har presenterats för skogscentralen. Detsamma gäller stöd för en plan för vård av torvmarksskog och stöd för miljövårdsarbeten.

När skogscentralen har fått kännedom om saken ska den fatta ett separat beslut om huruvida en överskridning av den arbetsmängd och den mängd utrustning och de kostnader som uppgetts i ansökan kan godkännas. En förutsättning för godkännande är att överskridningen har varit oförutsägbar. Beslut om smärre överskridningar fattas dock först i samband med beslutet om stödets slutliga storlek.

36 §

Beslutsfattare och undertecknande av beslut samt automatiserat beslutsfattande

I förvaltningsbeslut som skogscentralen fattar med stöd av denna lag och som avgörs efter föredragning ska namnet på beslutsfattaren och föredraganden antecknas.

Skogscentralens beslut om beviljande, utbetalning eller förvägrande av stöd får undertecknas maskinellt.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 14 § 3 mom. i lagen om Finlands skogscentral (418/2011) får skogscentralen, med iakttagande av vad som någon annanstans i lag föreskrivs om möjliggörande av automatiserat beslutsfattande för myndigheter, automatiskt fatta beslut om beviljande av stöd för vård av plantbestånd och ungskog och stöd för vitaliseringsgödsling samt beslut om slutligt stödbelopp. Med avvikelse från vad som i 6 § 1 mom. i denna lag föreskrivs om att det arbete som får stöd ska vara ändamålsenligt både ekonomiskt och med tanke på bevarandet av skogarnas biologiska mångfald, ska dessa omständigheter beaktas vid beviljandet av stöd endast till den del som geografisk information som hör samman med bedömningen av ändamålsenligheten av det arbete som ska stödjas finns tillgängliga elektroniskt vid det automatiserade beslutsfattandet.

37 §

Utbetalning av stöd

Stöd på högst 300 euro betalas ut i en post.

Till den del beloppet av stöd som grundar sig på en verkställighetsplan bestäms enligt faktiska kostnader ska stödmottagaren, den som utarbetat anmälan om verkställande eller något annat av stödmottagaren anlitat ombud på begäran av skogscentralen lämna kopior av verifikat över de faktiska kostnaderna till skogscentralen.

Trots det som föreskrivs i 1 mom. betalas miljöstöd ut i en post när avtalsperioden börjar. Miljöstöd på mer än 10 000 euro kan dock betalas ut i fler än en post. Stöd för miljövårdsarbeten betalas ut först efter det att skogscentralen har fattat beslut om det slutliga stödbeloppet.

Stöd för vård av skogsnaturen betalas till den som genomför projektet, om stödet har beviljats utifrån en ansökningsomgång för projekt.

På den som gjort upp verkställighetsplanen och anmälan om verkställande eller på andra ombud som stödmottagaren anlitat tillämpas vad som i 12 § 4 mom. i statsunderstödslagen föreskrivs om uppgifter som ska lämnas för utbetalningen av stödet.

38 §

Uppgifter som ska föras in i fastighetsdatasystemet

Skogscentralen ska se till att uppgifterna om ett miljöstödsavtal förs in i fastighetsdatasystemet, när beslutet att bevilja stöd har fattats eller avtalet har ändrats eller markägaren har sagt upp avtalet på grund av att området ska bli ett naturskyddsområde. Livsmedelsverket ska se till att uppgifter om uppsägning och hävning av sådana avtal registreras i fastighetsdatasystemet.

6 kap.

Skyldigheter som hänför sig till stödet samt tillsyn

39 §

Skyldighet att tillåta att en väg används för rekreation

En markägare som har beviljats stöd för byggande av en skogsväg är skyldig att tillåta att skogsvägen eller den enskilda vägen avgiftsfritt används för rekreation. Användningen kan dock begränsas, om det behövs för att förhindra att vägen skadas, skydda känsliga områden, säkerställa att vägen används på ett säkert sätt eller säkerställa att vägen kan användas för skogsbrukstransporter på ett ändamålsenligt sätt. Det som föreskrivs ovan i detta moment om användning av en väg för rekreation gäller inte användning av vägen för annan ekonomisk verksamhet än skogsbruk.

Skyldigheten enligt 1 mom. är i kraft tio år efter det att det stöd som beviljats för åtgärden har betalats ut till fullo.

40 §

Vård- och underhållsskyldighet

En enskild markägare som har fått stöd för vård av plantbestånd och ungskog är skyldig att i fem år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. En enskild markägare som har fått stöd för vitaliseringsgödsling, vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsväg, vård av skogsnaturen eller hyggesbränning är skyldig att i tio år efter det att allt stöd för åtgärden har betalats ut se till att det område eller den skogsväg som åtgärden har omfattat vårdas och underhålls. Ett område som underhållet gäller får inte börja användas så att användningen av området för skogsbruksändamål väsentligt förhindras.

Till vård- och underhållsskyldigheten hör

1) i fråga om stöd för vård av plantbestånd och ungskog att det sörjs för skogsbeståndets fortsatta utveckling så att det inte finns behov att bevilja objektet stöd för vård av plantbestånd och ungskog förrän fem år har förflutit från slutbetalningen av det beviljade stödet,

2) i fråga om stöd för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog att de anordningar och konstruktioner som har byggts hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

3) i fråga om stöd för byggande av skogsväg att det på skogsvägar, andra enskilda vägar och särskilda upplagsplatser sörjs för behövlig grusning, reparation av trummor och broar samt öppning av tilläppta diken och andra arbeten som vägunderhållet förutsätter,

4) i fråga om stöd för vård av skogsnaturen att anordningar och konstruktioner som byggts på vårdområdet hålls i ett skick som motsvarar deras ändamål,

5) i fråga om hyggesbränning att naturvårdsträd som bränts inte avlägsnas.

Till vård- och underhållsskyldigheten i samband med stöd för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödning, vård av skogsnaturen och hyggesbränning hör att den enskilda markägaren i det område som åtgärden gäller inte utför förnygringsavverkningar eller avverkningar som inte är ändamålsenliga med tanke på skogsodling under en i 1 mom. avsedd tidsperiod på fem eller tio år från slutbetalningen av stödet. En förnygringsavverkning får göras endast när objektet drabbats av en sådan naturkatastrof som kräver förnygringsavverkning.

Finansieringen enligt denna lag får inte användas för arbete som hör till vård- och underhållsskyldigheten.

41 §

Överföring av vård- och underhållsskyldigheten och andra skyldigheter som hänför sig till stödet

Vid byte av ägaren till eller innehavaren av en särskild rättighet till en fastighet eller ett annat område överförs vård- och underhållsskyldigheten till den nya enskilda markägaren. Skogscentralen ska på ansökan upphäva vård- och underhållsskyldigheten, om en fastighet eller ett område löses in och användningen av fastigheten eller området för skogsbruksändamål därmed väsentligt förhindras. I sådana fall är markägaren inte skyldig att betala tillbaka stödet.

Vid byte av ägare eller innehavare av en särskild rättighet ska den enskilda markägaren se till att den nya enskilda markägaren får information om den lagstadgade vård- och underhållsskyldigheten samt skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation. En enskild markägare som har fått stöd för en plan för vård av torvmarksskog ska på motsvarande sätt informera en ny enskild markägare om den skyldighet som det föreskrivs om i 15 § 3 mom. 8 punkten.

Skogscentralen kan godkänna att de skyldigheter som hör samman med stöd som centralen beviljat överförs på någon annan än en enskild markägare, om ägaren till eller innehavaren av en särskild rättighet till fastigheten eller området har ändrats och om den nya ägaren eller innehavaren uppfyller det krav som föreskrivs i 5 § 1 mom. Ett ytterligare villkor för godkännandet är att det med tanke på användningen av statens medel och målen för finansieringen kan anses ändamålsenligt att överföra de skyldigheter som hör samman med det stöd som skogscentralen beviljat. Genom beslut av skogscentralen träder den nya ägaren eller innehavaren in i den enskilda markägarens ställe och får de skyldigheter och rättigheter som enligt denna lag hänför sig till stödet. Ett ärende som avses i detta moment kan anhängiggöras av den nya ägaren eller innehavaren ensam eller tillsammans med den tidigare enskilda markägaren. Om de skyldigheter som hänför sig till stödet inte överförs till den nya ägaren eller innehavaren på det sätt som nämns ovan, är den tidigare privata markägaren skyldig att återbetala stödet.

42 §

Upphävning av vård- och underhållsskyldigheten

Skogscentralen kan upphäva vård- och underhållsskyldigheten för ett område eller en skogsväg, om

- 1) den enskilda markägaren till väsentliga delar har förlorat den ekonomiska fördelen av det arbete som finansierats med statliga medel,
- 2) den fördel som avses i 1 punkten har förlorats på grund av en naturkatastrof eller av någon annan orsak som inte beror på markägaren, och
- 3) det inte är ändamålsenligt att utföra arbetet igen.

Skogscentralen kan upphäva vård- och underhållsskyldigheten för ett område eller en skogsväg, om den ekonomiska fördelen av det arbete som finansierats förloras av den anledningen att

- 1) området eller en betydande del av det i en plan anvisas för något annat ändamål än för skogsbruksmark,

2) ett miljöstödsavtal eller ett motsvarande avtal ingås för området eller en betydande del av det, eller

3) området omfattas av användningsbegränsningar eller åtgärdsförbud som införts med stöd av lag.

Om den enskilda markägaren slutar använda området eller en betydande del av det som skogsbruksmark, ska skogscentralen upphäva vård- och underhållsskyldigheten för området.

Den enskilda markägaren är inte skyldig att betala tillbaka det stöd som markägaren fått, om vård- och underhållsskyldigheten upphävs med stöd av 1 eller 2 mom. Om vård- och underhållsskyldigheten upphävs med stöd av 3 mom., är markägaren skyldig att betala tillbaka erhållet stöd.

43 §

Skyldighet att lämna uppgifter som hänför sig till stödet

Ett stödvillkor är att originalverifikat över de faktiska kostnader som meddelats i ansökningshandlingarna vid behov kan kontrolleras också efter utbetalning av stödet. Originalverifikaten och de undertecknade originalutredningarna enligt 28 § ska bevaras i tio års tid efter slutbetalning av stödet.

På den som gjort upp verkställighetsplanen och på andra ombud som stödmottagaren anlitat samt på den som genomför det understödda projektet tillämpas vad som i 14 § i statsunderstödslagen föreskrivs om statsunderstödmottagarens skyldighet att lämna uppgifter.

Den enskilda markägaren ska utan dröjsmål meddela skogscentralen om byte av ägare till eller innehavare av en särskild rättighet till ett sådant område för vilket ett miljöstödsavtal har ingåtts. Dessutom ska den enskilda markägaren meddela skogscentralen om naturkatastrofer eller om andra av markägaren oberoende förändringar i förhållandena inom det område som miljöstödsavtalet gäller.

44 §

Skogscentralens tillsynsuppgift och handlingar som gäller statligt stöd

Skogscentralen har till uppgift att övervaka villkoren för beviljande, utbetalning och användning av stöd och iakttagandet av de skyldigheter som hänför sig till stöden i enlighet med 15–17 § i statsunderstödslagen. Skogscentralen har också rätt att kontrollera om den som genomför det understödda projektet har fullgjort de skyldigheter som hänför sig till stödet. På skogscentralens granskningsrätt och utförandet av granskningar tillämpas de ovannämnda bestämmelserna i statsunderstödslagen. Bestämmelser om förfarandet vid granskningar finns dessutom i 39 § i förvaltningslagen. Granskning får inte utföras i utrymmen som används för boende av permanent natur.

Skogscentralen ska ge stödmottagaren möjlighet att avhjälpa de brister som konstaterats vid en fältgranskning, om bristerna är små och kan avhjälpas utan oskäligt besvär. Om försummelsen av skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation är obetydlig, ska skogscentralen upplysa den markägare som fått stöd om skyldighetens innehåll och ge stödmottagaren möjlighet att avhjälpa försummelsen. Skogscentralen ska i sådana fall fastställa en viss tid inom vilken bristerna eller försummelserna ska avhjälpas.

Skogscentralen ska bevara uppgifter som gäller stöd som beviljats enligt denna lag i tio år från det att stödet beviljades. En uppgift raderas dock inte, om det är nödvändigt att bevara den för fullgörandet av ett åliggande som grundar sig på lag eller på grund av ett anhängigt ärende. En uppgift ska raderas så snart det inte längre finns någon lagstadgad grund för att behandla den.

Handlingar som hänför sig till statligt stöd ska trots sekretessbestämmelserna lämnas till kommissionen, om det förutsätts enligt Europeiska unionens lagstiftning.

Bestämmelser om antal och objekt för de kontroller som ingår i skogscentralens uppgifter och om andra tekniska detaljer som hänför sig till att ordna tillsynen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

7 kap.

Återbetalning och återkrav av stöd samt hävning och uppsägning av avtal

45 §

Återbetalning och återkrav av stöd

Bestämmelser om grunderna för återbetalning och återkrav av stöd finns i statsunderstödslagen. Stöd som enligt 20 § i statsunderstödslagen ska återbetalas ska betalas till skogscentralen. Om stödet har betalats ut i flera poster, ska på det belopp som återbetalas eller återkrävs betalas ränta enligt 24 § i statsunderstödslagen från och med slutbetalningen av stödet. Ränta enligt den paragrafen ska vid återkrav av stöd betalas fram till den dagen skogscentralen lämnar en framställning enligt 2 mom. i denna paragraf till Livsmedelsverket.

Skogscentralen ska göra en framställning till Livsmedelsverket om återkrav av stöd, om centralen får kännedom om en sådan grund för återkrav som anges i 21 eller 22 § i statsunderstödslagen. Därefter beslutar Livsmedelsverket om återkrav av stödet. Skogscentralen ska göra framställningen till Livsmedelsverket om återkrav av stöd utan dröjsmål eller av särskilda skäl inom tolv månader från det att centralen har fått kännedom om grunden för återkravet på det sätt som avses i 28 § 1 mom. i statsunderstödslagen. Livsmedelsverket ska fatta beslut i ärendet utan dröjsmål eller av särskilda skäl inom 18 månader från det att skogscentralen gjorde framställningen. Om det gäller försummelse av vård- och underhållsskyldigheten eller skyldigheten att tillåta att en väg används för rekreation, räknas den tidsfrist som avses i 28 § 2 mom. i statsunderstödslagen från utgången av tiden för skyldighetens giltighet.

Om procedurbestämmelserna för samägda fastigheter har tillämpats när stöd beviljats, kan stödet inte återkrävas av en samägare som inte har mottagit stöd, om inte denna samägare själv eller den nya samägaren har varit delaktig i den verksamhet som utgör grunden för att stödet återkrävs.

46 §

Återkrav av vissa stöd

Stödet återkrävs av stödmottagaren, om inte något annat föreskrivs nedan i denna paragraf. Stöd som har beviljats för vård av plantbestånd och ungskog, vitaliseringsgödning, vatten- vårdåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog, byggande av skogsväg, vård av skogsnaturen eller hyggesbränning återkrävs av en ny enskild markägare som har försummat vård- och underhållsskyldigheten. Stöd som har beviljats för byggande av skogsväg återkrävs också av en ny enskild markägare som inte har iakttagit skyldigheten att tillåta att vägen används för rekreation. Miljöstöd återkrävs av en enskild markägare som inte har iakttagit de skyldigheter som hänför sig till miljöstödsavtalet.

När stöd återkrävs på grund av försummelse av vård- och underhållsskyldigheten, upphör vård- och underhållsskyldigheten för området eller vägen, och i fråga om stöd för byggande av skogsväg även skyldigheten att tillåta användning av vägen för rekreation, efter att stödet har betalats tillbaka. Om stöd för byggande av skogsväg återkrävs på grund av brott mot skyldigheten att tillåta användning av vägen för rekreation, upphör den skyldigheten och vård- och

underhållsskyldigheten efter att stödet har betalats tillbaka. Om miljöstöd återkrävs på grund av försummelse av skyldigheter som ingår i avtalet, upphör skyldigheterna när miljöstödet har betalats tillbaka.

Stöd för en plan för vård av torvmarksskog återkrävs av sådana enskilda markägare som inte har iakttagit det åtagande som avses i 15 § 3 mom. 8 punkten. Det belopp som återkrävs är högst den andel av stödet för planen som utgörs av dessa enskilda markägares fastighet. Om åtagandet har iakttagits endast delvis, återkrävs stödet till de delar som vattenvårdsåtgärder inte har genomförts.

47 §

Återbetalning av miljöstöd och uppsägning av avtal vid skogsskador

Om det på ett miljöstödsobjekt har inträffat en skogsskada som enligt lagen om bekämpning av skogsskador (1087/2013) förutsätter att det skadade trädbeståndet avlägsnas från området, ska den enskilda markägaren ansöka om tillstånd av skogscentralen för avlägsnande av trädbeståndet. Skogscentralen ska bevilja tillståndet och vid behov till tillståndsbeslutet foga de villkor som behövs med tanke på bevarandet av naturvärdena och förebyggandet av skogsskador. Den enskilda markägaren ska till skogscentralen betala tillbaka en sådan kalkylmässig andel av miljöstödet som motsvarar det trädbestånd som avlägsnas.

Skogscentralen ska säga upp avtalet, om miljöstödsobjektet är så förstört att det inte längre är motiverat att avtalet fortsätter att gälla. Den enskilda markägaren ska då till skogscentralen betala tillbaka en så stor del av det utbetalda stödet som motsvarar de kalendermånader som återstår av avtalsperioden. Den enskilda markägaren är inte skyldig att betala ränta enligt 24 § i statsunderstödslagen på det belopp som ska betalas tillbaka. Om den enskilda markägaren motsätter sig uppsägningen av miljöstödsavtalet, ska skogscentralen göra en framställning till Livsmedelsverket om uppsägning av avtalet.

48 §

Hävning av avtal

Livsmedelsverket kan på framställning av skogscentralen genom ett beslut bestämma att ett miljöstödsavtal ska hävas och redan utbetalt stöd återkrävas, om en enskild markägare genom sitt eget förfarande medvetet har försämrat miljöstödsobjektets biologiska mångfald eller i övrigt i betydande grad brutit mot avtalsvillkoren. Den enskilda markägaren är i sådana fall skyldig att betala tillbaka det utbetalda stödet till Livsmedelsverket.

Stöd kan återkrävas även efter avtalets giltighetstid, om markägaren på det sätt som avses i 1 mom. har brutit mot avtalet under dess giltighetstid.

49 §

Livsmedelsverkets rätt att säga upp avtal

Livsmedelsverket kan på skogscentralens framställning eller på en markägares ansökan genom ett beslut bestämma att ett miljöstödsavtal ska sägas upp och att stöd som redan betalats ut ska återkrävas delvis, om förhållanden som hänför sig till objektets biologiska mångfald eller andra förhållanden som inverkar på fullgörandet av avtalsförpliktelse har förändrats i sådan grad att det inte längre finns grunder för att avtalet ska vara i kraft eller i sådan grad att det är oskäligt att avtalet fortsätter att gälla.

I de situationer som avses i 1 mom. är den enskilda markägaren skyldig att till Livsmedelsverket betala tillbaka en så stor del av det utbetalda stödet som motsvarar de kalendermånader som återstår av avtalsperioden. Om ägaren till eller innehavaren av en särskild rättighet till området har ändrats, är områdets nya enskilda markägare återbetalningsskyldig. I de situationer som avses i 1 mom. är den enskilda markägaren inte skyldig att betala ränta enligt 24 § i statsunderstödslagen på det belopp som ska betalas tillbaka.

50 §

Den enskilda markägarens rätt att säga upp avtal

Om det område som är föremål för avtal byter ägare eller innehavare av en särskild rättighet, har den nya enskilda markägaren rätt att säga upp avtalet genom att skriftligen meddela skogscentralen om uppsägningen inom sex månader från överlåtelsen av äganderätten. Uppsägningen träder i kraft när den nya enskilda markägaren har återbetalat skogscentralen en så stor del av det utbetalda miljöstödet som motsvarar de hela kalendermånader som återstår av avtalsperioden.

Den enskilda markägaren har rätt att säga upp avtalet även i andra situationer än den som avses i 1 mom., om markägaren återbetalar skogscentralen det belopp som avses i 1 mom. förhöjt med 10 procent. Uppsägningen träder i kraft när beloppet har betalats.

Den enskilda markägaren ska säga upp ett miljöstödsavtal, om det område som avtalet gäller blir ett naturskyddsområde. I sådana fall ska den enskilda markägaren betala tillbaka det belopp som avses i 1 mom. till skogscentralen. Den enskilda markägaren är inte skyldig att betala ränta enligt 24 § i statsunderstödslagen på det belopp som ska betalas tillbaka. Förpliktelserna enligt miljöstödsavtalet upphör från och med den dag då skogscentralen har fått återbetalningen av miljöstödet.

51 §

Förpliktelser som gäller återkrav till följd av Europeiska unionens lagstiftning

Trots det som föreskrivs om återkrav i denna lag eller i statsunderstödslagen, ska stöd som ingår i en stödordning som har anmälts till Europeiska kommissionen återkrävas, om stödet inte uppfyller kraven i kommissionens beslut om godkännande. Stödet ska också återkrävas, om kraven i de minimis-förordningen inte har iakttagits vid beviljandet av stöd av mindre betydelse. Det belopp som återkrävs eller räntan på det kan jämkas endast om det är fråga om exceptionella omständigheter som stödmottagaren eller en aktör som stödmottagaren befullmäktigat inte skulle ha kunnat påverka genom omsorgsfullt agerande. Stödet ska dock återkrävas till fullt belopp, om det förutsätts enligt Europeiska unionens lagstiftning. Bestämmelser om ränta på det belopp som återkrävs finns i statsunderstödslagen.

Bestämmelser om kommissionens beslut om återkrav finns i lagen om tillämpning av vissa av Europeiska unionens bestämmelser om statligt stöd (300/2001).

52 §

Allokering av medel

Jord- och skogsbruksministeriet beslutar, med beaktande av den nationella skogsstrategins mål, inom ramen för de bevillningsfullmakter och det anslag som i statsbudgeten anvisats för genomförandet av denna lag om allokeringen av medlen till åtgärder enligt denna lag. Skogs-

centralen ska för jord- och skogsbruksministeriet årligen utarbeta ett förslag till bevilningsfullmakter och allokeringen av anslaget med beaktande av de mål som ställs upp i de regionala skogsprogram som avses i 26 § i skogslagen.

8 kap.

Särskilda bestämmelser

53 §

Jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift

Jord- och skogsbruksministeriet har till uppgift att övervaka skogscentralens och Livsmedelsverkets verksamhet när de fullgör uppgifter enligt denna lag. För att sköta tillsynsuppdraget har ministeriet rätt att av skogscentralen och Livsmedelsverket få allmänna uppgifter om användning och uppföljning samt att utföra de granskningar av centralens och verkets verksamhet som behövs för tillsynen över att denna lag följs. Granskningarna kan innefatta granskningar av handlingar och inspektioner på plats, om de är av väsentlig betydelse för att säkerställa att denna lag iakttas vid beviljandet och utbetalningen av stödet och vid övervakningen av hur stödet används. Bestämmelser om ministeriets granskningsrätt och utförande av granskning finns i 16 och 17 § i statsunderstödslagen.

Trots sekretessbestämmelserna har jord- och skogsbruksministeriet rätt att av skogscentralen och Livsmedelsverket få sådana för ministeriets uppdrag nödvändiga uppgifter om omständigheter som gäller sökanden eller mottagaren av stöd och som är av väsentlig betydelse för att säkerställa att denna lag iakttas vid beviljandet och utbetalningen av stödet och vid övervakningen av hur stödet används.

54 §

Livsmedelsverkets tillsynsuppgift

Livsmedelsverket har till uppgift att på det sätt som jord- och skogsbruksministeriet närmare bestämmer utföra sådana kontroller av skogscentralens verksamhet som behövs för tillsynen över att denna lag följs. I fråga om Livsmedelsverkets tillsynsuppgift iakttas i detta fall vad som föreskrivs i 53 § om jord- och skogsbruksministeriets tillsynsuppgift.

Trots sekretessbestämmelserna har Livsmedelsverket rätt att av skogscentralen få sådana för verkets uppdrag nödvändiga uppgifter om omständigheter som gäller sökanden eller mottagaren av stöd och som är av väsentlig betydelse för att säkerställa att denna lag iakttas vid beviljandet och utbetalningen av stödet och vid övervakningen av hur stödet används.

Bestämmelser om antalet av och föremålet för de granskningar som ska utföras av Livsmedelsverket och om andra tekniska detaljer som hänför sig till ordnandet av tillsynen utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

55 §

Ändringssökande

På sökande av ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag tillämpas bestämmelserna om ändringssökande i statsunderstödslagen. Ändring i ärenden som gäller återkrav, hävning och

uppsägning av avtal och temporära förbud för ombud eller biträden får emellertid sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen utan omprövningsförfarande.

56 §

Mätningar i terrängen

Vid sådana mätningar i terrängen som hänför sig till denna lag används de metoder för mätning och värdering som allmänt används inom skogsbruket.

57 §

Naturresursinstitutets uppgift

Naturresursinstitutet ska årligen före utgången av augusti lämna uppgifter till jord- och skogsbruksministeriet om det aritmetiska medelvärdet av medelrotpriset per kubikmeter virke under de tre närmast föregående kalenderåren separat för varje landskap.

Naturresursinstitutet ska dessutom till jord- och skogsbruksministeriet lämna de övriga uppgifter som behövs för genomförandet av stöd enligt denna lag.

9 kap.

Ikraftträdande

58 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom förordning av statsrådet. Denna lag gäller till och med den 31 december 2029.

Andra bestämmelser i denna lag än de som gäller beviljande av stöd tillämpas dock på med stöd av denna lag beviljat stöd efter det att lagens giltighetstid har gått ut. Efter att lagen har upphört att gälla kan det dock inte beviljas extra tid för att slutföra arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. Efter att lagen har upphört att gälla kan skogscentralen av särskilda skäl förlänga extra tid som centralen beviljat under lagens giltighetstid med högst två år. Ett sådant beslut ska fattas före den 1 oktober 2030. Stöd som beviljats med stöd av denna lag ska betalas ut senast den 31 december 2032.

Finansiering i enlighet med denna lag ska sökas senast den 1 oktober 2029. Finlands skogscentral ska uppmana avsändaren av ansökan att lämna sådana saknade uppgifter som avses i 22 § 1 mom. i förvaltningslagen senast den 1 november 2029. Sökanden ska lämna de uppgifterna och andra kompletteringar till ansökan till skogscentralen senast den 1 december 2029. Stöd för vård av plantbestånd och ungskog kan beviljas med stöd av denna lag endast för åtgärder som inletts efter denna lags ikraftträdande. Stöd för vård av plantbestånd och ungskog kan beviljas för åtgärder som har slutförts senast den 31 september 2029.

Trots det som föreskrivs i 6 § 2 mom. kan stöd för vård av plantbestånd och ungskog beviljas med stöd av 13 §, om det har gått tio år sedan slutbetalningen av finansiering för skogsförnyelse på samma objekt i enlighet med lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996). Stöd för vård av plantbestånd och ungskog kan inte beviljas med stöd av 13 § i denna lag, om det inte har gått tio år sedan slutbetalningen av stöd för vård av ungskog på samma objekt i enlighet med lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Stöd för vård av plantbestånd och ungskog

kan inte beviljas med stöd av 13 §, om det inte har gått tio år sedan slutbetalningen av stöd för vård av ungskog eller sju år sedan slutbetalningen av stöd för tidig vård av plantbestånd på samma objekt i enlighet med den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015).

Stöd för vitaliseringsgödsling kan inte beviljas med stöd av 14 §, om det inte har gått 20 år sedan slutbetalningen av stöd för vitaliseringsgödsling på samma objekt i enlighet med lagen om finansiering av hållbart skogsbruk eller om det inte har gått 10 år sedan slutbetalningen av stöd för vitaliseringsgödsling på samma objekt i enlighet med den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk.

Stöd för utarbetande av en plan för vård av torvmarksskog eller för vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog kan inte beviljas med stöd av 15 och 16 §, om det inte har gått minst 20 år sedan slutbetalningen av finansiering för istandsättningsdikning i enlighet med lagen om finansiering av hållbart skogsbruk eller om det inte har gått 10 år sedan slutbetalningen av stöd för vård av torvmarksskog i enlighet med den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. För vattenvårdsåtgärder och byggande av vägar på dikesrenar i torvmarksskog kan det beviljas stöd med stöd av 16 §, om genomförandet av åtgärderna baserar sig på en sådan verkställighetsplan som avses i 9 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. En förutsättning för att stöd ska beviljas är att utarbetandet av verkställighetsplanen har inletts före ikraftträdandet av denna lag och att den färdiga planen lämnas till skogscentralen för godkännande inom nio månader från denna lags ikraftträdande.

Stöd för byggande av skogsväg kan inte beviljas med stöd av 17–19 §, om det inte har gått minst 20 år sedan slutbetalningen av finansiering för ett vägprojekt i enlighet med lagen om finansiering av hållbart skogsbruk eller om det inte har gått 10 år sedan slutbetalningen av stöd för ett vägprojekt i enlighet med den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk. Från detta krav kan dock göras undantag, om användningen av vägen har förändrats väsentligt på grund av att skogsbrukstransporterna har ökat eller om användningen kommer att förändras på grund av en uppskattad ökning av skogsbrukstransporterna eller om vägens struktur inte längre lämpar sig för den materiel för virkestransport, flistransport eller maskintransport som används. Ytterligare ett villkor är att det har gått minst tio år från slutbetalningen av den föregående finansieringen för byggande eller grundlig förbättring av vägen med offentliga medel.

Som en verkställighetsplan för vitaliseringsgödsling, byggande av en skogsväg eller ett projekt för vård av skogsnaturen kan godkännas en plan för vitaliseringsgödsling, byggande av en skogsväg eller ett projekt för vård av skogsnaturen som har finansierats med stöd av den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk, om planen som sådan eller med komplettering uppfyller kraven i 10 § och om stöd för vitaliseringsgödsling, byggande av skogsväg eller ett projekt för vård av skogsnaturen utifrån planen kan beviljas för genomförandet av arbetet. Stöd beviljas inte för komplettering av planen.

2.

Lag

om ändring av 29 a och 48 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015) 29 a § 2 mom. och 48 § 2 mom., sådana de lyder, 29 a § 2 mom. i lag 227/2016 och 48 § 2 mom. i lag 983/2020, som följer:

29 a §

Tidsfrist för att verkställa åtgärder

Skogscentralen kan besluta att bevilja extra tid på högst två år för slutförande av arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. En förutsättning för att extra tid ska beviljas är att genomförandet av åtgärden har försenats på grund av ett oförutsägbart hinder. Extra tid beviljas inte, om slutförandet av åtgärderna har försenats på grund av hur stödmottagaren, den som gjort upp verkställighetsplanen, ett annat ombud som stödmottagaren anlitat eller den som genomför det projekt som beviljats stöd har förfarit. Skogscentralen kan av särskilda skäl förlänga beviljad extra tid med högst två år.

48 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Andra bestämmelser i denna lag än de som gäller beviljande av stöd tillämpas dock på med stöd av denna lag beviljat stöd efter det att lagens giltighetstid har gått ut. Efter att lagen har upphört att gälla kan det dock inte beviljas extra tid för att slutföra arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. Efter att lagen har upphört att gälla kan skogscentralen av särskilda skäl förlänga extra tid som centralen beviljat under lagens giltighetstid med högst två år. Ett sådant beslut ska fattas före den 1 oktober 2023. Stöd som beviljats med stöd av denna lag ska betalas ut senast den 31 december 2026. Finansiering i enlighet med denna lag ska sökas senast den 1 oktober 2023. Finlands skogscentral ska uppmana avsändaren av ansökan att lämna sådana saknade uppgifter som avses i 22 § 1 mom. i förvaltningslagen senast den 1 november 2023. Sökanden ska lämna de uppgifterna och andra kompletteringar till ansökan till skogscentralen senast den 1 december 2023.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 19 september 2022

Statsminister

Sanna Marin

Jord- och skogsbruksminister Antti Kurvinen

Lag

om ändring av 29 a och 48 § i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i den temporära lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (34/2015) 29 a § 2 mom. och 48 § 2 mom., sådana de lyder, 29 a § 2 mom. i lag 227/2016 och 48 § 2 mom. i lag 983/2020, som följer:

Gällande lydelse

29 a §

Tidsfrist för att verkställa åtgärder

Skogscentralen kan besluta om beviljande av extra tid på högst två år för att slutföra arbeten som grundar sig på en verkställighetsplan. Ett krav för att extra tid ska beviljas är att genomförandet av åtgärden försenats av ett oförutsägbart hinder. Extra tid beviljas inte om verkställandet av åtgärden försenats av skäl som beror på stödmottagaren, den som gjort upp verkställighetsplanen, ett annat ombud som anlitats av stödmottagaren eller den som genomför det projekt som beviljats stöd. Ett projekt får endast en gång beviljas extra tid för slutförande av arbetena.

48 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Andra bestämmelser i denna lag än de som gäller beviljande av stöd tillämpas dock på med stöd av denna lag beviljat stöd efter det att lagens giltighetstid har gått ut. Stöd som beviljas med stöd av denna lag ska betalas ut senast den 31 december 2026.

Föreslagen lydelse

29 a §

Tidsfrist för att verkställa åtgärder

Skogscentralen kan besluta att bevilja extra tid på högst två år för slutförande av arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. En förutsättning för att extra tid ska beviljas är att genomförandet av åtgärden har försenats på grund av ett oförutsägbart hinder. Extra tid beviljas inte, om slutförandet av åtgärderna har försenats på grund av hur stödmottagaren, den som gjort upp verkställighetsplanen, ett annat ombud som stödmottagaren anlitat eller den som genomför det projekt som beviljats stöd har förfarit. *Skogscentralen kan av särskilda skäl förlänga beviljad extra tid med högst två år.*

48 §

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Andra bestämmelser i denna lag än de som gäller beviljande av stöd tillämpas dock på med stöd av denna lag beviljat stöd efter det att lagens giltighetstid har gått ut. *Efter att lagen har upphört att gälla kan det dock inte beviljas extra tid för att slutföra arbete som baserar sig på en verkställighetsplan. Efter att lagen har upphört att gälla kan skogscentralen av särskilda skäl förlänga extra tid som centralen beviljat under lagens giltighetstid*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

med högst två år. Ett sådant beslut ska fattas före den 1 oktober 2023. Stöd som beviljats med stöd av denna lag ska betalas ut senast den 31 december 2026. Finansiering i enlighet med denna lag ska sökas senast den 1 oktober 2023. Finlands skogscentral ska uppmana avsändaren av ansökan att lämna sådana saknade uppgifter som avses i 22 § 1 mom. i förvaltningslagen senast den 1 november 2023. Sökanden ska lämna de uppgifterna och andra kompletteringar till ansökan till skogscentralen senast den 1 december 2023.

Denna lag träder i kraft den 20 .
